

Heves megye Szolgáltatási Út Térképe

SZÉCHENYI 2020

Tartalom

Bevezetés – a tervezés körülményei.....	4
Szolgáltatási Út Térkép készítésének módszertana	7
Helyi Esélyegyenlőségi Programok elemzése	7
Munkacsoport és Fórum ülések	7
adatgyűjtés/kérdőív	8
statisztikai adatok/fejlesztési dokumentumok.....	8
„probléma-mátrix”	8
Heves megye rövid bemutatása	9
célcsoportok bemutatása, rövid jellemzése.....	16
gyermekek	16
romák	19
nők	21
idősek	22
fogyatékkal élők.....	24
Oktatás	26
Közoktatásban résztvevők száma, célcsoport jellemzői.....	26
Óvodai feladatellátás	28
Általános iskolai feladatellátás	29
Középfokú iskolai feladatellátás	34
Végzettség nélküli iskolaelhagyás, lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók	36
Intézmények humánerőforrásának helyzete.....	38
Egészségügy.....	39
Szolgáltatások helyzete	39
Szűrőprogramok-szűrővizsgálatok.....	55
Heves megye egészségügyi ellátási rendszerének bemutatása	56
Szociális alapszolgáltatások és szakosított ellátások Heves megye vonatkozásában.....	66
Szociális alapszolgáltatások	66
Személyes gondoskodás keretébe tartozó szakosított ellátások	83
Gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatások Heves megyében	97
Személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások	97
Személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekvédelmi szakellátások.....	110
Lakhatás	115
Heves megye lakásindexe, a lakáspiac általános jellemzői	115

Lakhatással összefüggő legáltalánosabb problémák	115
Önkormányzati szociális bérlakás-állomány helyzete.....	117
Meglévő lakásállományt érintő hiányosságok.....	118
Szegregátumok helyzete	118
Foglalkoztatás.....	121
Gazdasági szerkezet.....	121
Heves megye munkaerő-piaci helyzete	122
Munkanélküliség.....	123
Roma felzárkózás.....	126
Közlekedés.....	129
Közúthálózat	129
Közösségi közlekedés	135
Összefoglalás	140
Oktatás	140
Egészségügy.....	143
Szociális ellátórendszer	147
Lakhatás.....	153
Foglalkoztatás	155

Bevezetés – a tervezés körülményei

A Heves Megyei Önkormányzat az Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program keretében megvalósuló „Megyei szintű felzárkózás-politikai együttműködések támogatása a helyi esélyegyenlőségi programokhoz kapcsolódóan” című konstrukcióhoz EFOP-1.6.3-17-2017-00019 kódszámon „Felzárkózás-politikai együttműködési program megvalósítása Heves megyében” elnevezéssel pályázatot nyújtott be, mely pozitív támogatói döntést nyert és a megvalósítás 3 évre összesen 60 millió Ft összegű, 100 %-os támogatás intenzitású, vissza nem térítendő támogatásban részesült. A projekt megvalósulási időszaka 2018 – 2020 évek. A felzárkózás-politikai együttműködési projekt 6 célcsoportja a mélyszegénységben élők, a romák, a gyermekek, a nők, az idősek és a fogyatékkal élők.

A felhívás **alapvető célja megyei szintű koordinációs és konzultációs rendszer kialakítása** annak érdekében, hogy a felzárkózás-politikai együttműködések ne csak országosan és helyi, esetlegesen járási-, hanem a közigazgatás következő szintjén, a megyei szinten is kialakuljanak, rendszeressé váljanak, és esélyteremtő módon hassanak vissza az egyes települések lakosságának életére, növelve a szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférést.

A felhívás keretében támogatásra kerülő megyei szintű együttműködések hatékonyabbá teszik a feladatellátást és az önkormányzatok közötti párbeszédet és tudáscserét, ezáltal segítik a szolgáltatási hiányok felszámolását, meglévő eszközök, szolgáltatások összehangolását. Egyúttal a települési önkormányzatok számára a helyi esélyegyenlőségi programjaik végrehajtásához is inputtal szolgálhatnak. Emellett a szakemberek koordinációs, szervező, és tanácsadási tevékenységének köszönhetően az önkormányzati együttműködésben résztvevő kistélepülések is szakmai támogatáshoz juthatnak.

A projekt keretében több tevékenység is megvalósul, melyekből a tervezés szempontjából releváns elemek a következők:

Megyei Felzárkózási Fórum

Megyénkben 31 taggal alakult meg a Fórum, melynek tagjai önkormányzatok, nemzetiségi önkormányzatok, civil szervezetek, gazdasági társaságok, hatóságok, oktatási intézmények és a szociális szféra szereplői. A széleskörű rálátással rendelkező grémium célja munkacsoportok létrehozása és megállapításaik megvitatása, a szolgáltatási hiányosságok elemzése és javaslatok tétele.

Szolgáltatási Út Térkép

A Megyei Felzárkózási Fórumok üléseinek kimeneteként létrehozásra kerülnek a szolgáltatási út térképek, melyek célja a megyében meglévő szolgáltatások lakossághoz való elérésének vizsgálata, különös tekintettel a helyi szinten hiányzó szolgáltatásokra (pl. a HEP-ekben beazonosított szolgáltatás hiányok alapján), és annak megoldási javaslataira (ld. Megyei Esélyteremtő Paktum).

Megyei Esélyteremtő Paktum

A Megyei Felzárkózási Fórum által létrehozott olyan, a Szolgáltatási Út Térképen alapuló együttműködések gyűjteménye, melyek a helyi szereplőknél rendelkezésre álló eszközök, szolgáltatások, intézmények stb. felhasználásával megoldásokat nyújtanak a települési szinten jelentkező hiányok ellátására.

A fentebb bemutatott projekten kívül a Heves Megyei Közgyűlés megtárgyalta és 17/2019. (IV. 26.) közgyűlési határozatával elfogadta a Heves Megyei Családvédelmi Akciótervet. A Közgyűlés – egyetértve Magyarország Kormányának a fentiekben kinyilvánított meggyőződésével és az

Országgyűlés támogató döntéseivel – szükségesnek ítélte, hogy a Heves Megyei Önkormányzat a rendelkezésére álló eszközökkel elősegítse a megyét jellemző demográfiai helyzet és folyamatok kedvező irányba fordítását, valamint azt, hogy Heves megyében érdemes legyen családalapításban, gyermekvállalásban gondolkodniuk az embereknek. A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (Mötv.) 27. §-a szerint a megyei önkormányzat területi önkormányzatként területfejlesztési, vidékfejlesztési, területrendezési, valamint koordinációs feladatokat lát el. A terület-, és vidékfejlesztési, valamint koordinációs feladatkörhöz kapcsolódóan kiemelkedően fontos a Heves megyei családok élethelyzetét könnyíteni hivatott **Heves Megyei Családvédelmi Akcióterv kidolgozása**. Az akcióterv több pontból áll, melyek többsége – közvetve vagy közvetlenül – segíti a felzárkózáspolitikai célok megvalósulását is:

Széles körű tájékoztatás az igénybe vehető kedvezményekről és támogatásokról - szemléletformálás

Ezen információk az egyes kormányzati igazgatási és a családvédelmi intézkedések lebonyolításába bevont egyéb szereplőknél (Magyar Államkincstár, Nemzeti Adó és Vámhivatal, pénzügyintézetek, stb.) jelenleg is rendelkezésre állnak, azonban összefoglalva, közérthetőbb formában nem vagy nehezebben jutnak el az érintettekhez. A szóba jöhető családtámogatási eszközök/kedvezmények különösen a

- Családvédelmi intézkedésekre vonatkozó információk, adatok összegyűjtését;
- Tájékoztató dokumentumok elkészítését és az elérhető célcsoportok (pl.: frissen házasulandók, újszülöttet váró és kisgyermekes szülők, stb.) részére történő közvetlen eljuttatását;
- Tájékoztató kiadványok elkészítését és a megye lakosai részére történő széleskörű közvetítését.

Önkormányzati és/vagy civil szféra családvédelmi, családtámogatási 'jó gyakorlatainak' feltérképezése, népszerűsítése, bevezetésének támogatása

Számos - a megyében és az országban található - települési önkormányzat, valamint az ott tevékenységét kifejtő civil szervezet jelenleg is folytat követésre és megyénkbeli megvalósításra érdemes családvédelmi, családtámogatási tevékenységet a közfeladat-ellátás és a közszolgáltatások megszervezése terén. Ezen 'jó gyakorlatok' egészen az egyszerűbb, kisebb forrásigényű – inkább gondolkodás- és hozzáállásbeli megközelítést igénylő – megoldásoktól a komplexebb, rendszerben elhelyezett és megvalósított megoldásokig terjednek. Ezek feltérképezése, összegyűjtése, elemzése és ötletként történő kijáánlása a Heves megyei önkormányzati és/vagy civil aktoroknak előmozdíthatja a Heves Megyei Családvédelmi Akcióterv elfogadása alapmotívumának teljesülését, amely jó gyakorlatok helyi bevezetéséhez a Megyei Önkormányzat lehetőségeihez mérten – elsősorban intézményi és országos kapcsolatai révén - szakmai segítséget is tud nyújtani.

Heves megyei Szolgáltatási Út Térkép (SZÚT) fejlesztése:

Figyelemmel a célcsoportokra is, a projekt és a program (CSAT) között horizontális átfedés van: példának okáért a felzárkózáspolitikai nem problémaként kezeli a roma közösségeket, és a családpolitika sem a családokat, hanem erőforrásként tekint rájuk. Javasolom, hogy a projektben foglalt követelményeken túl a Heves Megyei Szolgáltatási Út Térkép nagymértékben vegye figyelembe és segítse elő a megyében élő családok szolgáltatásokhoz való hozzáférését. Az elkészült, hiánypótló **Heves Megyei Szolgáltatási Út Térkép dokumentuma így alapul szolgálhat majd a megoldások megtalálásában: a jövőbeli felzárkóztatást és a családok védelmét célzó projektek központi és megyei szintű tervezéséhez, valamint a beavatkozási pontok és a cél elérését hatékonyan szolgálni képes eszközök megfelelő kiválasztásához.**

A TOP Heves megyére allokált forrásainak a Megyei Családvédelmi Akcióterv céljaihoz illeszkedő felhasználása; a 2021–2027-es uniós fejlesztéspolitikai ciklus tervezés alatt lévő területi operatív programja Heves megyei beavatkozási pontjainak prioritizálása

Heves megyében számos - a 2014-2020 fejlesztéspolitikai időszak Terület- és Településfejlesztési Operatív Programja (TOP) keretében megvalósuló - fejlesztés segíti a családok mindennapjait a kisgyermekes családokat érintő intézményhálózat korszerűsítésén, kapacitásbővítésén keresztül. A TOP-1.4.1 kódszámú, „A foglalkoztatás és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztésével” című felhívás egyrészt a bölcsődei (bölcsőde, mini bölcsőde, családi bölcsőde), másfelől az óvodai ellátás fejlesztését célozta. A felhívás támogatja a nevesített alapellátásokhoz való jobb hozzáférést, a szolgáltatások minőségi fejlesztését, a kisgyermeket nevelők munkavállalását, különös tekintettel a hátrányosabb helyzetű térségekre. A konstrukció lehetőséget nyújt a meglévő intézmények esetében férőhelybővítésre, átalakításra, felújításra, indokolt esetben új intézmény létesítésére, udvar, játszóudvar korszerűsítésére, illetve szocializációt, fejlesztést, mozgást elősegítő helyiségek, főzőkonyha kialakítására, felújítására. Az infrastrukturális korszerűsítések mellett a projektgazdáknak módjában áll az elnyert pályázat segítségével bútorok, udvari játékok, fejlesztő eszközök és informatikai berendezések, szoftverek beszerzésére is.

A Magyar Közlöny 2019. évi 19. számában megjelent „a 2021–2027 közötti időszakra vonatkozó európai uniós kohéziós források versenyképességet növelő felhasználásának tervezéséről” szóló 1023/2019. (II.11.) Korm. határozat (a továbbiakban: Korm. határozat). A Korm. határozat 2. pontja a területfejlesztés stratégiai tervezéséért viselt kormányzati felelősségi körében felhívja a pénzügyminisztert, hogy készítse el a Magyarország gazdasági és társadalmi versenyképességének növelését szolgáló, területfejlesztés szektorális fejlesztési tervét. **Ezzel párhuzamosan a megyei önkormányzatokra, mint a területfejlesztés területi szereplőire kiemelt feladat és felelősség hárul a 2021-2027-es uniós fejlesztéspolitikai ciklus forrásainak és fejlesztéseinek megtervezésében.** Magyarország érdeke az, hogy a területfejlesztés szektorális fejlesztési terv és a 2021-2027-es fejlesztési ciklust megalapozó fejlesztési dokumentumok az ország egyes térségeit a legjobban ismerő szervezetek – így a megyei önkormányzatok, mint területi szereplők - közreműködésével készüljenek el, amely az Önkormányzat testületeinek, tisztségviselőinek és a Megyei Önkormányzati Hivatal, valamint az Önkormányzat köztulajdonban álló nonprofit gazdasági társaságai valamennyi munkatársának aktív szakmai közreműködését igényli.

A Magyar Falu Program megvalósításának támogatása

A **Magyar Falu Program** egy olyan lehetőség, amellyel az **5000 fő alatti** települések – és általuk a megye kistépülésein élő lakosság, családok - élhetnek. A program célja a kis lélekszámú települések infrastrukturális fejlesztése és szolgáltatási portfóliójának bővítése, amely többek között magába foglalja a **polgármesteri hivatalok felújítását, az orvosi szolgálathoz kapcsolódó eszközbeszerzést, bölcsődék és óvodák építését, valamint a helyi közösségi terek fejlesztését.**

Heves Megyei Családvédelmi Kerekasztal létrehozása

A családokat, a családalapítás és gyermekvállalás előtt állókat érintő problémák és átfogó megoldási javaslatok, valamint a jó gyakorlatok és tapasztalatok összegyűjtése, értékelése, elemzése, illetve a megoldási lehetőségek megvalósulásának előmozdítása érdekében **az érintett hatóságok, intézmények, önkormányzatok, szakmai és civil szervezetek bevonásával a Heves Megyei Családvédelmi Kerekasztal létrehozásáról** döntött a Közgyűlés.

Szolgáltatási Út Térkép készítésének módszertana

A tervezés tárgyát képező dokumentumhoz kapcsolódóan jogszabályban rögzített tartalmi elvárás nincs, a felhívás keretében útmutató nem készült. A tervezés támogatásaként az Emberi Erőforrások Minisztériuma társadalmi felzárkózásért felelős helyettes államtitkársága illetve a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság Közösségi Integrációs Főosztálya szervezett szakmai találkozót, melyeken pontosításra kerültek a szakmai elvárások illetve bemutatásra kerültek egyes tervezési jó gyakorlatok.

A dokumentum alapvetően öt nagyobb témakört ölel fel, melyeket részben a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiában foglaltak, részben a szakmai napokon elhangzottak alapoztak meg. Ezek az egészségügyi-, szociális-, oktatási-, lakhatási- és foglalkoztatási problémakörök. Mindezekben belül vizsgáltuk az egyes célcsoportok helyzetét, tehát a gyermekek, idősek, romák, fogyatékkal élők és a nők helyzete külön megvizsgálásra került.

Helyi Esélyegyenlőségi Programok elemzése

A felhívás alapján a SzÚT feladata a Helyi Esélyegyenlőségi Programokban rögzített problémák, hiányosságok elemzése. Ennek eleget téve áttekintettük az összes Heves megyei település dokumentumát és a projekt Szakmai Programjában meghatározott témakörökben – oktatás, egészségügy, szociális helyzet, lakhatás és foglalkoztatás – célcsoportonként összesítettük a problémákat. Az összesítésből könnyen azonosítani lehet a leggyakoribb problémákat, melyek sűrűbb előfordulása feltételezi a településeken átívelő, így nagyobb területi kontextusban megoldandó feladatokat.

Munkacsoport és Fórum ülések

A munkacsoport ülések témaköreit is úgy határoztuk meg, hogy a felzárkózás-politikai szempontból legfontosabb témakörök mindegyikét érintsék további inputot biztosítva a dokumentum elkészítéséhez. Törekedtünk arra, hogy minden ülésre más-más, az adott témában releváns szervezeteket hívjunk meg. Ennek további előnye, hogy új személyes kapcsolatok jöttek létre egyes intézmények, szervezetek vezetői, képviselői között.

Megvalósult munkacsoport ülések:

<i>ülés száma</i>	<i>téma</i>	<i>időpont</i>
I.	<i>vitaindító beszélgetés</i>	2018. I. negyedév
II.	<i>Hátrányos helyzetű társadalmi csoportok felzárkózási lehetőségeinek vizsgálata a képzés és a foglalkoztatás területén</i>	2018. II. negyedév
III.	<i>Mélyszegénységben élő – és roma gyerekek helyzete az oktatás területén</i>	2018. III. negyedév
IV.	<i>Hátrányos helyzetű- és fogyatékkal élő gyerekek helyzete az oktatás területén</i>	2018. IV. negyedév
V.	<i>A gyermekjóléti - és szociális alapszolgáltatások és a szociális szakosított ellátások</i>	2019. I. negyedév
VI.	<i>Egészségügyi alapellátások hiányosságai</i>	2019. II. negyedév
VII.	<i>Lakhatási problémák és jó gyakorlatok</i>	2019. III. negyedév

Megvalósult Megyei Felzárkózási Fórum ülések:

<i>ülés száma</i>	<i>téma</i>	<i>időpont</i>
I.	<i>alakuló ülés, projekt ismertetése</i>	2018. I. negyedév
II.	<i>képzés és foglalkoztatás témakörének áttekintése</i>	2018. III. negyedév
III.	<i>civil szervezetek és jó gyakorlatok bemutatkozása</i>	2019. I. negyedév
IV.	<i>Heves megyei Szolgáltatási Út Térkép tervezésének előrehaladása, illetve az előző munkacsoport ülések áttekintése</i>	2019. III. negyedév

adatgyűjtés/kérdőív

A dokumentum elkészítéséhez összeállítottunk egy információgyűjtő táblázatot a települési önkormányzatok számára, melyek részben személyes lekérdezés, részben email-es válaszadás formájában kerültek kitöltésre. A táblázat egyes munkalapjai az alábbi nagyobb témacsoportok köré épültek:

- humán szolgáltatások (köznevelés, közművelődés, egészségügy)
- civilek jelenléte a településen
- szociális intézmények, szolgáltatások (alap-, szakosított)
- gyermekjóléti ellátások
- lakhatás
- roma felzárkózás
- műszaki infrastruktúra
- közigazgatási- és pénzügyi szolgáltatások
- foglalkoztatás

A témacsoportokon belül választ vártunk az érintett épületek fizikai- és infokommunikációs akadálymentesítésének helyzetére is.

Többszöri megkeresésünk ellenére 11 településsel nem sikerült az adattáblát kitölteni. Az adatfeldolgozás során továbbá szembesültünk azzal is, hogy a polgármesterek által közölt adatok, információk több esetben nem egyeztek egyéb (pl. hatósági) nyilvántartások információival.

statisztikai adatok/fejlesztési dokumentumok

Természetesen egy helyzetelemző munkánál elengedhetetlen a rendelkezésre álló adatok és elemzések feldolgozása (KSH, TEIR). Felhasználtuk továbbá az egyes intézmények, hatóságok fejlesztési dokumentumait, jelentéseit is.

„probléma-mátrix”

A többirányú információgyűjtés követően felmerült a kérdés ezen adatok összesítésének módszerére vonatkozóan. Ennek megoldására alkottuk meg az ún. probléma-mátrix-ot. Így témakörönként sikerült a HEP-ek, a munkacsoportok és az egyéb információforrások egyes célcsoportokra történő megállapításainak megjelenítése. A módszer alkalmas lehet a megállapítások fontosságának megítélésére is, attól függően, hogy hány inputból érkezik az adott észrevétel.

Heves megye rövid bemutatása

Településszerkezet

Heves megyében 121 település található, ebből 11 város, 110 község, melyből 3 nagyközségi jogállású. A városi népesség aránya 69,6 %, átlagosnak tekinthető az országban. (országos átlag Budapest nélkül 65%), ugyanakkor az urbanizáció foka nem jelenti a városiasodott környezet megjelenését, több kisváros hiányos funkciójú, külsejében falusias megjelenésű (Bélapátfalva, Kisköre, Gyöngyöspata). A megye településhierarchiájának csúcsán a megyeszékhely, Eger sokoldalú városi funkcióival nemcsak a megyének, de tágabb térségének is központja. A településhierarchiában a városi jogállású települések nem tekinthetők egységesen kezelendőnek. A hosszú városi múltra visszatekintő, ma is funkcionálisan erős városok képezik a településhierarchia következő szintjét, ezeken a településen a középfokú funkciók jó kiépültek, jelentős vonzókörzettel bírnak, legtöbbjük kistérségi és leendő járási központ (Gyöngyös, Hatvan, Heves, Füzesabony). A városiasodás rendszerváltás utáni felgyorsulásának köszönhetően több olyan település is elnyerte a városi címet, ahol a középfokú városi funkciók hiányosak, ezek a csekélyebb vonzókörzettel rendelkező városok (Bélapátfalva, Kisköre, Pétervására, Lőrinci, Verpelét, Gyöngyöspata).

A megye északi részén – mintegy a szomszédos megyék aprófalvas területének folytatásaként – kicsiny létszámú, 1000 fő alatti települések sokaságát találjuk. Nagyváros nincs a térségben; az itt elterülő két járás központja, Pétervására és Bélapátfalva.

A megye középső, gazdaságilag legfejlettebb sávjában az átlagos településméret lényegesen nagyobb. A három legnépesebb várost (Egert, Gyöngyöst és Hatvant) körülvevő községek átlagos lélekszáma 2.000 fő. Fejlődésüket a nagyobb ipari és szolgáltatási centrumokhoz való közelség nagymértékben elősegíti. Hatvan és Gyöngyös térségének gazdasági előrelépésében az M3 autópálya jelenős húzóerőt képvisel, hiszen a fővárossal és azon keresztül az ország nyugati felével való gyors összeköttetést biztosítja.

A megye középső sávjától dél felé haladva ismét kisebb, de az aprófalvak népességszámát közel kétszeresen meghaladó községek (átlagos lélekszámuk 1600 fő) található. Itt helyezkedik el a hevesi járásközpont székhelye Heves városa illetve a Tisza-tó partján Kisköre városa.

A megye gazdasági infrastruktúrája

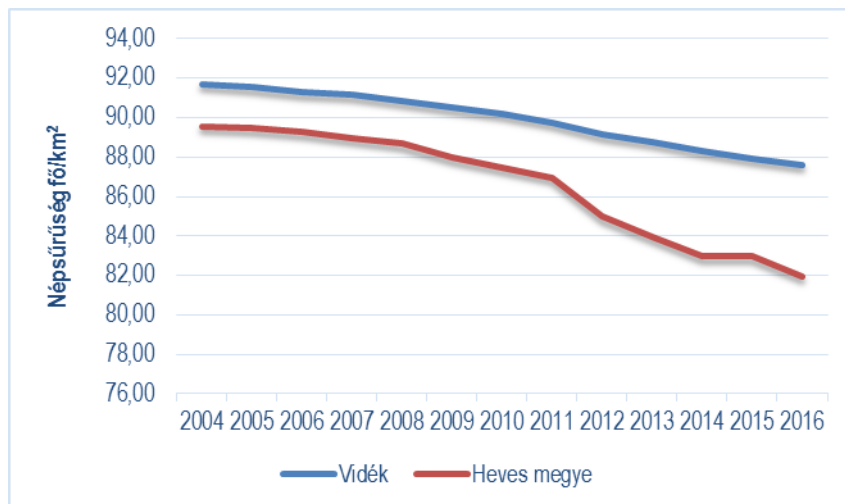
Heves megye adózási és foglalkoztatási szempontból 50 legnagyobb cége között több országos jelentőségű vállalat működik, mint például a Mátrai Erőmű Zrt., a Robert Bosch Elektronika Gyártó Kft. és a ZF Hungária Ipari és Kereskedelmi Kft. A TOP 50-es cégeknél összpontosul a tárgyi eszközök közel 55, a jegyzett tőkének pedig közel 56 százaléka, míg a külföldi tőkéből való részesedésük megközelíti a 80 százalékot. A listán szereplő társaságok a megyei összes árbevétel 59,6 százalékát realizálták, ezen belül az exportrészesedésük 82,8 százalék volt. 2017-ben Heves megyében a társasági adó hatálya alá tartozó vállalkozások adózás előtti eredménye együttesen 51,5 milliárd forint volt, ennek 80 százaléka az 50 legnagyobb legnagyobbnál realizálódott. A megyei vállalkozások tavaly 45 ezer 188 embert foglalkoztattak, 35,6 százalékuk a TOP 50-nél volt alkalmazásban. A Cégek területi elhelyezkedéséből az állapítható meg, hogy csak 5 cég van, aki a kedvezményezett térségekben található, a többi a Hatvan-Gyöngyös-Eger „gazdasági tengelyen” koncentrálódik.

Demográfia

Heves megye népsűrűsége 2004-et követően tendenciaszerűen csökkent, a fogyás átlaga meghaladta a vidéki átlagot. Megyei szinten komoly problémákat okozott a csökkenés gyorsuló üteme. A vázolt folyamatok együttes hatásának köszönhetően a népsűrűség értéke 2011-ben jelentősen elmaradt a vidéki átlagtól. 2013-ban tovább esett Heves megye népsűrűsége, 2012-ben az egy km²-re jutó lakónépesség száma 85 volt, ameddig a rákövetkező esztendőben 84. A korábbi években megkezdődött tendencia a mai napig meghatározó eleme a megye demográfiai sajátosságainak, 2016. január 1-jén a KSH adatai alapján Heves megye népsűrűsége 82 fő/ km²-re fogyatkozott, ezzel továbbra is jócskán a vidéki átlag alatt maradt. Megyei összehasonlításban Heves megye a 2016-os népsűrűségi mutatók alapján 9. helyen áll, régiós viszonylatban Borsod-Abaúj-Zemplén megye mögött

a második. Az adatokból kitűnik, hogy a megyét az elnéptelenedés a vidéki átlaghoz képest lényegesen jobban sújtja.

1. ábra: Népsűrűség 2014-2016

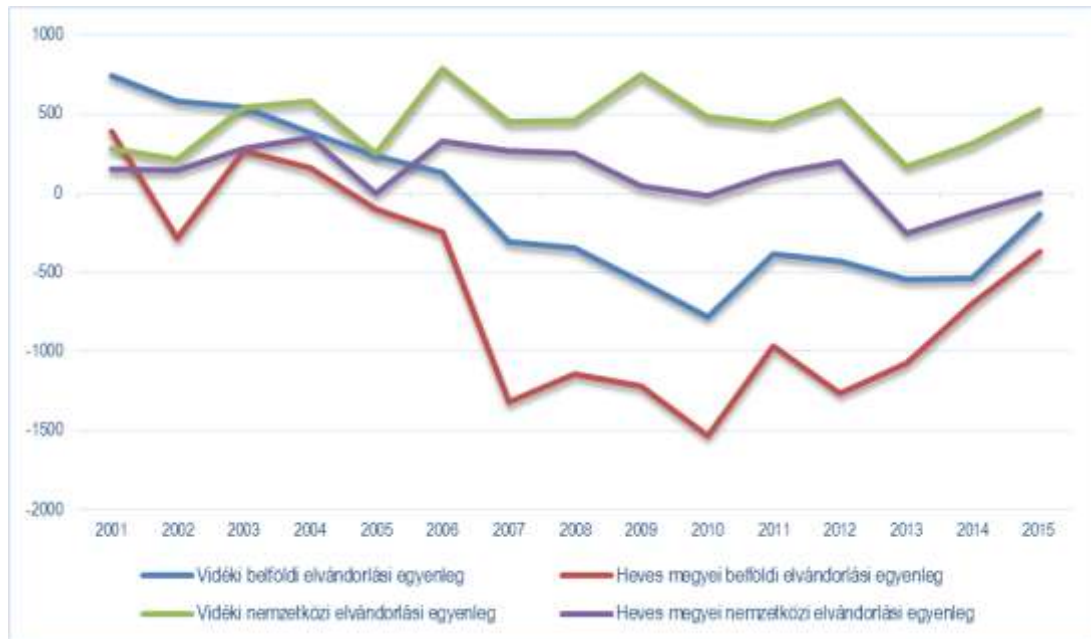

forrás: KSH, saját szerkesztés

A népsűrűségekre komoly befolyást gyakorol a természetes szaporodás. Megállapítható, hogy Heves megyét a vidéki Magyarországhoz hasonlóan a természetes fogyás jellemzi. 2004 és 2011 között megyei tendenciák a vidék egészéhez mérten rosszabbnak minősült, ugyanis a természetes fogyás üteme a vidéki természetes fogyás ütemének több mint 2,6-szerese volt. Az elmúlt több mint öt év távlatából vizsgálva a megye helyzetét feltűnő, hogy az országban zajló kedvezőtlen népesedési folyamatok még mindig éreztetik hatásukat, s Heves megye helyzete ma is kedvezőtlenebb a vidékhez képest, hiszen természetes fogyásának mutatója (-1709) 2015-ben is a vidéki átlag felett van (-1405).

A népsűrűséget determináló másik tényező a vándorlási egyenleg, a jelenség folyamatait elemezve megállapítható, hogy a vidéki Magyarországon negatív irányú trendek érvényesülnek, Heves megye pedig végig az amúgy is rossz vidéki átlag alatt szerepelt. A belföldi elvándorlás mérlege Heves megyében 2010-ben érte el mélypontját, 2010 után mutatkozott némi enyhülés a fogyás tekintetében, 2011-től azonban újra nőtt az elvándorlási veszteség, amely 2012-re ismételtén fogyást okozott. 2012-őt követően érzékelhető némi pozitív irányú változás és az alapvetően még mindig negatív tendenciába hajló elvándorlási egyenleg javított a megye vidéki Magyarországon elfoglalt helyén. Heves megye vidéki átlagban 2011-ben a 13. helyen állt, 2015-re a megye pozíciója valamelyest erősödött a belföldi elvándorlási egyenleg mérlegét illetően, ekkor a 7. helyet foglalta el a rangsorban. A belföldi elvándorlástól eltérő képet mutat Heves megye a nemzetközi elvándorlási egyenleg felől vizsgálva. A megye nemzetközi elvándorlási egyenlege a belföldihez hasonlóan az utóbbi 15 évben végig a vidéki átlag alatt maradt, ám belföldi elvándorlás jócskán meghaladta az ország határain kívülre történő migráció léptékét. A nemzetközi elvándorlási egyenleg 2010-ben okozott lakosságcsökkenést, a folyamat 2013-ban sújtotta a legjobban a területet. Heves megye a nemzetközi elvándorlási mérleg kapcsán a 19 megye közül a 11. helyet foglalta el 2015-ben.

3. ábra: Elvándorlási egyenleg, 2001-2015

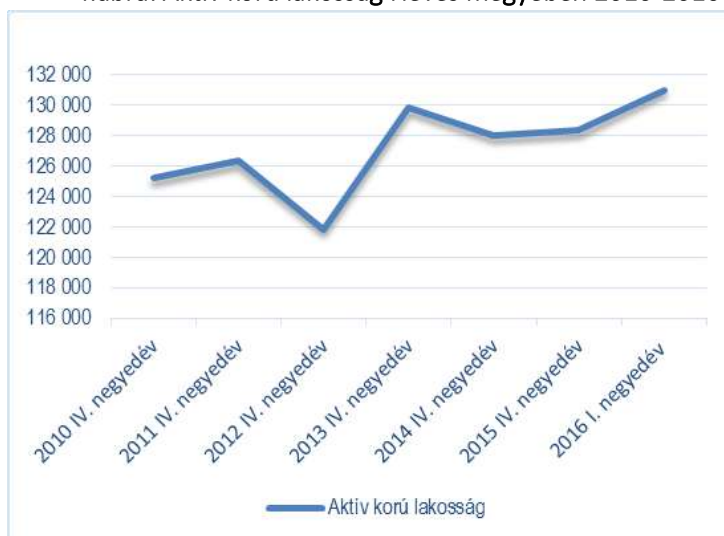

Forrás: KSH, saját szerkeztés

Amennyiben a megye demográfiai helyzetét az aktív korúak (15 és 64 közötti lakosság) fókuszán keresztül vizsgálva szeretnénk bemutatni, abban az esetben azt lehet mondani, hogy 2010 és 2013 között a 2012-es esztendő komolyabb visszaesését leszámítva lassú növekedés, majd 2013-tól kezdődően fokozatos csökkenés, 2014-2015-ben stagnálás, 2016-ra pedig újra növekedés diagnosztizálható.

2010 IV. negyedévében 125 200 fő aktív korút tartottak számon, ez a szám alapvetően kedvezőtlenebb az országos átlagnál, de az Észak-Magyarországi régióban itt a legnagyobb az aktivitási arány. 2011. év azonos időszakában 126 300-an voltak jelen a munkaerőpiacon, az aktivitási arány továbbra is a régiós átlag fölött maradt 1,7%-al, az országotól 2,3 százalékponttal maradt el. 2012 IV. negyedévében visszaesés tapasztalható 15 és 64 év közötti lakosság tekintetében, 121 900 személyt regisztrált a KSH. 2013-ban újra emelkedő tendenciát mutatnak Heves megye témát érintő népmozgalmi adatai, 129 800 munkaképes korú személyt tartottak számon a IV. negyedévben, ez a szám 6,5%-kal több az előző év azonos időszakában rögzítetttnél. 2014-től kezdve lassú fogyatkozás figyelhető meg a munkaképes korúak körében, az esztendő IV. negyedévében 128 000 személy tartozott ebbe a csoportba. 2015 IV. negyedévében az azt megelőző évhez képest nem történt komoly változás, 128 300-an sorolhatóak a gazdaságilag aktív korúak közé. 2016 I. negyedévében 131 000 aktív korú személyt tartott nyilván a KSH.

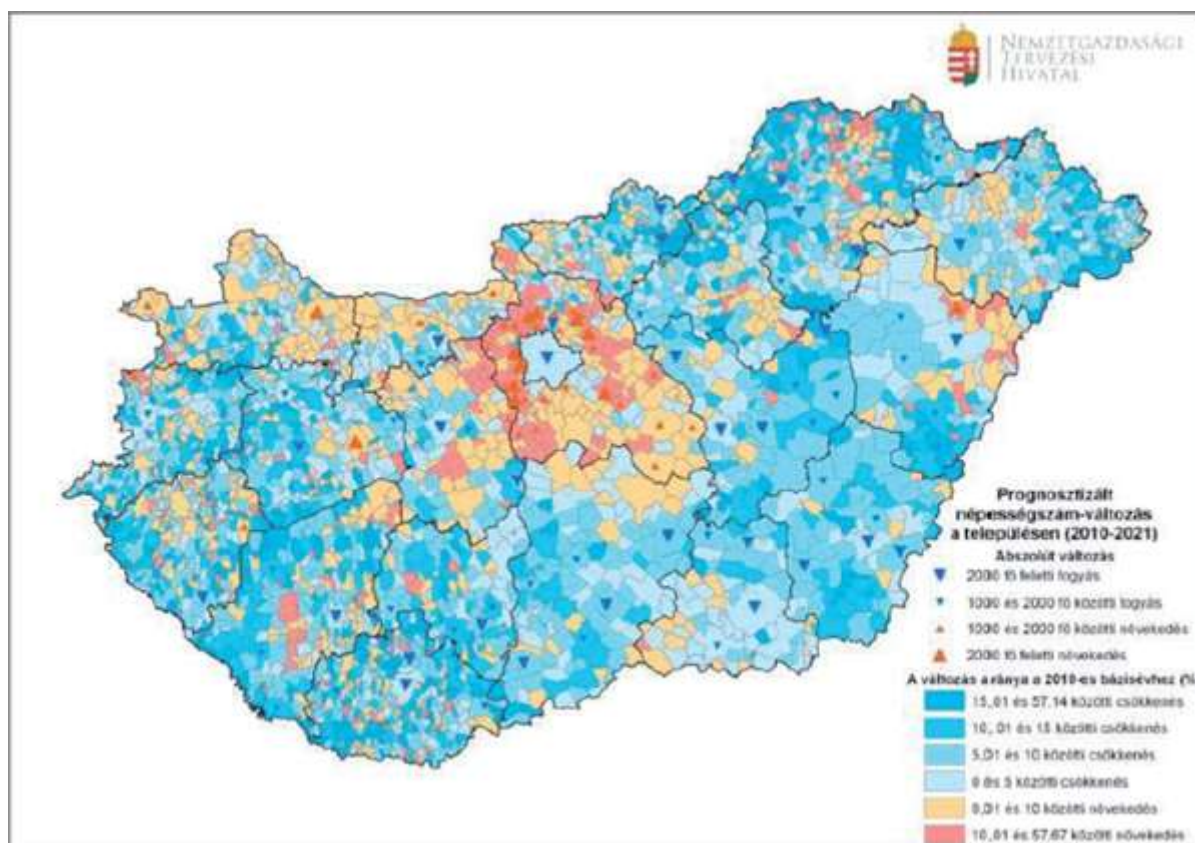
4. ábra: Aktív korú lakosság Heves megyében 2010-2016

forrás: KSH, saját szerkesztés

A középtávú prognózisokat tekintve néhány Dél-hevesi települést kivéve további népességcsökkenés várható a megyében.

5. ábra: Demográfiai prognózis 2021

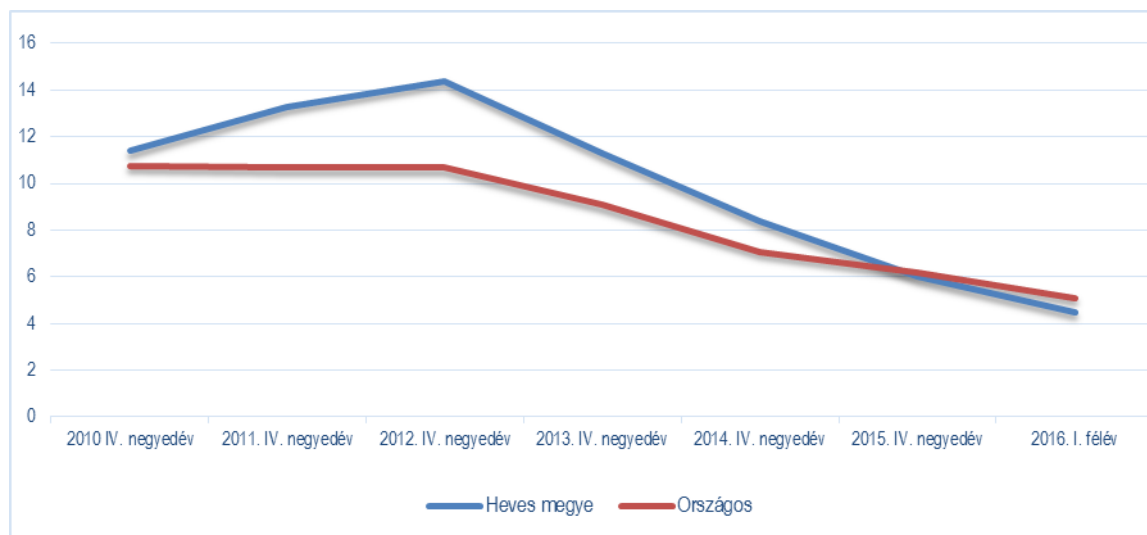
Forrás: Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió

Munkanélküliség

Heves megye munkanélküliségi mutatói 2010 és 2015 között hullámzó tendenciát mutattak. 2012-ben nagyfokú emelkedés volt megfigyelhető, majd 2013-ra csökkenés ment végbe, ekkorra a

munkanélküliek átlagos száma 20 430-ról 18 752-re apadt. A 2014 és 2015-ös évek nagyobb arányú visszaesést hoztak, az utóbbi esztendő esetében átlagosan 14 718 munkanélküli került regisztrálásra. 2016 első félévére tovább esett az állástalanok száma, ekkor a KSH adatai alapján átlagosan 13 626 álláskeresőt tartottak számon. Heves megye javuló munkaerő-piaci helyzetének köszönhetően 2015 IV. negyedévének, illetve 2016. I. első félévének a munkanélküliségi rátája (6%, illetve 4,5%) az országos alá került (6,2%, illetve 5,1%).

9. ábra: Munkanélküliségi ráta 2010-2016

Forrás: KSH

Heves megye 2016 szeptemberéig nyilvántartott 13 138 álláskeresőjének gazdaságilag aktív népességre vetített aránya a hatvani, a gyöngyösi és az egri körzetben 7-9%, Heves körzetében a 20%-os, Pétervására térségében a 15%-os arányt is meghaladta. A megye hét járása közül három, a BÉlapátfalvai (6,47%), a Hevesi (11,23%), a Pétervásárai (8,49%) haladta meg relatív munkanélküliségi mutatójával a Heves megyei átlagot (6,27%).

Közüthálózat

Heves megye domborzati adottságai alapján a fő közlekedési útvonalak a megye déli részén, az Alföld határában lettek kialakítva. Itt húzódnak a megyén áthaladó országos és nemzetközi jelentőségű közúti és vasúti útvonalak egyaránt. Heves megye közúthálózatának hossza 2004-ről 2010-re, 1270 km-ről 1274 km-re nőtt. A vidék megyéinek tekintetében 2010-ben, Heves megye a közúthálózat hossza alapján a 15. helyet foglalja el, megelőzve Tolna, Nógrád és Komárom-Esztergom megyét. A közúthálózat-sűrűségét tekintve 2010-ben Heves megye 14. a vidék rangsorában (22,83 km közút/100km²). A vidéki átlag 33,51 km közút/100km², amely az országostól kicsivel marad el (34 km közút/100km²). A megye országos közúthálózatának mintegy 4 %-a a 30 456 km-es teljes országos közúthálózatnak. A külterületi utak hossza 809 km, a belterületi utak hossza 363 km. A 100 km²-re jutó úthossz 32,2 km/km², az 1000 lakosra eső úthossz érték 2,7 km/1000 fő. A burkolat állapota alapján a megyei közúthálózat több, mint 60% nem megfelelő, illetve rossz minőségű besorolású. A Magyar Közút Zrt kezelésében lévő úthálózat kategóriánkénti besorolását a következő táblázat mutatja be.

Kedvezményezett járások, települések

A kedvezményezett járások besorolásáról szóló 290/2014 (XI.26.) Korm. rendelet az egyes magyarországi járásokat a társadalmi és demográfiai, lakás és életkörülmények, helyi gazdaság és munkaerő-piaci, valamint infrastruktúra és környezeti mutatókból (négy mutatócsoport) képzett komplex mutató alapján jellemzi. területi fejlettség alapján történő besorolásánál a következő kategóriák kerültek felállításra:

- fejlesztendő járások: a kedvezményezett járásokon belül azok a legalacsonyabb komplex mutatóval rendelkező járások, amelyekben az ország kumulált lakónépességének 15%-a él
- kedvezményezett járások: azok a járások, amelyeknek komplex mutatója kisebb, mint az összes járás komplex mutatójának átlaga
- komplex programmal fejlesztendő járások: a kedvezményezett járásokon belül azok a legalacsonyabb komplex mutatóval rendelkező járások, amelyekben az ország kumulált lakónépességének 10%-a él

A Korm. rendelet szerint Heves megyében négy járás került besorolásra az alábbiak szerint:

járas	komplex mutató értéke	sorrend a járások között	kedvezményezeti besorolás
Hevesi	25,12	9.	komplex programmal fejlesztendő
Pétervásárai	30,10	29.	fejlesztendő járás
Füzesabonyi	32,63	46.	fejlesztendő járás
Bélapátfalvai	36,29	62.	kedvezményezett

A kedvezményezett települések besorolásáról és a besorolás feltételrendszeréről szóló 105/2015 (VI.23.) Korm. rendelet a következő kategóriákat határozta meg a fent bemutatotthoz hasonló komplex mutató alapján:

- Társadalmi-gazdasági és infrastrukturális szempontból kedvezményezett települések (komplex mutató alapján rangsorolt települések legkedvezőtlenebb harmada)
- Jelentős munkanélküliséggel sújtott települések (azok a települések, amelyekben a munkanélküliségi ráta meghaladja az országos átlag 1,75-szeresét)
- Fejlesztendő (mindkét szemponttal érintett) település
- Átmenetileg (2015. december 31-ig) kedvezményezett települések

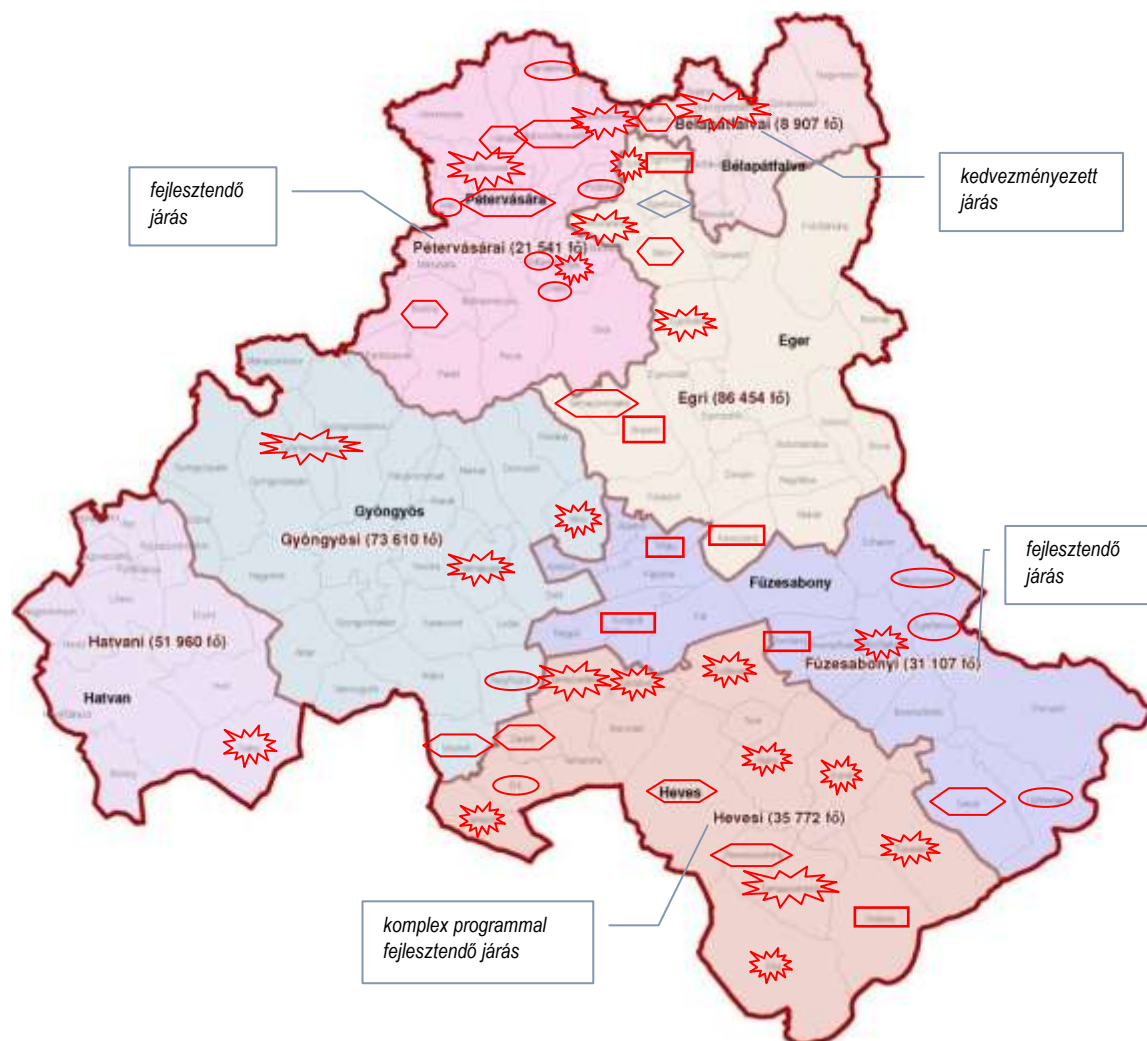
A besorolt településeket az alábbi ábra mutatja be, melynek a jelmagyarázata a következő:

105/2015 (VI.23.) Korm. rendelet alapján

- Társadalmi-gazdasági és infrastrukturális szempontból kedvezményezett települések (komplex mutató alapján rangsorolt települések legkedvezőtlenebb harmada)
- Jelentős munkanélküliséggel sújtott települések (azok a települések, amelyekben a munkanélküliségi ráta meghaladja az országos átlag 1,75-szeresét)
- **Fejlesztendő** (mindkét szemponttal érintett) település
- **Átmenetileg** (2015. december 31-ig) **kedvezményezett** települések

290/2014 (XI.26.) Korm. rendelet alapján

◊ Átmenetileg (2016. január 1-ig) kedvezményezett települések

kedvezményezett települések a 105/2015 (VI.23.) Korm. rendelet alapján, illetve a kedvezményezett járások a 106/2015 (VI.23.) Korm. rendelettel módosított 290/2014 (XI.26.) Korm. rendelet alapján

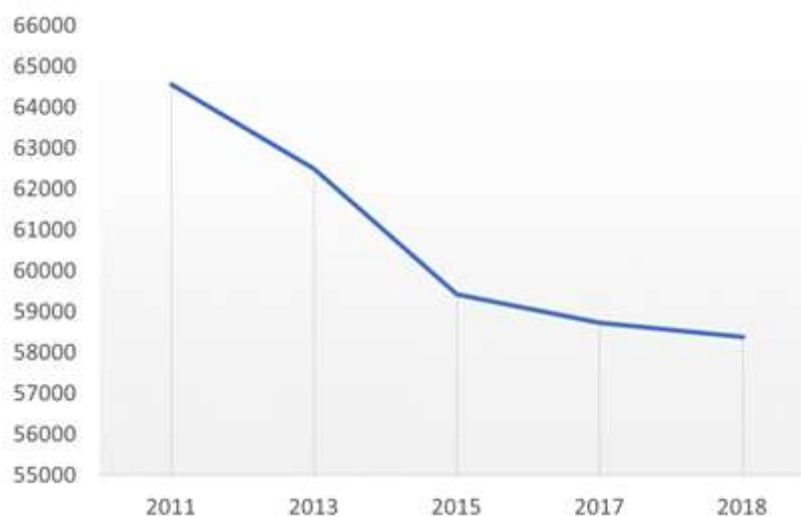
célcsoportok bemutatása, rövid jellemzése

gyermek

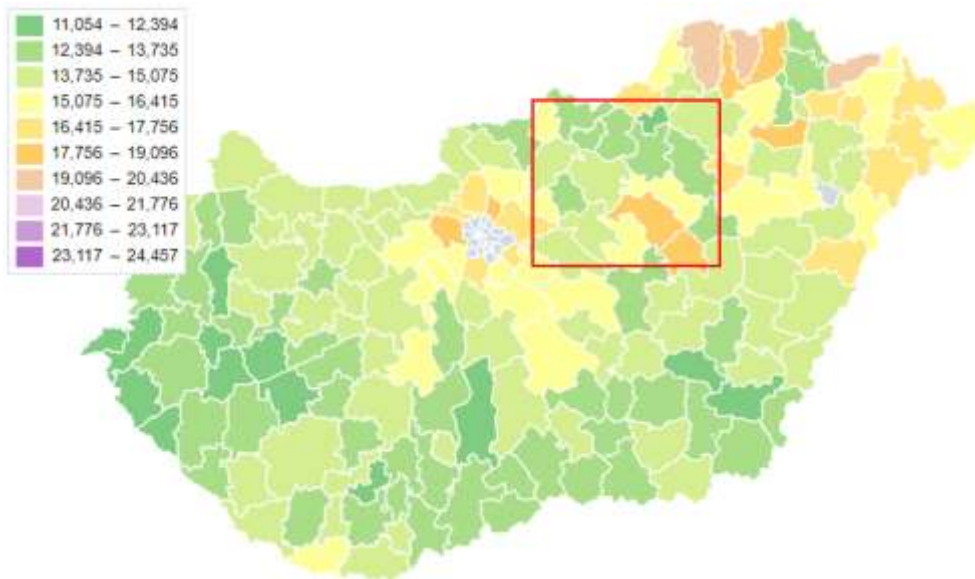
A gyermekek jelentik egy társadalom jövőjét, valamint a gazdaság későbbi humán erőforrását, így maximalizálni kell az összes gyerek lehetőségét a jövőben és a szegénység és kirekesztődés problémáját hatékonyan kell kezelni. A hátrányos, halmozottan hátrányos, köztük roma gyermekek helyzetének javítása, a szegénység átörökítésének megakadályozása kulcskérdése a társadalmi felzárkózásnak.

A gyermekek több mint 10 százalékát tartják nyilván veszélyeztetettként a gyámhatóságok, túlnyomó többségüket anyagi okok miatt, de évek óta erőteljesen emelkedő tendenciát mutat a magatartási okokból veszélyeztetettek száma. Ennek hátterében sok esetben sorozatos iskolai kudarcok, súlyos krízisekkel, konfliktusokkal terhelt családi körülmények állnak. A hátrányos helyzetű régiókban a veszélyeztetett gyermekek aránya 2–3 szorosa a más régiók veszélyeztetettségi arányának.

1. ábra 0-14 éves korosztály lélekszáma 2011-2018, forrás: KSH

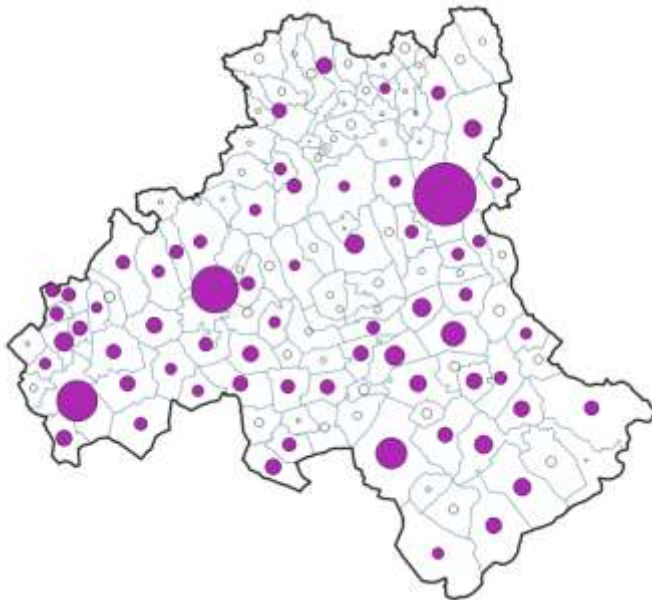

Gyermekek száma megyénkben 58 376 fő (2018), trendszerű – bár enyhülő mértékű – csökkenés figyelhető meg. A gyermekek 44,3%-a városokban, 55,7 %-a községekben él. A gyermekvállalás (élveszületés) száma 1990-től folyamatosan csökkent, de az elmúlt néhány évben a trend megfordulni látszik.

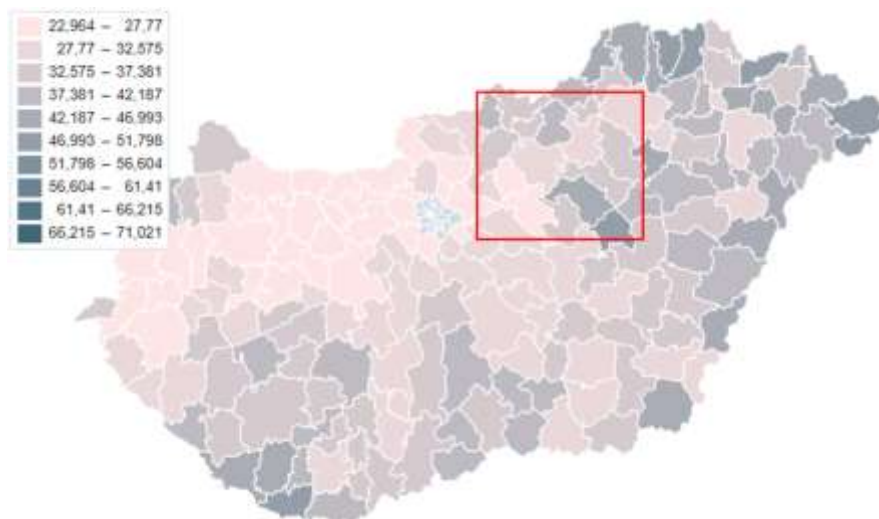
2. ábra 0-14 éves állandó népesség aránya (%) 2017, forrás: TEIR

Az állandó népességhez viszonyítva a Hevesi járásban a legnagyobb a gyermekek aránya, majd a Füzesabonyi járás a második. Legkisebb az arány a Béalápátfalvai járásban.

3. ábra 40 főnél több 0-3 éves korú gyermekek az adott településen, forrás: saját szerkesztés

A 0-3 éves korú lakosság száma és aránya leginkább a bölcsődei ellátás miatt fontos mutató. A térképen a legalább 40 főnyi kisgyermekkel rendelkező települések kerültek kiemelésre, melyből látható a dél-hevesi térség magasabb és az észak-hevesi térség alacsonyabb gyermekszáma.

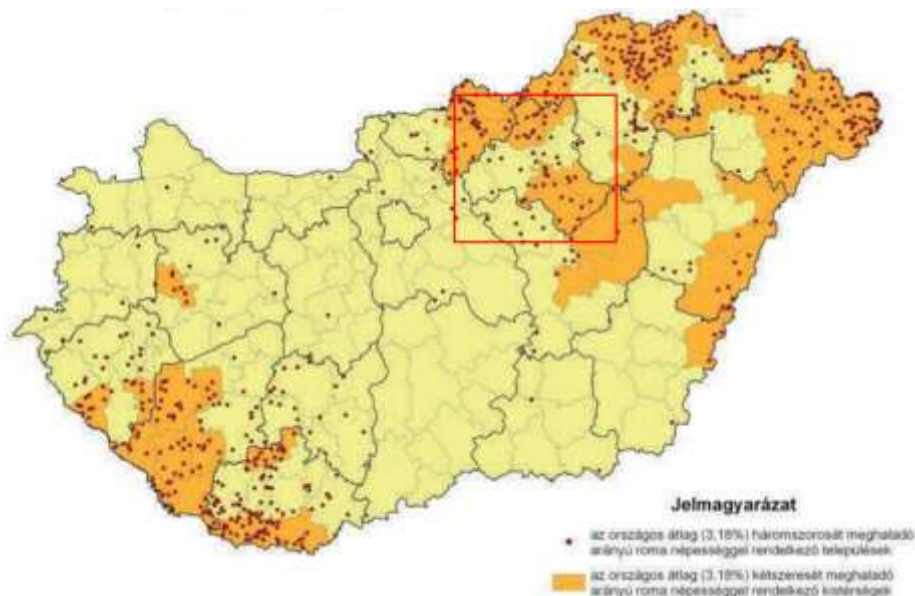

4. ábra Adófizetők aránya évi 1 millió Ft alatti jövedelmi sávban (%) 2017, forrás: TEIR

A gyermekszegénység szempontjából nagyon fontos a családok jövedelmi helyzete. Az 1 millió Ft alatti jövedelmi sávban adózók arányát vizsgálva megállapítható, hogy a kedvezményezett járásokban a legrosszabb a helyzet, azon belül is a Hevesi járás rendelkezik a leggyengébb mutatókkal. Őt követi a Pétervásárai járás, majd a Bélapátfalvai és a Füzesabonyi (közel azonos mutatókkal).

romák

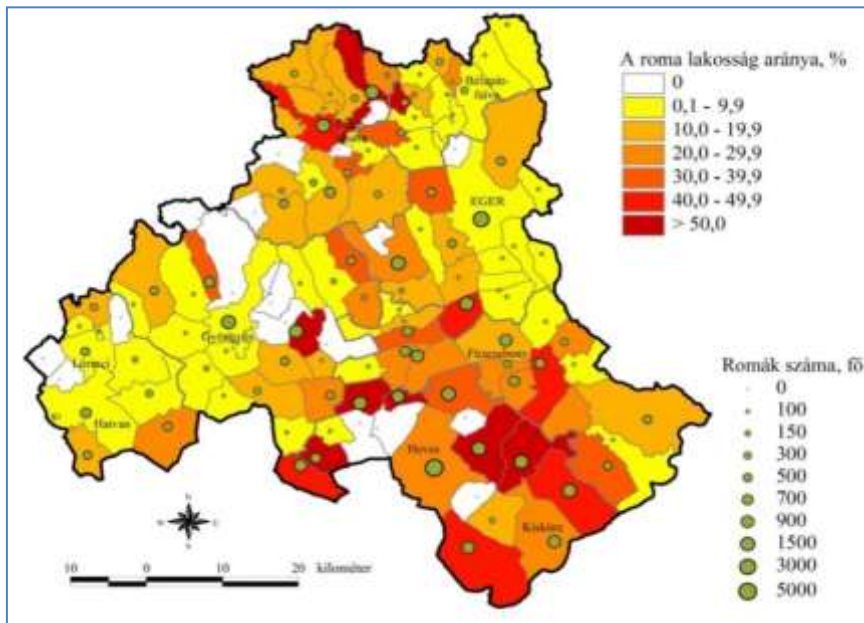
A 2011-ben végzett népszámlálás adatai szerint országosan 316 ezren vallották magukat romának. Ez – részben köszönhetően az identitásra vonatkozó kérdések módszertani fejlesztésének, illetve az identitás vállalását erősítő kampányoknak – jóval több, s közelebb áll a tényleges helyzethez, mint a 2001-es népszámlálás 206 ezres adata. A reprezentatív vizsgálatok eredményei alapján a kutatók országosan 1971-ben 320 ezer fő körülire, 1993-ban 468 ezer körülire, 2003-ban pedig mintegy 570 ezerre becsülték a romák számát. Ez az ország teljes népességéhez viszonyítva közel 5,5 százalékos arányt jelentett. Kutatói becslések a romák számát 2010-es évekre 650–750 ezerközé teszik.

5. ábra Magas arányú roma népességgel rendelkező térségek és települések (KSH 2011-es népszámlálás adatai alapján) forrás: OFTK

A 2011. évi népszámláláskor Heves megyében roma nemzetiségűnek 19 312 ember vallotta magát. Ez alapján az össznépességből a magukat romáknak vallók aránya a népesség 6,3 %-a, ami az országos arány kétszerese. A tapasztalatok alapján a népszámlálás során tett nyilatkozatoktól eltérően a roma lakosság száma lényegesen több, melyet szociológiai tanulmányok is alátámasztanak. A lenti térképről leolvasható, hogy létszámában a legnagyobb roma lakosság a megyeszékhelyen kívül Gyöngyösön, Hevesen és Pétervásárán él. Arányaiban ugyanakkor 40% feletti érték számos észak-hevesi (Tarnalelesz, Szúcs), illetve dél-hevesi (Erk, Kömlő, Átány, Pély, Tarnabod, Tarnaszadány, Tiszanána) településen, illetve elszórtan más községekben (Halmajugra, Kerecsend) is tapasztalható.

Ezek a települések általában nemcsak a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok magas arányszáma miatt vannak súlyos helyzetben, hanem más gazdasági (pld. munkanélküliség) és társadalmi (elérhetőség) tényezők tekintetében is elmaradottak.

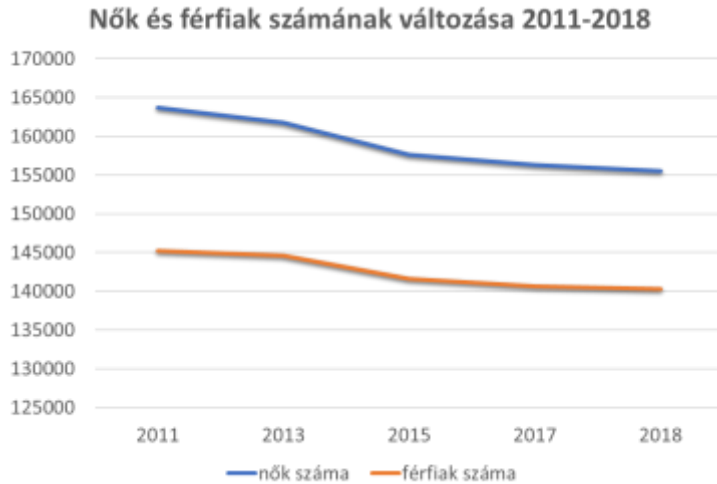

6. ábra A roma lakosság száma és aránya Heves megye településein forrás: Pénzes János, Pásztor I. adatai alapján

A cigányság életkori összetétele lényegesen fiatalabb népességet mutat, mint a nem roma népességé. A romák között a 0-14 évesek aránya 34,5%, míg a nemroma népességben belül ez az arány 16,3%. Az életkor előrehaladtával az arányok megfordulnak, ennek okai között meghatározó szerepet játszik a roma népesség rossz egészségi állapota. A romák több mint 60%-a vidéken, falusias környezetben, többnyire szegregátumokban, igen rossz lakáskörülmények között él.

nők

Az egyének élethelyzetét egyidejűleg több tulajdonságuk is meghatározhatja pl.: nem, etnicitás, társadalmi csoporthoz való tartozás. A különböző tulajdonságokból eredő hátrányok összefonódhatnak, ezáltal speciális helyzetbe kerülnek azok az emberek, akiknél ezen esélyegyenlőtlenségi tényezők összeadódnak és „metszik egymást”. A társadalom vizsgálatakor, a beavatkozások tervezésekor alapvetően fontos figyelembe venni e metszéspontokat, halmozódó hátrányokat.

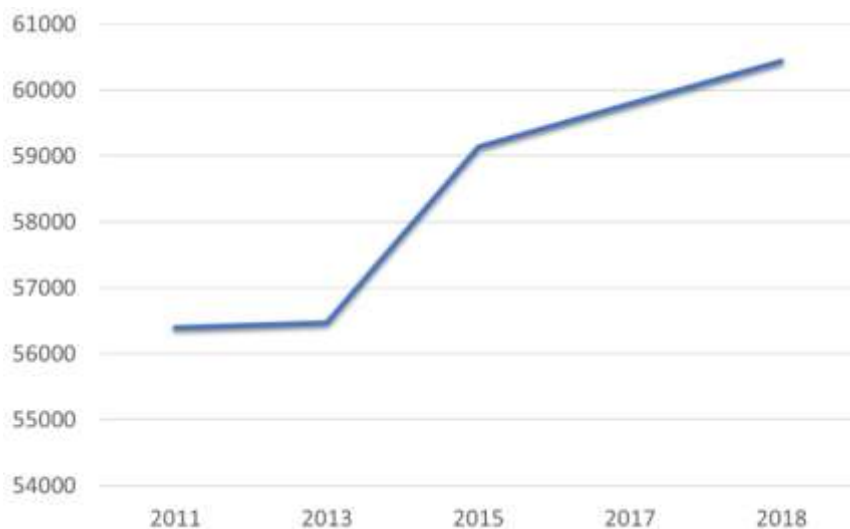
7. ábra nők és férfiak számának változása 2011-2018

Heves megyében a nők száma 155 514 fő (2018), az összlakosság csökkenésének tendenciáját mutatja, de attól nagyobb mértékű. A **női álláskereső aránya (2018)** 52,3%, a **nők aránya a közfoglalkoztatásban (2018)** 58,3%.

A roma nők helyzete külön értékelendő a célcsoporton belül. A többszörös diszkrimináció, azaz a nemi és az etnikai alapú diszkrimináció összefonódása a legösszetettebben a roma nőket sújtja. Iskolai végzettségük, foglalkoztatottsági szintjük, jövedelmük még a roma férfiakénál is jelentősen alacsonyabb. Egészségi állapotuk rosszabb, az egészségügyi és szociális ellátó rendszerekhez való hozzáférésben is nagyobb hátrányt szenvednek. A roma nők kiszolgáltatottságának egyik alapvető forrása az alacsony iskolai végzettség és az ebből fakadó hátrányos munkaerő-piaci pozíció. A legutóbbi népszámlálási adatok szerint a roma nőknek csak 11,1%-a rendelkezik legalább szakmunkás végzettséggel, míg a roma férfiaknak 15,0%-a. A magas iskolai lemorzsolódási mutatókért felelős tényezők: motivációvesztés, a hátrányos helyzetből adódó szocializációs különbségek, részben a korai gyerekvállalás és részben a hagyományos családi szerepekből fakadó végzettség nélküli iskolaelhagyás, melyeket az iskola és a szociális védelmi rendszerek a gyakorlatban sokszor nem megfelelően kezelnek, így csorbul a minőségi integrált oktatáshoz való egyenlő esélyű hozzáférés.

idősek

Ahogy azt több tanulmány elemzi, Magyarországon is öregszik a társadalom. Az idősek aránya a népességben belül folyamatosan nő, ám ezt hazánkban sokkal inkább a romló termékenység, mint a javuló halandóság okozza. A nyugat-európai országokban is alacsony ugyan a termékenység, de az öregedésben ott sokkal nagyobb a súlya a halandóság csökkenésének, az élet meghosszabbodásának.

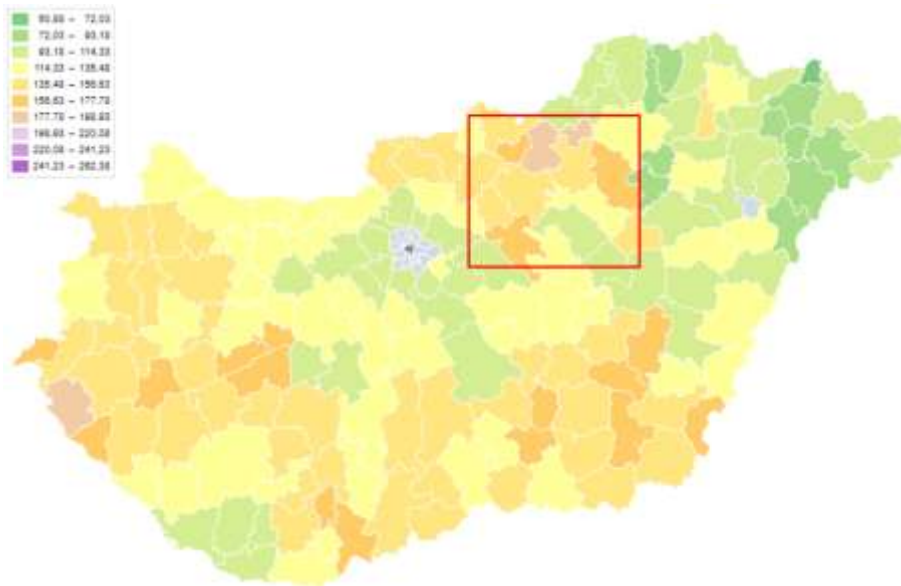

8. ábra Időskorúak számának változása Heves megyében, forrás: KSH

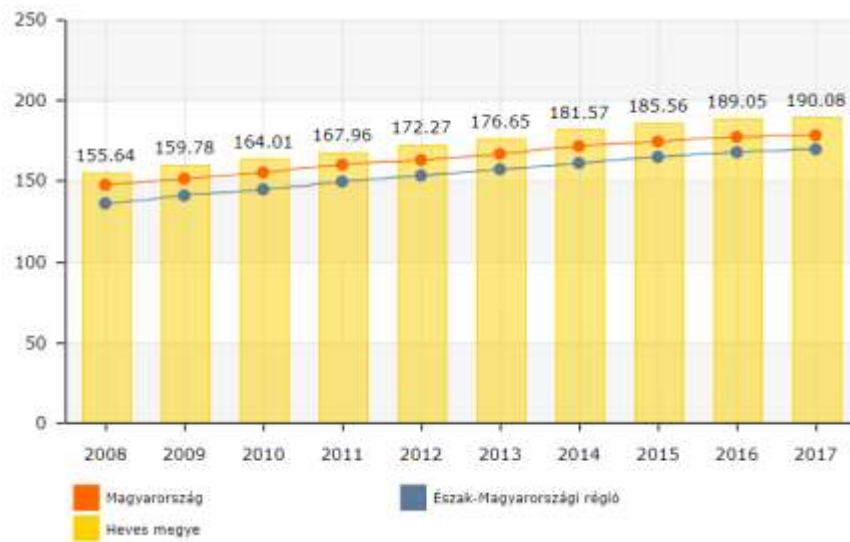
Megyénkben a 65 év feletti lakosság száma 60 441 fő (2018), folyamatosan emelkedő tendenciát mutatva. Az országos öregedési index – azaz a 14 éves és ennél fiatalabb népességre jutó idősek (65 évesek és annál idősebbek) aránya – 132,9, míg Heves megyében 145,7. Az előregedéssel leginkább sújtott területek a megye északi járásai (Pétervásárai és Bélapátfalvai).

9. ábra 60-X éves állandó népesség aránya (%) 2017 forrás: TEIR

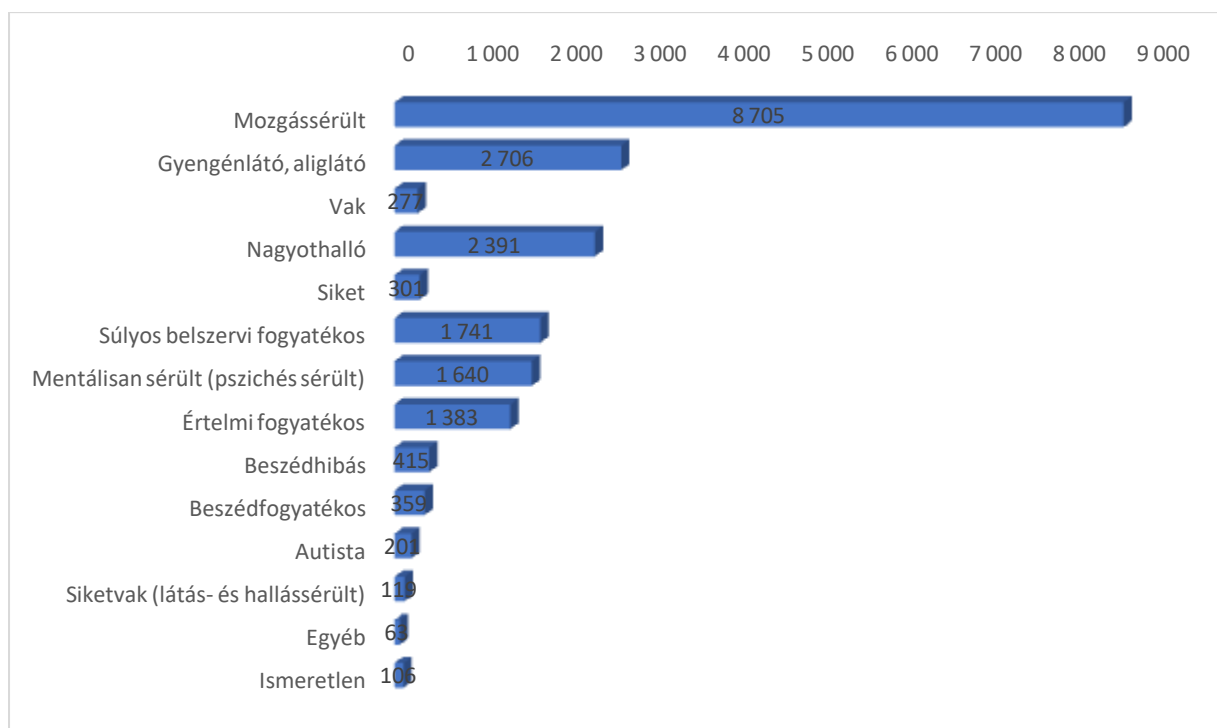

10. ábra Öregségi mutató (60-x évesek száma 100 0-14 évesre, fő) forrás: TEIR

11. ábra Állandó népességből a 100 0-14 évesre jutó 60-x évesek száma, forrás: TEIR

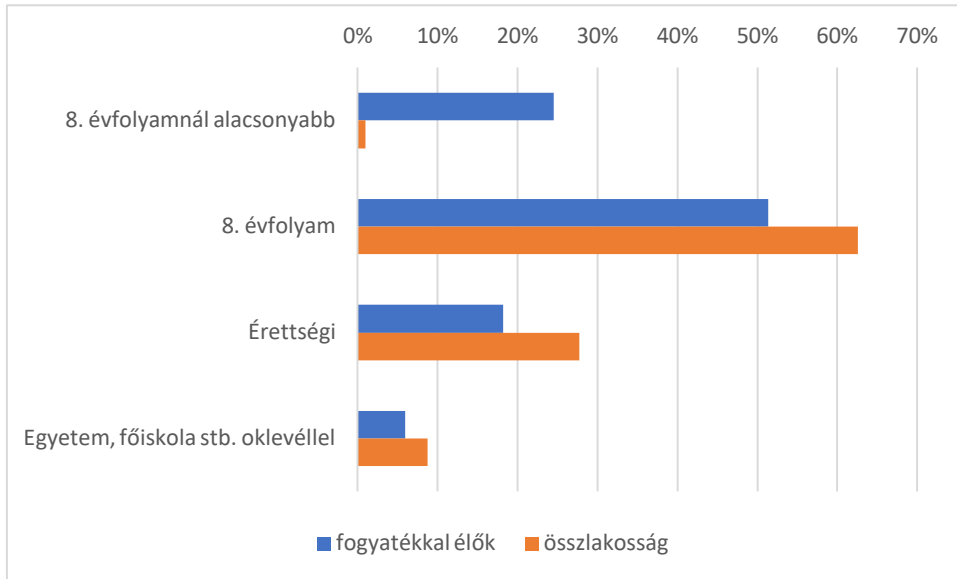
fogyatékkal élők

12. ábra fogyatékkal élők Heves megyében 2011, forrás: KSH

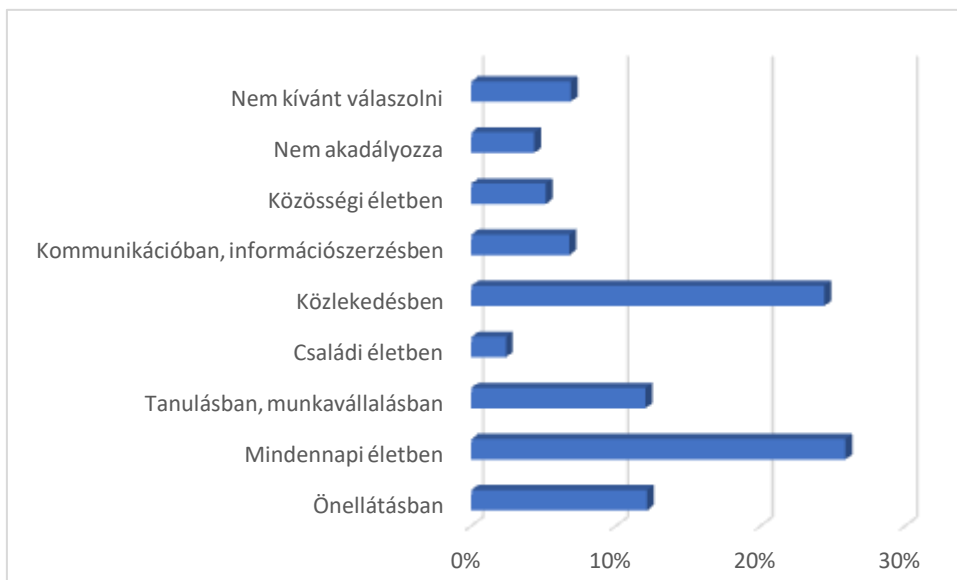
Fogyatékkal élők a 2011-es népszámlálás adatai szerint 20 407 fő Heves megyében. Ezen társadalmi csoporton belül a legnagyobb létszámot – az összes fogyatékossgal élő közel felét – a mozgássérültek képviselik. Második legnagyobb csoport a vakok és gyengénlátók, illetve majdnem ekkora létszámban a siketek és nagyothallók.

Ma az egyén társadalmi helyzete elsősorban megszerzett legmagasabb iskolai végzettségétől függ. Alacsony iskolázottsággal nem lehet jó pozíciót szerezni a munkaerőpiacon, általában csökken az elhelyezkedés és főként a magas munkajövedelemhez jutás lehetősége, ami alapvetően meghatározza az egyén és családja anyagi helyzetét. Az iskolai végzettség megszerzéséhez sokféle – főként társadalmi – erőforrás szükséges, a szegénységben felnövő gyermekek esélye arra, hogy megfelelő iskolai végzettséget szerezzenek nagyon csekély. Országosan a fogyatékos emberek iskolázottsága jelentősen alacsonyabb a népesség egészére jellemző szintnél. Igaz ez megyénkre is, melyet az alábbi ábra szemléltet. Az ábrán látható, hogy érettségivel már csak kb. 2/3 annyian rendelkeznek, mint az összlakosságra vetített arány. Hasonló a helyzet a felsőfokú végzettségekkel is. Megjegyzendő azonban, hogy a 8 osztállyal rendelkezők között vannak statisztikailag besorolva a szakmunkás végzettséget szerzett fogyatékkal élő emberek

13. ábra iskolai végzettség a fogyatékkal élők és az összslakosság körében 2011, forrás: KS

Mindezt érdemes összevetni a fogyatékkal élők népszámlálás során tett nyilatkozataikkal, mely során arra a kérdésre adtak választ, hogy a fogyatékoságuk milyen témákban akadályozza őket. Kiemelt válaszadási kategória lett a közlekedés és a mindennapi élet, második leggyakoribb témakörök pedig az önellátás, valamint tanulás/munkavállalás.

14. ábra fogyatékoság általi akadályozottság az érintettek nyilatkozata szerint 2011, forrás: KSH

Oktatás

Közoktatásban résztvevők száma, célcsoport jellemzői

A megye demográfiai adataiból következően összességében csökkenő gyermeklétszámokkal számolhatnak a közoktatási intézmények majd minden szintjén. 2011-ben megyei szinten a gyermekek lélekszáma meghaladta a 64 000 főt, 2018-ra a célcsoport lélekszáma valamivel 58 000 fő fölé volt. Az óvodai nevelésben résztvevő gyermekek száma 2010-ben a 10 000 fő fölé volt, 2014-ben ez a szám tartósan 10 000 fő alá csökkent. A 2018/2019-ben az előző időszak 9 500 körüli gyermeklétszámáról 9 700 főre mozdult el az óvodai nevelésben résztvevők lélekszáma.

Az általános iskolai nevelésben résztvevő diáklétszám 2010/2011-es tanévben 24 000 fő fölé volt. A 2012/2013. és a 2014/2015. tanévekben 23 000 fő fölé tanuló létszámok tovább csökkentek, az elkövetkezendő oktatási időszakokban 23 000 alatti diáklétszámokat regisztrált a KSH.

A szakiskolai és készségfejlesztő oktatásban résztvevők aránya – igazodva az országos trendhez – a középfokú oktatás más feladatellátási helyein tanulókéhoz képest alacsonynak mondható, ám 2017-től újra 200 fölé emelkedett az ilyen jellegű képzésben résztvevők száma. A legutóbbi tíz év középfokú oktatásban lezajlott változásait vizsgálva – szintén az országos tendenciát követve – a szakközépiskolai, illetve a szakközépiskolai képzések iránti érdeklődés terén tapasztalható a legkomolyabb visszaesés. A szakközépiskolai tanulók létszámában 43,3 %-os a szakközépiskolai tanulókban pedig 43%-os hiány következett be 2010 és 2019 között. A gimnáziumi képzési formát választók számában 2010 és 2014 között 244 fős fogyatkozás figyelhető meg, 2015-től egészen napjainkig azonban ütemesen gyarapodik a tanulók száma Heves megye gimnáziumaiban. A 2014-es 5 395 fős diáklétszámhoz 2018-ra 348 fős növekedés állt be. Ez a fajta pozitív irányú trend betudható többek között annak is, hogy Budapest mellett Heves megye bizonyult komolyabb befogadónak a más megyékből érkező tanulók irányába. Középfokon ugyanis igen jelentős a tanulók oktatási célú mobilitása. A 2017/2018-as tanévben a magyarországi lakóhellyel rendelkező nappali tanulók 16,4%-a tanul más megyében, vagy utazik a fővárosba tanulmányai miatt. A Nógrád megyei diákok közel harmada tanul a lakóhely megyéjén kívül, majdnem háromnegyedük a szomszédos megyékben. A Heves megyében tanuló diákok kicsivel több mint egyötöde más megyéből érkezik.

A közoktatás szempontjából fontos kérdéskör az óvodai, iskolai ellátásban részesülők szociális helyzete. A hátrányos helyzetű (HH), halmozottan hátrányos helyzetű (HHH), illetve a sajátos nevelési igényű (SNI) gyermekek nevelésbe történő megfelelő integrációja, fejlesztése vitális fontosságú az intézményi infrastruktúra szempontjából is. Magyarországon a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma az utóbbi években egy következetesen növekvő trendet követően csökkenő tendenciát mutat. 2016-ban a HH-s gyermekek száma országos szinten meghaladta a 100 000 főt, 2017-re ez a szám 106 174 főre duzzadt, majd 2018-ra 102 858 főre apadt. A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek esetében már 2014-től megfigyelhető egy, azóta is töretlenül folytatódó csökkenés. 2014-ben a HHH-s kiskorúak száma meghaladta a 150 000 főt, 2018-ra azonban 107 069 főre fogyatkozott a társadalom periferiáján élő fiatalok száma. Heves megye a HH-s gyermekek országos arányában bekövetkezett változásokat nem követte. A hátrányos helyzetű kiskorúak számában folyamatos emelkedés figyelhető meg, a KSH 2016-ban 4 405, 2017-ben 4 953, 2018-ban 4 992 ilyen gyermeket regisztrált a megyében. A HHH-s kiskorúak lélekszáma szerencsés módon Heves megyében is idomul az országos adatokhoz. 2014-et követően a HHH-s gyermekek száma fogyásnak indult, a 7 345 fős adatokhoz képest egy közel 2 000 fős csökkenést következett be 2018-ra (5 412 fő).

A Hatvani Tankerületi Központ területén összesen 11 településen kiemelkedően magas a HH és HHH gyermekek aránya.

Település	HH tanulók (%)	HHH tanulók (%)
Gyöngyösoroszi	29	52
Gyöngyöspata	33	42
Halmajugra	33	7
Nagyfüged	16	52
Csány	24	46
Bükkszenterzsébet	19	31
Mátraderecske	5	38
Recsk	6	47
Tarnalelesz	30	63
Pétervására	9	35
Sirok	48	8

1. táblázat Magas HH és HHH gyermeklétszámokkal rendelkező települések
 Forrás: Hatvani Tankerületi Központ Esélyegyenlőségi Helyzetelemzése, 2019.

Intézmény	Tanulók létszáma (2019)	HH tanulók létszáma	HH tanulók (%)	HHH tanulók létszáma	HHH tanulók (%)
Hevesi Körzeti Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola Hevesi József Tagiskolája	268	3	1,1	129	48,1
Erdőteleki Mikszáth Kálmán Általános Iskola	210	20	9,5	139	66
Erdőteleki Mikszáth Kálmán Általános Iskola Tarnasdadányi Tagiskolája	134	5	3,7	129	96,2
Erdőteleki Mikszáth Kálmán Általános Iskola	344	25	7,2	268	77,9
Hanyi-menti Általános Iskola (Átány)	171	0	0	168	98,2
Kerecsendi Magyary Károly Általános Iskola	194	89	45,8	42	21,6
Kiskörei Vásárhelyi Pál Általános Iskola	239	23	9,6	104	43,5
Mezőtárkányi Általános Iskola	156	53	33,9	16	10,2
Mezőtárkányi Általános Iskola Mezőszemerei Tagiskolája	62	44	70,9	2	3,2
Mezőtárkányi Általános Iskola Egerfarmosi telephelye	15	6	40	0	0
Nagy Zoltán Általános Iskola (Erk)	131	29	22,1	83	63,3
Poroszlói Vass Lajos Általános Iskola	186	78	41,9	21	11,2
Sütő András Általános Iskola Gárdonyi Géza Tagiskolája (Kömlő)	235	0	0	231	98,2
Tarnaörsi Általános Iskola	193	81	41,9	22	11,3

2. táblázat Magas HH és HHH gyermeklétszámokkal rendelkező oktatási intézmények
 Forrás: Egri Tankerületi Központ Esélyegyenlőségi Helyzetelemzése, 2019.

Az óvodai nevelésben részvevő sajátos nevelési igényű gyermekek száma országos szinten a 2018/2019. nevelési évben 3% volt, amely 0,2 százalékponttal meghaladta az előző évit. Az általános iskolákban tanuló SNI diákok száma 55 300 volt a 2018/2019-es tanévben, ez a KSH mérései alapján megegyezett az előző tanévi létszámmal. A csökkenő általános iskolai tanulósám mellett arányuk 7,6% volt. A középfokú oktatásban 2018-ra az SNI-s tanulók aránya emelkedett, a 2017/2018. tanévhez képest 0,4 százalékponttal 5,7%-ra. Az Egri Tankerületi Központ területén a 2017/2018. tanévben 904 SNI tanulót regisztráltak. Ugyan ebben az időszakban a Hatvani Tankerületi Központ működési területén iskolai oktatásban részesülő gyermekek között az SNI tanulók száma hozzávetőlegesen 355 fő volt.

Óvodai feladatellátás

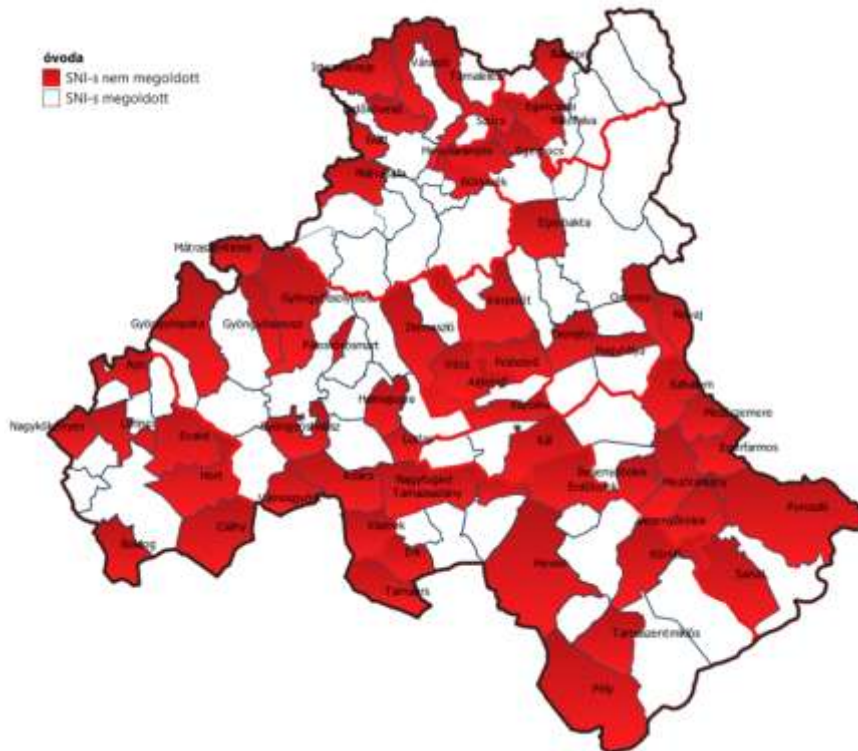
A Heves megye 121 településén 122 köznevelési intézmény összesen 156 feladat ellátási helyen lát el óvodai feladatot. Az óvodák fenntartók szerinti megoszlása a következő: 1 alapítványi, 4 állami, 9 egyházi, 1 közhasznú alapítvány, 52 községi önkormányzat, 3 megyei jogú városi önkormányzat, 18 önkormányzatok fenntartói társulása, 21 önkormányzatok fenntartói társulása – gesztor és tag, 3 önkormányzatok fenntartói társulása – társulási tanács, 1 területi kisebbségi önkormányzat, 1 többcélú kistérségi társulás, 14 városi önkormányzat által fenntartott intézmény. Járási szinten vizsgálva a kérdéskört azt lehet mondani, hogy a Belpátfalvai járásban 6, az Egri járásban 40, a Füzesabonyi járásban 15, a Gyöngyösi járásban 35, a Hatvani járásban 23, a Hevesi járásban 20, a Pétervásárai járásban 14 feladat ellátó helyen zajlik óvodai ellátás.

A 2018/2019-es nevelési évben a Heves megyei óvodák kihasználtsága 81,3-83,6 %-os, amely kiegyensúlyozottnak mondható. A szomszédos megyékkel összehasonlítva Nógrád megyében az óvodák kihasználtsága gyengébb (78,8-80,1%), amely összefüggésben van a terület demográfiai mutatóival. Borsod-Abaúj-Zemplén megye férőhely-kihasználtsági mutatója 86,0–87,4%, Jász-Nagykun-Szolnok és Pest megyéké meghaladja a 90%-ot. Települési szinten természetesen találkozhatunk a megyei átlagtól eltérő mutatószámokkal is, előfordul, hogy bizonyos helyeken a kihasználtság meghaladja a 100%-ot. Megyei átlag fölötti az alábbi településeken működő óvodák kihasználtsága: atkári Árnyaskert Óvoda 112%, Hatvani Vörösmarty Téri Óvoda 97%, Mátraderecskei Szivárvány Óvoda 97%, Gyöngyös Város Óvodái Katona József Úti Tagóvodája 83%, recski Csengővár Óvoda és Mini Bölcsődében 107%, Vécsi Kisvakond Óvoda 108%, Kispánai Mesevár Óvoda 90%.

Az óvodai nevelésben résztvevő gyermekek szociális helyzete tekintetében azt lehet mondani, hogy követi a megyei trendet. A HH gyermekek létszáma az óvodások körében 2015 és 2018 között stabilan 1 000 fő alatt mozgott, amíg 2018-tól kezdve 1 000 fő fölötti értékeket regisztráltak. Mindezzel szemben – ám hasonulva a Heves megyei mutatókhoz – a HHH létszámok 2013-tól 2 000 fő alatt mozognak, s azóta is folyamatosan csökkenő trendet mutatnak, számuk egyre inkább az 1 000-hez közelít. 2018-ban még meghaladta az 1 300-at, 2019-ben 1 200 fő alá apadt. A javuló adatok ellenére is azt lehet mondani, hogy a feladatellátási helyek közel 30%-ban az óvodai nevelésben részesülő gyermekek több mint fele hátrányos helyzetű. A 156 feladatellátási helyen az integráltan nevelt sajátos nevelési igényű gyermek 10 % alatt van.

A hátrányos helyzetű 3-6 éves korú gyermekek helyzetével párhuzamosan a témánk szempontjából fontos szolgáltatási problémakört jelent a kiemelt figyelmet igénylő óvodai nevelésben résztvevők köre. Az önkormányzati visszajelzések alapján, az alábbi térképen szemléltettük, hogy mely településeken nem megoldott az SNI-s gyermekek ellátása az óvodai nevelésben. Érdemes lehet e települések közül kiemelni azokat, ahol a KSH adatok, a Helyi Esélyegyenlőségi Programok és a munkacsoport ülések alapján az ilyen jellegű ellátási hiátusok mellett még komoly szociális problémák is fennállnak. Erdőtelken, Egerbaktán, Gyöngyösoroszin, Hevesaranyoson, Kápolnán, Kispánán, Sarudon, Szajlán és Terpesen a roma lakosság aránya 30-39,9%. A Helyi Esélyegyenlőségi Programok tanúsága szerint a felsorolt települések mindegyike nehézségként azonosította be a HH és HHH gyermekek magas arányát, illetve az ebből fakadó gyermekszegénységet. A településekről visszaérkezett jelzések szerint az óvodai nevelésben egyik feladatellátási helyen sem biztosított a sajátos nevelési igényű gyermekek szakszerű ellátása. A legfrissebb felmérések alapján összesen 7 településen, Pétervásáran, Halmajugrán, Kerecsenden, Mezőtárkányban, Pélyen, Tarnaörsön és Tiszanánán haladja meg a roma lakosság aránya a 40%-ot. A felsorolt helységek által készített Helyi Esélyegyenlőségi Programok mindegyikében megjelenik a beazonosított problémák és azok megoldási javaslatai között a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek felzárkózásának igénye, illetve a hátrányos helyzet továbböröklődésének megakadályozása. A települési visszajelzések alapján a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai ellátása további négy községben, Mezőtárkányban, Halmajugrán, Pélyen és Tarnaörsön megoldatlan. Kifejezetten magas, 50% fölötti a roma lakosság aránya Átány, Erk, Kömlő, Szúcs, Tarnabod, Tarnalelesz, Tarnaszadány településeken. A Helyi Esélyegyenlőségi

Programokból számos, az óvodai ellátást érintő probléma is felmerül. A növekvő gyermeklétszámokat az intézményi kapacitás egyre nehezebben képes ellátni, ez alól kivétel Tarnalelesz, ahol TOP forrásból óvodabővítésre került sor. Mind a 7 településen problémát jelent a HH és HHH gyermekek arányszámának további növekedése. Erk, Kömlő, Tarnabod, Tarnaszárd és Tarnalelesz községekben az SNI-s gyermekek óvodai ellátása megoldásra vár.

15. ábra SNI-s gyermekek ellátása az óvodai nevelésben
Forrás: saját szerkesztés

Általános iskolai feladatellátás

Intézményi hálózat

Heves megyében két tankerületi központ, az Egri Tankerületi Központ (ETK), és a Hatvani Tankerületi Központ (HTK) minősül a legnagyobb iskolafenntartónak. Az Egri Tankerületi Központ működési területe négy járást foglalja magában, a BÉlapátfalvai, Egri, Füzesabonyi és Hevesi járásokban. A megyeszékhelyen (Eger) és a három járási székhelyeken (BÉlapátfalva, Füzesabony, Heves) kívül mindössze két város található a négy járás területén, az Egri járásban Verpelét, a Hevesi járásban pedig Kisköre település. Az ETK által fenntartott feladatellátási helyeken az érintett 4 járás általános iskolai tanulóinak 91%-a, összesen 11 082 diák tanul. A Hatvani Tankerületi Központ három járás területét fedi le: a Hatvani, Gyöngyösi és Pétervásárai járásokat. A területen Hatvan és Gyöngyös, illetve Pétervására járási székhelyeken kívül Lőrinci, illetve Gyöngyöspata települések rendelkeznek városi ranggal. Az ETK fenntartásában összesen 20 (51 feladatellátási helyen), a HTK fenntartásában pedig 33 általános iskola és 3 általános iskola és alapfokú művészeti iskola működik. Az Egri Tankerületi Központtal tartozó 4 járás területén 18 településen nem működik általános iskolai feladatellátási hely. A HTK jogosultsági területén működő iskolák megoszlása a következő: 1 intézménynek van tagiskolája, Rózsaszentmárton - Szücsi; 3 intézménynek pedig telephelye, Mátraderecske - Mátraballa, Tarnalelesz - Bükszenterzsébet, Detk – Ludas. A Hatvani tankerület által lefedett három járásban 16 településen nem rendelkezik általános iskolával, leginkább a Pétervásárai járás alacsony lélekszámú községeiben jellemző ez a jelenség. A tankerületi központokon kívül a megye több általános iskolája az Egri

Főegyházmegye, illetve a Tiszáninneri Református Egyházkerület fenntartásában működik. Katolikus egyházházi kezelésében összesen 14, református fenntartásban pedig 2 általános iskola helyezkedik el a megye területén.

Hátrányos helyzetű tanulók

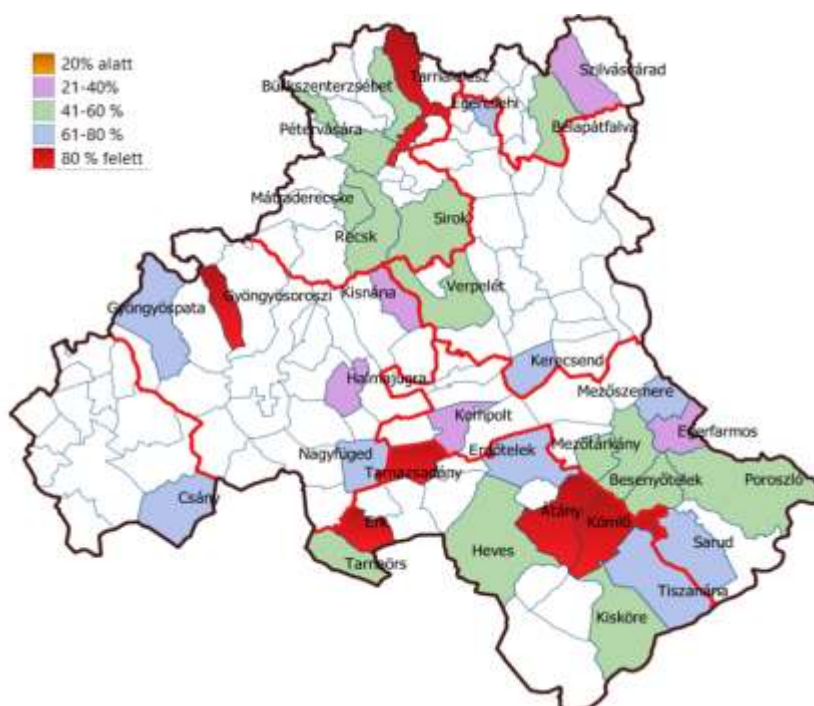
Az oktatási eredmények szempontjából kiemelkedő súllyal esik latba a tanulók szociális háttere, a lakóhely, az etnikai és nyelvi háttér, valamint a korlátozott személyi képessége. Az esélyegyenlőség/felzárkózás szempontjából éppen ezért vitális kérdés, hogy egy adott intézményben milyen a HH, HHH, integráltan nevelt-oktatott SNI és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő (RGYK), illetve a veszélyeztetett gyermekek létszáma az adott intézmény tanulónépességéhez képest. Bizonyos, az oktatás minőségét a fókuszba helyező megközelítések szerint azokban az intézményekben, ahol a HH gyermekek száma magas, ott jó eséllyel az oktatás színvonala is csökkenhet. Nehezíti a családok anyagi helyzetét a szülők iskolázottságának hiánya, amely különösen a munkaerő piacon történő elhelyezkedést hátráltatja. Az alacsony jövedelmi viszonyok miatt a lakókörnyezet komfortosabbá tételében sincs érdemi előrelépés.

A 2017. évi adatok alapján az ETK területén működő Általános iskolai nevelés-oktatásban részesülő 12 237 tanuló 12%-a, 1 468 fő hátrányos, 15%-a, 1 835 fő halmozottan hátrányos helyzetűnek minősült. Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben az ETK jogosultsági területén tanuló diákok 35%-a (4 337 fő) részesül. A tankerület felmérései alapján azt lehet mondani, hogy a négy járásban romlott a tanulók szociális helyzete. Kiemelkedően magas a rossz szociális körülmények között élő tanulók aránya a Hevesi járásban, meghaladja a 66%-ot is. A járásban – szemben a csökkenő megyei trenddel – a HHH hallgatók aránya jelentősen emelkedett (40%). A Hevesi Körzeti Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola Hevesi József Tagiskolájának hallgatói létszáma 2019-ben 258 volt, a tanulók 48,1%-a minősült halmozottan hátrányos helyzetűnek. Hasonló adatokkal rendelkezik a célcsoport Kiskörei Vásárhelyi Pál Általános Iskola, ahol a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók létszáma meghaladja a 43%-ot. Kiemelkedően magas a HHH gyermekek aránya az Erdőteleki Mikszáth Kálmán Általános Iskola Tarnasadányi Tagiskolája (96,2%), a kömlői Sütő András Általános Iskola Gárdonyi Géza Tagiskolájában (99,2%) és az átányi Hanyi-menti Általános Iskolában (99,2%). A Füzesabonyi járás területén a nevelésben-oktatásban részvevő tanulók közül minden 4. hátrányos helyzetű, a tanulók fele részesül rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben. Az Egri járás területe rendelkezik a legjobb mutatókkal, tanulók mindössze 16%-a RGYK tanuló, alacsony a HH illetve HHH tanulók aránya. A járás területéhez viszonyítva nagy arányban tanulnak hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű tanulók a Kerecsendi Magyar Károly Általános Iskolában. 2019-ben az intézményben tanuló állománya 194 fő volt, amelyből 89-en (45,8%) hátrányos helyzetűnek, 42-en (21%) pedig halmozottan hátrányos helyzetűnek minősültek. Az adatszolgáltatások alapján Verpeléten a 288 fős tanulói létszám 20%-a hátrányos helyzetű, a 31% pedig halmozottan hátrányos helyzetű diákokból tevődött össze. Az Egercsehi Zrínyi Ilona Általános Iskola mind a hátrányos helyzetű tanulók (33%), mind pedig a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek (37%) tekintetében a járási átlag fölötti mutatószámokat regisztráltak.

A Hatvani Tankerületi Központ a 2018/2019. tanévben az oktató-nevelő intézményektől, illetve a települési jegyzőktől beérkezett adatszolgáltatások alapján összeállított mutatószámokból az derül ki, hogy a hátrányos helyzetű gyermekek száma 564-655 fő között változott, amíg a halmozottan hátrányos helyzetű fiatalok száma 764-1218 között mozgott. Hasonlóan az ETK jogosultsági területén tapasztalt trendekhez, a szociálisan rászoruló gyermekek helyzetében nem tapasztalható pozitív irányú változás. A tankerület területén 7 településen van olyan általános iskola, ahol a RGYK tanulók százalékos aránya a 2018. évi statisztika adatai alapján meghaladja az 50 %-ot. Csány, Gyöngyösoroszi, Gyöngyöspata, Nagyfüged, Recsk, Sirok és Tarnalelesz településeken az elmúlt évek adataihoz

viszonyítva markáns változás nem ment végbe. A százalékos arányokat tekintve minimálisan csökkenő tendencia tapasztalható néhány intézményben. Folyamatos emelkedő tendencia figyelhető meg azonban gyöngyöspatai, gyöngyösorosi és a tarnaleleszi általános iskolákban. A felsorolt településeken kívül, ahogy a fentebb közölt táblázatban nominális adatokkal ellátva is szerepeltettük, kiemelkedően magas a HH és HHH tanulók aránya az alábbi helységeikben: Halmajugrán, Nagyfügeden, Bükkszenterzsébeten, Mátraderecskén és Pétervásárán.

A hátrányos helyzetű, illetve a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő diákok nagy aránya több oktatási intézményben eredményez alacsony, vagy az évek folyamán csökkenő trendet mutató létszámokat. Ez rendszerint arra vezethető vissza, hogy a szülők – élve a szabad iskolaválasztás jogával – a szomszédos községekben, városban működő óvodákba, iskolákba viszik át gyermeküket. Ez a tendencia jellemzően a HTK jogosultsági területén elhelyezkedő általános iskolákra jellemző. Gyöngyöspatán a népességi adatok alapján a 7-14 évesek száma 204 fő, 2018/2019. tanévben az intézményben tanulók száma 93 fő volt. Az adatok alapján a tanköteles korú tanulók több mint 50 %-a más intézménybe jár. A Mátraderecskén, illetve Gyöngyösorosziban működő általános iskolákban is hasonló trend érvényesült, utóbbi településen a 7-14 éves korú gyermekek létszáma 159 fő, 2018/2019. tanévben az intézményben tanulók száma 108 fő volt.

16. ábra Hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók megoszlása

Forrás: saját szerkesztés

Kiemelt figyelmet igénylő tanulók

A felzárkózás szempontjából a hátrányos helyzetű tanulók mellett érdemes megvizsgálni a sajátos nevelési igényű és a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel (BTMN) küzdő gyermekek helyzetét, illetve a hozzájuk kötődő szolgáltatási problémákat. Az ETK jogosultsági területéhez tartozó járáások közül kizárólag a tankerület fenntartásában működnek speciálisan a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek szakszerű nevelését szolgáló intézmények. A tankerület gyógypedagógiai módszertani illetve nevelési-oktatási intézményeiben nevelt/oktatott 437 SNI gyermeknek több mint a fele, 296 fő

általános iskoláskorú. Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók nevelését-oktatását szegregált formában biztosító szakiskolákba további 48 tanuló jár. Így az ETK összesen 521 SNI tanuló speciális ellátását biztosítja. Az SNI gyermekek száma az elmúlt három tanévben a tankerület jogosultsági területén növekvő tendenciát mutat.

tanév	ellátott SNI tanulók összesen
2017/2018.	904
2018/2019.	916
2019/2020.	947

3. táblázat: SNI tanulók száma az ETK területén

Forrás: Tájékoztató az Egri Tankerületi Központ működéséről (2019)

A HTK általános iskoláiban jelenleg 367 fő SNI diák tanul. Ez a létszám – hasonulva az ETK működési területén tapasztaltakhoz – az előző tanévekhez képest növekedést mutat. Az integrált ellátás biztosítása az egyes iskolákban alkalmazott gyógypedagógusok foglalkoztatásával valamint a 2 gyógypedagógiai intézmény által szervezett utazó gyógypedagógusi hálózattal történik.

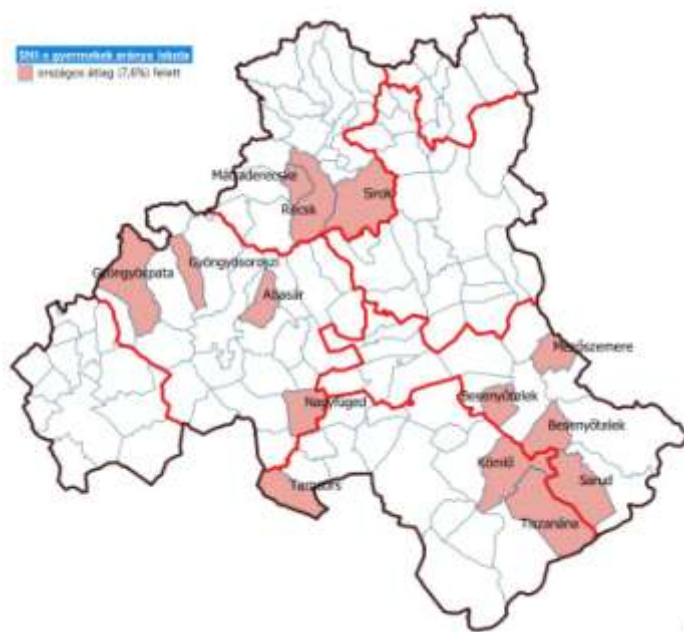
tanév	ellátott SNI tanulók összesen
2018/2019.	351
2019/2020.	367

4. táblázat SNI tanulók a HTK területén

Forrás: Tájékoztató az Egri Tankerületi Központ Működéséről (2019)

Az ETK által fenntartott intézményekben a 2019/2020. tanévben összesen 947 SNI tanuló nevelése-oktatása folyik. Az SNI tanulók 45%-a „többségi intézményekben” integráltan, 55%-a kizárólag sajátos nevelési igényű tanulókkal együtt, gyógypedagógiai intézményben oktatott. Az Egri Szalaparti Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény, Óvoda, Általános Iskola, Készségfejlesztő Iskola, Fejlesztő Nevelés-oktatást Végző Iskola és Kollégium, valamint az Egri Mlinkó István Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény, Óvoda, Általános Iskola és Kollégium, Benedek Elek Általános Iskola, Szakiskola, és Fejlesztő Nevelés-oktatást Végző Iskola. A Hatvani Tankerületi Központ intézményeiben a 2019/2020. tanévben összesen 596 sajátos nevelési igényű (a továbbiakban: SNI) tanuló tanul. „Többségi intézményekben” integráltan az SNI tanulók 62%-a, másik 38%-a gyógypedagógiai intézményekben oktatott. Az SNI tanulók ellátása egyrészt a felsorolt intézményekben történik, másrészt az intézmények által szervezett utazó gyógypedagógusi hálózat segítségével biztosított. A HTK jogosultsági területén az utazó gyógypedagógusi hálózat 2018-ban 193 fő tanuló fejlesztéséről gondoskodik azokban az iskolákban, ahol a tanulók általános vagy középiskolai tanulmányaikat folytatják. Az utazó gyógypedagógusi hálózat gyógypedagógusai által ellátott tanulók száma a 2018-as 193 főről 2019-re 224 főre növekedett. Ez a fejlesztésre szoruló tanulók 54 %-a. Az ETK által fenntartott intézményekben összesen 215 integráltan nevelt-oktatott SNI tanuló ellátását biztosítják az utazó gyógypedagógusok. Mivel az SNI tanulók száma növekvő trendet mutat, így az utazó gyógypedagógusokon is egyre nagyobb a terhelés. Jelen dokumentum megszületése előtt a témában lezajlott munkacsoport üléseken számos, az iskolák részéről jelenlévő képviselő problémaként jelezte, hogy nem áll rendelkezésre megfelelő mennyiségű és minőségű gépjárműpark a kiszállásokhoz. A családok rendszerint nem tudják megoldani gyermekek mindennapos utaztatását, mivel az nagyarányú többlet terhet jelentene, ezért kiemelt jelentőségű az utazó gyógypedagógusi hálózat működtetése, ehhez viszont megfelelő számú és állapotú gépjárművekre volna szükség. A gépkocsiknak, buszoknak speciális elvárásoknak kell megfelelnie, így a forráshiány mellett a célcsoport jellegéből fakadó elvárások miatt bérlésük is nehézkes.

A KSH legfrissebb felmérései szerint Magyarországon az SNI tanulók száma a 2018/19. tanévben 55 300 fő volt, a csökkenő általános iskolai tanulósám mellett országos arányuk így 7,6%, a BTMN tanulók megoszlása 10%. Az ETK területén az országos átlagot meghaladó arányban regisztráltak SNI tanulókat a tiszánánai Sütő András Általános Iskolában és kömlői tagiskolájában (11,8%), a Tarnörsi Általános Iskolában (11,40%), az Egri Arany János Általános Iskolában (14%), a Besenyőtelki Dr. Berze Nagy János Általános Iskolában (10%) és az Egri Balassi Bálint Általános Iskolában (9,8%). Hasonlóan az ETK esetében tapasztaltakhoz a HTK jogosultsága alá tartozó járásokban is azokban az iskolákban beszélhetünk az országos átlagot meghaladó számú kiemelt figyelmet igénylő gyermekről, ahol eredendően magas a HH és HHH fiatalok aránya. A tankerületben a 2018/19. tanévben 351 SNI tanuló regisztráltak, ez a három járásban általános iskolai oktatásban résztvevő diákok 4,4%-a, amely az országos átlag alattinak tekinthető. A Gyöngyösorszi Árpád Fejedelem Általános Iskolában az RGYK, HHH tanulók aránya meghaladja az 50 %-ot, az SNI (10%), BTMN (19%) tanulók, valamint veszélyeztetett tanulók hányada (40%) is jócskán felülmúlja a magyarországi mutatószámokat. A Gyöngyöspatai Nekcsei Demeter Általános Iskola integráltan oktatott SNI (8%) és BTMN (30%) tanulók aránya szintén magas. A település a Gyöngyösi járásban és a tankerület területén is kimagasló adatokkal rendelkezik BTMN tanulók száma tekintetében, amely a diáklétszám 54%-át teszi ki. A tankerület Hatvani járásban található iskolái közül feltétlenül említést érdemel a Rózsaszentmártoni Móra Ferenc Általános Iskola, ahol jóval magasabb a BTMN tanulók aránya (17%), mint a 10%-os országos átlag. Végül a Pétervásárai járás feladatellátási helyei közül a hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű tanulók magas száma miatt is beavatkozást igénylő intézményeket kell kiemelnünk. A Sirok, Szajla, Terpes, Bükkszék beiskolázási körzettel rendelkező siroki Országkristóf Általános Iskola Általános Iskola, megyei és országos átlagot is felülmúló SNI tanuló (17%), valamint BTMN tanuló (22%) mutatókkal rendelkezik. A Mátraderecskei Általános Iskolába beíratott SNI tanulók megoszlása az országos átlag feletti, 9%, BTMN tanuló aránya pedig 15 %.

17. ábra Országos átlagot meghaladó általános iskolás korú SNI-s gyermeklétszámokkal rendelkező iskolák
 Forrás: saját szerkesztés

Középfokú iskolai feladatellátás

Intézményi hálózat

Az ETK három gimnáziumi nevelés-oktatást folytató intézményt tart fenn, melyekben iskola rendszerű nappali tagozatos képzés folyik. A gimnáziumi képzésben részt vevő tanulók száma 2019 októberében 1 663 fő volt. A megyeszékhelyen tanuló gimnazisták közel 40%-a jár az állami fenntartású intézmények valamelyikébe. Az ETK által fenntartott gimnáziumok közül az Egri Dobó István Gimnáziumban hat évfolyamos képzés, az Egri Szilágyi Erzsébet Gimnázium és Kollégiumban Arany János Tehetséggondozó Program működik. Az Egri Pásztorvölgyi Általános Iskola és Gimnáziumban öt évfolyamos két tanítási nyelvű képzést folytat. Az osztályok átlagléttszáma a három gimnázium esetében 31,7 fő és 33,4 fő között mozog, kihasználtságuk 90-94% közötti értéket mutat. Az Egri Főegyházmegeye fenntartásában működik a gimnáziumi és szakgimnáziumi képzést is biztosító egri Andrassy György Katolikus Közgazdasági Szakgimnázium, Gimnázium és Kollégium. Egyházi fenntartásban van továbbá a hevesi Eötvös József Református Oktatási Központ, ahol a gimnáziumi és szakgimnáziumi képzés is elérhető. Alapítványi formában működik Egerben a Neumann János Gimnázium, Szakgimnázium és Kollégium, ahol 4 évfolyamos gimnáziumi nevelés-oktatás, 6 évfolyamos gimnáziumi nevelés-oktatás, szakgimnáziumi nevelés-oktatás (9-12. évfolyam), szakgimnáziumi nevelés-oktatás folyik. Az Eszterházy Károly Egyetem fenntartásában működő Eszterházy Károly Gyakorló Általános, Közép-, Alapfokú Művészeti Iskola és Pedagógiai Intézetben a 4 évfolyamos gimnáziumi képzés mellett 2010-től 6 évfolyamos „kisgimnáziumi” képzés is indult. A megyeszékhely oktatási palettáját 4 és 6 évfolyamos gimnáziumi, szakközépiskolai, szakgimnáziumi nevelés-oktatással Wigner Jenő Műszaki, Informatikai Középiskola és Kollégium. A közhasznú alapítványi fenntartásban működő Eventus Üzleti, Művészeti Középiskola, Alapfokú Művészeti Iskola és Kollégium szintén elérhető a 4 évfolyamos gimnáziumi, illetve a szakgimnáziumi képzés. A hatvani tankerületben a gimnazisták nevelése-oktatása két településen (Hatvan, Gyöngyös), összesen 4 intézményben, 4 feladatellátási helyen biztosított. Gyöngyösön egy tankerületi, egy alapítványi fenntartásban működik, Hatvanban pedig egy a tankerület, egy pedig az egyház által fenntartott intézmény van. Az AM ASzK Pétervásárai Mezőgazdasági Szakgimnáziuma, Szakiskolája és Kollégiuma a szakgimnáziumi, szakközépiskolai képzések mellett Szakképzési Hídprogram keretén belül végez nevelést-oktatást.

A gimnáziumi tanulók összléttszáma 1 341 fő. A gimnáziumi férőhelyek száma 1 268, kihasználtsága 106%-os. A gimnáziumok esetében tapasztalható magasabb osztálylétszámokból fakadó komolyabb kihasználtság egyfelől az intézményekben folyó magas színvonalú oktatásra, másfelől a szomszédos megyékből (pl. Nógrád) érkező diákok oktatási célú mobilitási hajlamára is visszavezethető. Népszerűek a Heves megyei iskolák, különösen a megyeszékhely, Eger gimnáziumai, mind a megyei, mind a környező megyék általános iskoláiból egyre több diák egri középiskolákban folytatja tanulmányait. A törvényi átlagszámhoz (28 fő) képest magas osztálylétszámokkal bír például a Hatvani Bajza József Gimnázium és Szakgimnázium és a Gyöngyösi Berze Nagy János Gimnázium. Előbbi intézmény esetében az átlagléttszám 32,3 fő, a törvényi átlagszámhoz viszonyított eltérés 116 %, utóbbi tekintetében pedig az osztályok átlagléttszáma 33,1 fő, a törvényi átlagszámhoz viszonyított eltérés 118 %.

Az Egri Szakképzési Centrum megszerezte 8 intézménnyel Egerben, Füzesabonyban, Gyöngyösön, Hatvanban, Lőrinciben tart fenn minőségi szakképzést biztosító szakközépiskolákat. Az ETK működési területén az ESZC Egerben 3 feladatellátási helyen, Füzesabonyban pedig 1 feladatellátási helyen működtet intézményt. A HTK jogosultsági területén, Gyöngyösön 4, Hatvanban 2, Lőrincin és Pétervásáran 1-1 feladatellátási helyen folyik szakközépiskolai tanulók nevelése-oktatása. A

szakközépiskolai tanulók összlétszáma 1 689 fő. A hét feladatellátási hely kihasználtsága 27%-120% között mozog, az osztályok átlagléttszáma pedig 13,5 és 20,3 fő között van. Az iskolarendszerű első szakmatanulást maradékelv alapján a problémás, alacsony képességű tanulók választják, ami a mennyiségi hiány mellett egy minőségi feszültséget is jelent.

A sajátos nevelési igényű, 14. életévüket betöltött tanulók szakmai vizsgára történő felkészítését, és emellett a munkába álláshoz, az életkezdéshez szükséges ismereteket Heves megye szakiskolái látják el. Az ETK fenntartásában, az Egri Arany János Általános Iskola, Szakiskola és Kollégium és Hevesen a Benedek Elek Általános Iskola, Szakiskola és Fejlesztő Nevelés-oktatást Végző Iskola felmenő rendszerben látja a nevelést-oktatást a 14. életévüket betöltött SNI diákok körében. A hevesi Benedek Elek Általános Iskola és Szakiskola a többi gyermekkel együtt nem nevelhető sajátos nevelési igényű gyermekeket oktat. Többségük enyhe fokban értelmi fogyatékos, de vannak középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók is az iskolában. A tankerületi fenntartású szakiskolákban 2017. október 1. és 2019. október 1-es időszakban 64 és 48 között mozgott a diáklétszám. Az ESZC által nyújtott szakiskolai képzést jelenleg Egerben az Egri SZC Bornemissza Gergely Szakközépiskolája, Szakiskolája és Kollégiuma, Hatvanban az Egri SZC Damjanich János Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája, Szakiskolája és Kollégiuma, valamint Lőrinciben az Egri SZC Március 15. Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Kollégiuma biztosítja. Hatvanban és Gyöngyösön egyházi fenntartásban egy feladatellátási helyen a Gyöngyösi Kolping Katolikus Szakközépiskola és Szakiskola, továbbá két feladatellátási helyen a Hatvanban a Grassalkovich Antal Baptista Szakgimnázium, Szakközépiskola, Szakiskola és Felnőttek Általános Iskolája működik.

Hátrányos helyzetű és kiemelt figyelmet igénylő tanulók

Az ETK jogosultsági területén működő három gimnáziumban alacsony a HH és HHH gyermekek aránya. A Szilágyi Erzsébet Gimnáziumban csökkenő diáklétszámok mellett (2015 és 2019 között nagyjából 40 fős apadás ment végbe) a HH diákok száma 17-18 főről 9 főre mérséklődött. Az intézményben tanuló 651 diák közül 11 minősült halmozottan hátrányos helyzetűnek. Az Egri Dobó István Gimnázium 682 fős intézményi létszáma mellett elenyésző a HH (6 fő) és HHH (2 fő) gyermekek aránya. A három intézmény közül 739 fős, 2016-tól növekvő létszám mellett az Egri Pásztorvölgyi Általános Iskola és Gimnázium tekintetében érzékelhető a HHH gyermekek tekintetében a legmagasabb létszám, megoszlásuk az általános iskolában, illetve a gimnáziumban tanuló diákok 2,5%-a (19 fő). A hátrányos helyzetű gyermekek jelenléte az iskola vonzáskörzetében fekvő Béke utca végén található a szegregátumra vezethető vissza. A HTK működési területén a középiskolai tanulók létszáma lassú ütemű, de folyamatos csökkenést mutat, ezzel együtt a hátrányos helyzetű gyermekek számában is hasonló trend érvényesül. A 2015/2016. tanévben 1 183 fős tanulói létszámok mellett 29 hátrányos helyzetű diákot regisztráltak, ez a szám a 2018/2019. tanév 1 170 fős létszámai mellett 7 főre, majd a 2019/2020. tanév 1 153 fős intézményi létszámai mellett 1 főre csökkent. A Hatvani Tankerületi Központ mérései alapján a szakgimnáziumi képzés tekintetében azt lehet mondani, hogy az egyházi fenntartású intézményben kevesebb a HH és HHH tanuló, egyrészt ezért nagyobb az érdeklődés az intézmény iránt, másrészt vonzóak a kínált ágazatok, szakmák.

Az ESZC által fenntartott iskolák tanulói összetételében markánsabb a hátrányos helyzetű diákok jelenléte. Éppen ezért a szakképzésben komoly kihívást jelentenek azok a társadalmi problémák, melyek az oktatás e színterén csapódnak le. Az Egri SZC Remenyik Zsigmond Középiskolájának füzesabonyi telephelyén tanulók nagyobb része más településről érkezik főként a környező, kisebb falvakat (Szihalom, Mezőtárkány, Besenyőtelek, Dormánd stb.) foglalja magába. A hátrányos helyzetű tanulók száma magas. A diákok majdnem harmada tartozik ide némelyikük nemcsak anyagilag, hanem szociokulturálisan is hátrányban van a többi növendékhez képest. A középfokú intézmények közül a speciális szakiskolákban a tanulók negyede hátrányos helyzetű, amiből nagyobb részük halmozott hátrányokkal él. Amíg országosan a tanulók 6-10 % hátrányos helyzetű, addig Heves megyében ez még súlyosabb, 10-20% között mozog.

Végzettség nélküli iskolaelhagyás, lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók

Az intézmények 2017 januárjától tanévenként két alkalommal adatszolgáltatási kötelezettséggel bírnak az Oktatási Hivatal felé az országos korai jelző-és pedagógiai támogató rendszerbe a lemorzsolódási adatokról. Az adatszolgáltatás azon 5-12. évfolyamon tanulókra vonatkozik, akiknél a tanuló tanulmányi átlaga egy félév alatt 1,1 mértékben romlott, illetve alapfokú nevelés-oktatás esetén a tanuló tanulmányi átlageredménye nem éri el a közepes (3,0), középfokú nevelés-oktatás esetén a 2,5 szintet. Az iskolai lemorzsolódással a 2018-ra a 2017. évi adatszolgáltatáshoz viszonyítva a veszélyeztetett tanulók száma és aránya valamennyi megyében és a fővárosban csökkent. Országosan a lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók száma 2017 júniusában – az intézmények által szolgáltatott adatok alapján – 80 900 fő volt (10,85%), 2018 júniusára ez a szám 66 121 tanulóra (8,86%) csökkent. Az ETK fenntartásában működő iskolák tekintetében a 2017/2018. tanév 2. félévi, illetve a 2018/2019. tanév 2. félévi adatai alapján készült friss felmérés a lemorzsolódással veszélyeztetett tanulókról. A tankerület által készített elemzés szerint s vizsgált két tanévben – javarészt igazodva az országos trendhez – a FEH-ek 62%-ában (26 FEH) csökkent, a FEH-ek 33%-ában (14 FEH) nőtt, a FEH-ek 5%-ában (2 FEH) nem változott a lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók aránya. Az ETK intézményei összességében az elmúlt három évben a lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók aránya csökkenő tendenciát mutat. A 2018/2019. tanév végén már csak az érintett tanulók 11%-a volt lemorzsolódással veszélyeztetett (Európai Unió elvárás az érték 10% alá történő csökkentése).

Adatszolgáltatás időpontja	tanulói létszám 5-12. évfolyam (fő)	tanulói lemorzsolódásban veszélyeztetett tanulók száma (fő)	tanulói lemorzsolódás aránya (%)
2016/2017. tanév 2. félév	6 505	950	14,60
2017/2018. tanév 2. félév	6 475	893	13,79
2018/2019. tanév 2. félév	6 414	717	11,78

5. táblázat: A tanulói lemorzsolódás arányának alakulása az ETK intézményei összességében az elmúlt három évben

Forrás: Tájékoztató az Egri Tankerületi Központ Működéséről (2019)

Az ETK működéséhez kötődő területiség irányából közelítve elmondható, hogy a Hevesi járásában és a Füzesabonyi járásban található intézmények tekintetében érzékelhető a legkomolyabb mérvű lemorzsolódás. A járásokban működő 21 FEH közül mindössze 2 iskola esetében van 10% alatt ez a mutató, 5 FEH esetében a lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók aránya 10-20% között mozog, 14 FEH esetében pedig a 20% értéket is meghaladja. Az intézményi adatszolgáltatás alapján a 2018/2019. tanév második félévét tekintve a feladatellátási helyek 64%-ában 10% fölött van a lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók aránya. Kettő feladatellátási helyen az arány 50% feletti: a Hanyi-menti Általános Iskola, Hevesi Körzeti Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola Hevesi József Tagiskolája tekintetében. Az tankerület lemorzsolódással kapcsolatos mérési eredményei metszésben vannak a HH és HHH gyermekek területi eloszlásával kapcsolatos megállapításainkkal, magas számban szintén a két járás területén találunk hátrányos helyzetű diákokat. A végzettség nélküli iskolaelhagyás kezelésére a tankerület közreműködik az Oktatási Hivatal EFOP-3.1.5-16-2016-00001 azonosítószámú „A tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása” c. projekt megvalósításában. Az ETK 17 feladatellátási helye vesz részt a fejlesztésben. A projekt közvetlenül a köznevelési intézmények szintjén avatkozik be a végzettség nélküli iskolaelhagyás csökkentésébe helyi szintű, az igényeknek megfelelő programok kidolgozásával, a végrehajtás segítségével és ellenőrzésével. A projekt a komplex

intézményfejlesztés során tanulókra szabott támogatásokat, pedagógus továbbképzéseket és pedagógiai-szakmai szolgáltatásokat nyújt.

A Hatvani Tankerületi Központ intézményeiben a 2018/2019. tanév 2. félévében az érintett tanulók (5 374 fő) 11,2%-a (509 fő) volt lemorzsolódással veszélyeztetett. A 2018/2019-es tanév I. félévének adatai alapján a Hatvani Tankerület területén 10 db FEH működik, ahol az LVT tanulók aránya meghaladja a megyei átlag 150%-át, a 22,41%-ot. Ebben az esetben is érdemes kiemelnünk, hogy azokon a településeken fenntartott iskolákban jellemző nagyobb arányban a tanulói lemorzsolódás, ahol a HH, HHH és RGYK tanulók eloszlása is markánsabb. Kiugróan magas a Gyöngyösoroszi Árpád Fejedelem Általános Iskolában a lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók aránya. A 2018/2019. tanévben készült felmérés alapján a diákok 42%-a volt kitéve a lemorzsolódás veszélyének. A lemorzsolódással veszélyeztetett tanulói létszám szintén kritikus a tarnaleleszi Utassy József Általános Iskolában (31%). A siroki Országkristóf Általános Iskolában szintén magas, 30%-os arányt mértek. Az intézményekben számos esetben az évismétlő tanulók aránya meghalta a 4%-os országos átlagot, Gyöngyöspatán 15%-os, Gyöngyösorosziban 12%-os az évismétlésre kötelezett diákok megoszlása. A komolyabb lemorzsolódás veszélye nyilvánvalóan rombolja a továbbtanulási mutatókat is. A Hatvani Tankerületi Központ fenntartásában működő intézmények közül 25 kapcsolódott be az EFOP-3.1.2-16-2016-00001 azonosítószámú „*A pedagógusok módszertani felkészítése a végzettség nélküli iskolaelhagyás megelőzése érdekében*” kiemelt projektbe. A projekt célja, hogy helyi szintű programok kidolgozásával, végrehajtásával csökkentse a végzettség nélküli iskolaelhagyók számát.

A munkacsoport ülések tapasztalatai azt mutatják, hogy a lemorzsolódással terhelt iskolákban – kiváltképpen a Hevesi járásban – a tanári kar mellett különösen nehéz dolga van az Oktatási Hivatal területi szervezetétől kiérkező szakembereknek. A szülők nem együttműködők, e miatt a problémák már óvodás korban elkezdődnek. Megfigyelhető, hogy az 5. osztálytól lemorzsolódás esélye megnő. A felső tagozatban plusz tantárgyak jelennek meg, az új tanárok és a komolyabb óraterhelés kihívást jelent. A szakemberhiány oldásával a jövőben fokozottabb figyelem hárulhat azokra a gyerekekre, akiknek a felső tagozatba lépéssel tanulási nehézségeik adódnak. A beavatkozást nehezíti továbbá, hogy sokszor szándékosság rejlik az iskolaelhagyás mögött. A direkt lemorzsolódás hátterében az húzódik, hogy a 16. életévüket betöltő – elsősorban hátrányos helyzetű és/vagy roma – fiatal lányok tankötelezettségüknek eleget téve, kimaradnak az iskolából, egyetlen pénzkereseti és életpálya lehetőségnek a gyermekvállalást látják. A családalapításon kívül nem kapnak más jövőkép-alternatívát, a szakmaszerzés, munkavállalás kiesik a látóterükből, így a tanulás és munkavégzés szempontjából motiválatlanok. A fenti ok miatt a lemorzsolódás a lányok körében fokozott.

A tanulói jogviszony megszűnésével kiemelkedő a szakképzésben résztvevők körében tapasztalható lemorzsolódás, ennek fő oka a képzésben résztvevő hátrányos helyzetű tanulók aránya. A Heves Megyei Fejlesztési és Képzési Bizottság elemzése alapján elkülöníthetők bizonyos „kritikus” szakmák, illetve ágazatok, melyekben a vállalati igény jóval meghaladja a valós tanulólétszámot, ezek az egészségügyi és az építőipari szakmák. Ez több okra vezethető vissza, melyek közül egyik, hogy látható tendencia, hogy a potenciális építőipari tanulókat elszívják a gépészet ágazathoz tartozó szakmák, mert a kulturált, biztonságosabb munkakörülmények, a kiszámítható és magasabb jövedelem és juttatási csomag vonzóbb a fiatalok számára. Az építőipari tanulók lemorzsolódásának másik oka, hogy a munkaerőpiac elszívó ereje olyan erős, hogy a tanulók szakképzettség megszerzése nélkül is el tudnak helyezkedni segédmunkásként, alkalmi munkásként, az ott megszerezhető jövedelemhez képest a Szabóky-ösztöndíj nem jelent olyan szintű anyagi motivációt a tanuló számára, hogy ösztönözze tanulmányai folytatására. Az egészségügyi szakmákban a külföldi munkavállalás illetve a pályaelhagyás okozza a legnagyobb problémát. Ennek csökkentésére és motivációként 2018. szeptembertől az egészségügyi szakmákban tanulmányi szerződést kötnek a nappali tagozatos

diákokkal, amiért a szakmai záróvizsgát követően valamelyik hazai egészségügyi intézményben kell elhelyezkednie az ösztöndíj folyósítással megegyező időtartamra.

Intézmények humánerőforrásának helyzete

Az ETK fenntartásában működő intézményekben 36 fő lát el vezetői feladatokat. Csakúgy, mint a pedagógus állomány az intézmények élén állók korfája is előregedő trendet mutat. A vezetőkről készült korfából megállapítható, hogy az állomány közel 50%-ának átlagos életkora 45-55 év.

A tanári kar, mint a gyermekek oktatásának/nevelésének egyik fő letéteményese szerencsés módon egyre nagyobb arányban szerez egyetemi végzettséget, így a főiskolai végzettségű tanárok száma csökken. A pedagóguspálya jellemzően a nők körében számít vonzósnak, az ETK működési területén elhelyezkedő iskolákban oktatók 81 %-a közülük kerül ki. Az összlétszám tekintetében azt lehet mondani, hogy az állomány 62%-a 46 év feletti. A szakember-ellátottság megoldására rövidtávon utat kínál az egyetemekkel való együttműködés, az óraadó pedagógusok alkalmazása, továbbá a nyugdíjas pedagógusok tovább-foglalkoztatása. A vidéki iskolák – beleértve a magas HH és HHH gyermeklétszámokkal rendelkező intézményeket is – szakos ellátottságának biztosítása egyre nehezebben.

A HTK jogosultsági területén jelenleg 969 fő lát el pedagógusi feladatokat. Amennyiben az oktató-nevelő feladatokat ellátók korfáját vesszük vizsgálat alá, hasonló trendet tapasztalhatunk, mint az ETK működési területén dolgozó tanárok esetében tapasztaltunk. A 25 év alattiak megoszlása mindössze 1 %, a 25 és 29 év közöttieké 2,8%, a 30 és 39 év közöttieké 15%, a 40 és 49 év közöttieké 28,5%. A leírtakból látszik, hogy a fennmaradó 50-64 év közötti állomány aránya 50%. A pedagógus pályán dolgozó nők is nagyszámban veszik igénybe az öregségi nyugdíjkorhatár betöltése előtti, a 40 éves jogosultsági idővel történő nyugdíjazást. Ezen pedagógusok közül sokan a nyugdíj mellett megbízási díjjal óraadóként dolgoznak, de több továbbfoglalkoztatási kérelem beadására is sor került.

Egészségügy

Szolgáltatások helyzete

Az Európai Unió tagországok egészségügyi rendszereinek teljesítményét összehasonlító friss elemzés¹ szerint, a magyarok születéskor várható élettartama közel 4 évvel lenne hosszabb, az időben igénybe vett, megfelelő egészségügyi ellátással elkerülhető halálesetek száma több mint 60%-kal lenne kisebb, ha a magyar egészségügy az EU legjobban teljesítő országai közé tartozna. Megfelelően végzett népegészségügyi beavatkozásokkal pedig minden 4. halálesetet meg lehetett volna előzni 2014-ben. Ezek az adatok megerősítik, hogy a hazai egészségügyi rendszer, kiemelten a népegészségügy és az ellátó rendszer fejlesztése erőteljesen hozzájárulhatna a lakosság egészségi állapotának javulásához.

Megállapítások (forrás: Nemzeti Egészségfejlesztési Intézet – Egészségjelentés 2016.)

I.

A magyar lakosság egészsége a legtöbb egészségmutatóban elmarad az EU fejlettebb tagországhoz képest. Egyes keringési és rosszindulatú daganatos betegségek halálozásában egyre nő a lemaradásunk. Igen jelentős a hátrányunk az egészségügyi ellátással elkerülhető és a népegészségügyi beavatkozásokkal megelőzhető halálozásban. A halálozás mellett a csökkent életminőséget is tükröző elvesztett egészséges életévek számában is jelentősen kedvezőtlenebbek a magyar értékek, mint az EU más tagállamaiban.

II.

A magyarországi egészségveszteségek döntően a viselkedéssel összefüggő kockázatokra vezethetők vissza, ahogyan ezt a magyar egészségmagatartási mutatóknak az EU-ban kirívóan rossz értékei alátámasztják. Jelentős javulást ezért csak a lakosság egészségmagatartásának megváltoztatásától lehet várni.

III.

Tudományosan megalapozott, hogy a viselkedést eredményesen változtató beavatkozások egyszerre bővítik az egészséges életmóddal kapcsolatos ismereteket és készségeket, motiválnak életmódváltásra és biztosítják a viselkedésváltoztatást támogató társas és fizikai környezetet is.

IV.

Az egészségmagatartás megváltoztatásához több szektor kulcsszereplőinek összehangolt tevékenysége szükséges.

V.

A társadalmi szereplők tevékenységének összehangolását országos, térségi és helyi szinten az egészségtervezés és annak megvalósítása biztosíthatja hatékonyan. Ennek feltétele a népegészségügy és az ellátó rendszer integrált, ember-központú átalakítása. Különösen fontos a népegészségügy közösségi szolgáltatásainak megerősítése, mert ez képes valamennyi szinten előmozdítani a társadalmi szereplőknek az egészségtervezésben és annak megvalósításában való támogató szerepvállalását. Ehhez – és a hazai egészségügyi rendszer hatékonyságának növeléséhez – a gyógyításról a megelőzésre szükséges nagyobb hangsúlyt helyezni, és ennek megfelelően a korábbinál több erőforrást biztosítani.

VI.

Mivel az egészségmagatartás társadalmilag erősen beágyazott, és lassan, nehezen változtatható, ezért nagyobb hatékonyság várható a fejlődésben lévő gyermekekre fókuszáló egészségfejlesztési beavatkozásoktól.

Népesség, népmozgalom, 2016.	Élveszületés	Halálozás	Természetes szaporodás/fogyás	Belföldi vándorlási különbség
	ezer lakosra			
Bélapátfalvai járás	8,5	21,3	-12,9	3,1
Egri járás	8,1	12,3	-4,2	-1,7
Füzesabonyi járás	10,0	15,0	-5,1	-4,6
Gyöngyösi járás	8,8	14,8	-6,0	-2,9
Hatvani járás	8,7	14,9	-6,2	3,5
Hevesi járás	14,0	14,8	-0,8	-3,9
Pétevárosi járás	9,8	17,5	-7,8	-6,5
Heves megye	9,4 (9,2)	14,5 (13,8)	-5,1 (-4,6)	-1,8 (-2,3)
Magyarország	9,5 (9,3)	12,9 (12,8)	-3,5 (-3,5)	-

6. táblázat: Heves megye és járásainak legfontosabb népmozgalmi mutatói Magyarország átlagának tükrében (2016. évre számított, zárójelben a 2014-es eredmények), forrás: Heves Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztály Egészségfejlesztési és Egészségügyi Igazgatási Osztály

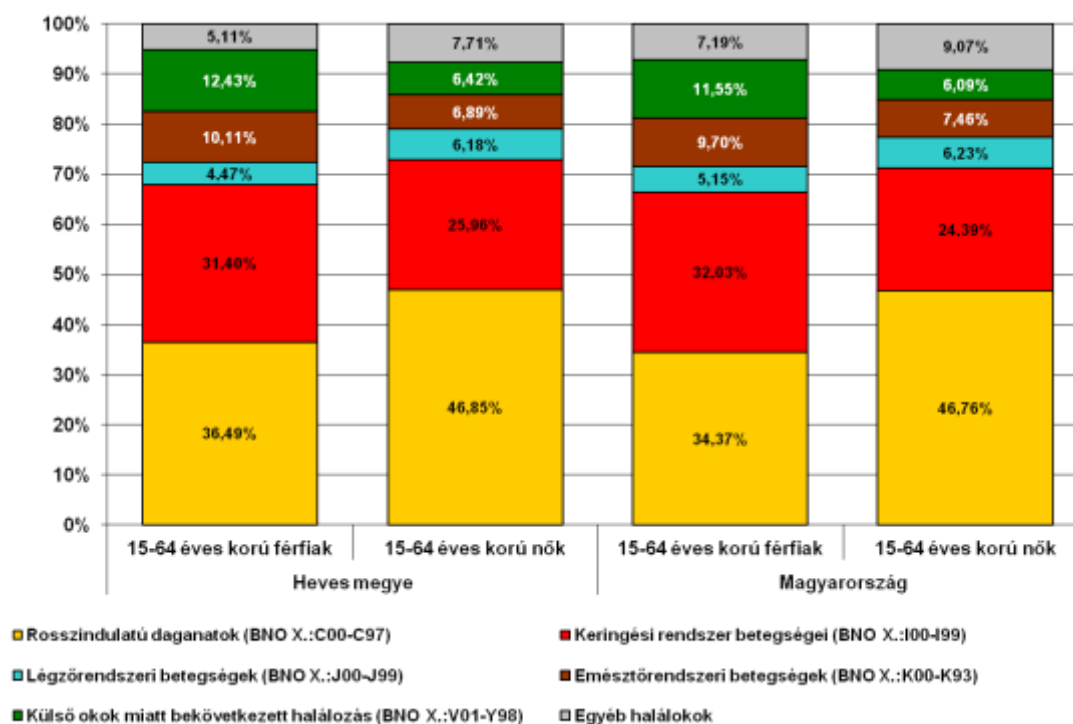
Megyénket a hazai átlagnál kedvezőtlenebb élve születési és halálozási mutatók jellemezték, melyek eredőjeként számított természetes fogyás így szintén kedvezőtlenebb volt az országos eredményénél. A belföldi vándorlási különbség vonatkozásában a régiós átlaggal összehasonlítva megyénket kisebb mértékű elvándorlás jellemzi. Megyénk járásai igen nagy változatosságot mutatnak mindegyik népmozgalmi mutató esetében: az élve születés és halálozás esetében a legjobb és legkedvezőtlenebb járás eredménye között 1,7-1,6 szoros eltérés látható. A természetes fogyás kapcsán a Hevesi járást emeljük ki a (0-át közelítő érték), melyet a járás kiugró élve születési mutatói magyarázhatnak. Megyei szinten a legkisebb elvándorlás az Egri járást jellemezte. A megyei, regionális és országos adatokat a tavalyi összefoglalónkban leírtakkal összevetve azt láthatjuk, hogy mindhárom területi egységet csökkenő élve születési arányszámok jellemzik, melynek üteme mindhárom esetben hasonló mértékű. A halálozás kapcsán szintén kedvezőtlen irányúak a változások, azonban a Heves megyében tapasztalható eltérés jelentősebb, amely így a természetes fogyás növekedésében is jellemzi megyénket.

A népegészségügy számára az egészségi állapot összetevőinek, illetve azok térbeli eloszlásának vizsgálata, a magas megbetegedési és halálozási kockázatú területek azonosítása egyre nagyobb jelentőséggel bír. A népesség egészségi állapotát, halandóságát a fejlett országokban az életmód, a gazdasági-társadalmi és magatartásbeli tényezők, a fizikai környezet állapota, valamint az egészségügyi szolgáltatások minősége és hozzáférhetősége határozza meg. Az egészség az egyik fő meghatározója az egyén jólétének, valamint kulcsfontosságú az idősekedés folyamatában is.

Halálhálók struktúra és részletes halálhálók elemzés

Forrás: Heves Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztály Egészségfejlesztési és Egészségügyi Igazgatási Osztály - 2019. évi tájékoztató a Heves Megyei Önkormányzat Közgyűlése részére

A haláloki struktúra ismerete a népegészségügyi prioritások kialakításához fontos információkat szolgáltat. Heves megye 15-64 éves korosztályra vonatkozó haláloki struktúráját a Magyarország egészére jellemzővel összevetve az 1. ábrán láthatjuk.

18. ábra: Heves megye 15-64 éves korosztályra vonatkozó haláloki struktúrája Magyarország egészére jellemzővel összevetve
 Forrás: Heves Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztály Egészségfejlesztési és Egészségügyi Igazgatási Osztály - 2019. évi tájékoztató a Heves Megyei Önkormányzat Közgyűlése részére

A kiemelt haláloki főcsoportokra fókuszálva: mind megyénket, mind Magyarország egészét vizsgálva a férfiak esetében a rosszindulatú daganatokat a keringési rendszer betegségei, majd a külső okok, az emésztőrendszeri betegségek és a légzőrendszeri betegségek követték. Megyénk 15-64 éves női lakossága esetében a rosszindulatú daganatok, keringési rendszer betegségei, emésztőrendszeri betegségek, külső okok és légzőrendszeri betegségek sorrend ábrázolódott (Magyarország esetében ezzel szemben a légzőrendszeri betegségek és a külső okok főcsoportja szerepelt a haláloki struktúra utolsó két helyén). A korábbi évek (2009-2013) eredményeivel összevetve egyedül hazánk esetében található eltérő sorrend, amely egyedül a haláloki sor két utolsó főcsoportját érintette, minimális részaránybeli (százalékos) különbséget takarva.

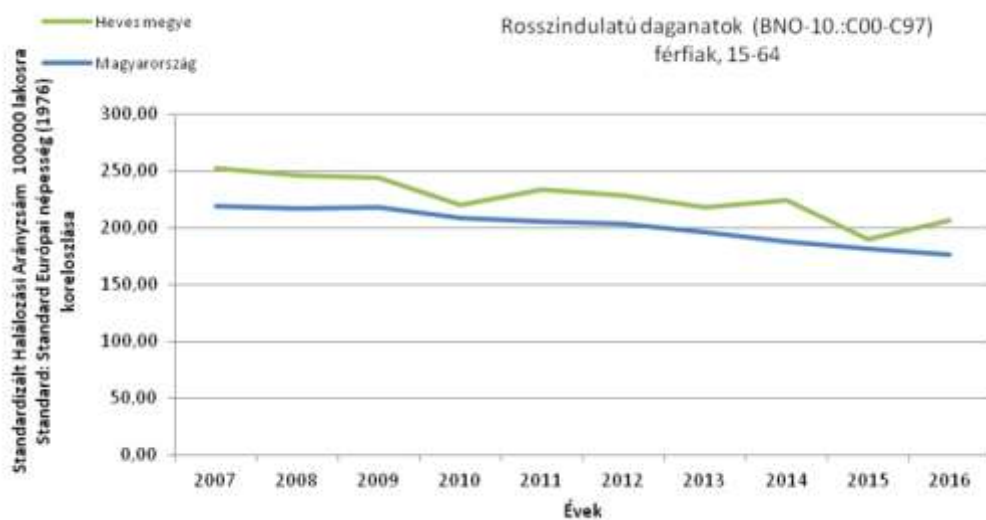
Heves megye korai (15-64 éves lakosság) halálozási viszonyainak időbeli alakulását (2007 és 2016) között, Standardizált Halálozási Arányszám 100000 lakosra; direkt standardizált mutató – továbbiakban SHA) haláloki főcsoportok szerint, nemenként vizsgáltuk. A cél azon nagyobb haláloki egységek (ún. BNO főcsoportok) azonosítása volt, amelyek esetében a kisebb területi egység (vagyis megyénk) mutatói trendjüket vagy egyéb attribútumukat (pl. nemi különbség) tekintve jelentős eltérést mutatnak a hazánk egészére jellemzőtől.

Az időbeli változás mellett 2012-2016 összevont adatait (indirekt módszerrel standardizálva, viszonyítási alap az erre az időszakra vonatkozó országos átlag) térképes formában ábrázoltuk, lehetőséget teremtve a korai halálozás megyén belüli járási szintű értékeléséhez. A mutató ebben az esetben a Standardizált Halálozás Hányados volt (SHH, nem százalékos formában kifejezve).

Rosszindulatú daganatok

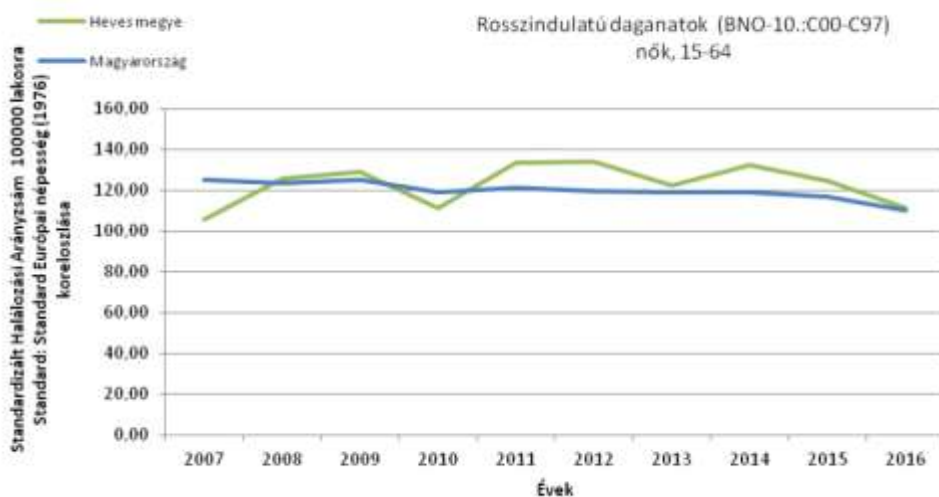
Heves megye 15-64 éves férfi lakossága esetében az SHA – trendjét tekintve – a hazai átlag esetében látható kismértékű csökkenést összességében követte, azonban a teljes vizsgált időperiódusban a

hazai átlagnál kedvezőtlenebbnek bizonyult. A rosszindulatú daganatok a megyei nők esetében az évenkénti hazai átlagot jellemző, igen kismértékben csökkenő trendet nem követték: jelentős ingadozás mellett 2016 eredményei kis mértékben, de kedvezőtlenebbek voltak a 2007-ben tapasztalhatónál (2. és 3. ábrák). A rosszindulatú daganatok megyén belüli területi mintázatát járási szinten elemezve az alábbiakat láthatjuk:

19. ábra: A rosszindulatú daganatok okozta korai halálozás (BNO-10.: C00-C97) időbeli alakulása Heves megyében és hazánkban (férfiak; 15-64; 2007-2016)

Forrás: Heves Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztály Egészségfejlesztési és Egészségügyi Igazgatási Osztály - 2019. évi tájékoztató a Heves Megyei Önkormányzat Közgyűlése részére

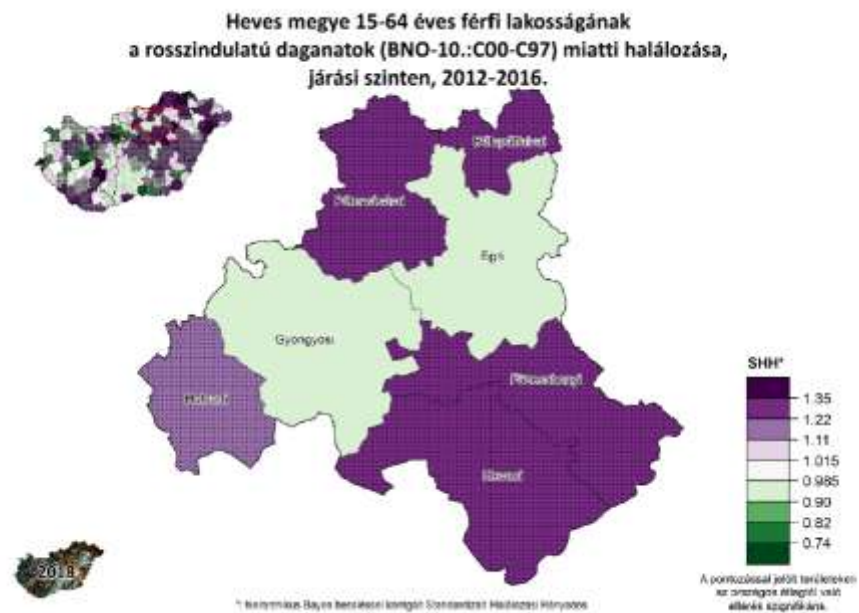

20. ábra: A rosszindulatú daganatok okozta korai halálozás (BNO-10.: C00-C97) időbeli alakulása Heves megyében és hazánkban (nők; 15-64; 2007-2016)

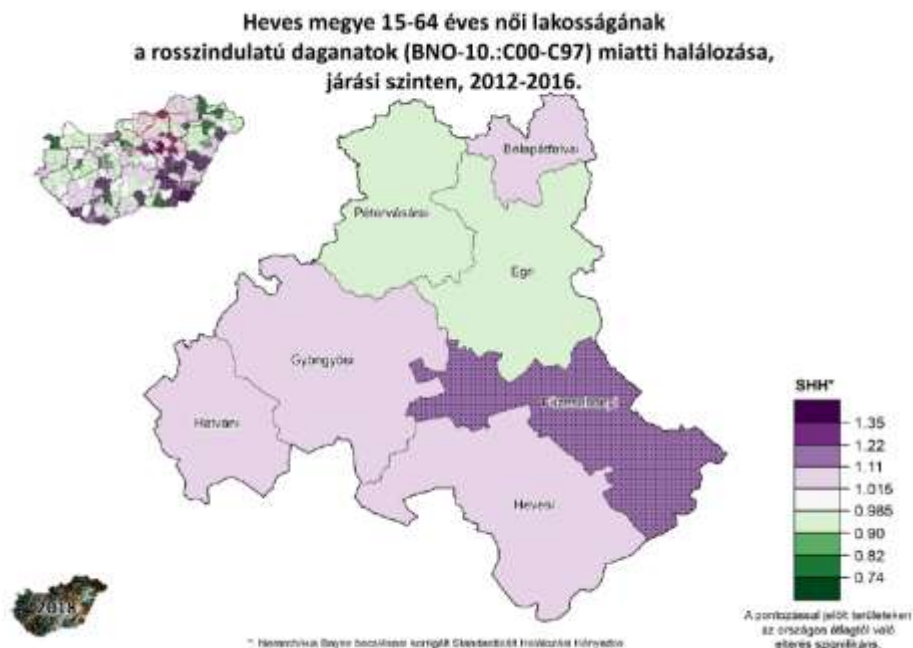
Forrás: Heves Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztály Egészségfejlesztési és Egészségügyi Igazgatási Osztály - 2019. évi tájékoztató a Heves Megyei Önkormányzat Közgyűlése részére

- A 15-64 éves férfi lakosság körében az Egri és a Gyöngyösi járás kivételével (itt a viszonyítási alapot követte a mutató értéke) a hazai átlagot meghaladó SHH esetében a véletlen szerepe kellő biztonsággal elvethető volt (4. ábra).

- A nők körében egyedül a Füzesabonyi járásban találtunk ilyen eltérést (5. ábra).

21. ábra Heves megye 15-64 éves férfi lakosságának a rosszindulatú daganatok miatti halálózása, járási szinten, 2012-2016
Forrás: Heves Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztály Egészségfejlesztési és Egészségügyi Igazgatási Osztály - 2019. évi tájékoztató a Heves Megyei Önkormányzat Közgyűlése részére

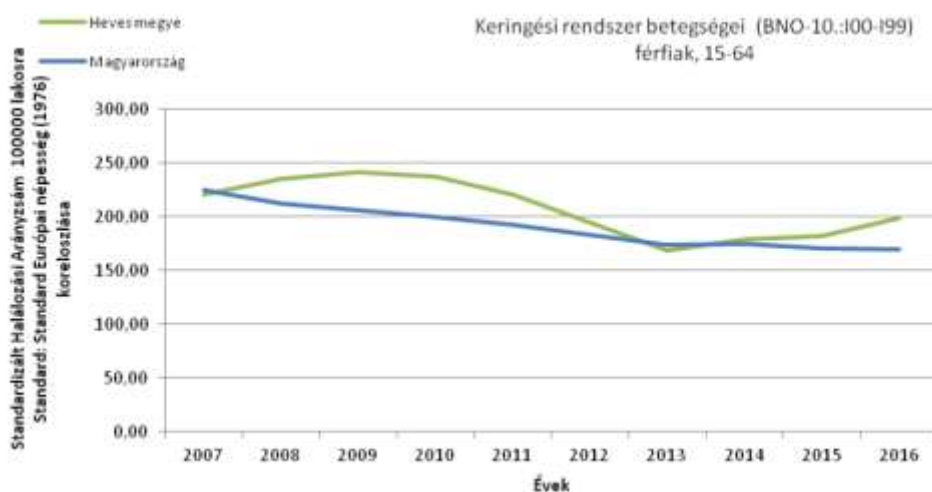

22. ábra Heves megye 15-64 éves női lakosságának a rosszindulatú daganatok miatti halálózása, járási szinten, 2012-2016
Forrás: Heves Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztály Egészségfejlesztési és Egészségügyi Igazgatási Osztály - 2019. évi tájékoztató a Heves Megyei Önkormányzat Közgyűlése részére

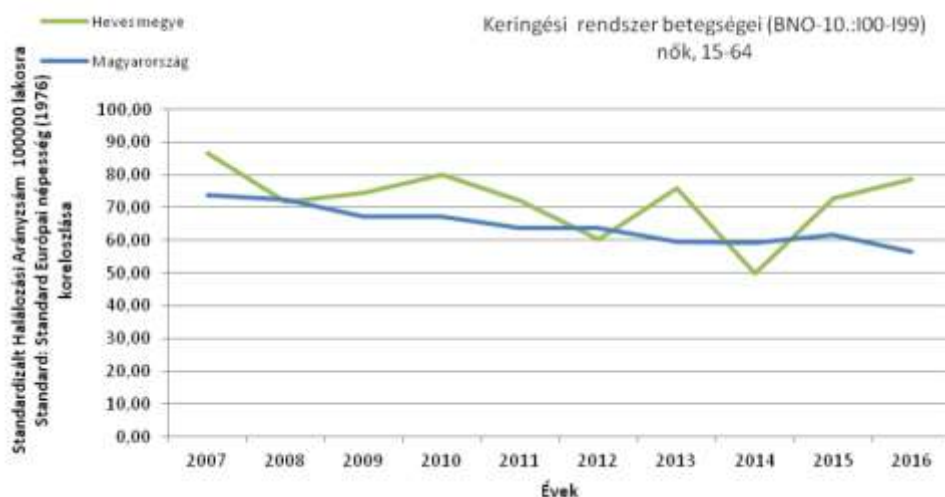
A keringési rendszer betegségei

A haláloki főcsoport időbeli változását megyénk egészére vizsgálva az alábbiakat láthatjuk (6. és 7. ábra):

- Bár a férfiak körében mind a megyei, mind a hazai mutató összességében csökkenő tendenciát mutat, megyénk eredményeiben 2010-ig emelkedés, majd a hazai átlag ütemét meghaladó csökkenés látható, így 2013 esetében már az országos átlag alatti értéket láthatunk. Ezt követően ismét kedvezőtlen irányba változott a mutató, így 2016-ban már meghaladta az országos átlagot.
- A megyei nők korai halálozását – szemben a hazai átlag kismértékű, de közel folyamatos csökkenésével – igen jelentős ingadozások jellemzik, melynek köszönhetően 2007 és 2016 eredményei között a csökkenés így 10% alatt maradt.

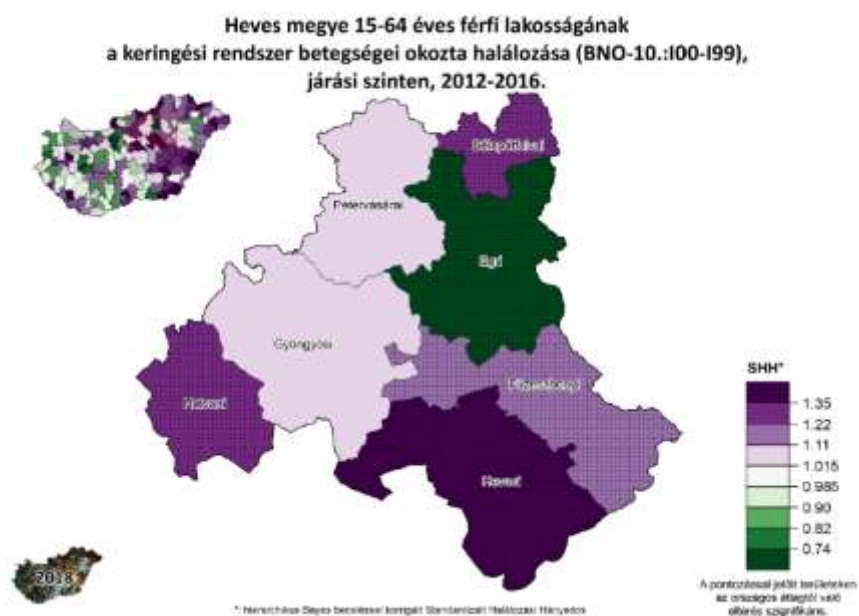
23. ábra: A keringési rendszer betegségei okozta korai halálozás időbeli alakulása Heves megyében és hazánkban (férfiak; 15-64; 2007-2016)
 Forrás: Heves Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztály Egészségfejlesztési és Egészségügyi Igazgatási Osztály - 2019. évi tájékoztató a Heves Megyei Önkormányzat Közgyűlése részére

24. ábra: A keringési rendszer betegségei okozta korai halálozás (BNO-10.: I00-I99) időbeli alakulása Heves megyében és hazánkban (nők; 15-64; 2007-2016)
 Forrás: Heves Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztály Egészségfejlesztési és Egészségügyi Igazgatási Osztály - 2019. évi tájékoztató a Heves Megyei Önkormányzat Közgyűlése részére

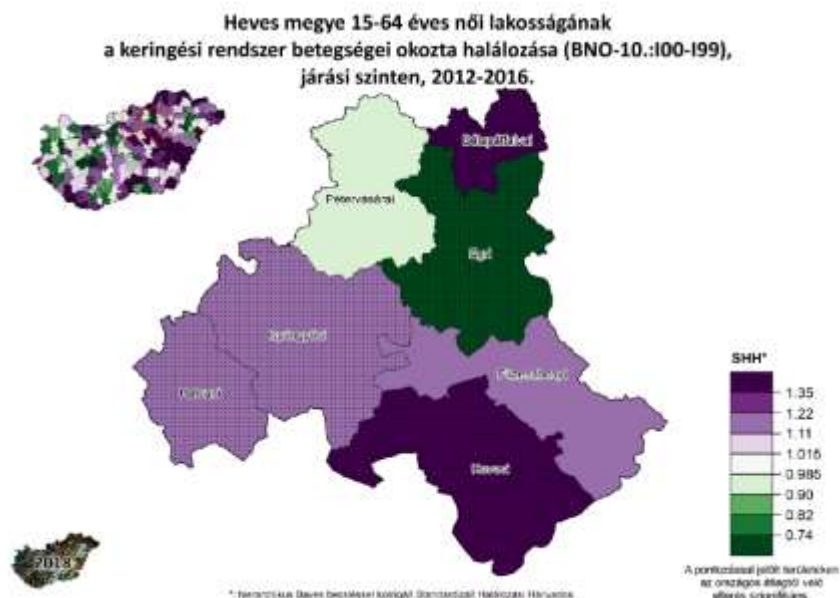
A férfiak keringési betegségek okozta korai halálozásának 5 évre összevont adatai alapján 4 járás esetében hazai átlagot meghaladó (Bélapátfalvai, Füzesabonyi, Hatvani, Hevesi), egy esetében (Egri járás) pedig hazai átlagnál kedvezőbb eredmény látható, melyek közül minden felsorolt járási eltérés

(függetlenül attól, hogy kedvező vagy kedvezőtlen irányú) statisztikailag megalapozottnak bizonyult (8. ábra).

25. ábra: Heves megye 15-64 éves férfi lakosságának a keringési rendszer betegségei okozta halálózása járási szinten, 2012-2016
Forrás: Heves Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztály Egészségfejlesztési és Egészségügyi Igazgatási Osztály - 2019. évi tájékoztató a Heves Megyei Önkormányzat Közgyűlése részére

A halálteki főcsoport területi mintázata összességében hasonlóan alakult a nők esetében, azonban körükben a Bélapátfalvai, Füzesabonyi, Gyöngyösi és Hatvani járásokban látható hazai átlagnál kedvezőtlenebb, statisztikailag is megalapozott korai halálózás. Az Egri járás a nők körében is a férfiaknál leírt, kedvező irányú eltérést mutatta a hazai átlagtól (9. ábra).

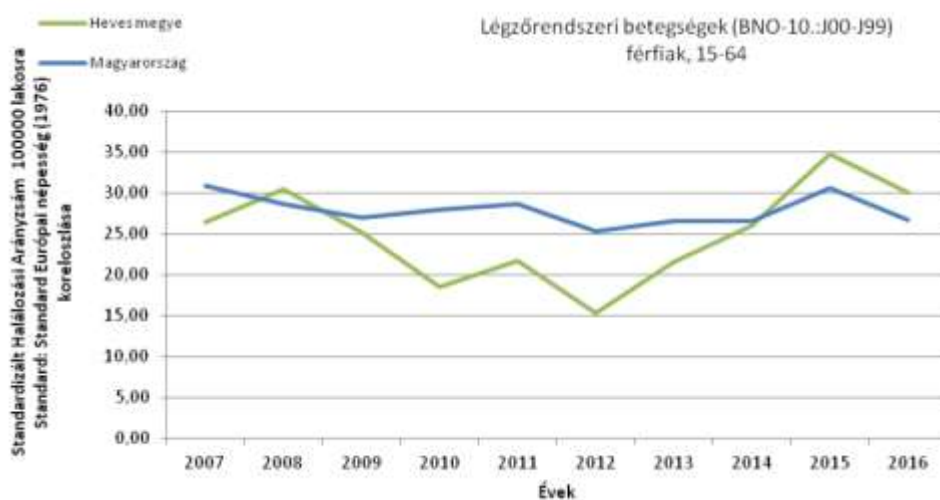

26. ábra: Heves megye 15-64 éves női lakosságának a keringési rendszer betegségei okozta halálózása járási szinten, 2012-2016
 Forrás: Heves Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztály Egészségfejlesztési és Egészségügyi Igazgatási Osztály - 2019. évi tájékoztató a Heves Megyei Önkormányzat Közgyűlése részére

A légzőrendszeri betegségek

A főcsoport okozta halálozás értéke a járási férfiak körében az évenkénti országos átlagnál 2008, valamint 2015 és 2016 kivételével minden vizsgált évben alacsonyabb volt. A tendencia nem követte a hazai átlagnál tapasztalható kismértékű csökkenést: A 2012-ig látható csökkenést jelentős emelkedés követte, így 2016 eredményei meghaladták a 2007-ben regisztráltakat (10. ábra).

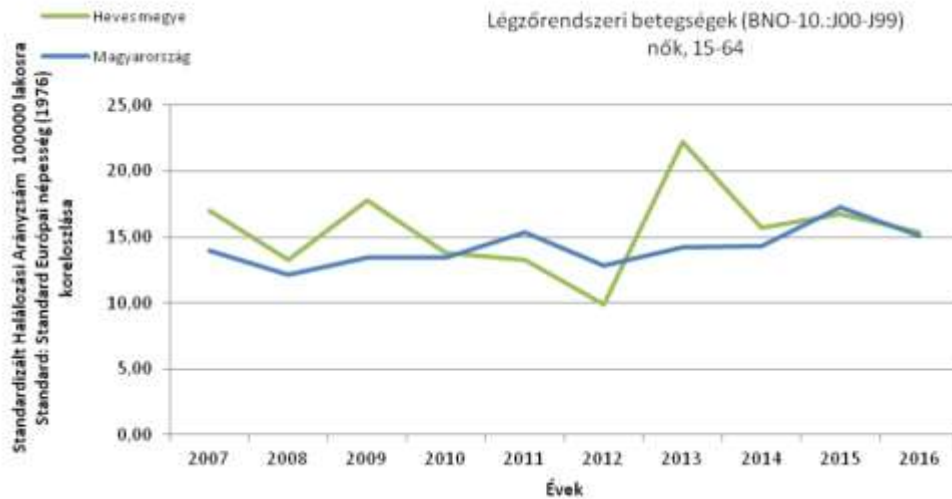
10. ábra A légzőrendszeri betegségek okozta korai halálozás (BNO-10.: J00-J99) időbeli alakulása Heves megyében és hazánkban (férfiak; 15-64; 2007-2016)

27. ábra: A légzőrendszeri betegségek okozta korai halálozás (BNO-10.: J00-J99) időbeli alakulása Heves megyében és hazánkban (férfiak; 15-64; 2007-2016)

Forrás: Heves Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztály Egészségfejlesztési és Egészségügyi Igazgatási Osztály - 2019. évi tájékoztató a Heves Megyei Önkormányzat Közgyűlése részére

A nők esetében megyénk mutatóját igen jelentős ingadozás jellemzi (hazai átlagnál kedvezőbb és azt meghaladó értékek is láthatók), tendenciájában összességében először csökkenés, majd emelkedés mutatkozik. Hazánk átlaga esetében – feltehetőleg a nagyobb esetszámból fakadó stabilizáló hatás okán – jóval kisebb ingadozások láthatóak, 2007 és 2016 értékei pedig közel azonosak (11. ábra).

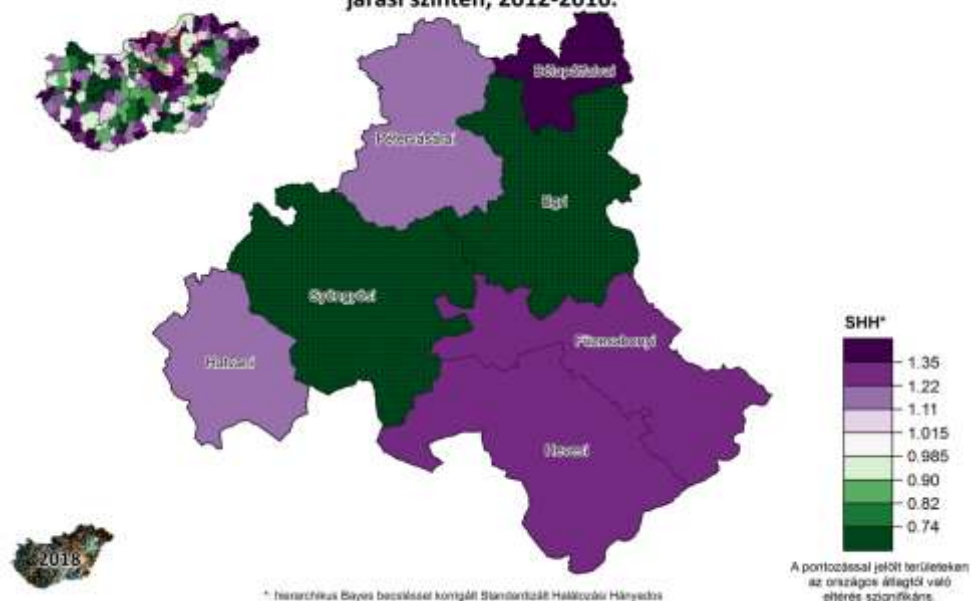
28. ábra: A légzőrendszeri betegségek okozta korai halálozás (BNO-10.: J00-J99) időbeli alakulása Heves megyében és hazánkban (nők; 15-64; 2007-2016)

Forrás: Heves Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztály Egészségfejlesztési és Egészségügyi Igazgatási Osztály - 2019. évi tájékoztató a Heves Megyei Önkormányzat Közgyűlése részére

A légzőrendszeri betegségek területi különbségei Heves megye járásaiban:

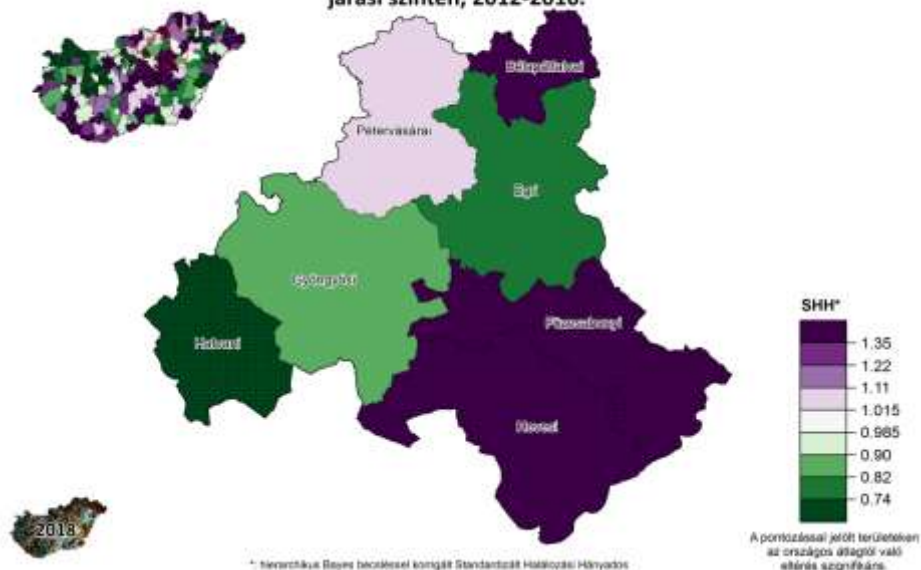
- A légzőrendszeri betegségek kiemelését elsősorban a csoportba tartozó, elkerülhetőnek tekinthető halálokok (pl. tüdőgyulladás 0-74 éves korban) indokolják, hiszen a korábbi fejezetben láthattuk, hogy a főcsoport haláloki súlya jelentősen kisebb a már tárgyalt rosszindulatú daganatok vagy keringési rendszer betegségei körében tapasztaltnál. A légzőrendszeri betegségek halálozási főcsoportja kapcsán jelentős nemi különbség látható, mivel a 15-64 éves nők körében 2 járás is hazai átlagot szignifikáns módon meghaladó halálozással bírt, a férfiak körében nem azonosítható ilyen területi egység (12. és 13. ábra).

**Heves megye 15-64 éves férfi lakosságának
a légzőrendszeri betegségek okozta halálozása (BNO-10.:J00-J99),
járási szinten, 2012-2016.**

29. ábra: Heves megye 15-64 éves férfi lakosságának a légzőrendszeri betegségek okozta halálozása járási szinten, 2012-2016.
Forrás: Heves Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztály Egészségfejlesztési és Egészségügyi Igazgatási Osztály - 2019. évi tájékoztató a Heves Megyei Önkormányzat Közgyűlése részére

**Heves megye 15-64 éves női lakosságának
a légzőrendszeri betegségek okozta halálozása (BNO-10.:J00-J99),
járási szinten, 2012-2016.**

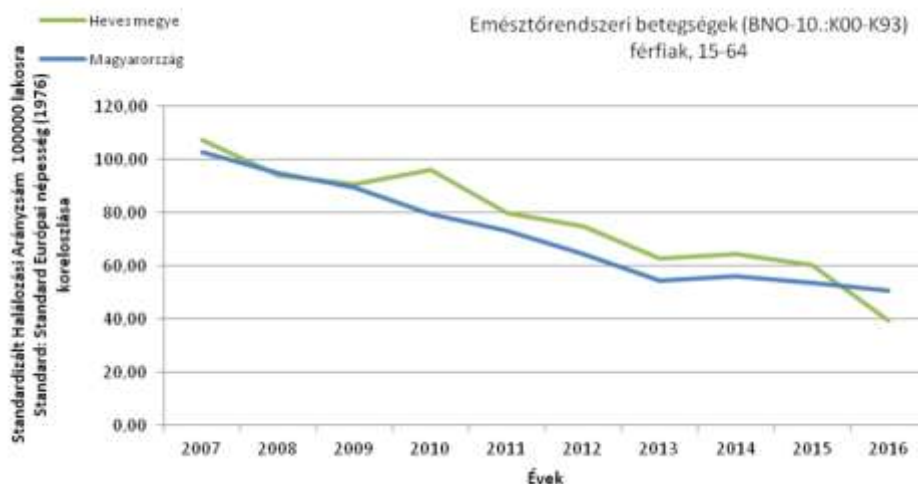

30. ábra: Heves megye 15-64 éves női lakosságának a légzőrendszeri betegségek okozta halálozása járási szinten, 2012-2016.
Forrás: Heves Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztály Egészségfejlesztési és Egészségügyi Igazgatási Osztály - 2019. évi tájékoztató a Heves Megyei Önkormányzat Közgyűlése részére

Emésztőrendszeri betegségek

A főcsoport okozta halálozás időbeli alakulását a 14. és a 15. ábrán láthatjuk. Megyénk eredményei a férfiak körében 2009-ig igen szorosan követték az évenkénti hazai átlagnál látható csökkenést, ezt követően megyénk kedvező irányú tendenciájának üteme viszont már elmaradt az országos átlagnál láthatótól egészen 2015-ig. Az utolsó vizsgált évben Heves megye ismét kedvezőbb korai halálozással

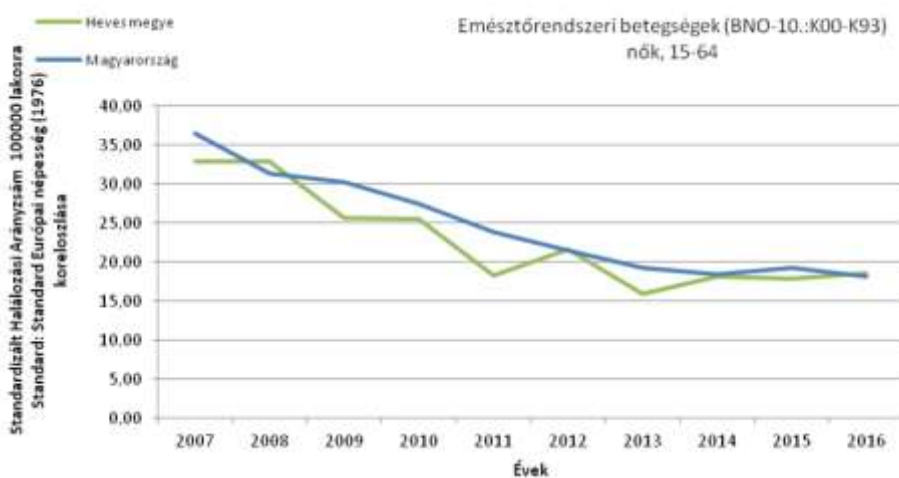
volt jellemezhető, mint Magyarország. Értékét tekintve 2008, 2009 és 2016 kivételével minden vizsgált évben megyénk halálozási mutatója volt a magasabb a két vizsgált területi egység közül.

31. ábra: Az emésztőrendszeri betegségek okozta korai halálozás (BNO-10.: K00-K93) időbeli alakulása Heves megyében és hazánkban (férfiak; 15-64; 2007-2016)

Forrás: Heves Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztály Egészségfejlesztési és Egészségügyi Igazgatási Osztály - 2019. évi tájékoztató a Heves Megyei Önkormányzat Közgyűlése részére

A 15-64 éves nők körében szintén csökkenő tendencia látható, azonban ebben az esetben a megyei eredmények 2008, 2012, 2014 és 2016 kivételével minden vizsgált évben kedvezőbbek voltak az évenkénti hazai átlagnál. Azt is kiemeljük, hogy megyénk mutatója a csökkenés ütemét tekintve jól közelítette a hazai átlagnál láthatót (15. ábra).

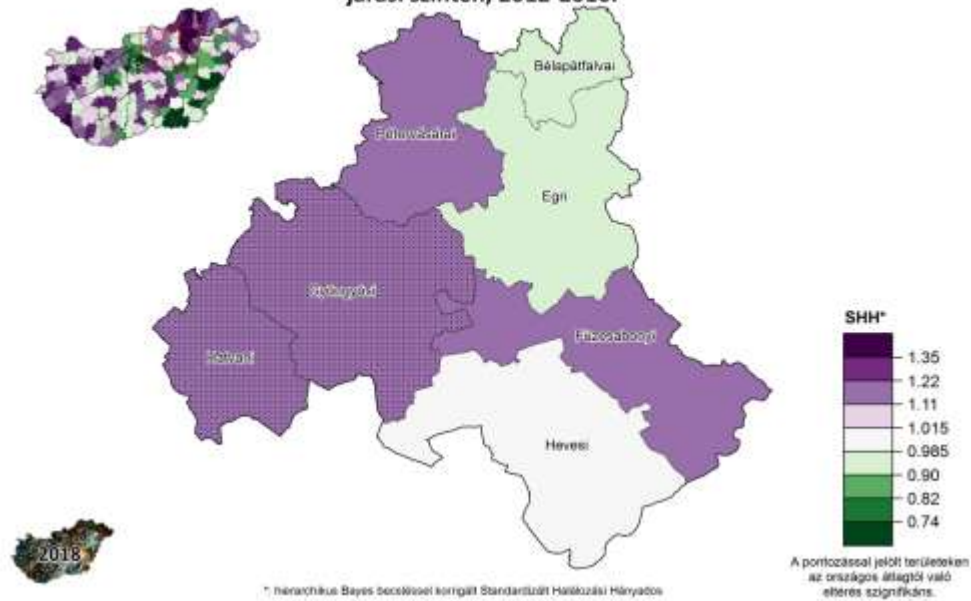

32. ábra: Az emésztőrendszeri betegségek okozta korai halálozás (BNO-10.: K00-K93) időbeli alakulása Heves megyében és hazánkban (nők; 15-64; 2007-2016)

Forrás: Heves Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztály Egészségfejlesztési és Egészségügyi Igazgatási Osztály - 2019. évi tájékoztató a Heves Megyei Önkormányzat Közgyűlése részére

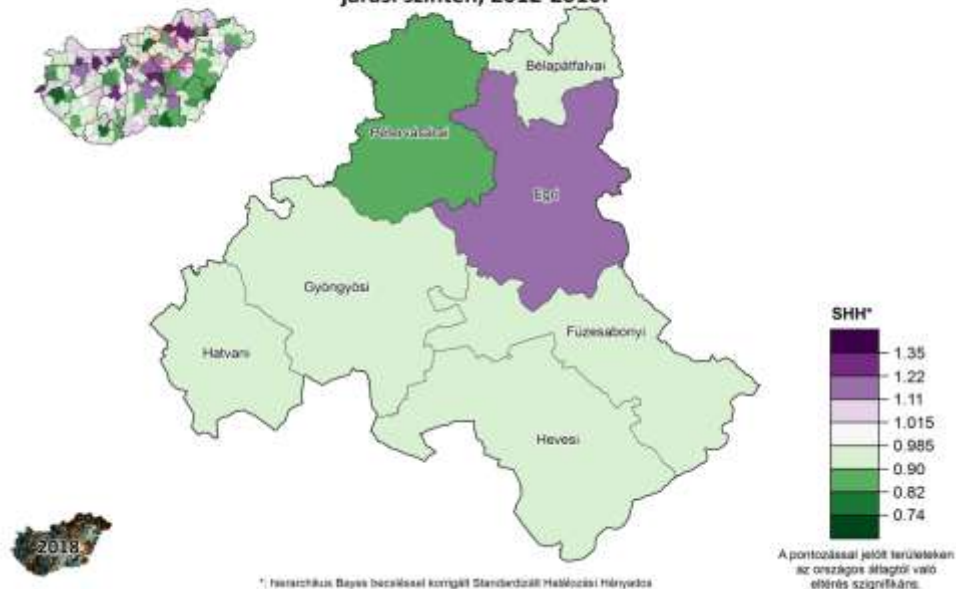
A megye korai halálozásának területi különbségeit vizsgálva azt látjuk (indirekt standardizálás), hogy két nyugati járás (Hatvani és Gyöngyösi) 15-64 éves korcsoportjának 5 évre összevont halálozása a férfiak esetében hazai átlagot kismértékben meghaladó eredményt mutatott, mely eltérés statisztikailag megalapozott volt. A hasonló korú nők okspecifikus korai halálozása ezzel szemben egyetlen járásban sem mutatott hazai átlagnál szignifikáns mértékben kedvezőtlenebb eredményt (16. és 17. ábra).

Heves megye 15-64 éves férfi lakosságának az emésztőrendszeri betegségek okozta halálózása (BNO-10.:K00-K93), járási szinten, 2012-2016.

33. ábra: Heves megye 15-64 éves férfi lakosságának az emésztőrendszeri betegségek okozta halálózása járási szinten, 2012-2016
 Forrás: Heves Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztály Egészségfejlesztési és Egészségügyi Igazgatási Osztály - 2019. évi tájékoztató a Heves Megyei Önkormányzat Közgyűlése részére

Heves megye 15-64 éves női lakosságának az emésztőrendszeri betegségek okozta halálózása (BNO-10.:K00-K93), járási szinten, 2012-2016.

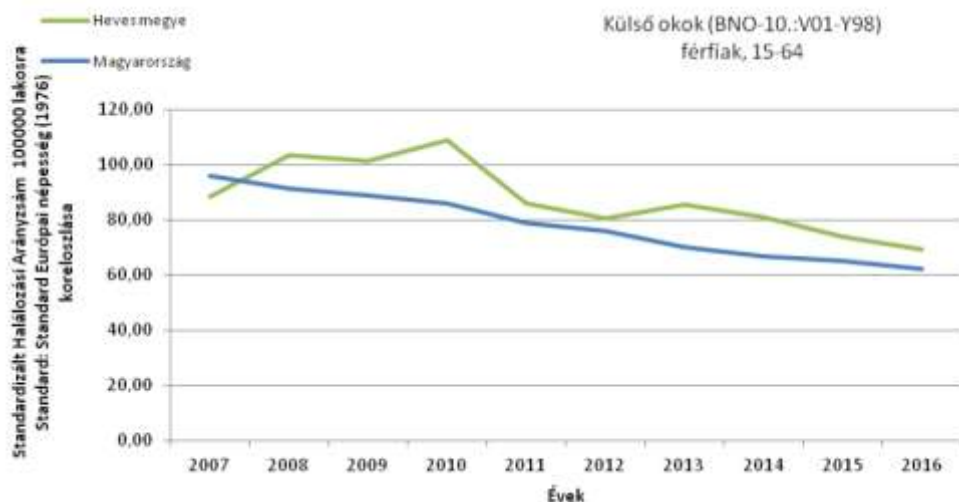

34. ábra: Heves megye 15-64 éves női lakosságának az emésztőrendszeri betegségek okozta halálózása járási szinten, 2012-2016

Forrás: Heves Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztály Egészségfejlesztési és Egészségügyi Igazgatási Osztály - 2019. évi tájékoztató a Heves Megyei Önkormányzat Közgyűlése részére

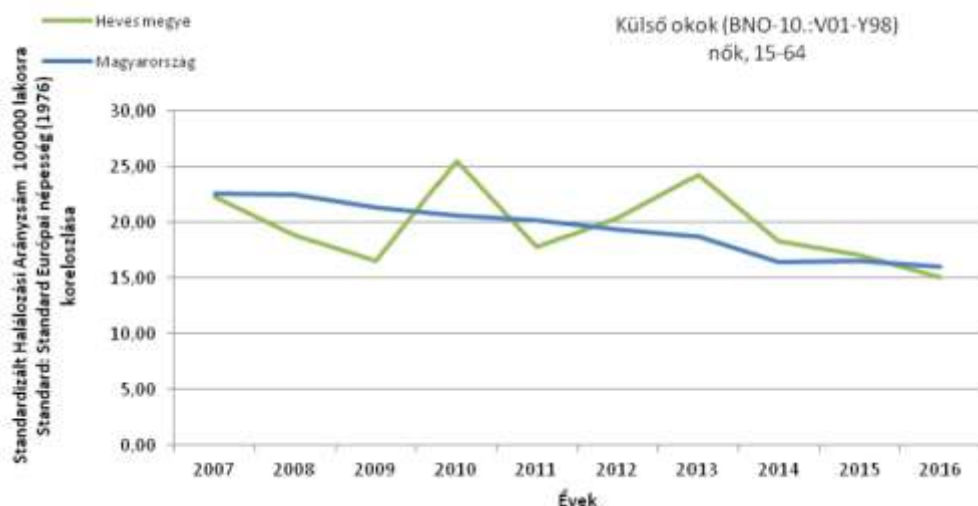
Külső okok által okozott halálozás

A betegségcsoport okozta korai halálozás Standardizált Halálozási Arányszámmal jellemzett, időbeli változását vizsgálva a férfiak körében a megye eredményei 2007 kivételével kedvezőtlenebbek voltak a hazai átlagnál, melynek csökkenő tendenciája a megye esetében az ingadozások ellenére is beazonosítható (18. ábra).

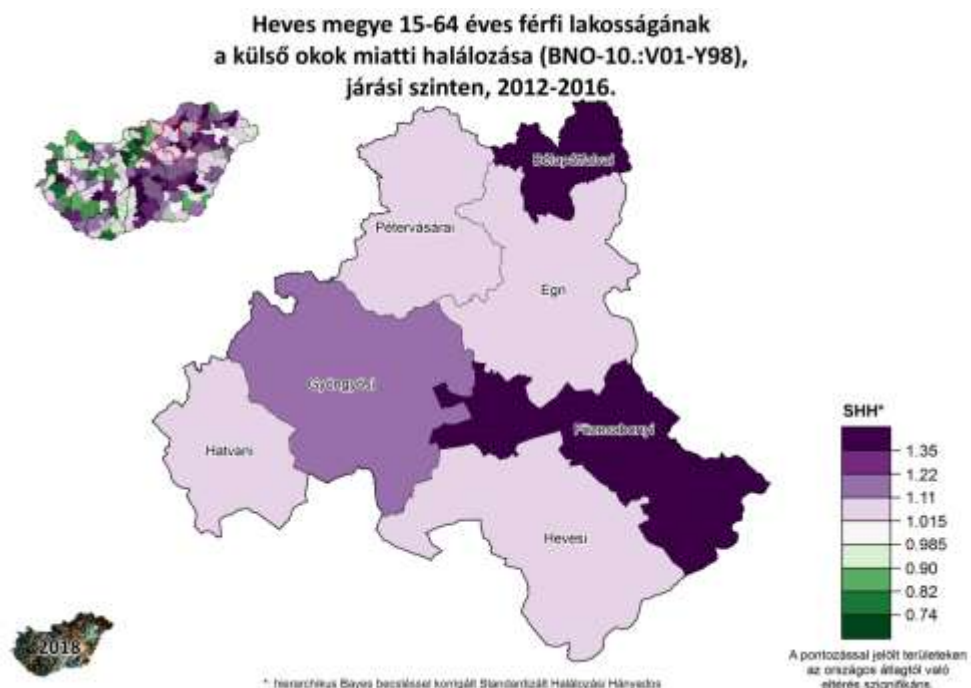
35. ábra: A külső okok miatti korai halálozás (BNO-10.: V01-Y98) időbeli alakulása Heves megyében és hazánkban (férfiak; 15-64; 2007-2016)
Forrás: Heves Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztály Egészségfejlesztési és Egészségügyi Igazgatási Osztály - 2019. évi tájékoztató a Heves Megyei Önkormányzat Közgyűlése részére

A nők esetében a megyei mutató az évenkénti hazai átlag változásánál látható folyamatos, igen enyhe csökkenő tendenciával szemben jelentős ingadozást mutatott, mely miatt hazai átlag alatti és azt meghaladó értékekkel egyaránt jellemezhető volt. Összességében 2016 eredménye körükben kedvezőbb volt nem csak az adott évi hazai átlagnál, hanem a megyét 2007-ben jellemző értéknél is (19. ábra).

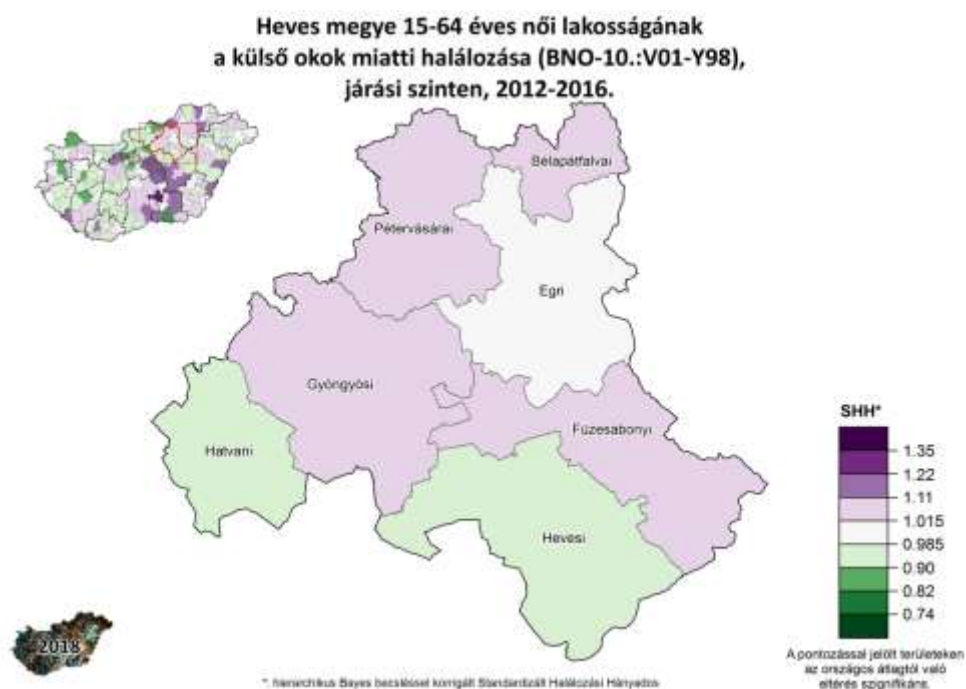
36. ábra: A külső okok miatti korai halálozás (BNO-10.: V01-Y98) időbeli alakulása Heves megyében és hazánkban (nők; 15-64; 2007-2016)
Forrás: Heves Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztály Egészségfejlesztési és Egészségügyi Igazgatási Osztály - 2019. évi tájékoztató a Heves Megyei Önkormányzat Közgyűlése részére

A megye korai halálzásának területi különbségeit vizsgálva azt látjuk (indirekt standardizálás), hogy a főcsoport okozta korai halálzás 5 éves összevont adatai alapján egyedül a férfiak körében és csak a megye keleti részében, két járásban (Bélapátfalvai, Füzesabonyi) látható olyan hazai átlagot meghaladó eredmény, amely statisztikailag is megalapozottnak bizonyult (20. és 21. ábra).

37. ábra: Heves megye 15-64 éves férfi lakosságának a külső okok miatti halálzása járási szinten, 2012-2016

Forrás: Heves Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztály Egészségfejlesztési és Egészségügyi Igazgatási Osztály - 2019. évi tájékoztató a Heves Megyei Önkormányzat Közgyűlése részére

38. ábra: Heves megye 15-64 éves női lakosságának a külső okok miatti halálzása járási szinten, 2012-2016

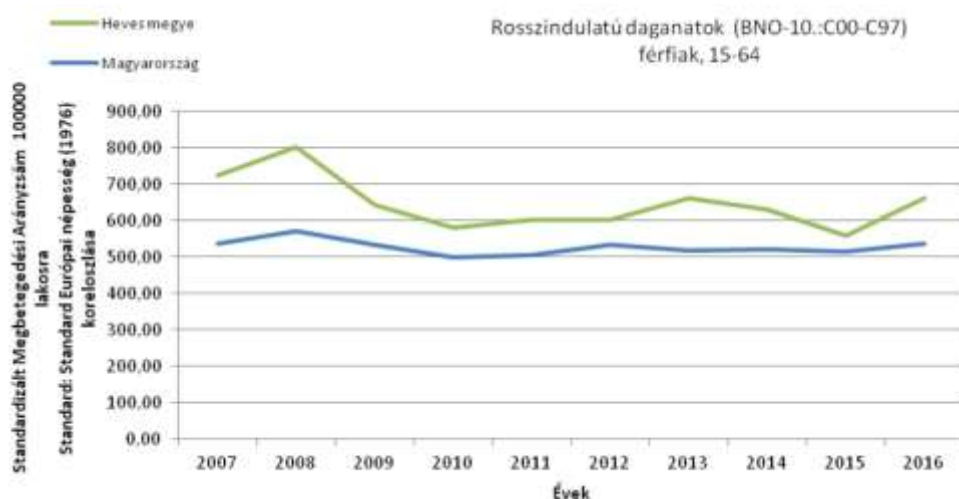
Forrás: Heves Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztály Egészségfejlesztési és Egészségügyi Igazgatási Osztály - 2019. évi tájékoztató a Heves Megyei Önkormányzat Közgyűlése részére

Megbetegedési mutatók

Az egészségügyi ellátórendszer szükségletekhez igazított kapacitásainak tervezése, a betegségteher (családra és társadalomra egyaránt nehezedő) mérése, valamint az egészségfejlesztési programok tervezése és hatékonyságuk elemzése a megbetegedési mutatók ismeretét igényli. Heves megye korai (15-64 éves lakosság) megbetegedési viszonyainak időbeli alakulását (2007 és 2013 között, Standardizált Megbetegedési Arányszám – a továbbiakban SMA) a rosszindulatú daganatokra vonatkozóan, nemenként vizsgáltuk. Célunk ezzel az volt, hogy azonosítsuk azt a nemet, amely esetében a megye mutatói trendjüket vagy tendenciájukat tekintve jelentős eltérést mutatnak a hazánk egészére jellemzőtől.

Az SMA vizsgálata során hazánk évenkénti megbetegedési mutatói a vizsgált időszakban a kismértékű ingadozás ellenére stagnálással voltak jellemezhetőek a 15-64 éves férfiak esetében.

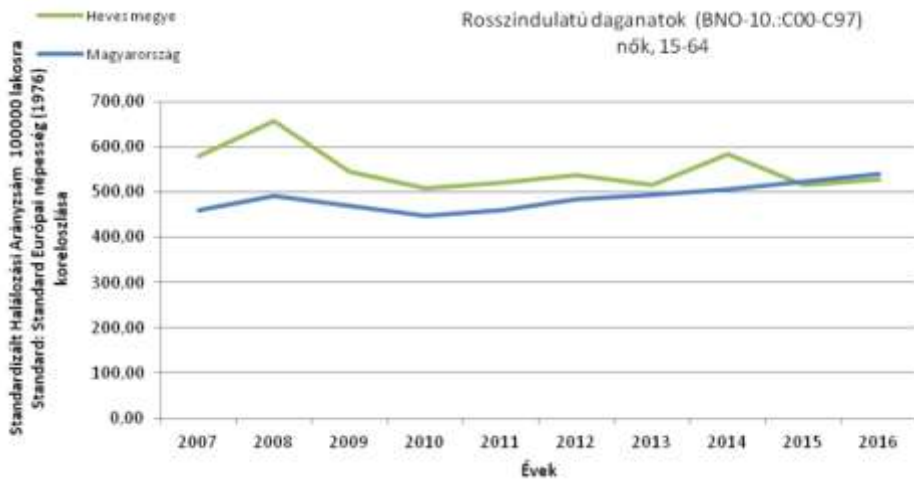
Heves megye eredményeiben 2007-2008 között emelkedés, majd csökkenő tendencia volt észlelhető, melyet 2012-2013-ban és 2016-ban ismét kismértékű emelkedés követett. A megye esetében összességében csökkenés azonosítható, azonban azt is fontos kiemelnünk, hogy ezen kedvező tendencia ellenére megyénk eredményei minden vizsgált évben meghaladták a hazai átlagot (22. ábra).

39. ábra: Az újonnan felismert rosszindulatú daganatok standardizált megbetegedési mutatójának (SMA) időbeli alakulása Heves megyében és hazánkban (férfiak; 15-64; 2007-2016)

Forrás: Heves Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztály Egészségfejlesztési és Egészségügyi Igazgatási Osztály - 2019. évi tájékoztató a Heves Megyei Önkormányzat Közgyűlése részére

A nők körében az évenkénti hazai átlagnál szintén kedvezőtlenebb megyei eredményeket láthatunk, melyek összességében szintén csökkenő tendenciát mutatnak, valamint a férfiaknál leírt ingadozások is ábrázolódtak, bár jóval kisebb amplitúdóval. Fontos kiemelni, hogy szemben a hazai átlag kismértékű emelkedésével a megyénket jellemző csökkenés nem elhanyagolható, így 2016-ban már az országos átlagnál kedvezőbb eredmény látható (23. ábra).

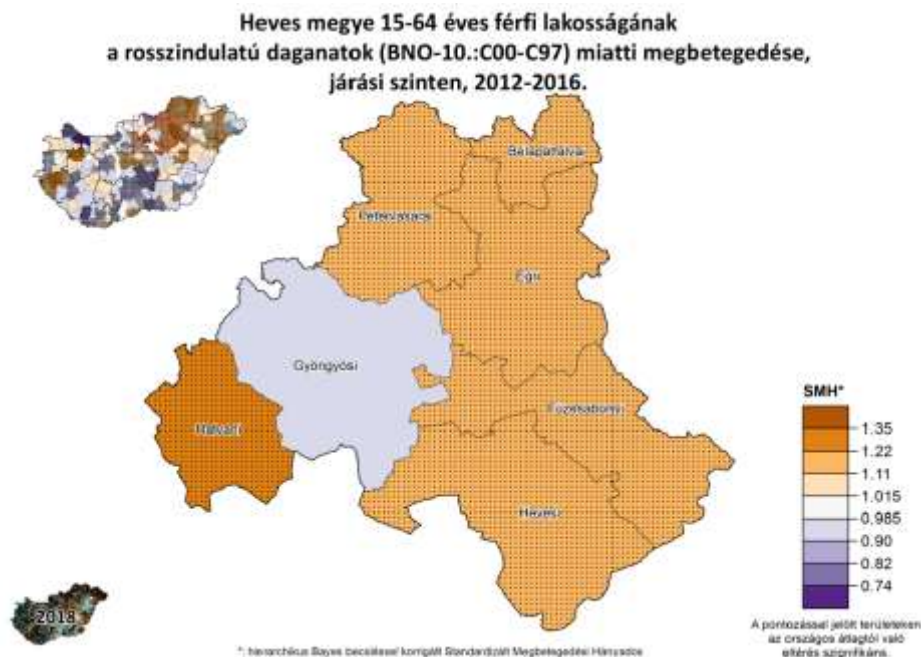

40. ábra: Az újonnan felismert rosszindulatú daganatok standardizált megbetegedési mutatójának (SMA) időbeli alakulása Heves megyében és hazánkban (nők; 15-64; 2007-2013)

Forrás: Heves Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztály Egészségfejlesztési és Egészségügyi Igazgatási Osztály - 2019. évi tájékoztató a Heves Megyei Önkormányzat Közgyűlése részére

A területi különbségeket a járásonként számított Standardizált Megbetegedési Hányadossal (továbbiakban SMH) jellemezzük.

- A főcsoport okozta korai halálozás a férfiak körében a megyei járások területén (a Gyöngyös kivételével) hazai átlagot kisebb vagy nagyobb mértékben meghaladó és statisztikailag megalapozott eredménnyel voltak jellemezhetők (24. ábra).

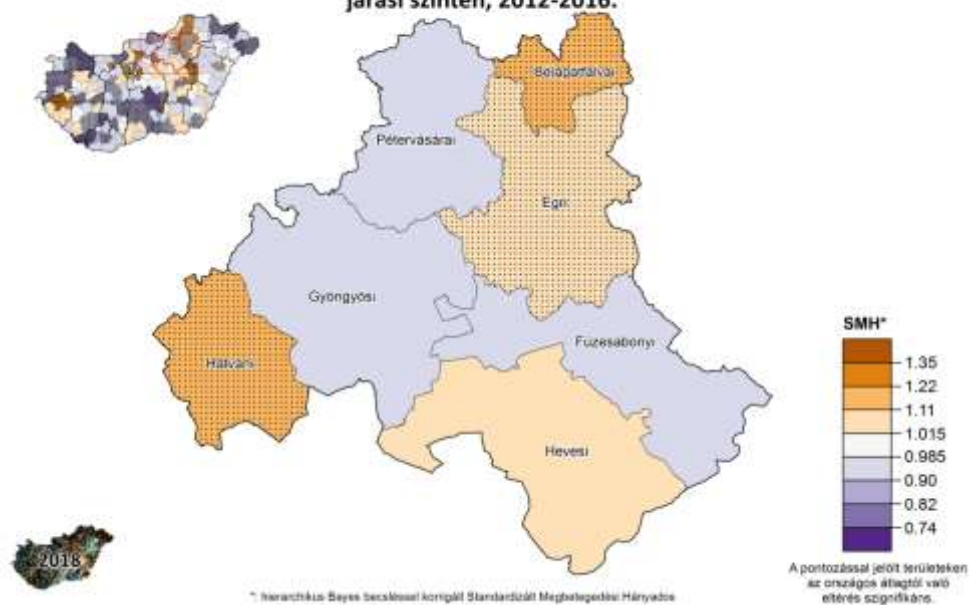

41. ábra: Heves megye 15-64 éves férfi lakosságának a rosszindulatú daganatok miatti megbetegedése, járási szinten, 2012-2016

Forrás: Heves Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztály Egészségfejlesztési és Egészségügyi Igazgatási Osztály - 2019. évi tájékoztató a Heves Megyei Önkormányzat Közgyűlése részére

A nők körében a Bélapátfalvai, Egri és Hatvani járások eredménye bizonyult hazai átlagot meghaladónak és statisztikailag szintén megalapozottnak (25. ábra).

**Heves megye 15-64 éves női lakosságának
a rosszindulatú daganatok (BNO-10.:C00-C97) miatti megbetegedése,
járási szinten, 2012-2016.**

42. ábra: Heves megye 15-64 éves női lakosságának a rosszindulatú daganatok miatti megbetegedése, járási szinten, 2012-2016
Forrás: Heves Megyei Kormányhivatal Népességügyi Főosztály Egészségfejlesztési és Egészségügyi Igazgatási Osztály - 2019. évi tájékoztató a Heves Megyei Önkormányzat Közgyűlése részére

Összefoglaló

- Megyénk lakosságának összehasonlító korfája – hasonlóan az ország egészére jellemzőhöz – az előregedés demográfiai jeleit mutatja.
- A népmozgalmi mutatók (élveszületés, halálozás, természetes fogyás) kedvezőtlenebbek a hazánk egészére jellemzőknél.
- Megyénk korai halálozását jellemző haláloki struktúra vezető diagnosztikus csoportjai nem mutatnak eltérést az országostól: mindkét nem esetében a rosszindulatú daganatok képezik a legnagyobb haláloki súlyt, melyet a keringési rendszer betegségei követnek.
- A haláloki főcsoportok szerinti elemzésből kiemeljük, hogy:
  - a rosszindulatú daganatok esetében nemi különbség látható: a férfiak esetében 5, a nők körében 1 járás területén látható hazai átlagot szignifikánsan meghaladó korai halálozás;
  - a keringési rendszer betegségei kapcsán mindkét nemben és megyénk járásainak jelentős részében a hazai átlagot meghaladó korai halálozás látható (döntően statisztikailag is megalapozott eltérések).
- A Nemzeti Rákregiszterből származó új daganatos megbetegedési adatok kapcsán szintén jelentős nemi különbség látható: a férfiak esetében egy, a nők körében négy járás kivételével hazai átlagnál kedvezőtlenebb mutató látható.

Szűrőprogramok-szűrővizsgálatok

A magyarok átlag életkora elmarad az Európai Unió átlagától. Minden második ember szív-, és érrendszeri, valamint daganatos megbetegedésben hal meg, legalább 3 millió embernek magas a vérnyomása és a koleszterinszintje, egy millióan cukorbetegek, e mellett a lakosság 50 %-a túlsúlyos. Az uniós átlaghoz képest az emberek jóval többet dohányoznak és fogyasztanak alkoholt, kevés

zöldséget és gyümölcsöt fogyasztanak, ugyanakkor mozgásszegény életmódot folytatnak. Számos betegség felismerése csak későn történik meg, amikor már nincs segítség. A halálozási statisztikák megváltoztatásához mindenképpen a lakosság tudatos felkészítésére és tájékoztatására van szükség. Mindenkinek meg kell értenie, hogy az időben felfedezett betegség sok esetben gyógyítható, a szűrővizsgálat pedig életet menthet. Ebben nyújt segítséget Magyarország átfogó egészségvédelmi szűrőprogramja, amely tizedik éve működik hazánk teljes területén.

Célcsoport: A teljes lakosság.

A népegészségügyi szűrések keretében Heves megyében is történik **emlőszűrés**, a Markhot Ferenc Kórházban található szűrőállomáson. A 45 év feletti nők két évente kapnak behívót az ingyenes vizsgálatra.

A mammográfia mellett fontos az emlők önvizsgálata is, amit a hölgyeknek érdemes havonta elvégezni.

A **méhnyakrákszűrés** a szülész-nőgyógyászok, szakrendelők mellett elérhető a védőnői szolgálat képzett munkatársainál is, megyénk 30 védőnője lát el ilyen szűrési feladatot 39 körzetben. Az ingyenes szűrésre a 25 év feletti nők három évente kapnak behívót.

A **vastag- és végbéldaganat** a tüdőrákot követően a leggyakoribb halálos kimenetelű daganat mind a férfiaknál, mind a nőknél. Szűrését megyénkben 73 háziorvos végzi.

A **tüdőszűrés** ma már nem kötelező vizsgálat, de 40 éves kor fölött ingyenes és évente érdemes elvégeztetni, mert nem csak a tuberkolózist mutatja ki, hanem segít a tüdőrák korai felismerésében.

Az egészséges életmód része a megelőzés! A szűrővizsgálatokon való részvétel mellett fontos, hogy egészséges életmóddal csökkenthető a betegség kialakulásának kockázata!

Heves megye egészségügyi ellátási rendszerének bemutatása

A magyar egészségügyi ellátórendszer első számú védelmi vonala az alapellátási rendszer. Az egészségügyi törvény értelmében a beteg lakóhelyén, illetve annak közelében biztosítani kell számára, hogy hosszú távú, személyes kapcsolaton alapuló, a páciens nemétől, korától és betegségétől függetlenül folyamatos egészségügyi ellátásban részesüljön. Az egészségügyi alapellátás fontosabb intézményei: a háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátás, a fogorvosi alapellátás, az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátás, a védőnői ellátás, az iskola-egészségügyi ellátás.

Mindezeket az egészségügyi alapellátásról szóló 2015. évi CXXIII. törvény tartalmazza.

A települési önkormányzat feladatai az egészségügyi alapellátás körében

5. § (1) A települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás körében gondoskodik:

- a) a háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátásról,
- b) a fogorvosi alapellátásról,
- c) az alapellátáshoz kapcsolódó háziorvosi, házi gyermekorvosi és fogorvosi ügyeleti ellátásról,
- d) a védőnői ellátásról, és
- e) az iskola-egészségügyi ellátásról.

(2) Az alapellátás nyújtását érintő jogviszony megváltoztatásáról szóló döntésének meghozatala során a települési önkormányzat kikéri az alapellátást végző orvos, illetve védőnő véleményét.

6. § (1) A települési önkormányzat képviselő-testülete - a Kormány által kijelölt praxiskezelő által megadott szempontokat figyelembe véve - rendeletben megállapítja és kialakítja az egészségügyi

alapellátások körzeteit. Több településre is kiterjedő ellátás esetén a körzet székhelyét az érintett települési önkormányzatok erre irányuló megállapodásban határozzák meg.

(2)^{*} Az (1) bekezdés szerinti körzetek megállapítása és kialakítása során ki kell kérni az alapellátásért felelős országos módszertani intézet - védőnői ellátás esetén az országos tisztifőorvos -, valamint a működési engedély kiadására hatáskörrel rendelkező egészségügyi államigazgatási szerv véleményét is.

A 2015. évi CXIII. törvényen túl a másik jelentős jogszabály **az önálló orvosi tevékenységről szóló 2000. évi II. törvény**

1. § (1)^{*} E törvény hatálya a Magyarország területén egészségügyi szolgáltatás keretében nyújtott önálló orvosi tevékenységre és az e tevékenységet nyújtó orvosokra terjed ki.

(2) E törvény alkalmazásában

a)^{*} önálló orvosi tevékenység: a területi ellátási kötelezettség körében az egészségügyi alapellátásról szóló törvény szerint a házi orvos, a házi gyermekorvos, a fogorvos (a továbbiakban együtt: házi orvos) által nyújtott egészségügyi ellátás;

b) orvos: a külön jogszabály szerint vezetett alap- és működési nyilvántartásban szereplő orvosi, fogorvosi szakképesítéssel rendelkező személy;

c)^{*} praxisjog: az egészségügyi államigazgatási szerv által az *a)* pont szerinti orvos részére adott önálló orvosi tevékenység nyújtására jogosító engedélyben foglalt jog, amely alapján önálló orvosi tevékenység területi ellátási kötelezettséggel, meghatározott körzetben végezhető.

Szintén fontos jogszabály a **313/2011. (XII. 23.) Korm. rendelet** az önálló orvosi tevékenységről szóló **2000. évi II. törvény** végrehajtásáról

2. § (1) E rendelet alkalmazásában

a) háziorvosi körzet: a területi ellátási kötelezettség alapján a feladattal érintett települési önkormányzat (a továbbiakban: önkormányzat) által az Öotv. 2. § (2) bekezdése szerint rendeletben - jogszabályban meghatározottak figyelembevételével - meghatározott település, települések, illetve településrész, településrészek;

b) tartósan betöltetlen háziorvosi körzet: az a területi ellátási kötelezettséggel működő háziorvosi körzet,

ba) amelyben az ellátási kötelezettségnek hat hónapot meghaladóan csak helyettesítéssel tudnak eleget tenni, kivéve, ha ennek az az oka, hogy a körzetet ellátó házi orvos munkavégzésében akadályoztatva van, vagy

bb) amelyben - a helyettesítés kivételével - az önkormányzat az ellátás nyújtásáról legalább hat hónapig nem tud gondoskodni önálló orvosi tevékenység végzésére jogosult személlyel;

c) praxisengedély: az Öotv. 1. § (2) bekezdés *c)* pontja szerinti engedély.

(2) Az (1) bekezdés *b)* pont *ba)* alpontja szempontjából a házi orvos a munkavégzésben akkor akadályozott, ha a tevékenységét keresőképtelensége, hivatalos távolléte, szabadsága vagy gyermekápolás, -gondozás miatt nem végzi, illetve, ha a munkavégzés a közmegebízásával összeférhetetlen vagy közmegebízása miatt a tevékenységét ellátni nem tudja.

7. § (1) A praxisengedélyt vissza kell vonni, ha

e) a praxisjog elidegenítésére nyitva álló határidő eredménytelenül telik el, a határidő leteltét követő nappal.

13/A. §^{*} (1) A praxisjog elidegenítésére a feladat-ellátási szerződés megszűnését követő 6 hónap alatt van lehetőség.

(2) Ha a közalkalmazotti jogviszonyban álló házi orvos közalkalmazotti jogviszonya megszűnik, a praxisjog elidegenítésére a jogviszony megszűnését követő 6 hónap alatt van lehetőség.

(3) A feladat-ellátási szerződés megszűnésének, illetve a közalkalmazotti jogviszony megszűnésének időpontjáról az érintett települési önkormányzat értesíti az engedélyező szervet.

17. §* Ha 2012. december 31-ét megelőzően a feladat-ellátási szerződés szerinti felmondási idő 6 hónapnál kevesebb, azt az egyes egészségügyi és egészségbiztosítási tárgyú kormányrendeletek módosításáról szóló 137/2012. (VI. 29.) Korm. rendelettel megállapított 13/A. § (1) bekezdése szerint a praxisjog elidegenítésére rendelkezésre álló idő számítása szempontjából úgy kell tekinteni, mintha a felmondási idő 6 hónap lett volna.

Mindezek – különösen a Korm. rend. 13/A § (1) bekezdése - alapján a tartósan betöltetlen listára azok a házi orvosi körzetek kerülnek fel, amelyek esetében az önkormányzattal kötött szerződés legalább hat hónapja megszűnt.

Az egészségügyi alapellátás, azon belül a házi orvosi ügyelet helyzete a következő megyénk területén:

I. Házi és gyermekorvosi alapellátás:

A betöltetlen házi orvosi körzetek kialakulásának két fő okot szoktak tulajdonítani a szakemberek. Az egyik az orvoshiány, a másik pedig, hogy sok házi orvos nem szívesen vállal állást a falvakban, ha egyszer a jól felszerelt városi rendelőkben is fogadhat betegeket, s utóbbi esetben valószínűleg még ingáznia sem kell.

Megyénkben jelenleg 25 betöltetlen házi orvosi körzetet tartanak nyilván, ebből 16 vegyes, 6 felnőtt-, 3 pedig gyermekorvosi körzet. A tartósan betöltetlen körzet fogalma nem azt jelenti, hogy ezeken a helyeken nincs orvosi ellátás. A hivatalos megfogalmazás szerint az a körzet is tartósan betöltetlennek számít, ahol az ellátási kötelezettségnek hat hónapot meghaladóan csak helyettesítéssel tudnak eleget tenni. Megyénkben az orvoshiány miatt a helyettesítéssel ellátott körzetek száma fokozatosan növekszik, hiányzik az utánpótlás. Ez megnehezíti az egészségügyi alapellátás és a házi orvosi ügyeleti ellátás működését is.

Heves megye házi-gyermekorvosi ellátásának helyzetét az alábbiakban foglaljuk össze:

Felnőtt házi orvosi praxisok száma:

- praxisjogosult személlyel betöltött: 70
- tartósan betöltetlen, illetve helyettesített 6

Felnőtt és gyermek (vegyes) házi orvosi praxisok száma:

- praxisjogosult személlyel betöltött: 75
- tartósan betöltetlen, illetve helyettesített: 16

Házi gyermekorvosi praxisok száma:

- praxisjogosult személlyel betöltött: 33
- tartósan betöltetlen, illetve helyettesített: 3

Heves megye illetékességi területén a tartósan betöltetlen, illetve helyettesítéssel ellátott körzetek százalékos aránya: **14%**

II. Fogorvosi alapellátás:

Magyarország 231 fogorvosi praxisában tartósan – tehát legalább fél éve – nincsen szakorvos. Az Állami Egészségügyi Ellátóközpont adatai szerint 185 vegyes, 26 gyermek- és 20 felnőttpraxisba nem találnak orvost. Az Európai Unió 28 tagállama közül Magyarország hátulról a 7. helyen áll a az egy főre jutó fogorvosok számát vizsgálva (100 ezer emberre 62 fogorvos jut).

Heves megyében hattal kevesebb a gazdátlan fogorvosi körzet mint 2017-ben (19 volt) volt. Jelenleg 13 db betöltetlen, illetve tartósan betöltetlen fogorvosi praxis van Heves megyében.

Fogorvosi praxisok száma:

- praxisjogosult személlyel betöltött: 77
- tartósan betöltetlen, illetve helyettesített:13

III. Heves megye háziiorvosi ügyeleti ellátása:

A Központi Háziiorvosi Ügyeletek adatai:

1. Pétervására és Környéke Központi ügyeleti Társulás

3250 Pétervására Szabadság tér 8. telephelyen 13 település (Pétervására, Bükkszék, Bükkszenterzsébet, Erdőkövesd, Fedémes, Istenmezeje, Ivád, Kisfüzes, Szajla, Szentdomonkos, Tarnalelesz, Terpes, Váraszó) lakosait látja el.

2. Pannon Paramedic Szolgáltató Kft.

3245 Recsk, Kossuth Lajos út 167. telephelyen működik, 7 települést lát el.

3. Agria Ügyelet Egészségügyi Szolgáltató Kft.

3300 Eger Szálloda u. 2/a telephelyen 39 település lakosait látja el. (gyermek és felnőtt ügyelet külön)

4. DH-ÜGYELET Dél-Hevesi Kistérségi Orvosi Ügyelet Nonprofit Kft.

3360 Heves Szerelem A. u. 3. 17 település lakosait látja el.

5. Agria Ügyelet Egészségügyi Szolgáltató Kft.

3390 Füzesabony, Rákóczi Ferenc u. 5-7 telephelyen 9 település lakosait látja el.

6. Országos Orvosi Ügyelet Nonprofit Kft.

székhely: Debrecen, István út 6.; telephely: Albert Schweitzer Kórház 3000 Hatvan, Balassi Bálint út 16.)

14 település lakosait látja el. Gyermek orvosi ügyelet is van külön, csak hétvégén.

7. Dr. Petrovics és Tsa Háziiorv. BT.

3200. Gyöngyös, Deák F út 1. telephelyen 8 település (Gyöngyöshalász, Gyöngyössolymos, Gyöngyöstarján, Gyöngyöspata, Szűcsi, Gyöngyösoroszi, Karácsond, Nagyréde) lakosait látja el.

8. Mátrászentimre Önkormányzat

3235. Mátrászentimre Arany út 7. telephelyen 1 település lakosait látja el.

9. Medicina Mikrotérségi Orvosi Ügyelet Nonprofit Kft.

3200.Gyöngyös, Dózsa út 18. telephelyen 13 település lakosait látja el.

A Központi Háziiorvosi Ügyeletben az ellátást végző orvosok megyénkben:

Heves megyei felnőtt és vegyes házi orvosok és házi gyermekorvosok vagy az üzemeltetővel szerződött külsős személyes közreműködők és szabadfoglalkozású jogviszonyban dolgozók.

Gyermekorvosi ügyelet

Az egészségügyi ellátás folyamatos működtetésének egyes szervezési kérdéseiről szóló 47/2004. (V. 11.) ESzCsM rendelet

6. § (3) bekezdése így szól: „Ahol házi **gyermekorvosi** ellátás működik és önálló házi gyermekorvosi ügyeletet hoztak létre, ez több körzet gyermeklakosságát is elláthatja.”

Gyermekorvosi ügyelet csak a megyeszékhelyen Egerben található.

IV. Védőnői szolgálat

A védőnők az egészségügy sajátos határterületén, önállóan, a különböző társszakmák képviselőivel együttműködve látják el a törvények és jogszabályok, módszertani útmutatók és a szakmai irányítás által meghatározott feladataikat. A védőnői szolgálat biztosítása az önkormányzatok kötelező feladata. Ezt tehetik úgy, hogy az önkormányzat maga alkalmazza a védőnőt, közalkalmazottként, illetve szerződés alapján egyéni vagy társas vállalkozóval megállapodás útján nyújtja az ellátást a településen.

Tevékenységük során az alapellátási rendszerek különböző pontjai összefonódnak, mintegy összefogva az egyén, a család érdekében a különböző szakterületek által végzett munka eredményét.

A védőnők strukturálisan az egészségügyi alapellátás részeként a területen, a különböző szintű oktatási intézményekben a prevenció terén tevékenykednek, de részt vesznek a szociális alapellátásban, a gyermekvédelemben, a civil-karitatív szférában is.

A védőnői szolgálat fő feladata az előbbieken is említett megelőzés-prevenció.

A védőnők prevenció mindhárom szintjén (primer, szekunder, terciér) részt vesznek.

1. Primer prevenció: A védőnő alapfeladata, kötelezettsége és felelőssége. A családok egészségének megőrzésére, segítségére irányuló, valamint a betegség kialakulásának, az egészségromlásnak a megelőzése érdekében végzett egészségnevelés.
2. Szekunder prevenció: A betegségek korai felismerésére irányul.
3. Terciér prevenció: A tartós betegségben szenvedők életminőség romlásának csökkentésére, valamint javítására irányul.

A védőnői szolgálat tevékenységi köréhez tartoznak a területi védőnők. Az ő feladatkörük:

- nővédelem
- várandósok
- 0-6 éves korú és
- 7-18 éves, oktatási intézménybe nem járó gyermekekkel kapcsolatos védőnői feladatok ellátása.

A területi védőnő feladatai ellátása során együttműködik a szülész-nőgyógyász szakorvosokkal, szülésznőkkel, házi orvosokkal, házi gyermekorvosokkal, a szociális alapszolgáltatásokat nyújtó intézményekkel, az iskolavédőnőkkel, a települése(ke)n működő bölcsődékkel, óvodákkal, a Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelővel, Családvédelmi Szolgálatokkal, a Heves Megyei Kormányhivatal

Népegészségügyi Főosztály és a Heves Megyei Pedagógiai Szakszolgálattal olyan szinten és mélységben, amelyet az adott család vagy gondozott problémái igényelnek.

A védőnői tevékenység másik szegmenség az Ifjúsági és Iskolai Védőnők alkotják.

Ezen védőnők feladata az oktatási intézményeibe járó tanulók iskola-védőnői ellátása, valamint a középfokú oktatási intézményben nappali tagozaton tanuló 18 év feletti tanulók védőnői feladatainak ellátása.

Az iskola és ifjúsági védőnők feladataik végzése során szoros csapat munkát végeznek elsősorban az ifjúsági orvosokkal, együttműködnek az oktatási intézmények pedagógusaival, pszichológusokkal, logopédusokkal, a szociális alapszolgáltatásokat nyújtó intézményekkel, a Heves Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztályával és a Családvédelmi Szolgálatokkal.

A jelenleg foglalkoztatott védőnők Heves megyében a törvényben előírt egészségügyi főiskolai végzettséggel rendelkeznek, az Egészségügyi Minisztérium Egészségügyi Szakdolgozók Országos Nyilvántartásában szerepelnek, tagjai a Magyar Egészségügyi Szakdolgozók Kamarájának.

Jelenleg a védőnői állások kb. 25%-a üres, de a 30%-t kell helyettesítéssel megoldani. Heves megyében 140 védőnői körzet (területi védőnő) és 31 iskolai védőnői körzet van.

V. Praxisközösségek Heves megye vonatkozásában:

2018. áprilisában lezárult az alapellátást erősítő *Három generációval az egészségért* pályázat, amelyen 81 praxisközösség nyert támogatást. Mindezt az EFOP 1.8.2-es európai uniós pályázat keretében valósították meg a kedvezményezettek.

A pályázati kiíráson belül 5,4 milliárd forint vissza nem térítendő támogatásra pályázhattak felnőtteket és gyerekeket ellátó praxisok, praxisközösségek. A felhívásra 200 pályázat érkezett, a 81 támogatott átlagosan 67 millió forintos támogatásban részesült. A pályázat célja a prevenció, a szív- és érrendszeri betegségek megelőzése (szűrővizsgálatok is 40-65 éves korcsoportban), a rizikófaktorok felmérése, a lakosság egészségtudatosságának erősítése, az onkológiai szűréseken való részvétel növelése, valamint a gyerekek egészséges életre nevelése. Mindezekon túl a pályázat forrásként szolgál az egészségügy humánerőforrás-krízisének kezeléséhez is.

Megyénk területén az alábbi praxisközösségek jöttek létre:

- Öt település 11 praxisa alkotott praxisközösséget Heves központtal, Tenk, Átány, Kömlő és Tiszanána bevonásával. A praxisközösség működésének célja az alapellátási és népegészségügyi feladatok jobb összehangolása, egészségcentrikus szemlélet erősítése, többlétszolgáltatások nyújtása az alapellátás keretében, a lakóhelyhez közel. A praxisközösség munkáját a házi orvosok mellett ápolók, dietetikus, gyógytornász, népegészségügyi szakember és védőnő is segíti. 2018. február 1-től 2019. szeptember 30-ig tart a program. A praxisközösség keretein belül foglalkoztatnak egészségőröket is. Az egészségőrök roma származású nők, akik saját közösségükön belül végeznek prevenció, tanácsadó tevékenységet.
- 2018 nyarán jött létre az egri praxisközösség. A projekt 2020. január 31-ig tart, és mintegy 110 millió forint pályázati támogatásból valósul meg. A programban gyermekorvos, valamint 4

házi orvos páciensei vesznek részt, de minden egri lakost fogadnak. A praxisok kiegészülnek [dieta](#) [tornával](#), mentálhigiénés szakemberrel, nővérekkel és védőnővel is.

- A hatvani járás területén is működik két praxisközösség. Az egyik Hort Nagyközség vezetésével működik. Ezek projektben a projektgazdán kívül Hatvan, Csány és Ecséd települései vesznek részt. Az összefogás az alapellátási és népegészségügyi feladatok jobb összehangolása érdekében történt.
- A Hatvani járásban a másik sikeres projekt szintén az alapellátási praxisközösség létrehozását célozza Lőrinci központtal, Hatvan, Rózsaszentmárton, Zagyvaszántó, Heréd és Petőfibánya bevonásával, 7 házi orvos praxis részvételével, melyből egy tartósan betöltetlen praxis. A praxisközösség működésének célja az alapellátási és népegészségügyi feladatok jobb összehangolása, egészség centrikus szemlélet erősítése, többlétszolgáltatások nyújtása az alapellátás keretében, a lakóhelyhez közel.
- Közel 110 millió Ft-os nyertes pályázat valósul meg a gyöngyösi járásban, mely alapellátási praxisközösség létrehozását célozta meg Gyöngyöspata központtal, Nagyréde és Gyöngyöstarján bevonásával, 5 házi orvos praxis részvételével. A praxisközösség működésének célja az alapellátási és népegészségügyi feladatok jobb összehangolása, egészségcentrikus szemlélet erősítése, többlétszolgáltatások nyújtása az alapellátás keretében, a lakóhelyhez közel.
- A sorban a 6. sikeres projekt szintén az alapellátási praxisközösség létrehozását célozza a Hevesi és Kunhegyesi járásban, Kisköre központtal, Abádszalók, Pély, Tiszagyenda és Tarnaszentmiklós bevonásával, 6 házi orvos praxis részvételével, amelyből egy tartósan betöltetlen praxis. A praxisközösség működésének célja az alapellátási és népegészségügyi feladatok jobb összehangolása, egészségcentrikus szemlélet erősítése, többlétszolgáltatások nyújtása az alapellátás keretében, a lakóhelyhez közel.

Egészségügyi szakellátás

Járóbeteg szakellátás:

A beteg folyamatos ellátását végző orvos beutalása vagy a páciens jelentkezése alapján, szakorvos által végzett egyszeri, vagy alkalmyszerű egészségügyi ellátás, valamint fekvőbeteg-ellátást nem igénylő krónikus betegség esetén a folyamatos szakorvosi gondozás.

Az általános járóbeteg-szakellátást a beteg egészségi állapotának veszélyeztetése nélkül, rendszeres tömegközlekedés igénybevételével megközelíthetően (lakóhelyének közelében) kell biztosítani. Az egyes betegségek gyakorisága alapján meghatározott lakosságszámra, területi egységenként (általában városokban) biztosítják a járóbeteg-szakellátás különféle formáit.

A járóbeteg szakrendelések a megye több településén elérhetőek. A lenti táblázat Heves megye 5 fekvőbeteg-ellátást is biztosító kórházi intézményében elérhető járóbeteg szakellátási formákat tartalmaz.

Járóbeteg szakrendelések Heves megye kórházaiban:

<i>Markhot Ferenc Oktatókórház és Rendelőintézet (Eger)</i>	<i>Bugát Pál Kórház (Gyöngyös)</i>	<i>Albert Schweitzer Kórház (Hatvan)</i>	<i>Parádfürdői Állami Kórház (Parádfürdő)</i>	<i>Mátrai Gyógyintézet (Mátraháza)</i>
Addiktológiai Gondozó és Drogambulancia	Addiktológiai és Pszichiátriai	Aneszteziológiai	Belgyógyászati	CT diagnosztikai
Aneszteziológiai	Aneszteziológiai	Audiológiai	Gasztroenterológiai	Kardiológia
Bőrgyógyászati	Audiológiai	Belgyógyászati	Angiológiai	Légzőszervi
Belgyógyászati Angiológia	Bőrgyógyászati	Belgyógyászati (Diabetológia)	Reumatológiai	Onkológiai

Belgyógyászati	Belgyógyászati	Belgyógyászati (Nephrológia)	Mozgásszervi Rehabilitáció	Pulmonológiai, allergológiai
Beszédgondozó	Csecsemő és gyermekgyógyászat	Belgyógyászati (Pajzsmirigy)	Neurológiai	
Diabétesz Gondozó	Diabetológiai	Bőr- és nemibeteg gondozó	Ortopédiai	
EEG	Emlő	Bőr- és nemibeteg szakrendelés	Nőgyógyászati	
Emlő	Fül-Orr-Gégészeti	Csecsemő és gyermekgyógyászati	Csecsemő és Gyermekgyógyászat	
Endokrinológia	Foglalkozás Egészségügyi	Diabetológia	Sebészeti	
ENG	Gasztroenterológiai	Érsebészeti	Urológiai	
Fül-Orr-Gégészet + Audiológia	Kardiológiai	Fül- orr- gége szakrendelés	Kardiológiai	
Fizioterápia	Klimax	Gasztroenterológia	Röntgen diagnosztika	
Foglalkozás-egészségügy	Nőgyógyászat ultrahang	Gyermek-gasztroenterológiai	Ultrahang diagnosztika	
Gasztroenterológia	Nőgyógyászati	Gyermek-tüdőgyógyászati	Labordiagnosztika	
Gyógytorna	Neurológiai	Haematológia		
Gyermek	Onkológiai	Kardiológiai		
Haematológia	Ortopédiai	Mozgásszervi rehab		
Idegsebészet	Pajzsmirigy	Neurológia (Idegyógy.)		
Immunológiai	Pszichiátriai	Onkológia		
Infúziós kezelő	Reumatológiai	Onkológiai gondozó		
Infektológia	Sebészeti	Ortopédiai		
Kardiológiai	Szemészeti	Oszteoporózis		
Központi Betegirányítás Laboratórium vérvételi ambulancia	Tüdőgyógyászati	Pathológia - Szövetani		
Lágylézer terápia	Tüdőszűrés	Pszichiátriai-gondozó I-II.		
Lágylézer terápia	Terhes szakrendelés	Radiológiai		
Mozgásszervi Rehabilitáció	Urológiai	Reumatológiai		
Nefrológia		Sebészeti		
Neurológiai		Szemészeti		
Neuropátia Centrum		Szülészet -nőgyógyászati		
Onkológiai gondozó és onkoterápiás		Transzfúziológiai		
Ortopédiai		Traumatológiai		
Proktológia		Tüdőgondozó		
Pszichiátriai Gondozó		Tüdőgyógyászati		
Reumatológiai		Tüdőgyógyászati és Légzésrehabilitációs		
Sebészeti		Urológiai		
Szájsebészet				
Szülészet-Nőgyógyászati				
Szemészeti				
Sztóma gondozás				
Tüdőgyógyászat				
Traumatológia + Kézgondozó				
Urológia				

7. táblázat: Járóbeteg szakrendelések Heves megye kórházaiban

Forrás: Saját szerkesztés

Heves megye járási központjai közül 3 település is biztosít a járóbeteg-szakellátás egyes formáit melyet az alábbi táblázat foglal össze.

<i>Bélapátfalva, Egészségház</i>	<i>Füzesabony Egészségügyi Központ</i>	<i>Heves, Városi Rendelőintézet</i>	<i>Heves, Egészségház</i>
Szemészet	Belgyógyászat	Gyógytorna	II.sz. Nőgyógyászat
Reumatológia	Reumatológia	Fizioterápia	Pszichiátriai Gondozó

Nőgyógyászat	Fizikoterápia	Sebészet	
Neurológia	Fül-orr-gégészet	Röntgen	
Ortopédia	Szemészet	I.sz. Nőgyógyászat	
Gyermekgyógyászat	Pszichiátriai gondozás és szakrendelés	Belgyógyászat	
Fizikoterápia	Nőgyógyászat	Fül-orr-gégészet	
	Ultrahang	Szemészet	
	Laboratórium	Laboratórium	
	Gyógytorna	Tüdőgondozó	
	Gyógymasszázs		
	Foglalkozás egészségügy		
	Bőrgyógyászat		
	Sebészet, ortopédia, traumatológia		
	Urulógia		
	Csecsemő- és gyermekgyógyászat		
	Röntgen diagnosztika		

8. táblázat: Béalápátfalva, Füzesabony és Heves járásközpontok járóbeteg-szakellátási formái

Forrás: Saját szerkesztés

Fekvőbeteg szakellátás:

A beteg lakóhelye közelében levő fekvőbeteg-gyógyintézeti keretek között végzett egészségügyi ellátás. Igénybevétele a külön jogszabályban leírtak szerint a beteg ellátását végző orvos, a kezelőorvos beutalása, valamint a beteg jelentkezése alapján történik. A fekvőbeteg-ellátás folyamatos benttartózkodás mellett végzett diagnosztikai, gyógykezelési, rehabilitációs vagy ápolási célú fekvőbeteg-gyógyintézeti ellátás (ideértve a hosszú ápolási idejű ellátásokat is), vagy ilyen célokból meghatározott napszakokban történő ellátás, illetve, olyan egyszeri vagy kúraszerű beavatkozás, amelyet követően meghatározott idejű megfigyelés szükséges, illetve a megfigyelési idő alatt –szükség esetén – a további azonnali egészségügyi ellátás biztosított.

2012-ben a Semmelweis-terv keretében az egészségügyi irányító rendszer az ország területét 8 régióra osztotta, amelyekben belül a betegutakat újraszabályozták.

A változás érintette a Heves megyei betegek ellátását is. A Gyöngyöstől nyugatra eső területek az észak-közép-magyarországi régióhoz tartoznak, míg a Gyöngyöstől keletre esők Borsod-Abaúj-Zemplén megyével együtt az észak-magyarországi régióhoz kerültek. Egy-egy régióhoz hozzávetőlegesen 1-1,2 millió lakos tartozik. A betegellátás területén az elsőrangú célkitűzés, hogy a betegek ellátása az adott régiókban történjen, és ott hozzájussanak a szükséges legmagasabb szintű ellátáshoz is, és a régiók között lehetőleg ne legyen betegelvándorlás.

A Markhot Ferenc Oktatókórház és Rendelőintézet Heves megye legnagyobb komplex egészségügyi szakellátást nyújtó szolgáltatója. Az intézmény 990 ágyon nyújt fekvőbeteg szakellátást. 752 aktív, 238 krónikus ágygal rendelkezik. Fekvőbeteg szakmák vertikumát tekintve szív- és idegsebészetén kívül minden szakma elérhető. Az utóbbi évek fejlesztései: a korszerű műtőblokk, az európai színvonalú laboratórium, a kiszolgáló egységek és a műszerpark megújítása nagymértékben hozzájárult a betegellátás színvonalának emeléséhez. Az egri kórház szinte minden szakmában a II. szintű ellátásra jogosult. A kórház kiemelt III. szintű ellátást az addiktológia és a reumatológia területén nyújt.

A megyeszékhelyen található Markhot Ferenc Oktatókórház után a gyöngyösi Bugát Pál Kórház a megye második legnagyobb kórháza, mely a Magyar Állam tulajdonában és a Gyógyszerészeti és az Állami Egészségügyi Ellátó Központ (ÁEEK) fenntartásában végzi gyógyító munkáját. Területi ellátási körzete Gyöngyös mellett további két város és 42 község. Osztályai teljeskörű szakmai ellátást nyújtanak mintegy 100.000 területi, részleges szakmai ellátást nyújtanak további 40.000 területi lakos részére. 2015-ben átadásra került az új épületszárny, ahol a földszinten és az I. emeleten a járóbetegek ellátását szolgáló rendelők kaptak helyet. A II. emeleten a szülészeti-nőgyógyászati osztály, a III.

emeleten pedig a sebészeti osztály található. Az intézmény ágyszáma 392, ebből 174 ágy a krónikus ellátást szolgálja. A kórház dolgozóinak száma 484 fő.

A megye harmadik fekvőbeteg ellátó egészségügyi intézménye az Albert Schweitzer Kórház Hatvanban mely sürgősségi ellátásra is alkalmas, illetve traumatológiai ellátást is nyújt a betegek számára. 2014 szeptemberétől Európai Unió forrásból átfogó infrastrukturális fejlesztés kezdődött az intézetben. 2015-ben átalakult kórházunk krónikus rehabilitációs ellátása. 41 ágyas krónikus belgyógyászati, 20 mozgásszervi rehabilitációs osztály, valamint a Sürgősségi Betegellátó Osztály 6 ágy kapacitással július 1-jétől kezdte meg működését. Így 240 ágyra növekedett az aktív ellátás kapacitása.

Heves megyében található a Parádfürdői Állami Kórház, amely 2012. július 1-től ismét önálló intézeti formában működik. Jelenleg 60 ágyon mozgásszervi rehabilitáció, 30 ágyon rehabilitációs medicina alaptevékenység, 15 ágyon krónikus nőgyógyászati és 15 ágyon krónikus belgyógyászati osztályokkal. A gyógyintézet 200 éves tapasztalatokra támaszkodva a modern gyógyászat eszközeivel végzi az emésztőszervi, idült nőgyógyászati, idült belgyógyászati és mozgásszervi betegségek kezelését.

Megyénkben található a Mátrai Gyógyintézet is Mátraházán. Az Intézet több, mint 75 éves, Magyarország második legnagyobb tüdőgyógyintézete. A tüdőgyógyintézet betegforgalmának jelentős részét a daganat elleni küzdelem teszi ki, de a krónikus légzőszervi, ún. COPD betegséget elleni küzdelem is az intézet profilja. Műtétek nem történnek az Intézetben, de a betegek kivizsgálása és kezelése az Intézet falain belül történik. Jelenleg az Intézetben két aktív tüdőosztály működik, egy intenzív, és rehabilitációs osztály. Az utóbbi évek fejlesztésének következtében a Bronchológia teljes mértékben megújult, új műszerek kerültek beszerzésre. Az Országos Onkológiai Intézettel kötött szerződés alapján az Intézet lett az Országos Onkológiai Intézet onko-pulmonológiai központja. Nem elhanyagolhatóak a rehabilitáció területén elért eredmények sem, országosan kiemelkedő jelentőségű mind a pulmonológiai rehabilitáció, mind a kardiológiai rehabilitáció. Bevezetésre került a daganatos betegek molekuláris onkológiai vizsgálata is, így egyre több beteget tudnak célzott kezeléshez juttatni.

A legmagasabb szintű ellátást a régió központi kórháza, a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei kórház adja Miskolcon.

2012-ben az ellátási terület annyiban módosult, hogy megyei szintű ellátásra a gyöngyösi és hatvani kistérségből nem Egerbe kerülnek már a betegek. Ez azonban nem jelentett nagy változást, hiszen ezen kistérségekből éves szinten az egri megyei központi kórházba irányított betegek száma nem érte el a betegforgalom öt százalékát. Változás volt a korábbiakhoz képest, hogy az egri kórház ellátási területéhez került a mezőkövesdi kistérség, mely közelsége miatt lényegesen több beteget generál, mint az előbbieken említett gyöngyösi és hatvani kistérség. Bizonyos szakterületekről, mint magasabb szintű ellátóhoz, az ózdi kistérségből is irányítanak az egri kórházba betegeket.

A tüdőbetegségben szenvedő fekvőbetegek ellátását Heves megye teljes területén a Mátraházai Gyógyintézet látja el.

Mentőállomások

Heves megyében számos olyan fejlesztés történt az elmúlt években, amely az Országos Mentőszolgálat infrastrukturális megújulását eredményezte.

A mentőegységek riasztása nem a mentőállomások elhelyezkedése, hanem a mentőautók pillanatnyi helyzete alapján történik. Ez azt jelenti, hogy ha egy szabad mentőegység éppen a közelben tartózkodik, a beteget percek alatt elérheti. Mindez fordítva is igaz, vagyis ha van a közelben mentőállomás, de a mentőkocsik foglaltak, más betegeket látnak el, a segítség csak távolabbról, hosszabb idő alatt érkezik. Ha a bejelentésben szereplő cím pontos és van szabad mentőkapacitás, a

beteg elérése a távolság (a mentésirányító a legközelebbi megfelelő mentőegységet riasztja) és a forgalmi viszonyok függvénye.

Jelenleg 10 mentőállomás működik (Eger, Gyöngyös, Hatvan, Heves, Petőfibánya, Pétervására, Kál-Kompolt, Poroszló, Bélapátfalva, Recsk), amelyeken a működés személyi és tárgyi feltételei biztosítottak, a kikerzési idők az országos átlagnak megfelelőek.

Szociális alapszolgáltatások és szakosított ellátások Heves megye vonatkozásában

Szociális alapszolgáltatások

Szociális alapszolgáltatások biztosításáról, annak körének meghatározásáról – a helyi igényeknek megfelelően –, a települési önkormányzatok gondoskodnak, melyet a Szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló **1993. évi III. törvény** szabályoz. Az önkormányzatok önállóan, vagy önkormányzati társuláson keresztül látják el a szükséges szociális alapszolgáltatásokat a településen élő rászorulóknak számára.

Heves megye településein elérhető szociális alapszolgáltatásainak felmérését szolgáló források:

- Helyi Esélyegyenlőségi Programok,
- az önkormányzatok által kitöltött adatgyűjtő táblázat,
- a településvezetők személyes megkeresése, beszélgetések,
- Szociális Ágazati Portál adatbázisa,
- Felzárkózási Munkacsoport Ülések emlékeztetői.

A szociális alapszolgáltatások ellátására az önkormányzatok társulásokat hozhatnak létre. A szabad társulás alkotmányos alapelve alapján a helyi önkormányzat más helyi önkormányzattal szabadon társulhat a minden társulási formára vonatkozó, 2013. 01. 01-től hatályos Möt. IV. fejezetében, a helyi önkormányzatok társulásairól szóló 87-95. §-ban rögzített szabályok szerint.

Heves megyében 16 darab önkormányzati fenntartású társulás van, melyek a társult helyi önkormányzatok kötelező feladatait megszervezi és ellátja, így a szociális alapellátásokat is.

Szociális feladatok ellátására létrejött önkormányzati társulások Heves megyében és hálózatuk:

9. táblázat

Sorszám	Szociális önkormányzati társulás neve	Gesztor település	Társult települések
1.	Domoszlói Szociális Alapszolgáltatási Intézményi Társulás	Domoszló	Kisnána, Vécs
2.	Gyöngyössolymosi Szociális és Gyermejkölési Alapszolgáltatási Intézményfenntartó Társulás	Gyöngyössolymos	Gyöngyöstarján, Gyöngyöspata
3.	Gyöngyös Körzete Kistérség Többcélú Társulása	Gyöngyös	Abasár, Adács, Atkár, Detk, Domoszló, Gyöngyöshalász, Gyöngyösoroszi, Gyöngyöstarján, Gyöngyössolymos, Halmajugra, Karácsond, Kisnána, Ludas, Markaz, Mátraszentimre, Nagyfűged, Nagyréde, Pálosvörösmart, Szűcsi, Vámosgyörk, Vécs,

			Visonta, Gyöngyöspata	Visznek,
4.	Andornaktálya-Maklár-Nagytálya Család- és Gyermekjóléti Szolgálat Társulás	Andornaktálya	Maklár, Nagytálya	
5.	Laskó-Rimamenti Szociális Ellátó- és gyermekjóléti Intézményfenntartó Mikrotársulás	Mezőtárkány	Besenyőtelek, Dormánd, Mezőszemere, Egerfarmos, Füzesabony	
6.	Egercsehi-Egerbocs-Szúcs-Bátor Községek Szociális Intézményfenntartó Társulás	Egercsehi	Egerbocs, Szúcs, Bátor	
7.	Szilvásvárad és Térsége Szociális Társulás	Szilvásvárad	Nagyvisnyó, Szilvásvárad, Balaton Bekölce, Mikófalva	
8.	Tarnaleleszi Köznevelési, Közművelődési és Szociális Intézményfenntartó Társulás	Tarnalelesz	Fedémes, Tarnalelesz, Szentdomonkos	
9.	Tisza- Mente Települési Önkormányzatok Mikrotársulása	Poroszló	Újlőrincfalva Sarud	
10.	Tarna-menti Szociális Intézményfenntartó Mikrotársulás	Kál	Aldebrő, Kompolt, Kápolna, Tófalva	
11.	Lőrinci Szociális Ellátó és Gyermekjóléti Intézményt Fenntartó Társulás	Lőrinci	Zagyvaszántó, Rózsaszentmárton, Heréd, Nagykökényes, Petőfibánya, Ecséd,	
12.	Pétervásárai Járás Többcélú Társulás	Pétervására	Sirok, Parád, Parádsasvár, Bodony, Mátraballa, Pétervására, Erdőkövesd, Váraszó, Kisfüzes, Tarnalelesz, Szentdomonkos, Szajla, Mátraderecske, Ivád, Istenmezeje, Fedémes, Bükkcenterzsébet, Terpes, Bükkszék	
13.	Füzesabony-Szihalom Szociális, Család- és Gyermekjóléti Intézményfenntartó Társulás	Füzesabony	Szihalom	
14.	Bélapátfalvai Gyermekjóléti és Szociális Társulás	Bélapátfalva	Bükkzentmárton, Mónosbél	
15.	Abasári Szociális és Gyermekjóléti Intézményfenntartó Társulás	Abasár	Domoszló, Gyöngyös, Markaz, Pálosvörösmart, Visonta, Ludas, Nagyfűged, Karácsond, Halmajugra, Vécs	
16.	Verpeléti Gyermekjóléti és Családsegítő Szolgálat Társulás	Verpelét	Egerszalók, Egerszólát, Feldebrő, Tarnaszentmária	

Forrás: Szociális Ágazati Portál

A társulások mellett vannak olyan települési önkormányzatok, melyek más települések szociális alapellátási feladatait is biztosítják, de nem hoztak létre társulási formát:

10. táblázat

Gesztor önkormányzatok neve	Ellátott települések
Verpelét Város Önkormányzata	Tarnaszentmária
Hatvan Város Önkormányzata	Kerekharaszt, Boldog
Egerbakta Települési Önkormányzat	Hevesaranyos, Szarvaskő
Parád Települési Önkormányzat	Bodony
Mezőtárkány Települési Önkormányzat	Egerfarmos

Forrás: Szociális Ágazati Portál

Szociális étkeztetés

Az önkormányzatok törvényi kötelezettsége a szociális étkeztetés, melyet szociális rászorultság alapján, a megyében a következő formákban biztosítják:

Az önkormányzat saját szociális konyhával biztosítja a szociális alapú közétkeztetést, saját települése részére.

Az önkormányzat valamely önkormányzati társulás tagjaként igényli a szociális étkeztetést. Ezek az önkormányzatok melegítőkonyhával rendelkeznek.

Az önkormányzatok vállalkozóval kötött szerződés alapján biztosítják a szociális étkeztetést.

Különböző szervezeteken keresztül is biztosítható a szociális étkeztetés. Ilyen szervezetek, a nem állami szervezetek, alapítványok, egyesületek, nonprofit kft., egyházi szervezetek.

Szociális étkeztetés alakulása Heves megyében a szolgáltató/fenntartó szerint. (Vannak olyan települések – különösen városokban, nagyobb településeken -, ahol több szolgáltató is biztosít szociális étkeztetést.)

11. táblázat

Önkormányzati fenntartásban (település darabszám)	Társulási fenntartásban (település darabszám)	Gesztor önkormányzat által szerződésben	Alapítványi fenntartásban (település darabszám)	Egyházi fenntartásban (település darabszám)	Nonprofit kft. fenntartásban (település darabszám)	Nincs szolgáltatás (település darabszám)	Összes településszáma
69	41	7	17	55	1	2	121

Forrás: Szociális Ágazati Portál

121 településből 69 település saját fenntartású szociális konyhával rendelkezik.

Társulási formában 40 településen érhető el a szolgáltatás. A 17 darab szociális önkormányzati társulás közül 3 társulás nem biztosítja a szociális étkeztetést (Andornaktálya-Maklár-Nagytálya Család- és Gyermejjóléti Szolgálat Társulás, Verpeléti Gyermejjóléti és Családsegítő Szolgálat Társulás, Pétervásárai Járás Többcélú Társulás).

Vannak olyan önkormányzatok, melyek a szociális étkeztetés ellátására szerződésben állnak egymással. Így 7 településen van biztosítva a szociális étkeztetés. (Lásd 2. táblázat.)

Az eddigiek alapján 121 településből 116 településen érhető el a szociális étkeztetés saját önkormányzati, társulási, vagy gesztor önkormányzati szociális konyha által.

Ezen kívül 17 településen kínál alapítványi fenntartású szervezet szociális étkeztetést és 55 településen érhető el egyházi szervezet által kínált étkezés. Az alapítványok és egyházak ilyen fajta szolgáltatása jelen van azokon a településeken is, melyeket önkormányzat is ellát.

Erk község számára csak egyházi szervezet kínál szociális étkezést, míg Nagytálya ellátásáról egy egyházi és egy alapítványi fenntartású szervezet gondoskodik.

Heves megyében 2 településen nincs szociális étkeztetés, *Kerekharszton* és *Vámosgyörk*ön. Ezek a településeken egyházi szervezet biztosít népkonyhát.

Heves város esetében nonprofit kft. fenntartásában működik a szociális étkeztetés, valamint egyházi szervezet is jelen van ezzel a szolgáltatással.

Népkonyha

A népkonyhák olyan jótékony egyesületek konyhái, amelyekben a szegény néprétegek számára ingyen vagy nagyon mérsékelt áron melegített főznek. Heves megyében alapítványi- és egyházi fenntartású népkonyhák biztosítják több ezer ember részére a napi rendszerességű főétkezést.

12. táblázat

Alapítványi fenntartású népkonyha (település darabszám)	Egyházi fenntartású népkonyha (település darabszám)	Alapítványi- és egyházi fenntartású népkonyha is megtalálható a	Nincs népkonyha (település darabszám)	Összes településszáma (település)
---	---	---	---------------------------------------	-----------------------------------

		településen (település darabszám)		darabszám)
37	58	5	31	121

Forrás: Szociális Ágazati Portál

A megye 90 településén nyújtanak a rászorultaknak ilyen szolgáltatást. Ebből alapítványi fenntartású népkonyha szolgáltatás 37 településen, míg egyházi fenntartású 58 településen van jelen. 5 településen mindkét fenntartási formában működő népkonyha szolgáltatása elérhető (*Abasár, Eger, Hort, Rózsaszentmárton, Zagyvaszántó*). 31 településen egyáltalán nincs népkonyha, de szociális étkeztetés igen.

Házi segítségnyújtás

A házi segítségnyújtás, az igénybe vevő önálló életvitelének fenntartása érdekében szükséges ellátást - szükségleteinek megfelelően - lakásán, lakókörnyezetében biztosítja. A házi segítségnyújtás magába foglalja a szociális segítséget és a személyi gondozást.

13. táblázat

Önkormányzati fenntartásban (település darabszám)	Társulási fenntartásban (település darabszám)	Gesztor önkormányzat által szerződésben	Egyházi fenntartásban	Nonprofit (Kft.) fenntartásban	Nincs szolgáltatás (település darabszám)
40	64	11	66	3	1

Forrás: Szociális Ágazati Portál

Házi segítségnyújtás szempontjából jól ellátottnak tekinthető Heves megye, mely állítást alátámasztja az a tény, hogy 121 településből 115 településen működik önkormányzati – vagy társulási fenntartásban ilyen szolgáltatás. 66 településen van jelen egyházi szervezet által biztosított házi segítségnyújtás, és 3 településen nonprofit társaság nyújt segítséget a rászorulóknak. Ez utóbbiakra jellemző, hogy az önkormányzatok által szervezet segítségnyújtás mellett vannak jelen a településeken. 6 településen (*Erk, Heves, Mikófalva, Nagytálya, Egerszólát, Bekölce*) nincs önkormányzati házi segítségnyújtás, hanem egyházi szervezet pótolja ezt a szolgáltatási hiányt. Heves városban kizárólag nonprofit kft. van jelen, *Erken* viszont nincs ilyen jellegű szolgáltatás jelenleg, igény azonban lenne rá, ezért az önkormányzat tervezi a jövőben a házi segítségnyújtás kialakítását a településen.

Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás a saját otthonukban élő, egészségi állapotuk és szociális helyzetük miatt rászoruló, a segélyhívó készülék megfelelő használatára képes időszerű vagy fogyatékos személyek, illetve pszichiátriai betegek részére az önálló életvitel fenntartása mellett felmerülő krízishelyzetek elhárítása céljából nyújtott ellátás.

(Forrás: 1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról.)

14. táblázat

Önkormányzati fenntartásban (település darabszám)	Társulási fenntartásban (település darabszám)	Alapítványi fenntartásban (település darabszám)	Nincs szolgáltatás (település darabszám)
2	57	47	19

Forrás: Szociális Ágazati Portál

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtást 2 város (*Eger, Verpelét*) építette ki önkormányzati fenntartásban. A 17 társulásból 6-ban nyújtják ezt a típusú szolgáltatást, 19 településen pedig egyáltalán nem érhető el a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás.

15. táblázat

	Járások nevei	Besorolás 105/2015 (VI.23.) Korm. rendelet szerint	Nincs jelzőrendszeres segítségnyújtás	Lefedettségi járási szinten (%-ban)
1.	Bélapátfalvi járás	Kedvezményezett járás	-	100
2.	Pétervásárai járás	Fejlesztendő járás	Bodony, Recsk,	90
3.	Egri járás	-	-	100
4.	Füzesabonyi járás	Fejlesztendő járás	Mezőszemere, Szihalom,	87,5
5.	Gyöngyösi járás	-	Detk, Halmajugra,	92
6.	Hatvani járás	-	Apc, Boldog, Csány, Ecséd, Hatvan, Kerekharaszt, Hort, Heréd, Lőrinci, Nagykökényes, Petőfibánya, Rózsaszentmárton, Zagyvaszántó	0
7.	Hevesi járás	Komplex programmal fejlesztendő járás	-	100

Forrás: Szociális Ágazati Portál

A kisebb településeken előforduló jelenség, hogy kevesen veszik igénybe a házi segítségnyújtást és még kevesebben a jelzőrendszeres házi segítségnyújtást. Ennek több oka is van: az idősek, rászorulók saját otthonukba beengedik a gondozót, amely bizalmi kapcsolatot igényel. Sok esetben a családon belül segítik az időseket. Az alacsony térítési díj ellenére is drágának találják, vagy fölösleges kiadásnak gondolják a jelzőrendszeres házi segítségnyújtást.

Támogató szolgáltatás

A támogató szolgáltatás célja a fogyatékos személyek lakókörnyezetben történő ellátása, elsősorban a lakáson kívüli közszolgáltatások elérésének segítése, valamint életvitelük önállóságának megőrzése mellett a lakáson belüli speciális segítségnyújtás biztosítása révén.

Támogató szolgáltatás: speciális személyi szállítás, szállító szolgálat működtetése, jelnyelvi tolmácsszolgálat, információnyújtás, ügyintézés, tanácsadás, a tanácsadást követően a társadalmi beilleszkedést segítő szolgáltatásokhoz való hozzájutás biztosítása stb.

(Forrás: 1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról.)

16. táblázat

Önkormányzati fenntartásban (település darabszám)	Társulási fenntartásban (település darabszám)	Alapítványi fenntartásban (település darabszám)	Nonprofit fenntartásban (település darabszám)	(Kft.) Nincs szolgáltatás (település darabszám)
1	59	23	15	41

Forrás: Szociális Ágazati Portál

Önkormányzati fenntartásban Eger város működtet támogató szolgálatot. Társulási formában 41 településen érhető el a szolgáltatás, melyet 3 önkormányzati társulás (Gyöngyös Körzete Kistérség Többcélú Társulása, Abasári Szociális és Gyermekejélési Intézményfenntartó Társulás, Pétervásárai Járási Többcélú Társulás) biztosít. A szolgálatra nagy az igény, ezért 6 településen (Abasár, Karácsond, Nagyfüged, Ludas, Halmajugra, Nagyfüged, Vécs) két társulás is biztosítja a támogató szolgálatot (a gyöngyösi és az abasári). A Pétervásárai társulástól is az a információ érkezett, hogy erre a típusú szolgáltatásra nagy az igény, még több szállítójárműre lenne szükség. A térségben kapacitásbővítésre lenne szükség.

Ugyanakkor törvényi anomália nehezíti a szolgáltatás végrehajtását, mely abban nyilvánul meg, hogy két társulás szolgáltatásának összehangolását ugyan azon személy azonos napi szállításában nem teszi lehetővé. Vagyis a Költségvetési törvényben meghatározott „ütközések” körébe beletartozik az az eset, amikor egy személyt egy napon belül két szolgáltató nem láthatja el, jelen esetben nem szállíthatja. Ez megnehezíti a logisztikát és nem költséghatékony.

A megyében 41 településen nem érhető el a támogató szolgálat. (Lásd 9. táblázat)

17. táblázat

	Járások nevei	Besorolás 105/2015 (VI.23.) Korm. rendelet szerint	Nincs támogató szolgálat	Lefedtség járási szinten (%-ban)
1.	Bélapátfalvi járás	Kedvezményezett járás	-	100
2.	Pétevársárai járás	Fejlesztendő járás	Sirok	95
3.	Egri járás	-	Tarnaszentmária, Szúcs, Bátor, Szarvaskő, Feldebrő	77
4.	Füzesabonyi járás	Fejlesztendő járás	-	100
5.	Gyöngyösi járás	-	-	100
6.	Hatvani járás	-	Apc, Boldog, Csány, Ecséd, Hort, Heréd, Lőrinci, Nagykökényes, Petőfibánya, Rózsaszentmárton, Zagyvaszántó	15
7.	Hevesi járás	Komplex programmal fejlesztendő járás	Átány, Boconád, Erdőtelek, Erk, Hevesvezekény, Kisköre, Kömlő, Zaránk, Tarnabod, Tarnaméra, Tarnaörs, Tarnaszentmária, Tarnaszentmiklós, Tarnasdadány, Tenk	13

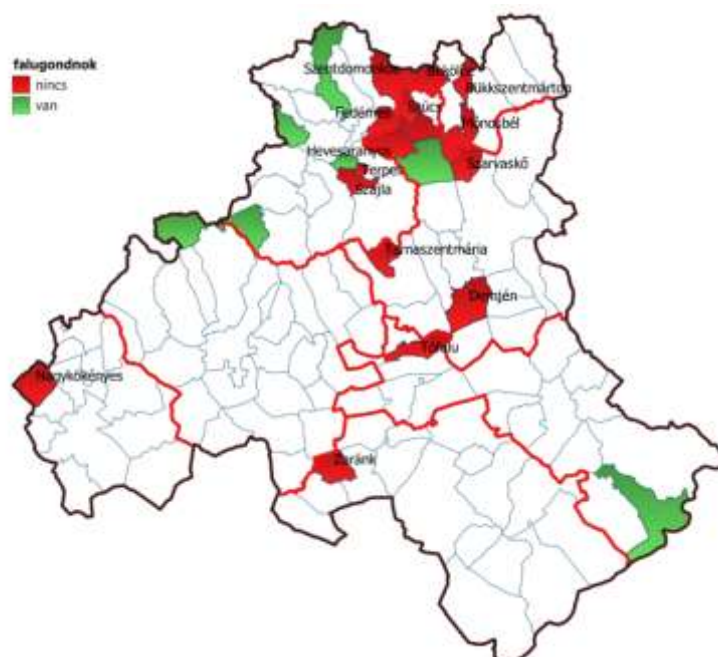
Forrás: Szociális Ágazati Portál

Falugondnoki szolgálat

A falugondnoki, illetve tanyagondnoki szolgáltatás célja az aprófalvak és a külterületi vagy egyéb belterületi, valamint a tanyasi lakott helyek intézményhiányából eredő hátrányainak enyhítése, az alapvető szükségletek kielégítését segítő szolgáltatásokhoz, közszolgáltatáshoz, valamint egyes alapszolgáltatásokhoz való hozzájutás biztosítása, továbbá az egyéni, közösségi szintű szükségletek teljesítésének segítése.

A falugondnoki szolgáltatás 600 lakosnál kisebb településen működtethető. Amennyiben a falugondnoki szolgáltatás létesítését követően a település lakosság száma 10%-ot meg nem haladó mértékben emelkedik 600 lakos fölé, a szolgáltatás tovább működtethető.

(Forrás: 1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról.)

43. ábra Falugondnok szolgálat Heves megyében

Forrás: saját szerkesztés

Utcai szociális munka

Az utcai szociális munka keretében biztosítani kell az utcán tartózkodó hajléktalan személy helyzetének, életkörülményeinek figyelemmel kísérését, szükség esetén ellátásának kezdeményezését, illetve az ellátás biztosításához kapcsolódó intézkedés megtételét.

(Forrás: 1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról.)

18. táblázat

Önkormányzati fenntartásban (település darabszám)	Társulási fenntartásban (település darabszám)	Nincs szolgáltatás (település darabszám)
1	25	95

Forrás: Szociális Ágazati Portál

Utcai szociális munkaszolgálat a 121 településből 26 településen van biztosítva. Ebből Eger városa önkormányzati fenntartásban, a Gyöngyösi járásban a Gyöngyös Körzete Kistérség Többcélú Társulása biztosítja.

Nappali ellátások

A nappali ellátás hajléktalan személyek és elsősorban a saját otthonukban élő,

tizennyolcadik életévüket betöltött, egészségi állapotuk vagy idős koruk miatt szociális és mentális támogatásra szoruló, önmaguk ellátására részben képes személyek,

harmadik életévüket betöltött, önkiszolgálásra részben képes vagy önellátásra nem képes, de felügyeletre szoruló fogyatékos, illetve autista személyek

részére biztosít lehetőséget a napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, valamint az alapvető higiéniai szükségleteik kielégítésére, továbbá igény szerint megszervezi az ellátottak - ide nem értve az idős személyeket - napközbeni étkeztetését.

(Forrás: 1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról.)

a, Idősek nappali ellátása

19. táblázat Önkormányzati fenntartású központok, szociális intézmények Heves megyében.

	Fenntartó neve	Intézmény székhelye/telephelye	Székhely/telephely neve	Ellátási területek (időskorúak nappali ellátása)
1.	Adács Község Önkormányzata	Adács	Gondozási Központ	Adács
2.	Apc Adács Község Önkormányzata	Apc	Apci Szociális Szolgáltató Intézmény	Apc
3.	Átány Község Önkormányzata	Átány	Gondozási Központ	Átány
4.	Eger Megyei Jogú Város Önkormányzata	Eger	Zellervári Gondozási Központ	Eger
5.	Eger Megyei Jogú Város Önkormányzata	Eger	Felsővárosi Gondozási Központ	Eger
6.	Eger Megyei Jogú Város Önkormányzata	Eger	Lajosvárosi Gondozási Központ	Eger
7.	Eger Megyei Jogú Város Önkormányzata	Eger	Nyugdíjas Ház Gondozási Központ	Eger
8.	Eger Megyei Jogú Város Önkormányzata	Eger	Belvárosi Gondozási Központ	Eger
9.	Eger Megyei Jogú Város	Eger	Felnémeti Gondozási Központ	Eger

	Önkormányzata		és Civilház	
10.	Erdőtelek Község Önkormányzata	Erdőtelek	Gondozási Központ	Erdőtelek
11.	Felsőtárkány Község Önkormányzata	Felsőtárkány	Felsőtárkányi Szociális és Gyermekjóléti Intézmény	Felsőtárkány
12.	Hatvan Város Önkormányzata	Hatvan	Idősek Ellátása Idősek Klubja	Hatvan
13.	Hort Nagyközség Önkormányzata	Hort	Horti Szociális Ellátó Intézmény	Hort
14.	Nagyréde Nagyközség Önkormányzata	Nagyréde	Nagyrédei Gondozási Központ	Nagyréde
15.	Ostoros Község Önkormányzata	Ostoros	Alapszolgáltatási Központ	Ostoros
16.	Parád Község Önkormányzata	Parád	Bendegúz Óvoda, Gyermekjóléti és Alapszolgáltató Intézmény	Parád
17.	Recsk Község Önkormányzata	Recsk	Recski Szociális Ellátó és Gyermekjóléti Intézmény	Recsk
18.	Verpelét Város Önkormányzata	Verpelét	Alapszolgáltatási Központ	Verpelét, Tarnaszentmária

Forrás: Szociális Ágazati Portál

20. táblázat Önkormányzati társulások fenntartásában lévő központok, szociális intézmények Heves megyében.

	Fenntartó neve	Székhely/telephely települése	Székhely/telephely neve	Ellátási területek (időskorúak nappali ellátása)
1.	Domoszlói Szociális Alapszolgáltatási Intézményi Társulás	Domoszló	Domoszlói Szociális Alapszolgáltatási Központ	Domoszló, Vécs, Kiszána
2.	Gyöngyös Körzete Kistérség Többcélú Társulása	Gyöngyös	II. Gondozási Körzet-Idősek Klubja	Gyöngyös
3.	Gyöngyös Körzete Kistérség Többcélú Társulása	Gyöngyöspata	Gyöngyöspatai Gondozási Központ	Gyöngyöspata, Gyöngyös, Gyöngyösoroszi, Gyöngyöstarján, Szűcsi
4.	Gyöngyös Körzete Kistérség Többcélú Társulása	Gyöngyössolymos	Gyöngyössolymosi Idősek Klubja	Gyöngyössolymos
5.	Gyöngyössolymosi Szociális és Gyermekjóléti Alapszolgáltatási Intézményfenntartó Társulás	Gyöngyössolymos	Szociális és Gyermekjóléti Alapszolgáltatási Intézmény	Gyöngyössolymos
6.	Abasári Szociális és Gyermekjóléti Intézményfenntartó Társulás	Abasár	Integrált Szociális Abasári Telephelye	Abasár, Nagyfüged, Karácsond
7.	Tarna-menti Szociális Intézményfenntartó Mikrotársulás	Kál	Tarna-menti Szociális Központ	Kál
8.	Tarna-menti Szociális Intézményfenntartó Mikrotársulás	Aldebrő	Gondozási Központ Aldebrő	Aldebrő
9.	Tarna-menti Szociális Intézményfenntartó Mikrotársulás	Kompolt	Gondozási Központ	Kompolt
10.	Tarna-menti Szociális Intézményfenntartó Mikrotársulás	Tófalu	Gondozási Központ Tófalu	Tófalu
11.	Lőrinci Szociális Ellátó és Gyermekjóléti Intézményt Fenntartó Társulás	Lőrinci	Szociális Ellátó- és Gyermekjóléti Intézmény Telephelye	Lőrinci, Ecséd,
12.	Bélapátfalvai Gyermekjóléti és Szociális Társulás	Bélapátfalva	Bélapátfalvai Gyermekjóléti és Szociális Intézmény	Bélapátfalva, Bükkszentmárton, Mónosbél

13.	Szilvásváradi és Téréségi Szociális Társulás	Szilvásváradi	Szilvásváradi Szociális Szolgáltató Központ	Szilvásváradi, Balaton Bekölce, Mikófalva, Nagyvisnyó
14.	Füzesabony-Szihalom Szociális, Család- és Gyermekjóléti Intézményfenntartó Társulás	Füzesabony	Füzesabony-Szihalom Szociális, Család-és Gyermekjóléti Központ	Füzesabony
15.	Füzesabony-Szihalom Szociális, Család- és Gyermekjóléti Intézményfenntartó Társulás	Szihalom	Gondozási központ	Szihalom

Forrás: Szociális Ágazati Portál

21. táblázat

Önkormányzati fenntartásban (település darabszám)	Társulási fenntartásban (település darabszám)	Alapítványi fenntartásban kistérségi szinten (település darabszám)	Nonprofit (Kft.) fenntartásban	Nincs szolgáltatás (település darabszám)
14	29	42	1	66

Forrás: Szociális Ágazati Portál

13 települési önkormányzat rendelkezik saját fenntartású gondozási központtal vagy szociális intézménnyel (Adács, Apc, Átány, Felsőtárkány, Eger, Erdőtelek, Hatvan, Hort, Nagyréde, Ostoros, Parád, Recsk, Verpelét), melyen keresztül biztosítják az idősek részére nyújtott nappali ellátási formát a saját településén. Verpelét város – a túlnyomórészt idősek lakta – Tarnaszentmária részére is nyújt ellátást.

Összesen a 13 településen 18 gondozási központ vagy szociális intézmény biztosítja ezt az alapszolgáltatást 14 településnek (lásd 10. táblázatban).

Eger Megyei Jogú Város Önkormányzata 6 központban biztosítja a szolgáltatást a városban élőknek. Heves városban Nonprofit Kft. szervezi az idősek nappali ellátását és működteti a Gondozási Központot, amely több más alap - és szakosított ellátást biztosít a városban élők részére.

9 önkormányzati társulás 14 településen biztosít **14 szolgáltató központot vagy szociális intézményen** keresztül nappali ellátást időskorúak részére. Ezek az intézmények további 15 településről fogadnak időseket. **Össességében társuláson keresztül 29 település részére van biztosítva az idősek nappali ellátása.**

Gyöngyössolymoson alapszolgáltatási intézmény és idősek klubja is működik azonos címen, azonos szolgáltatással (idősek nappali ellátása) két fenntartó szervezésében.

Önkormányzati és társulási fenntartású intézmény összesen 43 települést lát el.

Heves megyében **két alapítványi/egyesületi szervezete** nyújt idősek részére nappali ellátást **Noszvajon az egri kistérségben élők részére és Gyöngyösön a gyöngyösi kistérségben** élőknek, amely összesen 42 települést érint. Azonban, ha figyelembe vesszük az engedélyen befogadható létszámot, ami Noszvajon 10 fő és Gyöngyösön 15 fő, kevésnek tekinthető az összesen 25 férőhely.

Egy településen belül több szolgáltató is nyújthatja a szolgáltatást. 14 településen van jelen önkormányzati - vagy társulási fenntartású szolgáltató mellett alapítványi/egyesületi szolgáltató által kínált lehetőség, melyet a fent említett két településen (Noszvaj és Gyöngyös) lehet igénybe venni.

A megyében összesen idősek nappali ellátását nyújtó intézmények száma 36, melyekben 1014 főt tudnak összesen fogadni. (Forrás: Szociális Ágazati Portál.)

Nincs elérhető szolgáltatás a megye 66 településén. Ezek járasként csoportosítva a következők:

Bélapátfalvi járás: -

Pétervásárai járás: Bükkszék, Bükkszenterzsébet, Bodony, Erdőkövesd, Fedémes, Istenmezeje, Ivád, Kisfüzes, Mátraballa, Mátradereske, Parádsasvár, Pétervására, Sirok, Szajla, Szentdomonkos, Tarnalelesz, Terpes, Váraszó 18

Egri járás: Andornaktálya, Bátor, Demjén, Egerbakta, Egerbocs, Egercsehi, Egerszalók, Egerszólát, Feldebrő, Hevesaranyos, Kerecsend, Maklár, Nagytálya, Novaj, Szarvaskő, Szúcs 16

Füzesabonyi járás: Besenyőtelek, Dormánd, Egerfarmos, Kápolna, Mezőszemere, Mezőtárkány, Nagyút, Poroszló, Sarud, Újlőrincfalva 10

Gyöngyösi járás: -

Hatvani járás: Boldog, Csány, Heréd, Kerekharaszt, Nagykökényes, Petőfibánya, Rózsaszentmárton, Zagyvaszántó 8

Hevesi járás: Boconád, Erk, Hevesvezekény, Kisköre, Kömlő, Pély, Tarnabod, Tarnaméra, Tarnaörs, Tarnaszentmiklós, Tarnasdadány, Tenk, Tiszanána, Zaránk 14

A **Gyöngyösi – és Bélapátfalvai járások** teljes lefedettséggel rendelkeznek az idősök nappali ellátása területén. Az öregedési mutatók alapján a **Bélapátfalvi járásban** magas az idős emberek aránya, mely indokolja a szolgáltatás jó kiépítettségét. Ellátottság 100%-os.

A legrosszabb öregedési mutatókkal rendelkezik a **Pétervásárai járás**, mely a járások közül az egyik legkevésbé ellátott térség. 20 településből 2 településen van csak idősök nappali ellátását biztosító szolgáltatás (Parád, Recsk). Az ellátottság 10%-os, míg a 65 éves és idősebb népesség aránya az állandó népességből 23,7%.

Az **Egri járásban** 22 településből 6 településen van szolgáltatás. A lefedettség 27%-os. Eger Megyei Jogú Város -, mint Heves megye legnagyobb -, és legtöbb lakossal rendelkező városa -, 6 olyan gondozási központtal rendelkezik, melyekben elérhető az idősök nappali ellátása.

A **Füzesabonyi járás** 16 településéből 6 településen van idősök nappali ellátása, ami 38 %-os lefedettség.

A **Hatvani járás** 13 településéből 5 településen van szolgáltatás, ez 38%-os lefedettséget jelent. Jól megfigyelhető a Hatvani járás esetében, hogy a periférián lévő települések érintettek a hiányosságban.

Hevesi járás 14 településéből 3 településen (Heves, Átány, Erdőtelek) van szolgáltatás, így a lefedettség 21%-os. A Hevesi járásban a fiatalok és kiskorúak magas aránya jellemző.

22. táblázat

	Járások nevei	Besorolás 105/2015 (VI.23.) Korm. rendelet szerint	Lefedettség települési szinten (%-ban)	A 65 éves és idősebb népesség aránya az állandó népességből az év végén, %-ban 2016 *
1.	Bélapátfalvi járás	Kedvezményezett járás	100	21,1
2.	Pétervásárai járás	Fejlesztendő járás	10	23,7
3.	Egri járás	-	27	18,9
4.	Füzesabonyi járás	Fejlesztendő járás	38	17,5
5.	Gyöngyösi járás	-	100	20,0
6.	Hatvani járás	-	38	19,5
7.	Hevesi járás	Komplex programmal fejlesztendő járás	21	16,1

*Forrás: KSH Heves megye statisztikai évkönyve 2016

b, Fogyatékos személyek nappali ellátása

A fogyatékos személyek nappali ellátása: a harmadik életévüket betöltött, önkiszolgálásra részben képes vagy önellátásra nem képes, de felügyeletre szoruló fogyatékos, illetve autista személyek részére biztosít lehetőséget a napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, valamint az alapvető higiéniai szükségleteik kielégítésére, továbbá igény szerint biztosítja az ellátottak napközbeni étkeztetését.

Fogyatékkal élők nappali intézményének szolgáltatásai:

igény szerint meleg étel biztosítása,

szabadidős programok szervezése,

szükség szerint az egészségügyi alapellátás megszervezése, a szakellátásokhoz való hozzájutás segítése,

hivatalos ügyek intézésének segítése,

életvitelre vonatkozó tanácsadás, életvezetés segítése,

speciális önszerveződő csoportok támogatása, működésének, szervezésének segítése.

az ellátást igénybe vevők számára egyéni fejlesztő programokra épülő gyógypedagógiai foglalkozást szervezése

23. táblázat

Önkormányzati fenntartásban (település darabszám)	Társulási fenntartásban (település darabszám)	Központi kormányzati fenntartásban (megyei szintű)	Alapítványi fenntartásban (település darabszám)	Egyházi (országos és járási szintű)	Nincs szolgáltatás (település darabszám)
1	24	3	25	2	79

Forrás: Szociális Ágazati Portál

24. táblázat

Fenntartó neve	Székhely/telephely települése	Szolgáltató neve	Székhely/telephely neve	Ellátási területek (időskorúak nappali ellátása)	Engedélyezett befogadott létszám (fő)
Eger Megyei Jogú Város Önkormányzata	Eger	Egri Szociális Szolgáltató Intézmény	Értelmi Fogyatékosok Nappali Ellátó Központja	Eger	40
Hatvan Város Önkormányzata	Hatvan	Szociális, Gyermekjóléti és Egészségügyi Szolgálat	Szociális, Gyermekjóléti és Egészségügyi Szolgálat	Hatvan, Kerekharaszt	17
Gyöngyös Körzete Kistérség Többcélú Társulása	Gyöngyös	Kistérségi Humán Szolgáltató Központ	KHSZK Lokodi úti telephelye	SzűcsiAbasár, Adács, Atkár, Detk, Domszló, Gyöngyös, Gyöngyöshalász, Gyöngyösoroszi, Gyöngyöstarján, Halmajugra, Karácsond, Kisnána, Ludas, Markaz, Mátraszentimre,	40

				Nagyfüged, Nagyréde, Pálosvörösmart, Vámosgyörk, Vécs, Visonta, Visznek, Gyöngyöspata,	
Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság	Füzesabony	Heves Megyei Aranyhíd Egyesített Szociális Intézmény	Heves Megyei Aranyhíd Egyesített Szociális Intézmény Andornaktályai Szociális Otthona	Heves megye	20
Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság	Eger	Heves Megyei Harmónia Egyesített Szociális Intézmény	Heves Megyei Harmónia Egyesített Szociális Intézmény	Heves megye	18
Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság	Bélapátfalva	Bélapátfalvai Idősek, Fogyatékosok Otthona	Bélapátfalvai Idősek, Fogyatékosok Otthona	Heves megye	30
Egri Autista Alapítvány	Eger	Szent Anna Napközi Otthon	Szent Anna Napközi Otthon	Eger, Noszvaj, Füzesabony, Verpelét, Tarnalelesz, Novaj, Egerszalók, Andornaktálya,	24
Medicin-Liget Egészségmegőrző és Gondozó Alapítvány	Noszvaj	Kincses Sziget Szépkorúak Otthona és Kistérségi Gondozási Centruma	Kistérségi Gondozási Centrum	Egri kistérség	15
Magyarok Nagyasszonya Ferences Rendtartomány	Gyöngyös	Ferences Rendi Autista Segítő Központ, Általános Iskola, Fogyatékos Személyek Otthona, Gondozóháza, Lakóotthona és Nappali Ellátása	Autista Segítő Központ	Országos	20
Baptista Szeretetszolgálat Egyházi Jogi Személy	Hatvan	Hegymenet Klub Térségi Szociális Intézmény	Hegymenet Klub Térségi Szociális Intézmény	Gyöngyösi járás, Hatvani járás (más megye járásából is)	9
Összesen					233

Forrás: Szociális Ágazati Portál

Fogyatékkal élő személyek számát illetően nem állnak rendelkezésre friss adatok. A KSH 2011. évi népszámlálási adatai alapján **Heves megyében összesen 20 407 fő**. A Szociális Ágazati Portál nyilvántartása szerint **Heves megyében 233 fő befogadására van engedély**, az összes működő, fogyatékos személyek nappali ellátási formáját biztosító intézményekben.

A Helyi Esélyegymelő Programokban több település is problémaként jelölte meg, hogy a községben fogyatékkal élő emberek számáról és a fogyatékoság típusáról, mértékéről nincs információ. Ez megnehezíti az őket érintő szolgáltatások kiépítését.

Pétervásárai és Hevesi járásban nincs jelen szolgáltató, de ezekről a térségekről is fogadnak fogyatékkal élő embereket az országos és megyei hatáskörű intézményekbe (lásd 15. táblázatban), de valójában Bélapátfalva, Eger, Noszvaj, Füzesabony, Gyöngyös, Hatvan településekre és vonzáskörzeteikre koncentrálódik az ellátás, hiszen napi szinten nagy távolságokat nem tudnak megtenni a fogyatékkal élő emberek.

c. Szenvedélybetegek nappali ellátása

A szenvedélybetegek részére biztosított nappali ellátás a saját otthonukban élő, tizenhatodik életévüket betöltött, fekvőbeteg-gyógyintézeti kezelést nem igénylő szenvedélybetegek számára nyújt önkéntes alapon igénybe vehető, szociális, egészségügyi és mentális állapotuknak megfelelő alapszolgáltatásokat, valamint, nyitott formában, az ellátotti kör és a lakosság által egyaránt elérhető lehetőségeket. A nappali megnevezés arra utal, hogy adott helyiségben, meghatározott napközbeni nyitva tartás mellett különféle szolgáltatásokat nyújt szenvedélybetegek és hozzátartozóik részére.

Egyéni konzultációs és csoportos foglalkozásokat biztosít, lehetőséget ad a napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, higiénés szükségletek kielégítésére, étkeztetésre, és a helyi igényeknek megfelelő közösségi programokat szervez, valamint helyet biztosít a közösségi szervezésű programoknak, önszervező csoportoknak. A nappali ellátási forma fontos eleme a szolgáltatás preventív hatása, hiszen az egyéni szükségletekre alapozott hosszabb távú szociális és mentális gondozással, az életvitel, életvezetés segítségével, a személyiség fejlesztésével, a közösség erejével megelőzhető, hogy a problémával küzdő állapot rosszabbodjon. A nappali alapellátás keretében biztosítani kell: a lakókörnyezetben történő segítségnyújtást az önálló életvitel fenntartásában, a meglévő képességek megtartását, illetve fejlesztését, a háziorvossal és a kezelőorvossal való kapcsolattartás révén a szolgáltatást igénybe vevő állapotának folyamatos figyelemmel kísérését, a pszicho-szociális rehabilitációt, a szociális és a mentális gondozást, a szolgáltatások igénybevitelére ösztönzést.

25. táblázat

Társulási fenntartásban (település darabszám)	Egyházi szervezetek (országos és járási szintű)
24	2

Forrás: Szociális Ágazati Portál

Heves megyében egy önkormányzati társulás és két egyházi fenntartású szervezet biztosít szenvedélybetegek részére nappali ellátást.

26. táblázat

Fenntartó neve	Székhely/telephely települése	Szolgáltató neve	Székhely/telephely neve	Ellátási területek (időskorúak nappali ellátása)	Engedélyezett befogadott létszám (fő)
Gyöngyös Körzete Kistérség Többcélú Társulása	Gyöngyös	Kistérségi Humán Szolgáltató Központ	I. Alapellátási Központ	Pálosvörösmart, Vámosgyörk, Vécs, Visonta, Visznek, Gyöngyöspata, Szűcsi, Abasár, Adács, Atkár, Detk, Domoszló, Gyöngyös, Gyöngyöshalász, Gyöngyösoroszi, Gyöngyöstarján, Halmajugra, Karácsond, Kisnána, Ludas, Markaz, Mátraszentimre, Nagyfűged, Nagyréde	12
Főegyházmegyei Karitászi Központ Eger	Eger	Főegyházmegyei Karitászi Központ RÉV Szendélybeteg-segítő Szolgálata	Főegyházmegyei Karitászi Központ RÉV Szendélybeteg-segítő Szolgálata	országos	35
Baptista Szeretetszolgálat	Hatvan	Hegymenet Klub Térségi Szociális Intézmény	Hegymenet Klub Térségi Szociális Intézmény	Gyöngyösi járás Hatvani járás	50

Forrás: Szociális Ágazati Portál

d, Pszichiátriai betegek nappali ellátása

A nappali ellátás az igénybe vevők öntevékenységre, önszervezésre épülve biztosítja a szociális, egészségi és mentális állapotuknak megfelelő napi életritmust, közösségi együttlétet, igényeik és

szükségeik alapján a kulturális, szabadidős, tájékoztató, képzési, átképzési, állásközvetítő, támogatott lakhatást elősegítő, lakossági és családi programok, találkozók szervezését, lebonyolítását. Lehetőséget biztosít továbbá a napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, valamint az alapvető higiéniai szükségletek kielégítésére, igény szerint megszervezi az ellátottak étkeztetését. Az intézmény szolgáltatásai körében megfelelő kompetenciájú szakemberek biztosításával mediációt, egyéni, csoportos, pár- és családterápiákat is szervezhet. A nappali ellátás a szociális háló eleme, amelyet a pszichiátriai betegek, mentális problémákkal küzdők részére hoznak létre, hogy mindennapi életvitelükben komplex, szakszerű segítséget kapjanak. Végső soron a legfontosabb cél az egyén életminőségének javítása, amely magába foglalja a fizikai egészségét, pszichés állapotát, függetlenségének fokát, társadalmi kapcsolatait, személyes hitét, valamint a környezet lényeges jelenségeihez fűződő szubjektív viszonyát. Ennek érdekében a szolgáltatások szervezése az alábbi alapelvek figyelembevételével kell, hogy megvalósuljon.

27. táblázat

Fenntartó neve	Székhely/t elephely települése	Szolgáltató neve	Székhely/telephely neve	Ellátási területek (időskorúak nappali ellátása)	Engedélye n befogadot t létszám (fő)
Magyar Ökumenikus Segélyszervezet	Eger	Magyar Ökumenikus Segélyszervezet Szociális és Fejlesztő Központ, Eger Pszichiátriai Betegek Nappali Intézménye	Magyar Ökumenikus Segélyszervezet Szociális és Fejlesztő Központ, Eger Pszichiátriai Betegek Nappali Intézménye	Heves megye	90
Baptista Szeretetszolgálat	Hatvan	Hegymenet Klub Térségi Szociális Intézmény	Hegymenet Klub Térségi Szociális Intézmény	Hatvani járás Gyöngyösi járás	50
Gyöngyös Körzete Kistérség Többcélú Társulása	Gyöngyös	Kistérségi Humán Szolgáltató Központ	I. Alapellátási Központ	Pálosvörösmart, Vámosgyörk, Vécs, Visonta, Visznek, Gyöngyöspata, Szúcsi, Abasár, Adács, Atkár, Detk, Domoszló, Gyöngyös, Gyöngyöshalász, Gyöngyösoroszi, Gyöngyöstarján, Halmajugra, Karácsond, Kiszána, Ludas, Markaz, Mátraszentimre, Nagyfüged, Nagyréde	12

Forrás: Szociális Ágazati Portál

e, Hajléktalan személyek nappali ellátása

A melegező egy olyan nyitott intézményi ellátás, mely a megjelenők számára napközbeni ellátásokat/szolgáltatásokat nyújt, melyek segítik az adott személyt mindennapi problémáinak megoldásában, valamint a hajléktalanságból kivezető egyéni megoldások közös megtalálásában.

Az ellátás segíti a hajléktalan személyek mindennapos életvitelét, elősegítve a szociális ellátások igénybevételét, elérését. A szolgáltatások felölelik a fizikai, szellemi, szociális szintet egyaránt. A hajléktalanok nappali ellátása elsősorban a helyi településen élő lakhatási gondokkal küzdő hajléktalanság veszélyzónájába került, illetve hajléktalan személyek részére biztosít lehetőséget:

a közösségi együttlétre, társas kapcsolatok gyakorlására;

a pihenésre, napközbeni tartózkodásra;

a személyi tisztálkodásra;

a személyes ruházat tisztítására;

az étel melegítésére, tálalására, elfogyasztására.

28. táblázat

Fenntartó neve	Székhely/telephely települése	Szolgáltató neve	Székhely/telephely neve	Ellátási területek (időskorúak nappali ellátása)	Engedélyen befogadott létszám (fő)
Gyöngyös Körzete Kistérség Többcélú Társulása	Gyöngyös	Kistérségi Humán Szolgáltató Központ	Családok Átmeneti Otthona, Hajléktalanok Gondozóháza, Gyermek Átmeneti Otthona	Pálosvörösmart, Vámosgyörk, Véc, Visonta, Visznek, Gyöngyöspata, Szűcsi, Abasár, Adács, Atkár, Detk, Domszló, Gyöngyös, Gyöngyöshalász, Gyöngyösoroszi, Gyöngyöstarján, Halmajugra, Karácsond, Kislána, Ludas, Markaz, Mátraszentimre, Nagyfűged, Nagyréde	25
Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület	Hatvan	Magyar Máltai Szeretetszolgálat Gondviselés Háza Nappali Melegedő	Magyar Máltai Szeretetszolgálat Gondviselés Háza Nappali Melegedő	Hatvani kistérség	40

Forrás: Szociális Ágazati Portál

Közösségi ellátások

A közösségi ellátás egyfajta személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátás, melynek megszervezése nem kötelező önkormányzati feladat. A szociális ellátások körébe tartozik:

- pszichiátriai, illetve
- szenvedélybetegek részére nyújtott közösségi alapellátás
- a szenvedélybetegek részére nyújtott alacsonyküszöbű ellátás.

A közösségi alapellátás keretében biztosítani kell:

- a lakókörnyezetben történő segítségnyújtást az önálló életvitel fenntartásában,
- a meglévő képességek megtartását, illetve fejlesztését,

- a háziorvossal és a kezelőorvossal való kapcsolattartás révén a szolgáltatást igénybe vevő állapotának folyamatos figyelemmel kísérését,
- a pszicho szociális rehabilitációt, a szociális és mentális gondozást,
- az orvosi vagy egyéb terápiás kezelésen, szolgáltatásban, szűrővizsgálaton való részvétel ösztönzését és figyelemmel kísérését,
- megkereső programok szervezését az ellátásra szoruló személyek elérése érdekében.

Alacsonyküszöbű ellátás keretében biztosítani kell a fentiekén túl:

- a szenvedélybetegség okozta egészségügyi és szociális károk mérsékléséhez szükséges egyes ártalomcsökkentő szolgáltatásokat, a kríziskezelést az életet veszélyeztető, a testi, szociális, kapcsolati és életvezetési rendszerben kialakult kezelhetetlen helyzetek esetére.

a, Szendélybetegek részére nyújtott közösségi alapellátás

29. táblázat

Fenntartó neve	Szolgáltató neve	Székhely/telephely neve	Székhely/telephely települése	Ellátási területek (időskorúak nappali ellátása)	Engedélyezett befogadott létszám (fő)
Esélyteremtő Szociális és Egészségügyi Nonprofit Kft.	Esélyteremtő Nonprofit Kft. Kapocs Pszichiátriai és Szendélybetegek Integrált Ellátása	Esélyteremtő Nonprofit Kft. Kapocs Pszichiátriai Betegek Közösségi Ellátása	Bélapátfalva	Bélapátfalvai kistérség, Hevesi kistérség, Füzesabonyi kistérség, Pétervásárai kistérség,	n.a.
Főegyházmegyei Karitászi Központ Eger	Főegyházmegyei Karitászi Központ RÉV Szendélybetegeket Segítő Szolgálat	Főegyházmegyei Karitászi Központ RÉV Szendélybetegeket Segítő Szolgálat	Eger	Andornaktálya, Eger, Egerszalók, Feldebrő, Felsőtárkány, Maklár, Noszvaj, Ostoros, Tarnaszentmária, Verpelét, Demjén, Egerbakta, Egerszólát, Kerecsend, Nagytálya, Novaj, Szarvaskő, Aldebrő, Bükkszék, Egerfarmos, Ivád, Kál, Kápolna, Kompolt, Mátraderecske, Mezőszemere, Mezőtárkány, Szajla, Sirok, Parád, Pétervására, Recsk, Szihalom, Terpes,	50
Gyöngyös Körzete Kistérség Többcélú Társulása	Kistérségi Humán Szolgáltató Központ	Családok Átmeneti Otthona, Hajléktalanok Gondozóháza, Gyermek Átmeneti Otthona	Gyöngyös	Pálosvörösmart, Vámosgyörk, Véc, Visonta, Visznek, Gyöngyospata, Szűcsi, Abasár, Adács, Atkár, Detk, Domszóló, Gyöngyös, Gyöngyöshalász, Gyöngyösoroszi, Gyöngyöstarján, Gyöngyössolymos, Halmajugra, Karácsond, Kisdána, Ludas, Markaz, Mátraszentimre,	25

				Nagyfüged, Nagyréde	
--	--	--	--	---------------------	--

Forrás: Szociális Ágazati Portál

b, Szenvedélybetegek részére nyújtott alacsonyküszöbű ellátás

Alacsonyküszöbű ellátás keretében biztosítani kell a fentiekben túl:

- a szenvedélybetegség okozta egészségügyi és szociális károk mérsékléséhez szükséges egyes ártalomcsökkentő szolgáltatásokat, a kríziskezelést az életet veszélyeztető, a testi, szociális, kapcsolati és életvezetési rendszerben kialakult kezelhetetlen helyzetek esetére.

30. táblázat

Fenntartó neve	Szolgáltató neve	Székhely/telephely neve	Székhely/telephely települése	Ellátási területek (időskorúak nappali ellátása)	Engedélyezett befogadott létszám (fő)
Főegyházmegyei Karitászi Központ Eger	Főegyházmegyei Karitászi Központ RÉV Szenvedélybeteg-segítő Szolgálat	Főegyházmegyei Karitászi Központ RÉV Szenvedélybeteg-segítő Szolgálat	Eger	Demjén, Egerbakta, Egerszólát, Felsőtárkány, Kerecsend, Nagytálya, Novaj, Szarvaskő, Verpelét, Andornaktálya, Eger, Egerszalók, Feldebrő, Maklár, Noszvaj, Ostoros, Tarnaszentmária,	100
Esélyteremtő Szociális és Egészségügyi Nonprofit Kft.	Esélyteremtő Nonprofit Kft. Kapocs Alacsonyküszöbű Ellátás	Esélyteremtő Nonprofit Kft. Kapocs Alacsonyküszöbű Ellátás	Gyöngyös	Gyöngyös	50

Forrás: Szociális Ágazati Portál

c, Pszichiátriai betegek részére nyújtott közösségi alapellátás

31. táblázat

Fenntartó neve	Székhely/telephely települése	Szolgáltató neve	Székhely/telephely neve	Ellátási területek (időskorúak nappali ellátása)	Engedélyezett befogadott létszám (fő)
Gyöngyös Körzete Kistérség Többcélú Társulása	Gyöngyös	Kistérségi Humán Szolgáltató Központ	KHSZK Lokodi úti telephelye	Gyöngyöspata, Gyöngyössolymos, Szűcsi, Abasár, Adács, Atkár, Domoszló, Gyöngyöshalász, Gyöngyösoroszi, Halmajugra, Kisnána, Markaz, Mátrászentimre, Nagyréde, Vámosgyörk, Vécs, Visznek, Detk, Gyöngyös, Gyöngyöstarján, Karácsond, Ludas,	100

				Nagyfüged, Pálosvörösmart, Visonta,	
Hatvan Város Önkormányzata	Hatvan	Szociális, Gyermekjóléti és Egészségügyi Szolgálat	Szociális, Gyermekjóléti és Egészségügyi Szolgálat	Hatvan	n.a.
Esélyteremtő Szociális és Egészségügyi Nonprofit Kft.	Bélapátfalva	Esélyteremtő Nonprofit Kft. Kapocs Pszichiátriai és Szenvedélybeteg ek Integrált Ellátása	Esélyteremtő Nonprofit Kft. Kapocs Pszichiátriai Betegek Közösségi Ellátása	Bélapátfalvai járás Füzesabonyi járás, Hevesi járás, Pétervásárai járás,	n.a.

Forrás: Szociális Ágazati Portál

Személyes gondoskodás keretébe tartozó szakosított ellátások

Ha az életkoruk, egészségi állapotuk, valamint szociális helyzetük miatt rászoruló személyekről az alapszolgáltatások keretében nem lehet gondoskodni, a rászorultakat állapotuknak és helyzetüknek megfelelő szakosított ellátási formában kell gondozni.

Az intézmények típusai:

1. Ápolást, gondozást nyújtó intézmények,
2. Rehabilitációs intézmények,
3. Átmeneti elhelyezést nyújtó intézmények,
4. Lakóotthon,
5. Támogatott lakhatás.

Ápolást, gondozást nyújtó intézményi ellátás

Az önmaguk ellátására nem, vagy csak folyamatos segítséggel képes személyek napi legalább háromszori étkeztetéséről, szükség szerint ruházattal, illetve textíliával való ellátásáról, mentális gondozásáról, a külön jogszabályban meghatározott egészségügyi ellátásáról, valamint lakhatásáról (a továbbiakban: teljes körű ellátás) az ápolást, gondozást nyújtó intézményben kell gondoskodni, feltéve, hogy ellátásuk más módon nem oldható meg. Forrás: 1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról

a, Idősek otthona

Az Idősek Otthona feladata elsősorban azoknak a személyeknek az ellátása, akik koruk, egészségi állapotuk, szociális helyzetük miatt önmaguk ellátására nem, vagy csak folyamatos segítséggel képesek, gondozást igényelnek, ellátásuk alapszolgáltatás keretében nem oldható meg.

A hatályos jogszabályok szerint az Idősek Otthonában a gondozási szükséglettel rendelkező, de rendszeres fekvőbeteg-gyógyintézeti kezelést nem igénylő, a rá irányadó öregségi nyugdíjkorhatárt betöltött személy vehető fel. Felvehető az a 18. életévet betöltött, betegsége vagy fogyatéksága miatt önmagáról gondoskodni nem tudó, gondozási szükséglettel rendelkező személy is, aki ellátását más típusú ápolást-gondozást nyújtó intézményben nem lehet megoldani.

32. táblázat Önkormányzati fenntartású idősek otthona

Fenntartó neve	Szolgáltató neve	Székhely/telephely neve	Telephely települése	Ellátási területek (időskorúak nappali ellátása)	Engedélyezett befogadott létszám

					(fő)
Verpelét Város Önkormányzata	Alapszolgáltatási Központ	Alapszolgáltatási Központ	Verpelét	Heves megye	20
Eger Megyei Jogú Város Önkormányzata	Egri Szociális Szolgáltató Intézmény	Idősek Berva-völgyi Otthona	Eger	Eger	50
Mezőszemere Község Önkormányzat	Gondozási Központ	Gondozási Központ	Mezőszemere	országos	28
Zaránk Község Önkormányzata	Zaránki Idősek Otthona Gondozási Központ	Zaránki Idősek Otthona Gondozási Központ	Zaránk	országos	26
Pétervására Város Önkormányzata	Pétervásárai Időskorúak Otthona	Pétervásárai Időskorúak Otthona	Pétervására	Heves megye	33
Rózsaszentmárton Község Önkormányzata	"Őszirózsa" Gondozási Központ	"Őszirózsa" Gondozási Központ	Rózsaszentmárton	országos	44

Forrás: Szociális Ágazati Portál

33. táblázat Önkormányzati társulásban fenntartott idősek otthona

Fenntartó neve	Szolgáltató neve	Székhely/telephely neve	Telephely települése	Ellátási területek (időskorúak nappali ellátása)	Engedélyezett befogadott létszám (fő)
Tarnaleleszi Köznevelési, Közművelődési és Szociális Intézményfenntartó Társulás	Tarnaleleszi Idősek Szociális Otthona	Tarnaleleszi Idősek Szociális Otthona	Tarnalelesz	Heves megye	26
Tisza- Mente Települési Önkormányzatok Mikrotérségi Társulása	Tisza- Mente- Települési Önkormányzatok Mikrotérségi Társulás Gyermekjóléti Szolgálat	Tisza- Mente- Települési Önkormányzatok Mikrotérségi Társulás Gyermekjóléti Szolgálat	Poroszló	Heves megye	20
Gyöngyös Körzete Kistérség Többcélú Társulása	Kistérségi Humán Szolgáltató Központ	Idősek Bentlakásos Otthona	Gyöngyös	országos	100
Lőrinci Szociális Ellátó és Gyermekjóléti Intézményt Fenntartó Társulás	Szociális Ellátó- és Gyermekjóléti Intézmény	Szociális Ellátó- és Gyermekjóléti Intézmény	Lőrinci	Lőrinci	21
Abasári Szociális és Gyermekjóléti Intézményfenntartó Társulás	Integrált Szociális Intézmény	Integrált Szociális Intézmény	Abasár	országos	94
Abasári Szociális és Gyermekjóléti Intézményfenntartó Társulás	Integrált Szociális Intézmény	Integrált Szociális Intézmény Karácsond, Szent I. u. 37. sz. Telephelye	Karácsond	országos	18
Tarna-menti Szociális Intézményfenntartó Mikrotársulás	Tarna-menti Szociális Központ	Tarna-menti Szociális Központ	Kál	országos	20

Forrás: Szociális Ágazati Portál

34. táblázat Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság által fenntartott idősek otthona

Fenntartó neve	Szolgáltató neve	Székhely/telephely neve	Telephely települése	Ellátási területek (időskorúak nappali ellátása)	Engedélyezett létszám
----------------	------------------	-------------------------	----------------------	--	-----------------------

					befogadott létszám (fő)
Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság	Heves Megyei Fenyőliget Egyesített Szociális Intézmény	Heves Megyei Fenyőliget Egyesített Szociális Intézmény Idősek Otthona	Zagyvaszántó	Heves megye	35
Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság	Heves Megyei Harmónia Egyesített Szociális Intézmény	Heves Megyei Harmónia Egyesített Szociális Intézmény Parádi Idősek Otthona	Parád	Heves megye	150
Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság	Heves Megyei Fenyőliget Egyesített Szociális Intézmény	Heves Megyei Fenyőliget Egyesített Szociális Intézmény	Csány	Heves megye	86
Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság	Heves Megyei Fenyőliget Egyesített Szociális Intézmény	Heves Megyei Fenyőliget Egyesített Szociális Intézmény Vámosgyörki Idősek Otthona	Vámosgyörk	Heves megye	172
Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság	Heves Megyei Fenyőliget Egyesített Szociális Intézmény	Heves Megyei Fenyőliget Egyesített Szociális Intézmény Hatvani Idősek Otthona	Hatvan	Heves megye	47
Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság	Heves Megyei Harmónia Egyesített Szociális Intézmény	Heves Megyei Harmónia Egyesített Szociális Intézmény Egri Idősek Otthona	Eger	Heves megye	84
Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság	Bélapátfalvai Idősek, Fogyatékosok Otthona	Bélapátfalvai Idősek, Fogyatékosok Otthona	Bélapátfalva	Heves megye	180

Forrás: Szociális Ágazati Portál

35. táblázat egyéb fenntartású idősek otthona

Fenntartó neve	Szolgáltató neve	Székhely/telephely neve	Telephely települése	Ellátási területek (időskorúak nappali ellátása)	Engedélyezett befogadott létszám (fő)
Hatvan Belvárosi Római Katolikus Egyházközösség	Szent Erzsébet Idősek Otthona	Szent Erzsébet Idősek Otthona	Hatvan	Országos	10
Komfort Időotthonok Időseket Gondozó Nonprofit Közhasznú Kft.	„Mátrafüred” Idősek Otthona	„Mátrafüred” Idősek Otthona	Gyöngyös-Mátrafüred	Országos	49
Villa Rosa Idősek Otthona Nonprofit Közhasznú Kft.	Villa Rosa Idősek Otthona	Villa Rosa Idősek Otthona	Gyöngyös	Országos	33
SORS-2002 Egészségügyi Szolgáltató Nonprofit Kft.	"Gesztenyés" Idősek Otthona	"Gesztenyés" Idősek Otthona	Recsk	Országos	49
Békés Otthon Eger Idősekért és Betegekért Szociális Alapítvány	Békés Otthon Idősek Otthona	Békés Otthon Idősek Otthona	Felsőtárkány	Országos	28
SORS-2002 Egészségügyi Szolgáltató Nonprofit Kft.	Fehér Hárs Idősek Otthona	Fehér Hárs Idősek Otthona	Heves	Országos	50

SORS-2002 Egészségügyi Szolgáltató Nonprofit Kft.	Dr. Szegő Imre Idősek és Mozgásfogymatékoso Otthona	Dr. Szegő Imre Idősek és Mozgásfogymatékoso Otthona	Heves	Országos	110
Villa Rosa Idősek Otthona Nonprofit Közhasznú Kft	Villa Rosa Idősek Otthona	Villa Rosa Idősek Otthona telephelye	Gyöngyös	Országos	25
Medicin-Liget Egészségmegőrző és Gondozó Alapítvány	Kincses Sziget Szépkorúak Otthona és Kistérségi Gondozási Centruma	Kincses Sziget Szépkorúak Otthona és Kistérségi Gondozási Centruma	Noszvaj	Országos	50
Medicin-Liget Egészségmegőrző és Gondozó Alapítvány	Kincses Sziget Szépkorúak Otthona és Kistérségi Gondozási Centruma	Kistérségi Gondozási Centrum	Noszvaj	Országos	53
Kelemen Andrea	Afrodité Idősek Otthona	Afrodité Idősek Otthona	Mikófalva	Országos	12

Forrás: Szociális Ágazati Portál

Heves megyében 6 települési önkormányzat tart fenn idősök otthonát (lásd 26. táblázat), melyekben összesen 201 engedélyezett férőhely van. Társulásban 7 intézmény működik 299 férőhellyel (27. táblázat), az SZGYF pedig 7 idősök otthonát tart fenn 754 fő részére (28. táblázat). Egyéb intézmény fenntartó - mint az egyház, kft., alapítvány -, 11 további intézményben nyújt az idősök részére személyes gondoskodás keretében bentlakásos ellátást, melyek további 469 férőhelyet biztosítanak. Összesen heves megyében 31 intézmény 1723 férőhellyel biztosítja az idősök részére az ápolást, gondozást nyújtó intézményi ellátási formát. A legtöbb férőhellyel az SZGYF rendelkezik a megyében.

36. táblázat Idősök otthona összesítő táblázat

Fenntartó típusa	Intézmények száma	Férőhelyek száma
Önkormányzati	6	201
Társulási	7	299
SZGYF	7	754
Egyéb	11	469
Összesen	31	1723

Az intézmények többségében megyei vagy országos ellátási területűek. Az idős emberek szempontjából az lenne az ideális, ha megszokott környezetükhöz minél közelebbi elhelyezést kapnának, ami ritkán tud teljesülni. Az idősök otthonára általában elmondható, hogy túljelentkezés van, nagy a várólista. A nagymértékű igény indokoltá tenné, hogy még több idősök otthona létesüljön, a meglévők pedig bővítésre kerüljenek.

1980 és 2011 között eltelt időszakban látható (31. táblázat), hogy folyamatos emelkedésben van az idősök száma Heves megyében. Ezen belül a területi megoszlásuk a megye északi településein koncentrálódik

37. táblázat

Korcsoport, éves	1980	1990	2001	2011	1980	1990	2001	2011
					megoszlás, százalék			
60–64	13 280	19 829	18 231	21 122	3,8	5,9	5,6	6,8
65–69	18 866	17 959	17 604	17 045	5,4	5,4	5,4	5,5
70–74	14 338	9 410	15 080	14 207	4,1	2,8	4,6	4,6
75–79	9 309	11 076	11 577	11 836	2,7	3,3	3,6	3,8
80–84	4 898	6 036	5 429	7 901	1,4	1,8	1,7	2,6
85–	2 327	2 984	4 277	5 411	0,7	0,9	1,3	1,8

Összesen	63 018	67 294	72 198	77 522	18	20	22	25
----------	--------	--------	--------	--------	----	----	----	----

Forrás: KSH

b, Fogyatékos személyek otthona

A fogyatékos személyek otthonában olyan fogyatékos személy gondozható, akinek oktatására, képzésére, gondozására, csak intézményi keretek között van lehetőség.

38. táblázat

Fenntartó neve	Szolgáltató neve	Székhely/telephely neve	Telephely települése	Ellátási területek (időskorúak nappali ellátása)	Engedélyezett befogadott létszám (fő)
Magyarok Nagyasszonya Ferences Rendtartomány	Ferences Rendi Autista Segítő Központ, Általános Iskola, Fogyatékos Személyek Otthona, Gondzóháza, Lakóotthona és Nappali Ellátása	Autista Segítő Központ	Gyöngyös	országos	25
Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság	Heves Megyei Harmónia Egyesített Szociális Intézmény	Heves Megyei Harmónia Egyesített Szociális Intézmény	Eger	Heves megye	148
Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság	Heves Megyei Aranyhíd Egyesített Szociális Intézmény	Heves Megyei Aranyhíd Egyesített Szociális Intézmény Andornaktályai Szociális Otthona	Andornaktálya	Heves megye	60
SORS-2002 Egészségügyi Szolgáltató Nonprofit Kft.	Dr. Szegő Imre Idősek és Mozgásfogyatékosok Otthona	Dr. Szegő Imre Idősek és Mozgásfogyatékosok Otthona	Heves	országos	40

Forrás: Szociális Ágazati Portál

Heves megyében az SZGYF két intézményével és összesen 208 férőhellyel a legnagyobb szolgáltató, aki fogyatékos személyek részére személyes gondoskodást biztosít két településen, Egerben és Andornaktályán. A két település az Egri járásban található közel egymáshoz.

Gyöngyösön egy egyházi fenntartású intézmény található 25 férőhellyel és Hevesen egy nonprofit kft. biztosítja a személyes gondoskodást 40 férőhelyes intézménnyel. Összesen 273 fogyatékos személyt tudnak Heves megyében ellátni ezek az intézmények.

KSH adatok szerint a megyében 2011-es népszámláláskor 20407 fogyatékkal élő személyt számoltak. Pontos adat azóta nincs erről a csoportról, melynek problémáját több települési HEP felvetett a megyében.

c, Pszichiátriai betegek otthona

A pszichiátriai betegek otthona, amely azt a krónikus pszichiátriai beteget látja el, aki az ellátás igénybevételének időpontjában nem veszélyeztető állapotú, akut gyógykezelést nem igényel, és egészségi állapota, valamint szociális helyzete miatt önmaga ellátására segítséggel sem képes.

39. táblázat

Fenntartó neve	Szolgáltató neve	Székhely/telephely neve	Telephely települése	Ellátási területek (időskorúak nappali ellátása)	Engedélyen befogadott létszám (fő)
Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság	Heves Megyei Aranyhíd Egyesített Szociális Intézmény	Heves Megyei Aranyhíd Egyesített Szociális Intézmény	Füzesabony	Heves megye	285

Forrás: Szociális Ágazati Portál

Heves megyében kizárólag az SZGYF tart fenn pszichiátriai betegek részére személyes gondoskodást biztosító intézményt Füzesabonyban, 285 férőhellyel.

d, Szenvedélybetegek otthona

A szenvedélybetegek otthona, a szomatikus és mentális állapotot stabilizáló, illetve javító kezelést igénylő, önálló életvitelre időlegesen nem képes személyek gondozását végzi, ha kötelező intézeti gyógykezelésre nem szorulnak.

40. táblázat

Fenntartó neve	Szolgáltató neve	Székhely/telephely neve	Telephely települése	Ellátási területek (időskorúak nappali ellátása)	Engedélyen befogadott létszám (fő)
Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság	Heves Megyei Aranyhíd Egyesített Szociális Intézmény	Heves Megyei Aranyhíd Egyesített Szociális Intézmény	Füzesabony	Heves megye	65

Forrás: Szociális Ágazati Portál

e, Hajléktalanok otthona

A hajléktalanok otthonában azokat a hajléktalan személyeket gondozzák, akiknek ellátása átmeneti szálláshelyen, rehabilitációs intézményben nem biztosítható és koruk, egészségi állapotuk miatt tartós ápolást, gondozást igényelnek.

41. táblázat

Fenntartó neve	Szolgáltató neve	Székhely/telephely neve	Telephely települése	Ellátási területek (időskorúak nappali ellátása)	Engedélyen befogadott létszám (fő)
Eger Megyei Jogú Város Önkormányzata	Egri Szociális Szolgáltató Intézmény	Hajléktalanok Gondozó Háza	Eger	Eger	28

Forrás: Szociális Ágazati Portál

Átmeneti elhelyezést nyújtó intézményi ellátás

Az átmeneti elhelyezést nyújtó intézmények - a hajléktalanok éjjelimenedékhelye és átmeneti szállása kivételével - ideiglenes jelleggel legfeljebb egy évi időtartamra teljes körű ellátást biztosítanak.

a, Időskorúak gondozóháza

Az időskorúak gondozóháza, amely azoknak az időskorúaknak, valamint a 18. életévüket betöltött beteg személyeknek biztosítanak ellátást, akik önmagukról betegségük miatt vagy más okból otthonukban időlegesen nem képesek gondoskodni.

42. táblázat

Fenntartó neve	Szolgáltató neve	Székhely/telephely neve	Telephely települése	Ellátási területek (időskorúak nappali ellátása)	Engedélyen befogadott létszám (fő)
Hatvan Belvárosi Római Katolikus Egyházközösség	Szent Erzsébet Idősek Otthona	Szent Erzsébet Idősek Otthona	Hatvan	Országos	10
Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület	Magyar Máltai Szeretetszolgálat Szent Ferenc és Szent Klára Gondozóház Intézmény	Magyar Máltai Szeretetszolgálat Szent Ferenc és Szent Klára Gondozóház Intézmény	Gyöngyös	Országos	10
Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület	Magyar Máltai Szeretetszolgálat Szent Ferenc és Szent Klára Gondozóház Intézmény	Szent Ferenc Gondozóház és Szent Ferenc Gondozóház Idősek Klubja	Gyöngyös	Országos	16

Forrás: Szociális Ágazati Portál

b, Fogyatékos személyek gondozóháza

A fogyatékosok személyek gondozóháza azoknak a fogyatékos személyeknek biztosítanak ellátást, akiknek ellátása családjukban nem biztosított, vagy az átmeneti elhelyezést a család tehermentesítése teszi indokolttá.

43. táblázat

Fenntartó neve	Szolgáltató neve	Székhely/telephely neve	Telephely települése	Ellátási területek (időskorúak nappali ellátása)	Engedélyen befogadott létszám (fő)
Magyarok Nagyasszonya Ferences Rendtartomány	Ferences Rendi Autista Segítő Központ, Általános Iskola, Fogyatékos Személyek Otthona, Gondozóháza, Lakóotthona és Nappali Ellátása	Autista Segítő Központ	Gyöngyös	országos	10
Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság	Bélapátfalvai Idősek, Fogyatékosok Otthona	Bélapátfalvai Idősek, Fogyatékosok Otthona	Bélapátfalva	Heves megye	25

Forrás: Szociális Ágazati Portál

c, Hajléktalan személyek átmeneti szállása

A hajléktalan személyek átmeneti szállása azoknak a hajléktalan embereknek nyújt lakhatási lehetőséget, akik a szálláshasználat és a szociális munka segítségével képesek az önellátásra.

44. táblázat

Fenntartó neve	Szolgáltató neve	Székhely/telephely neve	Telephely települése	Ellátási területek (időskorúak nappali ellátása)	Engedélyen befogadott létszám (fő)
Gyöngyös Körzete Kistérség Többcélú Társulása	Kistérségi Humán Szolgáltató Központ	Családok Átmeneti Otthona, Hajléktalanok Gondozóháza, Gyermek Átmeneti Otthona	Gyöngyös	AbasárAdács, Atkár, Detk, Domszló, Gyöngyös, Gyöngyöshalász, Gyöngyösoroszi, Gyöngyöstarján, Halmajugra, Karácsond, Kisnána, Ludas, Markaz, Mátraszentimre, Nagyfüged, Nagyréde, Pálosvörösmart, Szűcsi, Vámosgyörk, Vécs, Visonta, Víznek, Gyöngyöspata,	15
Eger Megyei Jogú Város Önkormányzata	Egri Szociális Szolgáltató Intézmény	Hajléktalanok Gondozó Háza	Eger	Eger	10

Forrás: Szociális Ágazati Portál

d, Éjjeli menedékhely

A hajléktalan személyek éjjeli menedékhelye az önellátásra és közösségi együttlét szabályainak betartására képes hajléktalan személyek éjszakai pihenését, valamint krízishelyzetben éjszakai szállás biztosítását lehetővé tevő szolgáltatás.

45. táblázat

Fenntartó neve	Szolgáltató neve	Székhely/telephely neve	Telephely települése	Ellátási területek (időskorúak nappali ellátása)	Engedélyen befogadott létszám (fő)
Gyöngyös Körzete Kistérség Többcélú Társulása	Kistérségi Humán Szolgáltató Központ	Családok Átmeneti Otthona, Hajléktalanok Gondozóháza, Gyermek Átmeneti Otthona	Gyöngyös	AbasárAdács, Atkár, Detk, Domszló, Gyöngyös, Gyöngyöshalász, Gyöngyösoroszi, Gyöngyöstarján, Halmajugra, Karácsond, Kisnána, Ludas, Markaz, Mátraszentimre, Nagyfüged, Nagyréde, Pálosvörösmart, Szűcsi, Vámosgyörk, Vécs, Visonta, Víznek, Gyöngyöspata	15
Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület	Magyar Máltai Szeretetszolgálat Gondviselés Háza Nappali Melegedő	Magyar Máltai Szeretetszolgálat Gondviselés Háza Nappali Melegedő	Hatvan	Hatvani kistérség	30

Eger Megyei Jogú Város Önkormányzata	Egri Szociális Szolgáltató Intézmény	Hajléktalanok Gondozó Háza	Eger	Eger	52
--------------------------------------	--------------------------------------	----------------------------	------	------	----

Forrás: Szociális Ágazati Portál

Lakóotthoni ellátás

A lakóotthon olyan nyolc-tizenkettő, a külön jogszabályban meghatározott esetben tizennégy pszichiátriai beteget vagy fogyatékos személyt - ideértve az autista személyeket is -, illetőleg szenvedélybeteget befogadó intézmény, amely az ellátást igénybe vevő részére életkorának, egészségi állapotának és önellátása mértékének megfelelő ellátást biztosít.

Forrás: 1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról

a, Fogyatékos személyek ápoló-gondozó célú lakóotthona

Fogyatékos személyek ápoló-gondozó célú lakóotthonába – intézményből történő elhelyezés esetén a felülvizsgálat és az egyéni fejlesztés eredményeire figyelemmel – a fogyatékoság jellegétől és súlyosságától függetlenül helyezhető el fogyatékos személy, így az a fogyatékos, illetve autista személy is elhelyezhető, aki nem felel meg a fent említett a) és c) pontba foglalt feltételeknek. A nagykorú fogyatékos személy fogyatékos személyek ápoló-gondozó célú lakóotthonában történő elhelyezésének feltétele a benyújtott orvosi dokumentáció felhasználásával lefolytatott alapvizsgálat elvégzése.

46. táblázat

Fenntartó neve	Szolgáltató neve	Székhely/telephely neve	Telephely települése	Ellátási területek (időskorúak nappali ellátása)	Engedélyen befogadott létszám (fő)
Értelmi Fogyatékosággal Élők és Segítők Országos Érdekvédelmi Szövetsége	ÉFOÉSZ Védőotthon	ÉFOÉSZ Védőotthon	Andornaktálya	országos	10
Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság	Heves Megyei Harmónia Egyesített Szociális Intézmény	Heves Megyei Harmónia Egyesített Szociális Intézmény	Eger	Heves megye	12
Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság	Heves Megyei Aranyhíd Egyesített Szociális Intézmény	Heves Megyei Aranyhíd Egyesített Szociális Intézmény Ápoló-gondozó Lakóotthona III.	Nagytálya	Heves megye	12
Magyarok Nagyasszonya Ferences Rendtartomány	Ferences Rendi Autista Segítő Központ, Általános Iskola, Fogyatékos Személyek Otthona, Gondzókáza, Lakóotthona és Nappali Ellátása	Autista Segítő Központ Lakóotthona	Karácsond	országos	10

Forrás: Szociális Ágazati Portál

Heves megyében 4 darab fogyatékos személyek ápoló-gondozó célú lakóotthona működik, ebből kettőt a SZGYF igazgat (Eger, Nagytálya) és kettőt egyéb, nem állami fenntartó Nagytályán és Karácsondon. Összesen a férőhelyek száma 44.

b, Fogyatékos személyek rehabilitációs célú lakóotthona

47. táblázat

Fenntartó neve	Szolgáltató neve	Székhely/telephely neve	Telephely települése	Ellátási területek (időskorúak nappali ellátása)	Engedélyen befogadott létszám (fő)
Biosziget Rehabilitációs Alapítvány	Biosziget Rehabilitációs Alapítvány Lakóotthona	Biosziget Rehabilitációs Alapítvány Lakóotthona	Eger	országos	12
Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság	Heves Megyei Aranyhíd Egyesített Szociális Intézmény	Heves Megyei Aranyhíd Egyesített Szociális Intézmény Rehabilitációs célú Lakóotthona II.	Andornaktálya	Heves megye	10
Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság	Heves Megyei Aranyhíd Egyesített Szociális Intézmény	Heves Megyei Aranyhíd Egyesített Szociális Intézmény Rehabilitációs célú Lakóotthona I.	Andornaktálya	Heves megye	8

Forrás: Szociális Ágazati Portál

Heves megyében 3 darab Fogyatékos személyek rehabilitációs célú lakóotthon működik összesen 30 férőhellyel. A legnagyobb szolgáltató az SZGYF.

Rehabilitációs intézményi ellátás

A rehabilitációs intézmény a bentlakók önálló életvezetési képességének kialakítását, illetve helyreállítását szolgálja.

Forrás: 1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról

a, Fogyatékos személyek rehabilitációs intézménye

48. táblázat

Fenntartó neve	Szolgáltató neve	Székhely/telephely neve	Telephely települése	Ellátási területek (időskorúak nappali ellátása)	Engedélyen befogadott létszám (fő)
Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság	Heves Megyei Aranyhíd Egyesített Szociális Intézmény	Heves Megyei Aranyhíd Egyesített Szociális Intézmény Andornaktályai Szociális Otthona	Andornaktálya	Heves megye	25

Forrás: Szociális Ágazati Portál

Heves megyében egy rehabilitációs intézmény működik Andornaktályán fogyatékos személyek részére 25 férőhellyel.

Támogatott lakhatás

A támogatott lakhatás a fogyatékos személyek, a pszichiátriai betegek - ide nem értve a demens személyeket - és a szenvedélybetegek részére biztosított ellátás, amely az életkornak, egészségi állapotnak és önellátási képességnek megfelelően, az ellátott önálló életvitelének fenntartása, illetve elősegítése érdekében biztosítja

a, a lakhatási szolgáltatást,

b, az önálló életvitel fenntartása, segítése érdekében a mentálhigiénés, szociális munka körébe tartozó és egyéb támogató technikák alkalmazásával végzett esetvitelt,

c, a közszolgáltatások és a társadalmi életben való részvételt segítő más szolgáltatások igénybevételeiben való segítségnyújtást.

Forrás: 1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról

a, Támogatott lakhatás fogyatékos személyek részére

49. táblázat

Fenntartó neve	Szolgáltató neve	Székhely/telephely neve	Telephely települése	Ellátási területek (időskorúak nappali ellátása)	Engedélyen befogadott létszám (fő)
Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság	Bélapátfalvai Idősek, Fogyatékosok Otthona	Bélapátfalvai Idősek, Fogyatékosok Otthona Bélapátfalva, Bajcsy-Zsilinszky Endre utca 8. szám alatti telephelye	Bélapátfalva	Heves megye	6
Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság	Bélapátfalvai Idősek, Fogyatékosok Otthona	Bélapátfalvai Idősek, Fogyatékosok Otthona Mónosbél, Dózsa György utca 5. szám alatti telephelye	Mónosbél	Heves megye	12
Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság	Bélapátfalvai Idősek, Fogyatékosok Otthona	Bélapátfalvai Idősek, Fogyatékosok Otthona Nagyvisnyó, Fő út 75. szám. alatti telephelye	Nagyvisnyó	Heves megye	12
Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság	Bélapátfalvai Idősek, Fogyatékosok Otthona	Bélapátfalvai Idősek, Fogyatékosok Otthona Nagyvisnyó, Kenderes út 22. szám alatti telephelye	Nagyvisnyó	Heves megye	12
Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság	Bélapátfalvai Idősek, Fogyatékosok Otthona	Bélapátfalvai Idősek, Fogyatékosok Otthona Nagyvisnyó, Fő út 47. szám alatti telephelye	Nagyvisnyó	Heves megye	12
Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság	Bélapátfalvai Idősek, Fogyatékosok Otthona	Bélapátfalvai Idősek, Fogyatékosok Otthona Nagyvisnyó, Béke út 6. szám alatti telephelye	Nagyvisnyó	Heves megye	12
Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság	Bélapátfalvai Idősek, Fogyatékosok Otthona	Bélapátfalvai Idősek, Fogyatékosok Otthona Mónosbél, Petőfi Sándor utca 22. szám alatti telephelye	Mónosbél	Heves megye	6
Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság	Bélapátfalvai Idősek, Fogyatékosok Otthona	Bélapátfalvai Idősek, Fogyatékosok Otthona Mónosbél, Petőfi Sándor utca 19. szám alatti telephelye	Mónosbél	Heves megye	6
Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság	Bélapátfalvai Idősek, Fogyatékosok Otthona	Bélapátfalvai Idősek, Fogyatékosok Otthona Mónosbél, Kossuth Lajos út 24. szám alatti telephelye	Mónosbél	Heves megye	12
Szociális és	Bélapátfalvai	Bélapátfalvai Idősek,	Bükkszentm	Heves megye	12

Gyermekvédelmi Főigazgatóság	Idősek, Fogyatékosok Otthona	Fogyatékosok Otthona Bükkszentmárton, II. Rákóczi Ferenc út 12. szám alatti telephelye	árton		
Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság	Bélapátfalvai Idősek, Fogyatékosok Otthona	Bélapátfalvai Idősek, Fogyatékosok Otthona Bükkszentmárton, Zrínyi Miklós út 1. szám alatti telephelye	Bükkszentmárton	Heves megye	12
Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság	Bélapátfalvai Idősek, Fogyatékosok Otthona	Bélapátfalvai Idősek, Fogyatékosok Otthona Bükkszentmárton, Zrínyi Miklós út 11. szám alatti telephelye	Bükkszentmárton	Heves megye	12
Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság	Bélapátfalvai Idősek, Fogyatékosok Otthona	Bélapátfalvai Idősek, Fogyatékosok Otthona Szilvásvárad, Kossuth Lajos utca 29. szám alatti telephelye	Szilvásvárad	Heves megye	12
Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság	Bélapátfalvai Idősek, Fogyatékosok Otthona	Bélapátfalvai Idősek, Fogyatékosok Otthona Szilvásvárad, Meggyes utca 44. szám alatti telephelye	Szilvásvárad	Heves megye	12
Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság	Bélapátfalvai Idősek, Fogyatékosok Otthona	Bélapátfalvai Idősek, Fogyatékosok Otthona Bélapátfalva, Gyár utca 8/A. szám alatti telephelye	Bélapátfalva	Heves megye	12
Legyen Mindig Otthonuk Alapítvány	Legyen Mindig Otthonuk Alapítvány	Legyen mindig otthonuk	Gyöngyös	országos	10

Forrás: Szociális Ágazati Portál

Heves megyében 16 otthon intézményt működtetnek, melyek támogatott lakhatást biztosítanak fogyatékos személyek részére. A tizenhat otthonból 15 az SZGYF fenntartásában működik és 1 otthon alapítványi fenntartású, melyben elsősorban autista fiatalok élnek. Összesen a megyében 172 fő számára tudják biztosítani a támogatott lakhatási formát fogyatékos személyek részére.

A Legyen Mindig Otthonunk Alapítvány az enyhe, részben önállósra képes fogyatékos és autista fiatalok számára kialakított lakóotthont hozott létre adományokból. Ez a kezdeményezés szülői oldalról indult azzal a céllal, hogy a fogyatékos és autista gyermekeik számára a gondoskodást akkor is biztosítsák, ha már a család erőforrásai elfogynak, a szülők megöregednek. Ez a kezdeményezés jól mutatja, hogy nagy szükség lenne még több támogatott lakhatást biztosító lakóotthonra a megyében.

Fejlesztő foglalkoztatás

2017 januárjában megszületett és elfogadásra került az a jogszabály, mely az eddigi intézményen belüli szociális foglalkoztatást (munka-rehabilitációs és fejlesztő-felkészítő foglalkoztatást) megszünteti, s helyébe 2017. április 1-től bevezeti a fejlesztő foglalkoztatást.

A kialakításra került fejlesztő foglalkoztatás célja, hogy a gondozási, fejlesztési, illetve rehabilitációs tervben foglaltak szerint az egyén egészségi állapotának, életkorának, fizikai és mentális állapotának megfelelően fejlesztési és foglalkoztatási szolgáltatást nyújtson, ezáltal támogatva az egyén önálló munkavégzésre, illetve a nyílt munkaerő-piaci elhelyezkedésre való felkészítését. Mindez a gyakorlatban az által valósulhat meg, ha a fejlesztő foglalkoztatás-lehetőséget biztosít az értékteremtő foglalkoztatás létrehozására, tehát nem a képességbeli hiányosságokra, hanem a megmaradt képességekre, azok fejlesztésére fekteti a hangsúlyt; – az integráció támogatásával biztosítja a fogyatékos emberek munkaerőpiachoz való hozzáférést és törekszik arra, hogy amunkaképes lakók minél nagyobb létszámba jussanak munkához, illetve a munkán keresztül esélyt kaphassanak a helyi közösségekbe való beilleszkedésre. A munka értékének növelésével egyúttal az

érintettek önbecsülése és motivációja is nő. A fejlesztő foglalkoztatás a rehabilitációs célhoz kapcsolódóan elvárja, hogy a foglalkoztatás módja és a megjelenő elvárások, szabályok és feltételek minél inkább közelítsenek a nyílt munkaerő-piaci kritériumok jellemzőihez. Mindezt támogathatja a piacorientált szemléletmóderősítése, mely egyben a fenntarthatóság, a fejlesztés kulcsát is jelenti. (Forrás a TÁRS projekt Foglalkoztatási Munkacsoportja által összeállított „Fejlesztő foglalkoztatás” című kiadványa.)

50. táblázat

Fenntartó neve	Szolgáltató neve	Székhely/telephely neve	Telephely települése	Ellátási területek (időskorúak nappali ellátása)
Jó Szándék Alapítvány	Jó Szándék Alapítvány	Jó Szándék Alapítvány	Bélapátfalva	Heves megye
Tüskevár Alapítvány	Tüskevár Alapítvány	Tüskevár Alapítvány	Bélapátfalva	Heves megye
Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság	Bélapátfalvai Idősek, Fogyatékosok Otthona	Bélapátfalvai Idősek, Fogyatékosok Otthona	Bélapátfalva	Heves megye
Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság	Heves Megyei Aranyhíd Egyesített Szociális Intézmény	Heves Megyei Aranyhíd Egyesített Szociális Intézmény	Füzesabony	Heves megye
Gyöngyös Körzete Kistérség Többcélú Társulása	Kistérségi Humán Szolgáltató Központ	KHSZK Lokodi úti telephelye	Gyöngyös	Abasár, Adács, Atkár, Detk, Domszló, Gyöngyös, Gyöngyöshalász, Gyöngyösoroszi, Gyöngyöspata, Gyöngyöstarján, Halmajugra, Karácsond, Kisnána, Ludas, Markaz, Mátraszentimre, Nagyfüged, Nagyréde, Pálosvörösmart, Szúcsi, Vámosgyörk, Vécs, Visonta, Víznek
Magyarok Nagyasszonya Ferences Rendtartomány	Ferences Rendi Autista Segítő Központ, Általános Iskola, Fogyatékos Személyek Otthona, Gondzóháza, Lakóotthona és Nappali Ellátása	Autista Segítő Központ Lakóotthona	Karácsond	országos
Eger Megyei Jogú Város Önkormányzata	Egri Szociális Szolgáltató Intézmény	Értelmi Fogyatékosok Nappali Ellátó Központja	Eger	Eger
Egri Autista Alapítvány	Szent Anna Napközi Otthon	Szent Anna Napközi Otthon	Eger	Eger, Füzesabony, Noszvaj, Verpelét
Értelmi Fogyatékosokkal Élők és Segítőik Országos Érdekvédelmi Szövetsége	ÉFOÉSZ Védőotthon	ÉFOÉSZ Védőotthon	Andornaktály	országos
Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság	Heves Megyei Aranyhíd Egyesített Szociális Intézmény	Heves Megyei Aranyhíd Egyesített Szociális Intézmény Andornaktályai Szociális Otthona	Andornaktály	Heves megye
Szociális és	Heves Megyei	Heves Megyei Harmónia	Eger	Heves megye

Gyermekvédelmi Főigazgatóság	Harmónia Egyesített Szociális Intézmény	Egyesített Szociális Intézmény		
Magyar Speciális Művészeti Műhely Egyesület	Magyar Speciális Művészeti Műhely Egyesület	Magyar Speciális Művészeti Műhely Egyesület	Eger	Heves megye

Forrás: Szociális Ágazati Portál

Heves megyében önkormányzati (Eger) -, önkormányzati társulási (Gyöngyös Körzete Kistérség Többcélú Társulása) -, központi kormányzati (SZGYF) -, és nem állami fenntartó biztosít védett munkahelyeket az arra jogosultak részére, 12 telephelyen. Arra vonatkozóan nincs adat, hogy a megyében összesen hányan vesznek részt ilyen jellegű foglalkoztatásban, de az EFOP 1.6.3. Heves megyei projekt keretében szervezett szociális tematikájú Felzárkózási Munkacsoport Ülésen kompetens szerek visszajelzése szerint nagy igény van a fejlesztő foglalkoztatásra, és kapacitásbővítésre lenne szükség.

Gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatások Heves megyében

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvényben (Gyvt.) szerint a gyermekek védelme a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység. A gyermekek védelmét **pénzbeli, természetbeni ellátások**, személyes gondoskodást nyújtó **gyermekjóléti alapellátások**, illetve **gyermekvédelmi szakellátások**, valamint e törvényben meghatározott **hatósági intézkedések** biztosítják. A Gyvt. a gyermekvédelmi rendszer részének tekinti a bíróság által javítóintézeti nevelésre utalt, illetve letartóztatásba helyezett fiatakorúak javítóintézeti ellátását is.

Személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások

A személyes gondoskodás keretébe tartozó **gyermekjóléti alapellátások** körében a törvény négy kategóriát hozott létre:

- a **gyermekjóléti szolgáltatást**,
- a **gyermekek napközbeni ellátását**,
- a **gyermekek átmeneti gondozását**,
- (2019-től) a **gyermekek esélynövelő szolgáltatásait, a tanoda és biztos kezdet gyerekház**.

Gyermekjóléti szolgáltatások

A gyermekek és családok kiemelt támogatása érdekében a 2016. évtől átstrukturálódott az eddigi alapszolgáltatási rendszer és integrált szervezeti egységek gondoskodnak a családsegítés és gyermekjóléti szolgáltatások együttes biztosításáról. **Két új intézményi forma jött létre:**

- a **család- és gyermekjóléti szolgálat**,
- **család- és gyermekjóléti központ**.

A gyermekjóléti szolgáltatás feladata a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében a veszélyeztetettséget észlelő és jelző rendszer működtetése.

A család- és gyermekjóléti központ

A család- és gyermekjóléti központ egy adott járás területén működik és a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedések tartoznak a feladatkörébe. Továbbá a járás család- és gyermekjóléti szolgálatainak szakmai munkáját támogatja és a gyermekek védelmére irányuló tevékenységek ellátására egyéni és csoportos speciális szolgáltatásokat, programokat szervez. A gyermek veszélyeztetettségét, illetve a család, a személy krízishelyzetét észlelő rendszer működik települési és járási szinten is.

51. táblázat Heves megye 7 járásának család- és gyermekvédelmi központjai

Fenntartó neve	Szolgáltató neve	Székhely/telephely neve	Telephely települése	Ellátási területek (időskorúak nappali ellátása)
Füzesabony-Szihalom Szociális, Család- és Gyermekjóléti Intézményfenntartó Társulás	Füzesabony-Szihalom Szociális, Család-és Gyermekjóléti Központ	Füzesabony-Szihalom Szociális, Család-és Gyermekjóléti Központ	Füzesabony	Füzesabonyi járás
Bélapátfalvai Gyermekjóléti és Szociális Társulás	Bélapátfalvai Gyermekjóléti és Szociális Intézmény	Bélapátfalvai Gyermekjóléti és Szociális Intézmény	Bélapátfalva	Bélapátfalvai járás
Heves Város Önkormányzat	Heves Város Gyermekjóléti Központja és Családsegítő	Heves Város Gyermekjóléti Központja és Családsegítő Szolgálata	Heves	Hevesi járás

	Szolgálata			
Hatvan Város Önkormányzata	Szociális, Gyermekjóléti és Egészségügyi Szolgálat	Szociális, Gyermekjóléti és Egészségügyi Szolgálat	Hatvan	Hatvani járás
Pétevárasárai Járás Többcélú Társulás	"Aranykapu" Humán Szolgáltató Központ	"Aranykapu" Humán Szolgáltató Központ	Pétevárasára	Pétevárasárai járás
Eger Megyei Jogú Város Önkormányzata	Gyermekjóléti és Bölcsődei Igazgatóság	Család- és Gyermekjóléti Központ	Eger	Egri járás
Gyöngyös Körzete Kistérség Többcélú Társulása	Kistérségi Humán Szolgáltató Központ	KHSZK Lokodi úti telephelye	Gyöngyös	Gyöngyösi járás

Forrás: Szociális Ágazati Portál

Család- és gyermekjóléti szolgálat

A család- és gyermekjóléti szolgálatot minden települési önkormányzatnak kötelezően biztosítani kell a szociális, mentálhigiénés problémákkal küzdő vagy egyéb krízishelyzet megoldásához segítséget igénylő gyermekek, egyének, családok számára.

Családsegítés keretében biztosítani kell: szociális, életvezetési, mentálhigiénés tanácsadást, családgondozást, a veszélyeztetettséget észlelő jelzőrendszer működtetését, közösségfejlesztő, egyéni, csoportos terápiás programokat és szolgáltatásokat. A gyermekjóléti szolgáltatás a gyermek érdekeit védő speciális szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi és lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését.

52. táblázat Heves megye önkormányzati fenntartású Család- és gyermekjóléti szolgálatai

Fenntartó neve	Szolgáltató neve	Székhely/telephely neve	Telephely települése	Ellátási területek
Visonta Önkormányzata	Visonta Község Önkormányzata	Visonta Község Önkormányzata	Visonta	Atkár, Detk, Pálosvörösmart, Visonta
Ostoros Községi Önkormányzat	Alapszolgáltatási Központ	Alapszolgáltatási Központ	Ostoros	Ostoros
Ostoros Községi Önkormányzat	Alapszolgáltatási Központ	Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat	Novaj	Novaj
Parád Község Önkormányzat	Bendegúz Óvoda, Gyermekjóléti és Alapszolgáltató Intézmény	Bendegúz Óvoda, Gyermekjóléti és Alapszolgáltató Intézmény	Parád	Bodony, Parád,
Boldog Község Önkormányzata	Boldog Község Önkormányzata	Boldog Község Önkormányzata	Boldog	Boldog
Sirok Község Önkormányzat	Siroki Szociális és Gyermekjóléti Alapszolgáltatási Központ	Szociális és Gyermekjóléti Alapszolgáltatási Központ	Sirok	Sirok, Bükkszék, Terpes, Szajla,
Egerbakta Községi Önkormányzat	Egerbakta Községi Önkormányzat	Egerbakta Községi Önkormányzat	Egerbakta	Egerbakta, Bátor, Hevesaranyos, Szarvaskő
Felsőtárkány Község Önkormányzata	Felsőtárkány Község Önkormányzata	Felsőtárkány Község Önkormányzata	Felsőtárkány	Felsőtárkány, Noszvaj
Ecséd Község Önkormányzata	Ecséd Községi Önkormányzat	Ecséd Községi Önkormányzat	Ecséd	Ecséd
Csány Község Önkormányzata	Csány Község Önkormányzata	Csány Község Önkormányzata	Csány	Csány
Recsk Nagyközség	Recski Szociális Ellátó	Családsegítő és	Recsk	Recsk, Parádsasvár,

Önkormányzat	és Gyermekjóléti Intézmény	Gyermekjóléti Szolgálat		
Hort Nagyközség Önkormányzata	Horti Szociális Ellátó Intézmény	Horti Szociális Ellátó Intézmény	Hort	Hort
Heves Város Önkormányzata	Heves Város Gyermekjóléti Központja és Családsegítő Szolgálat	Heves Város Gyermekjóléti Központja és Családsegítő Szolgálat	Heves	Átány, Erdőtelek, Heves, Hevesvezekény, Kisköre, Kömlő, Pély, Tarnabod, Tarnaszentmiklós, Tarnasárány, Tenk, Tiszanána
Kerecsend Község Önkormányzata	Kerecsend Község Önkormányzata	Kerecsend Község Önkormányzata	Kerecsend	Demjén, Kerecsend,
Eger Megyei Jogú Város Önkormányzata	Gyermekjóléti és Bölcsődei Igazgatóság	Család- és Gyermekjóléti Szolgálat Felsővárosi Csoportja	Eger	Eger
Hatvan Város Önkormányzata	Szociális, Gyermekjóléti és Egészségügyi Szolgálat	Szociális, Gyermekjóléti és Egészségügyi Szolgálat	Hatvan	Hatvan, Kerekharaszt,
Eger Megyei Jogú Város Önkormányzata	Gyermekjóléti és Bölcsődei Igazgatóság	Család- és Gyermekjóléti Szolgálat Belvárosi Csoportja	Eger	Eger
Apc Község Önkormányzata	Apci Szociális Szolgáltató Intézmény	Apci Szociális Szolgáltató Intézmény	Apc	Apc
Tarnaörs Község Önkormányzata	Tarnaörs Község Önkormányzata	Tarnaörs Község Önkormányzata	Tarnaörs	Tarnaörs, Erk
Tarnaméra Község Önkormányzata	Tarnaméra Község Önkormányzata	Tarnaméra Község Önkormányzata	Tarnaméra	Boconád, Tarnaméra, Zaránk
Felsőtárkány Község Önkormányzata	Felsőtárkányi Szociális és Gyermekjóléti Intézmény	Felsőtárkányi Szociális és Gyermekjóléti Intézmény	Felsőtárkány	Felsőtárkány, Noszvaj,

Forrás: Szociális Ágazati Portál

53. táblázat Heves megye önkormányzati társulásai fenntartású Család- és gyermekjóléti szolgálatai

	Fenntartó neve	Szolgáltató neve	Székhely/telephely neve	Telephely települése	Ellátási területek
1.	Laskó-Rimamenti Szociális Ellátó- és gyermekjóléti Intézményfenntartó Mikrotársulás	Laskó-Rimamenti Szociális ellátó- és Gyermekjóléti Intézmény	Laskó-Rimamenti Szociális ellátó- és Gyermekjóléti Intézmény	Mezőtárkány	Besenyőtelek, Dormánd, Egerfarmos, Mezőszemere, Mezőtárkány
2.	Tarna-menti Szociális Intézményfenntartó Mikrotársulás	Tarna-menti Szociális Központ	Tarna-menti Szociális Központ	Kál	Aldebrő, Kál, Kápolna, Kompolt, Nagyút, Tófalva
3.	Egercsehi-Egerbocs-Szúcs-Bátor Községek Szociális Intézményfenntartó Társulás	Alapszolgáltatási Szociális Központ	Alapszolgáltatási Szociális Központ	Egercsehi	Egerbocs, Egercsehi, Szúcs
4.	Füzesabony-Szihalom Szociális, Család- és Gyermekjóléti Intézményfenntartó Társulás	Füzesabony-Szihalom Szociális, Család-és Gyermekjóléti Központ	Füzesabony-Szihalom Szociális, Család-és Gyermekjóléti Központ	Füzesabony	Füzesabony, Szihalom
5.	Verpeléti Gyermekjóléti és Családsegítő Szolgálat Társulás	Verpeléti Gyermekjóléti és Családsegítő Szolgálat Társulás	Verpeléti Gyermekjóléti és Családsegítő Szolgálat Társulás	Verpelét	Verpelét, Egerszalók, Egerszólát, Feldebrő, Tarnaszentmária
6.	Bélapátfalvai Gyermekjóléti és Szociális Társulás	Bélapátfalvai Gyermekjóléti és Szociális Intézmény	Bélapátfalvai Gyermekjóléti és Szociális Intézmény	Bélapátfalva	Bélapátfalva, Bükkszentmárton, Mónosbél
7.	Domoszlói Szociális Alapszolgáltatási Intézményi Társulás	Domoszlói Szociális Alapszolgáltatási Központ	Domoszlói Szociális Alapszolgáltatási Központ	Domoszló	Domoszló, Kislána, Vécs

8.	Szilvásvárad és Térsége Szociális Társulás	Szilvásvárad Szociális Szolgáltató Központ	Szilvásvárad Szociális Szolgáltató Központ	Szilvásvárad	Balaton, Bekölce, Mikófalva, Nagyvisnyó, Szilvásvárad
9.	Abasári Szociális és Gyermekjóléti Intézményfenntartó Társulás	Integrált Szociális Intézmény	Integrált Szociális Intézmény	Abasár	Abasár, Karácsond, Ludas, Nagyfüged
10.	Tisza- Mente Települési Önkormányzatok Mikrotérségi Társulása	Tisza- Mente- Települési Önkormányzatok Mikrotérségi Társulás Gyermekjóléti Szolgálat	Tisza- Mente- Települési Önkormányzatok Mikrotérségi Társulás Gyermekjóléti Szolgálat	Poroszló	Poroszló, Sarud, Újlőrincfalva
11.	Lőrinci Szociális Ellátó és Gyermekjóléti Intézményt Fenntartó Társulás	Szociális Ellátó- és Gyermekjóléti Intézmény	Szociális Ellátó- és Gyermekjóléti Intézmény Telephelye	Lőrinci	Heréd, Lőrinci, Nagykökényes, Petőfibánya, Rózsaszentmárton, Zagyvaszántó
12.	Andornaktálya-Maklár-Nagytálya Család- és Gyermekjóléti Szolgálat Társulás	Andornaktálya-Maklár-Nagytálya Család- és Gyermekjóléti Szolgálat Társulás	Andornaktálya-Maklár-Nagytálya Család- és Gyermekjóléti Szolgálat	Andornaktálya	Andornaktálya, Maklár, Nagytálya
13.	Pétervásárai Járás Többcélú Társulás	"Aranykapu" Humán Szolgáltató Központ	"Aranykapu" Humán Szolgáltató Központ	Pétervására	Bükkszenterzsébet, Erdőkövesd, Fedémes, Istenmezeje, Ivád, Kisfüzes, Mátraballa, Mátraderecske, Pétervására, Szentdomonkos, Tarnalelesz, Váraszó
14.	Gyöngyös Körzete Kistérség Többcélú Társulása	Kistérségi Humán Szolgáltató Központ	KHSZK Lokodi úti telephelye	Gyöngyös	Adács, Gyöngyös, Gyöngyöshalász, Gyöngyössolymos, Gyöngyöspata, Gyöngyöstarján, Gyöngyösoroszi, Mátraszentimre, Markaz, Nagyréde, Halmajugra, Szűcsi, Vámosgyörk, Visznek

Forrás: Szociális Ágazati Portál

Heves megye 121 településéből 18 településen az önkormányzat biztosítja a család- és gyermekjóléti szolgálatot saját lakosai részére, melyből 12 önkormányzat a szomszédos településen élők számára is nyújt szolgáltatást (Visonta, Parád, Sirok, Egerbakta, Felsőtárkány, Recsk, Heves, Kerecsend, Hatvan, Tarnaörs, Tarnaméra, Ostoros). Összesen 47 településen biztosított a család- és gyermekjóléti szolgálat önkormányzati fenntartás révén.

14 önkormányzati társulás biztosít család- és gyermekjóléti szolgálatot 74 településen.

Gyermekek napközbeni ellátása

A gyermekek napközbeni ellátásának formái a gyermekek életkorának megfelelően:

1. Bölcsődei ellátás (bölcsőde, mini bölcsőde, családi bölcsőde, munkahelyi bölcsőde)
2. Napközbeni gyermekfelügyelet
3. Alternatív napközbeni ellátás

A gyermekek napközbeni ellátásaként a családban élő gyermekek életkorának megfelelő **nappali felügyeletét, gondozását, nevelését, foglalkoztatását és étkeztetését** kell megszervezni azon gyermekek számára, akiknek szülei, nevelői, gondozói **munkavégzésük**, munkaerő-piaci részvételt elősegítő

programban, képzésben való részvételük, **betegségük vagy egyéb ok miatt** napközbeni ellátásukról nem tudnak gondoskodni. A Gyvt. törvényben foglaltak szerint a települési önkormányzat a személyes gondoskodást nyújtó alapellátások keretében biztosítja a gyermekek napközbeni ellátását.

Bölcsődei ellátás

Bölcsődei ellátásban a gyermekek 20 hetes kortól 3 éves korukig részesülhetnek, kivéve, ha a gyermek a harmadik életévét betöltötte, de testi vagy értelmi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre, óvodai jelentkezését az orvos nem javasolja – ebben az esetben a gyermek negyedik életévének betöltését követő augusztus 31-ig gondozható, nevelhető-, valamint ha a gyermek sajátos nevelési igényű, illetve korai fejlesztésre, gondozásra jogosult – ebben az esetben a hatodik életévének betöltését követő augusztus 31-ig részesülhet bölcsődei ellátásban.

54. táblázat Bölcsődei ellátás

	Fenntartó neve	Szolgáltató neve	Székhely/telephely neve	Telephely települése	Ellátási területek	Engedélyezett befogadott létszám
1.	Hatvan Város Önkormányzata	Szociális, Gyermekjóléti és Egészségügyi Szolgálat	Hajós Alfréd úti Bölcsőde	Hatvan	Kerekharaszt, Hatvan,	23
2.	Hatvan Város Önkormányzata	Szociális, Gyermekjóléti és Egészségügyi Szolgálat	Mohács úti Bölcsőde	Hatvan	Hatvan, Kerekharaszt,	84
3.	Bélapátfalva - Bükkzentmárton - Mónosbél Köznevelési Intézményfenntartó Társulás	Bélapátfalvai Százszorszép Óvoda, Bölcsőde és Konyha	Bölcsőde	Bélapátfalva	Bükkzentmárton, Balaton, Bekölce, Egercsehi, Nagyvisnyó, Szúcs, Bélapátfalva, Mónosbél, Bátor, Egerbocs, Hevesaranyos, Mikófalva, Szilvásvár, ad,	24
4.	Gyöngyöspata Város Önkormányzata	Gyöngyöspatai Bokréta Óvoda és Bölcsőde	Gyöngyöspatai Bokréta Óvoda és Bölcsőde	Gyöngyöspata	Gyöngyöspata	13
5.	Apc Község Önkormányzata	Apci Szociális Szolgáltató Intézmény	Községi Bölcsőde	Apc	Apc, Boldog, Csány, Ecséd, Heréd, Hort, Kerekharaszt, Lőrinci, Nagykökényes, Petőfibánya, Rózsaszentmárton, Zagyvaszántó, Jobbágyi, Szarvasgede,	14
6.	Pétervására Város, Váraszó és Kisfüzes Községek Önkormányzatai Óvodafenntartó Társulása	Pétervásárai Napköziotthonos Óvoda és Bölcsőde	Pétervásárai Napköziotthonos Óvoda és Bölcsőde	Pétervására	Pétervására, Váraszó, Kisfüzes,	24

Forrás: Szociális Ágazati Portál

Heves megyében 13 bölcsőde működik (2019.10.07. állapotok alapján), melyek közül 4 Eger városban látja el a kisgyermeket.

a, Bölcsőde

55. táblázat Bölcsődék

	Fenntartó neve	Szolgáltató neve	Székhely/telephely neve	Telephely települése	Ellátási területek	Engedélyen befogadott létszám
1.	Sirok Község Önkormányzat	Siroki Szociális és Gyermekjóléti Alapszolgálati Központ	Szociális és Gyermekjóléti Alapszolgálati Központ	Sirok	Parád, Recsk, Sirok, Terpes, Bükkszék, Parádsasvár, Szajla,	14
2.	Eger Megyei Jogú Város Önkormányzata	Gyermekjóléti és Bölcsődei Igazgatóság	Montessori Bölcsőde	Eger	Eger	78
3.	Eger Megyei Jogú Város Önkormányzata	Gyermekjóléti és Bölcsődei Igazgatóság	Semmelweis Ignác Bölcsőde	Eger	Eger	82
4.	Eger Megyei Jogú Város Önkormányzata	Gyermekjóléti és Bölcsődei Igazgatóság	Cecey Éva Bölcsőde	Eger	Eger	52
5.	Gyöngyös Város Önkormányzata	Dobó úti Bölcsőde	Dobó úti Bölcsőde Jeruzsálem úti telephelye	Gyöngyös	Gyöngyös	26
6.	Eger Megyei Jogú Város Önkormányzata	Gyermekjóléti és Bölcsődei Igazgatóság	Dobó Katica Bölcsőde és Családi Bölcsőde Hálózat	Eger	Eger	48
7.	Füzesabony-Dormánd Köznevelési Intézményfenntartó Mikrotársulás	Füzesabonyi Pöttömke Óvoda és Bölcsőde	Füzesabonyi Pöttömke Óvoda és Bölcsőde	Füzesabony	Füzesabony	28
8.	Füzesabony Város Önkormányzata	Füzesabonyi Hétszínvirág Óvoda és Bölcsőde	Füzesabonyi Hétszínvirág Óvoda és Bölcsőde	Füzesabony	Füzesabony	28
9.	Besenyőtelek Község Önkormányzata	Besenyőtelki Általános Művelődési Központ	Besenyőtelki Bóbita Óvoda és Bölcsőde	Besenyőtelek	Besenyőtelek, Mezőtárkány, Dormánd, Füzesabony,	12
10.	Gyöngyös Város Önkormányzata	Visonta Úti Bölcsőde és Családi Bölcsőde Hálózat	Visonta Úti Bölcsőde és Családi Bölcsőde Hálózat	Gyöngyös	Gyöngyös	56
11.	Lőrinci Város Önkormányzata	Lőrinci „Napsugár” Óvoda és Bölcsőde	Bölcsőde	Lőrinci	Heréd, Rózsaszentmárton, Zagyvaszántó, Lőrinci, Petőfibánya,	12
12.	Gyöngyös Város Önkormányzata	Dobó úti Bölcsőde	Dobó úti Bölcsőde	Gyöngyös	Gyöngyös	110
13.	Heves Város Önkormányzat	Heves Városi Óvodák és Bölcsőde Köznevelési Intézmény	Heves Városi Óvodák és Bölcsőde Köznevelési Intézmény Bölcsőde Tagintézménye	Heves	Heves	40

Forrás: Szociális Ágazati Portál

b, Családi bölcsődék

A családi bölcsődében is 20 hetes korától 3 éves koráig nevelhető, gondozható a kisgyermek. A családi bölcsőde a szolgáltatásjellegéből adódóan az intézményi ellátásoktól sokkal egyszerűbben, gyorsabban

kialakítható - akár a szolgáltatást nyújtó saját otthonában, vagy más e célra kialakított helyiségben. Családi bölcsődében legfeljebb 5 gyermek nevelhető, gondozható, kivéve, ha a bölcsődei szolgáltatást nyújtó személy mellett segítő személyt is alkalmaznak – ebben az esetben a meghatározott létszámon felül még 2 gyermek ellátása biztosítható. A családi bölcsődében kettő munkakör létesíthető, a szolgáltatást nyújtó személy egy 100 órás tanfolyam (a bölcsődei szolgáltatást nyújtó személyek képesítési előírásait meghatározó miniszteri rendeletben előírt tanfolyam) keretében szerezheti meg a szolgáltatás nyújtására jogosító tanúsítványt, vagy a kisgyermeknevelő munkakör, melynek képesítési előírásait az NM rendelet tartalmazza.

56. táblázat Családi bölcsődék önkormányzati fenntartásban

	Fenntartó neve	Szolgáltató neve	Székhely/telephely neve	Telephely települése	Ellátási területek	Engedélyen befogadott létszám
1.	Eger Megyei Jogú Város Önkormányzata	Gyermekjóléti és Bölcsődei Igazgatóság	Családok Átmeneti Otthona, I. sz. Családi Bölcsőde	Eger	Heves megye	7
2.	Eger Megyei Jogú Város Önkormányzata	Gyermekjóléti és Bölcsődei Igazgatóság	Felsőtárkány II. Családi Bölcsőde	Felsőtárkány	Heves megye	5
3.	Felsőtárkány Község Önkormányzata	Felsőtárkányi Óvoda és Bölcsőde	Felsőtárkányi Óvoda és Bölcsőde	Felsőtárkány	Felsőtárkány	7
4.	Eger Megyei Jogú Város Önkormányzata	Gyermekjóléti és Bölcsődei Igazgatóság	III. sz. Családi Bölcsőde	Eger	Heves megye	7
5.	Maklár Község Önkormányzata	Maklár Község Önkormányzata	Mesekert Családi Bölcsőde	Maklár	Heves megye	7
6.	Eger Megyei Jogú Város Önkormányzata	Gyermekjóléti és Bölcsődei Igazgatóság	Családi Bölcsőde Eger IV	Eger	Heves megye	7
7.	Kerecsend Község Önkormányzata	Kerecsend Község Önkormányzata	Tádé. Családi Bölcsőde	Kerecsend	Heves megye	7
8.	Kerecsend Község Önkormányzata	Kerecsend Község Önkormányzata	Mazsola Családi Bölcsőde	Kerecsend	Heves megye	7
9.	Eger Megyei Jogú Város Önkormányzata	Gyermekjóléti és Bölcsődei Igazgatóság	II. sz Családi Bölcsőde	Eger	Heves megye	7
10.	Nagyréde Nagyközség Önkormányzata	Törpike Családi Bölcsőde	Törpike Családi Bölcsőde	Nagyréde	Nagyréde	7
11.	Nagyréde Nagyközség Önkormányzata	Kis Fóka Családi Bölcsőde	Kis Fóka Családi Bölcsőde	Nagyréde		5
12.	Szúcsi Község Önkormányzata	Tündérvölgy Családi Bölcsőde	Tündérvölgy Családi Bölcsőde	Szúcsi	Szúcsi	5
13.	Visonta Önkormányzata	Visontai Szivárvány Óvoda és Konyha	Kis Delfin Családi Bölcsőde	Visonta	Heves megye	5
14.	Visonta Önkormányzata	Visontai Szivárvány Óvoda és Konyha	Kis Pingvin Családi Bölcsőde	Visonta	Heves megye	5
15.	Domoszló Község Önkormányzata	Margaréta Óvoda	Manócska Családi Napközi – Manócska Családi Bölcsőde	Domoszló	Domoszló	5
16.	Abasári Szociális és Gyermekjóléti	Integrált Szociális	Szociális Intézmény Családi Bölcsődei Mini	Abasár	Abasár-Domoszló, Gyöngyös,	7

	Intézményfenntartó Társulás	Intézmény	Manó Családi Bölcsőde II		Markaz, Pálosvörösmart, Visonta, Ludas, Nagyfűged, Karácsond, Halmajugra, Vécs,	
17.	Abasári Szociális és Gyermekjóléti Intézményfenntartó Társulás	Integrált Szociális Intézmény	Integrált Szociális Intézmény Családi Bölcsődéi Mini Manó Családi Bölcsőde I.	Abasár	AbasárDomoszló, Gyöngyös, Markaz, Pálosvörösmart, Visonta, Ludas, Nagyfűged, Karácsond, Halmajugra, Vécs,	7
18.	Markaz Község Önkormányzata	Markazi Többcélú Közoktatási Intézmény	Szivárvány Családi Bölcsőde	Markaz	Markaz	7
19.	Gyöngyössolymos Község Önkormányzata	Solymosy Óvoda Gyöngyössolymos	Sólyomfióka Családi Bölcsőde 2.	Gyöngyössolymos	Heves megye	7
20.	Gyöngyössolymos Község Önkormányzata	Solymosy Óvoda Gyöngyössolymos	Sólyomfióka Családi Bölcsőde 1	Gyöngyössolymos	Heves megye	7
21.	Gyöngyöstarján Község Önkormányzata	Mosolyfalva Óvoda	Gyöngyöstarjáni Napköziotthonos Óvoda Süni Családi Bölcsőde	Gyöngyöstarján	Heves megye	7
22.	Gyöngyös Város Önkormányzata	Visonta Úti Bölcsőde és Családi Bölcsőde Hálózat	Törpilla Családi Bölcsőde	Gyöngyös	Gyöngyös	7
23.	Gyöngyös Város Önkormányzata	Visonta Úti Bölcsőde és Családi Bölcsőde Hálózat	Tücsöktanya Családi Bölcsőde	Gyöngyös	Gyöngyös	5
24.	Gyöngyös Város Önkormányzata	Visonta Úti Bölcsőde és Családi Bölcsőde Hálózat	Ficánka Családi Bölcsőde	Gyöngyös	Gyöngyös	5
25.	Gyöngyös Város Önkormányzata	Visonta Úti Bölcsőde és Családi Bölcsőde Hálózat	Minimanó Családi Bölcsőde	Gyöngyös	Gyöngyös	5
26.	Szihalom Település Önkormányzata	Szihalmi Óvoda, Családi bölcsőde	Szihalmi Óvoda, Családi bölcsőde	Szihalom	Szihalom	7
27.	Egerszalók Község Önkormányzata	Csicsergő Családi Bölcsőde	Csicsergő Családi Bölcsőde	Egerszalók	Egerszalók	7
28.	Maklár Község Önkormányzata	Tipegő Családi Bölcsőde	Tipegő Családi Bölcsőde	Maklár	Heves megye	6

Forrás: Szociális Ágazati Portál

57. táblázat Családi bölcsődék egyházi, alapítványi, nonprofit fenntarásban

	Fenntartó neve	Szolgáltató neve	Székhely/telephely neve	Telephely települése	Ellátási területek	Engedélyezett befogadott létszám
1.	Üdvhadserg Szabadegyház Magyarország	Üdvhadserg Reménység Centrum „Tarka-barka” Családi	Üdvhadserg Reménység Centrum „Tarka-barka” Családi Bölcsőde	Gyöngyös	Gyöngyösi járás	5

		Bölcsőde				
2.	Üdvhadsereg Szabadegyház Magyarország	Üdvhadsereg Reménység Centrum „Izgó-mozgó” Családi Bölcsőde	Üdvhadsereg Reménység Centrum „Izgó-mozgó” Családi Bölcsőde	Gyöngyös	Gyöngyösi járás	5
3.	DokiPed Egészségügyi, Oktatási Szolgáltató és Kereskedelmi Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság	Kertész Ölelő Családi Bölcsőde	Kertész Ölelő Családi Bölcsőde	Eger	Heves megye	7
4.	DokiPed Egészségügyi, Oktatási Szolgáltató és Kereskedelmi Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság	Kertész Ringató Családi Bölcsőde	Kertész Ringató Családi Bölcsőde	Eger	Országos	7
5.	Tiszáninneri Református Egyházkerület	: Eötvös József Református Oktatási Központ	: Eötvös József Református Oktatási Központ Tündérkert Óvoda Szivárvány Családi Bölcsőde	Heves	Országos	5
6.	Akkuker 60 Kft.	Hófehérke Családi Bölcsőde	Hófehérke Családi Bölcsőde	Hatvan	Országos	n.a.
7.	EuroHungaricum Alapítvány	Csiribiri Családi Bölcsőde	Csiribiri Családi Bölcsőde	Hatvan	Országos	7
8.	MINI AKADÉMIA Gyermekek Alapítvány	Gólyafészek Családi Bölcsőde	Gólyafészek Családi Bölcsőde	Hatvan	Országos	5
9.	MINI AKADÉMIA Gyermekek Alapítvány	Mini Akadémia Családi Bölcsőde	Mini Akadémia Családi Bölcsőde	Hatvan	Országos	5
10.	Csillagkert Alapítvány	Csillagkert Családi Bölcsőde	Csillagkert Családi Bölcsőde	Eger	Országos	7
11.	Csillagkert Alapítvány	Csillagvirág Családi Bölcsőde	Csillagvirág Családi Bölcsőde	Eger	Országos	7
12.	Andornaktályai Református Misszió Egyházközség	Hét Krajcár Családi Bölcsőde	Hét Krajcár Családi Bölcsőde	Andornaktálya	Egri járás	7
13.	Fecskefészek Csa-Na Nonprofit kft.	Fecskefészek Csa-Na Nonprofit kft.	Fecskefészek Csa-Na Nonprofit kft.	Eger	Országos	7
14.	EuroHungaricum Alapítvány	Csiribiri II. Családi Bölcsőde	Csiribiri II. Családi Bölcsőde	Hatvan		7
15.	EuroHungaricum Alapítvány	Csiribiri III. Családi Bölcsőde	Csiribiri III. Családi Bölcsőde	Hatvan		7

Forrás: Szociális Ágazati Portál

c, Mini bölcsőde

A mini bölcsőde olyan bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, mely a bölcsőde intézményéhez képest kisebb létszámú csoportban, egyszerűbb személyi, tárgyi és működtetési feltételek mellett nyújt szakszerű gondozást és nevelést. Az új intézménytípus bevezetésével lehetőség nyílik arra, hogy amennyiben a településen legfeljebb 7 kisgyermek – ha valamennyi gyermek betöltötte a második életévét, akkor 8 fő – ellátására jelentkezik igény, abban az esetben egy, a bölcsődétől egyszerűbb létesítési és működtetési formát hozzon létre a települési önkormányzat. Ha a bölcsődei csoportban sajátos nevelési igény, illetve korai fejlesztésre, gondozásra jogosult gyermeket is ellátnak – ebben az esetben legfeljebb 5, illetve 3 fő kisgyermek nevelhető, gondozható a sajátos nevelési igényű gyermekek létszámától függően.

A mini bölcsődében csoportonként szükséges 1 fő kisgyermeknevelő és 1 fő bölcsődei dajka alkalmazása. A mini bölcsőde szervezetenként működhet óvoda mellett is.

58. táblázat Mini bölcsődék önkormányzati fenntartásban

	Fenntartó neve	Szolgáltató neve	Székhely/telephely neve	Telephely települése	Ellátási területek	Engedélyezett befogadott létszám
1.	Boldog Község Önkormányzata	Boldogi Csicsergő Óvoda és Mini Bölcsőde	Boldogi Csicsergő Óvoda és Mini Bölcsőde	Boldog	Boldog	8
2.	Recsk Nagyközség Önkormányzat	Csengővár Óvoda és Mini Bölcsőde	Csengővár Óvoda és Mini Bölcsőde	Recsk	Recsk	8
3.	Poroszló-Újlőrincfalva Köznevelési Intézményfenntartó Társulás	Poroszlói Napsugár Óvoda és Egységes Óvoda-Bölcsőde	Poroszlói Napsugár Óvoda és Egységes Óvoda-Bölcsőde	Poroszló	PoroszlóÚjlőrincfalva,	7
4.	Petőfibánya Község Önkormányzata	Petőfibányai Mini Manó Óvoda és Bölcsőde	Petőfibányai Mini Manó Óvoda és Bölcsőde	Petőfibánya	Petőfibánya	7
5.	Ostoros Községi Önkormányzat	Ostoros Szőlőfűrt Óvoda és Mini Bölcsőde	Mini Bölcsőde	Ostoros	Egri járás	7

Forrás: Szociális Ágazati Portál

d, Munkahelyi bölcsőde

A munkahelyi bölcsőde olyan bölcsődei ellátást nyújtó szolgáltatás, melyet a foglalkoztató tart fenn elsősorban a nála keresőtevékenységet folytató személyek gyermekei részére. Munkahelyi bölcsődét a foglalkoztatón kívül a foglalkoztatóval kötött megállapodás alapján más fenntartó is fenntarthat (a foglalkoztatónál keresőtevékenységet folytató személyek gyermekei bölcsődei ellátásának biztosítására). A szolgáltatás jellegű – nem intézményi keretek között – munkahelyi bölcsőde elsősorban a munkavégzés helyéül szolgáló épületben, a foglalkoztató tulajdonában álló ingatlanban, vagy a foglalkoztató által e célra bérelt ingatlanban működhet. Az ellátható gyermekek száma egy munkahelyi bölcsődei csoportban legfeljebb 7 fő lehet (ha minden gyermek betöltötte a második évét 8 fő). Az ellátás biztosításához 1 fő szolgáltatást nyújtó személy vagy kisgyermeknevelő szükséges – a fenntartó döntése alapján –, amennyiben pedig ötnél több gyermek ellátása történik, szükséges plusz 1 fő segítő személy alkalmazása is, azonban az alkalmazás feltételeiben a fenntartó maga dönthet (teljes munkaidős, részmunkaidős, szociális gondozói díjban részesülő személy). A segítő személy munkaidejét a gyermekek napirendjéhez igazítottan kell meghatározni. A munkahelyi bölcsődében több csoport is létrehozható.

59. táblázat Munkahelyi bölcsőde

	Fenntartó neve	Szolgáltató neve	Székhely/telephely neve	Telephely települése	Ellátási területek	Engedélyezett befogadott létszám
1.	Állami Egészségügyi Ellátó Központ	Albert Schweitzer Kórház – Rendelőintézet	Kistücsök Munkahelyi Bölcsőde	Hatvan	országos	7
2.	Állami Egészségügyi Ellátó Központ	Albert Schweitzer Kórház – Rendelőintézet	Babóca Munkahelyi Bölcsőde	Hatvan	országos	5

Forrás: Szociális Ágazati Portál

Napközbeni gyermekfelügyelet

A napközbeni gyermekfelügyelet a gyermekek napközbeni ellátásának olyan szolgáltatási formája, melyben a szolgáltatást nyújtó személy a gyermekek életkorának megfelelően ellátást biztosít a bölcsődei ellátásban, óvodai nevelésben nem részesülő, illetve az óvodai nevelés alól felmentett gyermekeknek, a magántanuló számára, illetve az iskolai oktatásban részesülő tanuló számára a

kötelező tanórai és egyéb foglalkozáson való részvételének idején kívül, valamint a tanítási szünetekben.

Napközbeni gyermekfelügyelet keretében a gyermek 20 hetes korától annak a tanévnek a végéig gondozható, amelyben a 14. életévét betölti, kivétel ez alól a sajátos nevelési igényű, illetve korai fejlesztésre és gondozásra jogosult gyermek, mert ő annak a tanévnek a végéig részesülhet ellátásban, amelyben a 16. életévét betölti.

A napközbeni gyermekfelügyelet megszervezhető a szolgáltatást nyújtó saját otthonában, más, e célra kialakított helyiségben, vagy a szülő, törvényes képviselő otthonában.

Napközbeni gyermekfelügyelet keretében a saját, napközbeni ellátást máshol igénybe nem vevő gyermeket is beleértve legfeljebb 7 gyermek napközbeni ellátása biztosítható. Kivételt képez, ha a napközbeni gyermekfelügyelet szolgáltatásban sajátos nevelési igényű, illetve korai fejlesztésre, gondozásra jogosult gyermek ellátását is biztosítja a szolgáltatást nyújtó. Egy sajátos nevelési igényű, illetve korai fejlesztésre és gondozásra jogosult gyermek ellátása esetén a maximális gyermeklétszám 5 fő, kettő vagy három sajátos nevelési igényű, illetve korai fejlesztésre, gondozásra jogosult gyermek ellátása esetén legfeljebb 3 fő gyermek napközbeni ellátása biztosítható.

60. táblázat Napközbeni gyermekfelügyelet

	Fenntartó neve	Szolgáltató neve	Székhely/telephely neve	Telephely települése	Ellátási területek	Engedélyen befogadott létszám
1.	Eger Megyei Jogú Város Önkormányzata	Gyermekjóléti és Bölcsődei Igazgatóság	Semmelweis Ignác Bölcsőde	Eger	Eger	7
2.	Üdvhadserreg Szabadegyház Magyarország	Üdvhadserreg Reménység Centrum	Üdvhadserreg Reménység Centrum	Gyöngyös	Gyöngyösi járás	5

Forrás: Szociális Ágazati Portál

Alternatív napközbeni ellátás

Alternatív napközbeni ellátásnak minősül a játszótéri program, játszóház, klubfoglalkozás keretében nyújtott szabadidős és prevenciós szolgáltatás, mely a gyermek szocializációját támogatja, illetve erősíti a szülő-gyermek kapcsolatot, valamint a csellengő, vagy veszélyeztetett iskoláskorú gyermekek számára biztosít nappali felügyeletet, sport-, illetve egyéb foglalkozást, étkeztetést. Az alternatív napközbeni ellátások a helyi igényekhez igazodóan, gyermekjóléti, gyermekvédelmi tevékenységhez kapcsolódóan megszervezett, önálló szakmai programban rögzített tevékenységek, melynek során kiemelt figyelmet kell tulajdonítani a prevenciónak, a szocializációnak, a korai, egyéni és csoportos fejlesztéseknek. A tevékenységek időpontja és rendszeressége is a helyi szükségleteknek és igényeknek megfelelően alakítható. Ez az ellátási forma különösen azokban az időszakokban indokolt, amikor az iskolai napközi nem működik, illetve azon túl igény jelentkezik a gyermekek felügyeletére és foglalkoztatására, továbbá amikor nincs tanítás az iskolában.

Gyermekek esélynövelő szolgáltatásai

Biztos Kezdet Gyerekház

Ez az új gyermekjóléti alapellátási forma 2013-tól került be a jogi szabályozásba. A Biztos Kezdet Gyerekház célja a hátrányos helyzetű, vagy halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek egészséges fejlődésének biztosítását támogató, fejlődési lemaradását kompenzáló, a szülői kompetenciákat erősítő, a szülő és különösen az óvodáskorú még el nem ért gyermek számára együttesen biztosított társadalmi felzárkózást segítő, prevenciós szolgáltatás biztosítása.

61. táblázat Biztos Kezdet Gyerekház

	Fenntartó neve	Szolgáltató neve	Székhely/telephely neve	Telephely települése	Ellátási területek
1.	Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület	Magyar Máltai Szeretetszolgálat Mazsola Biztos Kezdet Gyerekház	Magyar Máltai Szeretetszolgálat Mazsola Biztos Kezdet Gyerekház	Tarnabod	Tarnabod
2.	Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület	Mikka Makka Biztos Kezdet Gyerekház	Mikka Makka Biztos Kezdet Gyerekház	Erk	Erk
3.	Bükkszenterzsébet Község Önkormányzat	Aprócska Biztos Kezdet Gyerekház	Aprócska Biztos Kezdet Gyerekház	Bükkszenterzsébet	Bükkszenterzsébet, Fedémes, Szentdomonkos, Tarnalelesz
4.	Kápolna Község Roma Nemzetiségi Önkormányzata	Kápolnai Biztos Kezdet Gyerekház	Kápolnai Biztos Kezdet Gyerekház	Kápolna	Kápolna
5.	Kerecsend Község Önkormányzata	Kerecsendi Apró Lábak Biztos Kezdet Gyerekház	Kerecsendi Apró Lábak Biztos Kezdet Gyerekház	Kerecsend	Kerecsend

Forrás: Szociális Ágazati Portál

Tanoda

62. táblázat Tanoda

	Fenntartó neve	Szolgáltató neve	Székhely/telephely neve	Telephely települése	Ellátási területek	Szolgáltatás vége
1.	Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület	Gézengúz Tanoda Tarnabod	Gézengúz Tanoda Tarnabod	Tarnabod	Tarnabod	Határozatlan
2.	Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület	Máltai Tankuckó Tanoda	Máltai Tankuckó Tanoda	Tarnazsadány	Tarnazsadány, Tarnaméra,	2038-07-31
3.	Hét Kútforrás Szociális Alapítvány	Szent Márton Tanoda	Szent Márton Tanoda	Pétevársára	Pétevársára, Bükkszék, Bükkszenterzsébet, Erdőkövesd, Istenmezeje, Ivád, Mátraballa, Mátraderecske, Sirok, Szajla, Szentdomonkos, Tarnalelesz, Terpes, Váraszó	Határozatlan
4.	Hét Kútforrás Szociális Alapítvány	Kanászvár Tanoda	Kanászvár Tanoda	Mátraderecske	Mátraballa, Mátraderecske, Recsk,	Határozatlan
5.	Hét Kútforrás Szociális Alapítvány	Tisztaforrás Tanoda	Tisztaforrás Tanoda	Váraszó	Váraszó, Ivád, Istenmezeje, Erdőkövesd, Pétevársára	2021-12-31+01:00
6.	Hét Kútforrás Szociális Alapítvány	Ércső Tanoda	Ércső Tanoda	Terpes	Sirok, Szajla, Bükkszék, Terpes	
7.	Együttműködő Közösségépítő Egyesület	HatásPont Tanoda	HatásPont Tanoda	Gyöngyös	Gyöngyösi járás	2019-12-31
8.	Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület	Pom-Pom Tanoda	Pom-Pom Tanoda	Erk	Erk	2019-12-31

9.	A Kerecsendi Fiatalok Továbbtanulásáért Közalapítvány	Kerecsendi Sólymok Tanoda	Kerecsendi Sólymok Tanoda	Kerecsend	Kerecsend	Határozatlan
----	---	---------------------------	---------------------------	-----------	-----------	--------------

Forrás: Szociális Ágazati Portál

Gyermekek átmeneti gondozást nyújtó szolgáltatásai

Családok átmeneti otthona

A családok átmeneti otthonának működtetése minden harmincezer főnél több lakost számláló települési önkormányzat kötelező feladata. Családok átmeneti otthonába az otthontalanná vált szülő kérelmére az egész család, egyes családtagok és gyermekeik, valamint a válsághelyzetbe került várandós anya és születendő gyermeke nyerhet elhelyezést legfeljebb tizenkét hónapig, ami hat hónappal, szükség esetén a tanítási idő végéig meghosszabbítható. A szükség szerinti ellátást biztosító intézményben legalább 12 legfeljebb 40 fő együttes elhelyezésére van lehetőség.

63. táblázat Családok átmeneti otthona

	Fenntartó neve	Szolgáltató neve	Székhely/telephely neve	Telephely települése	Ellátási területek	Engedélyen befogadott létszám
1.	Gyöngyös Körzete Kistérség Többcélú Társulása	Kistérségi Humán Szolgáltató Központ	Családok Átmeneti Otthona, Hajléktalanok Gondozóháza, Gyermekek Átmeneti Otthona	Gyöngyös	Heves megye	25
2.	Eger Megyei Jogú Város Önkormányzata	Gyermekjóléti és Bölcsődei Igazgatóság	Családok Átmeneti Otthona, I. sz. Családi Bölcsőde	Eger	Heves megye	38

Forrás: Szociális Ágazati Portál

Gyermekek átmeneti otthona

A gyermekek átmeneti otthonának működtetése minden húszezer főnél több lakost számláló települési önkormányzat kötelező feladata. Gyermekek átmeneti otthonába olyan gyermek kerülhet, aki átmenetileg ellátás és felügyelet nélkül maradt, valamint akinek ellátása a család életvezetési nehézségei miatt veszélyeztetett. Az otthonban a szülő kérelmére, illetve beleegyezésével a tizenkettedik életévét betöltött gyermek helyezhető el legfeljebb tizenkét hónapra, ami hat hónappal, szükség esetén a tanítási idő végéig meghosszabbítható. A teljes körű ellátást nyújtó intézményben legalább 12 legfeljebb 40 gyermek együttes gondozása látható el.

64. táblázat Gyermekek átmeneti otthona

	Fenntartó neve	Szolgáltató neve	Székhely/telephely neve	Telephely települése	Ellátási területek	Engedélyen befogadott létszám
1.	Gyöngyös Körzete Kistérség Többcélú Társulása	Kistérségi Humán Szolgáltató Központ	Családok Átmeneti Otthona, Hajléktalanok Gondozóháza, Gyermekek Átmeneti Otthona	Gyöngyös	Heves megye, Jász-Nagykunszolnok megye, Vecsés	12

Forrás: Szociális Ágazati Portál

Helyettes szülők

A helyettes szülő a gyermeknek az ő vagy szülője kérelmére, illetve beleegyezésével teljes körű ellátást biztosít saját háztartásában, határozott időtartamra. A helyettes szülővel a települési önkormányzat alapellátás biztosító intézménye, mint működtető vagy a gyermekvédelmi szakellátás intézményei kötnek megállapodást ennek a feladatnak az ellátására.

65. táblázat Nem hálózat keretében nyújtott helyettes szülői ellátás

	Fenntartó neve	Szolgáltató neve	Székhely/telephely neve	Telephely települése	Ellátási területek	Engedélyen befogadott létszám
1.	Pétervásárai Járás Többcélú Társulás	"Aranykapu" Humán Szolgáltató Központ	"Aranykapu" Humán Szolgáltató Központ	Pétervására	Bükkszék, Bükkszenterzsébet, Fedémes, Ivád, Mátraballa, Mátraderecske, Parádsasvár, Szajla, Szentdomonkos, Terpes, Bodony, Erdőkövesd, Istenmezeje, Kisfüzes, Parád, Pétervására, Tarnalelesz, Váraszó	3

Forrás: Szociális Ágazati Portál

Személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekvédelmi szakellátások

A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekvédelmi szakellátások:

- Területi gyermekvédelmi szakszolgálat
- Otthont nyújtó ellátás (nevelőszülői hálózat, gyermekotthon)
- Utógondozói ellátás

Területi gyermekvédelmi szakszolgáltatás

66. táblázat

Fenntartó neve	Szolgáltató neve	Székhely/telephely neve	Telephely települése	Ellátási területek
Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság	Heves Megyei Gyermekvédelmi Központ és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat	Heves Megyei Gyermekvédelmi Központ és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat	Eger	Heves megye

Forrás: Szociális Ágazati Portál

a, Gyermekotthon, lakásotthon, befogadó otthon, különleges gyermekotthon

67. táblázat

	Ellátás altípusa	Fenntartó neve	Szolgáltató neve	Székhely/telephely neve	Telephely települése	Ellátási területek	Engedélyen befogadott létszám
1.	Otthont nyújtó ellátás - Gyermekotthon	Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság	Heves Megyei Gyermekvédelmi Központ és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat	Heves Megyei Gyermekvédelmi Központ és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat Mónosbéli Gyermekotthona	Mónosbél	Heves megye	58
2.	Otthont nyújtó ellátás - Gyermekotthon	Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság	Heves Megyei Gyermekvédelmi Központ és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat	Heves Megyei Gyermekvédelmi Központ és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat Befogadó Otthona	Eger	Heves megye	12
3.	Otthont nyújtó ellátás - Lakásotthon	Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság	Heves Megyei Gyermekvédelmi Központ és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat	Heves Megyei Gyermekvédelmi Központ és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat Egerbaktai Lakásotthona	Egerbakta	Heves megye	12
4.	Otthont nyújtó ellátás - Lakásotthon	Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság	Heves Megyei Gyermekvédelmi Központ és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat	Heves Megyei Gyermekvédelmi Központ és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat Egercsehi Lakásotthona	Egercsehi	Heves megye	11
5.	Otthont nyújtó ellátás - Különleges lakásotthon	Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság	Heves Megyei Gyermekvédelmi Központ és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat	Heves Megyei Gyermekvédelmi Központ és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat Egerszalóki Különleges Lakásotthona	Egerszalók	Heves megye	8
6.	Otthont nyújtó ellátás - Lakásotthon	Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság	Heves Megyei Gyermekvédelmi Központ és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat	Heves Megyei Gyermekvédelmi Központ és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat Hevesaranyosi Lakásotthona	Hevesaranyos	Heves megye	11
7.	Otthont nyújtó ellátás - Lakásotthon	Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság	Heves Megyei Gyermekvédelmi Központ és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat	Heves Megyei Gyermekvédelmi Központ és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat Kerecsendi Lakásotthona	Kerecsend	Heves megye	12
8.	Otthont nyújtó ellátás - Lakásotthon	Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság	Heves Megyei Gyermekvédelmi Központ és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat	Heves Megyei Gyermekvédelmi Központ és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat Verpeléti Lakásotthona	Verpelét	Heves megye	10
9.	Otthont nyújtó ellátás - Lakásotthon	Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság	Heves Megyei Gyermekvédelmi Központ és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat	Heves Megyei Gyermekvédelmi Központ Pétervására, Kossuth úti Lakásotthona	Pétervására	Heves megye	12
10.	Otthont nyújtó ellátás - Lakásotthon	Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság	Heves Megyei Gyermekvédelmi Központ és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat	Heves Megyei Gyermekvédelmi Központ Istenmezejei Lakásotthona	Istenmezeje	Heves megye	12
11.	Otthont nyújtó ellátás	Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság	Heves Megyei Gyermekvédelmi Központ és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat	Heves Megyei Gyermekvédelmi Központ Pétervására	Pétervására	Heves megye	12

	- Lakásotthon	mi Főigazgatóság	Központ és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat	és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat Pétervására, Keglevich úti Lakásotthona			
12	Otthont nyújtó ellátás - Lakásotthon	Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság	Heves Megyei Gyermekvédelmi Központ és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat	Heves Megyei Gyermekvédelmi Központ Pétervására, Szent Márton úti Lakásotthona	Pétervására	Heves megye	12
13	Otthont nyújtó ellátás - Gyermekotthon	Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság	Heves Megyei Gyermekvédelmi Központ és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat	Heves Megyei Gyermekvédelmi Központ és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat Fészek Gyermekotthona	Lőrinci	Heves megye	24
14	Otthont nyújtó ellátás - Különleges gyermekotthon	Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság	Heves Megyei Harmónia Egyesített Szociális Intézmény	Heves Megyei Harmónia Egyesített Szociális Intézmény	Eger	Heves megye	6

Forrás: Szociális Ágazati Portál

b, Nevelőszülői hálózat

68. táblázat

Fenntartó neve	Szolgáltató neve	Székhely/telephely neve	Telephely települése	Ellátási területek	Engedélyen befogadott létszám
Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság	Heves Megyei Gyermekvédelmi Központ és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat	Heves Megyei Gyermekvédelmi Központ és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat Nevelőszülői Hálózata	Eger	Heves megye	276

Forrás: Szociális Ágazati Portál

Utógondozás és utógondozói ellátás

	Ellátás altípusa	Fenntartó neve	Szolgáltató neve	Székhely/telephely neve	Telephely települése	Ellátási területek
1.	Utógondozói ellátás - Gyermekotthon	Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság	Heves Megyei Gyermekvédelmi Központ és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat	Heves Megyei Gyermekvédelmi Központ és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat Mónosbéli Gyermekotthona	Mónosbél	Heves megye
2.	Utógondozói ellátás - Lakásotthon	Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság	Heves Megyei Gyermekvédelmi Központ és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat	Heves Megyei Gyermekvédelmi Központ és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat Egerbaktai Lakásotthona	Egerbakta	Heves megye
3.	Utógondozói ellátás - Lakásotthon	Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság	Heves Megyei Gyermekvédelmi Központ és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat	Heves Megyei Gyermekvédelmi Központ és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat Hevesaranyosi Lakásotthona	Hevesaranyos	Heves megye
4.	Utógondozói	Szociális és	Heves Megyei	Heves Megyei	Egercsehi	Heves megye

	ellátás - Lakásotthon	Gyermekvédelmi Főigazgatóság	Gyermekvédelmi Központ és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat	Gyermekvédelmi Központ és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat Egercsehi Lakásotthona		
5.	Utógondozói ellátás - Gyermekotthon	Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság	Heves Megyei Gyermekvédelmi Központ és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat	Heves Megyei Gyermekvédelmi Központ és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat Fészek Gyermekotthona	Lőrinci	Heves megye
6.	Utógondozói ellátás - Lakásotthon	Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság	Heves Megyei Gyermekvédelmi Központ és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat	Heves Megyei Gyermekvédelmi Központ Istenmezejei Lakásotthona	Istenmezeje	Heves megye
7.	Utógondozói ellátás - Lakásotthon	Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság	Heves Megyei Gyermekvédelmi Központ és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat	Heves Megyei Gyermekvédelmi Központ és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat Kerecsendi Lakásotthona	Kerecsend	Heves megye
8.	Utógondozói ellátás - Lakásotthon	Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság	Heves Megyei Gyermekvédelmi Központ és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat	Heves Megyei Gyermekvédelmi Központ és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat Pétervására, Keglevich úti Lakásotthona	Pétervására	Heves megye
9.	Utógondozói ellátás - Lakásotthon	Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság	Heves Megyei Gyermekvédelmi Központ és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat	Heves Megyei Gyermekvédelmi Központ Pétervására, Kossuth úti Lakásotthona	Pétervására	Heves megye
10	Utógondozói ellátás - Lakásotthon	Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság	Heves Megyei Gyermekvédelmi Központ és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat	Heves Megyei Gyermekvédelmi Központ Pétervására, Szent Márton úti Lakásotthona	Pétervására	Heves megye
11	Utógondozói ellátás - Lakásotthon	Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság	Heves Megyei Gyermekvédelmi Központ és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat	Heves Megyei Gyermekvédelmi Központ és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat Verpeléti Lakásotthona	Verpelét	Heves megye
12	Utógondozás - Lakásotthon	Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság	Heves Megyei Gyermekvédelmi Központ és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat	Heves Megyei Gyermekvédelmi Központ és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat Verpeléti Lakásotthona	Verpelét	Heves megye
13	Utógondozás - Lakásotthon	Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság	Heves Megyei Gyermekvédelmi Központ és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat	Heves Megyei Gyermekvédelmi Központ és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat Egerbaktai Lakásotthona	Egerbakta	Heves megye
14	Utógondozás - Lakásotthon	Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság	Heves Megyei Gyermekvédelmi Központ és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat	Heves Megyei Gyermekvédelmi Központ és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat Kerecsendi Lakásotthona	Kerecsend	Heves megye
15	Utógondozás - Gyermekotthon	Szociális és Gyermekvédelmi	Heves Megyei Gyermekvédelmi	Heves Megyei Gyermekvédelmi	Lőrinci	Heves megye

		Főigazgatóság	Központ és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat	Központ és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat Fészek Gyermekotthona		
16	Utógondozás - Lakásotthon	Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság	Heves Megyei Gyermekvédelmi Központ és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat	Heves Megyei Gyermekvédelmi Központ és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat Egercsehi Lakásotthona	Egercsehi	Heves megye
17	Utógondozás - Lakásotthon	Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság	Heves Megyei Gyermekvédelmi Központ és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat	Heves Megyei Gyermekvédelmi Központ és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat Hevesaranyosi Lakásotthona	Hevesaranyos	Heves megye
18	Utógondozás - Lakásotthon	Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság	Heves Megyei Gyermekvédelmi Központ és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat	Heves Megyei Gyermekvédelmi Központ Istenmezejei Lakásotthona	Istenmezeje	Heves megye
19	Utógondozás - Lakásotthon	Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság	Heves Megyei Gyermekvédelmi Központ és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat	Heves Megyei Gyermekvédelmi Központ Pétervására, Kossuth úti Lakásotthona	Pétervására	Heves megye
20	Utógondozás - Lakásotthon	Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság	Heves Megyei Gyermekvédelmi Központ és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat	Heves Megyei Gyermekvédelmi Központ és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat Pétervására, Keglevich úti Lakásotthona	Pétervására	Heves megye
21	Utógondozás - Lakásotthon	Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság	Heves Megyei Gyermekvédelmi Központ és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat	Heves Megyei Gyermekvédelmi Központ Pétervására, Szent Márton úti Lakásotthona	Pétervására	Heves megye
22	Utógondozás - Gyermekotthon	Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság	Heves Megyei Gyermekvédelmi Központ és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat	Heves Megyei Gyermekvédelmi Központ és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat Mónosbéli Gyermekotthona	Mónosbél	Heves megye

Forrás: Szociális Ágazati Portál

Utógondozói ellátás - Területi gyermekvédelmi szakszolgálat által működtetett külső férőhelyek

69. táblázat

Fenntartó neve	Szolgáltató neve	Székhely/telephely neve	Telephely települése	Ellátási területek	Engedélyen befogadott létszám
Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság	Heves Megyei Gyermekvédelmi Központ és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat	Heves Megyei Gyermekvédelmi Központ és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat	Eger	Heves megye	5

Forrás: Szociális Ágazati Portál

Lakhatás

Heves megye lakásindexe, a lakáspiac általános jellemzői

Heves megyében – igazodva az országos trendhez – a lakásépítés volumene 2014-től láthatóan megirramodott. A KSH 2018-as mérései alapján országos szinten tovább nőtt a lakáspiaci forgalom, és a felfutó lakásépítés hatása is egyre érezhetőbbé vált. Az eladott új lakások számának növekedése az előzetes adatok alapján másfélszeresre, a használt lakásoké pedig 6,4 %-ra becsülhető. Az összes eladott lakásnak már közel 5%-a volt új építésű. A megyében 2016-ban – 43 új lakással meghaladva a 2015-ös mutatókat – az újonnan épített lakások száma 151 volt, ebből 73 darab kifejezetten értékesítési céllal épült. 2017-ben további emelkedésnek köszönhetően már 173 új ingatlant regisztrált a KSH, az értékesítési céllal épült lakások száma valamelyest elmaradt az előző évitől (65 lakás). A lakáspiac tekintetében bekövetkezett növekvő trend 2018-ban is érzékelhető volt, hiszen 224 új lakásból 117-et szánt az építő értékesítésre. Összehasonlítva a 2018-as I. féléves adatokat a 2019-es év ugyanezen időszakával, látható, hogy az előző év 43 átadott lakásához képest csekély arányú növekedés ment végbe 2019 I. félévre, az új lakóingatlanok száma 48-ra emelkedett. A CSOK, a Heves megyében 86 településen (beleértve a megye bizonyos elmaradott településeit) elérhető a falusi CSOK, az építőipar felpörgésével bekövetkező munkahelyteremtés, bevételnövekedés és az ágazat fehéredése mind pozitív hozadéka a lakáspiac gyarapodó forgalmának.

A kedvező hatású trendek mellett azonban azt is figyelembe kell venni, hogy az újonnan épített lakások javarésze a megye városaira, gazdaságilag és társadalmilag fejlettebb területeire korlátozódik. A térség elmaradottabb északi és déli részén a lakhatási jellegű beruházások jócskán elmaradnak a „gazdasági tengelyen” fekvő három városétól. Mindazonáltal az építőipar aktivizálódásával az építőanyag árak, illetve kivitelezés költségei is jócskán megnövekedtek, az ingatlanárak éves emelkedése a korábbiakban becsülnél is jóval komolyabb ütemben nőtt. A KSH legfrissebb, lakáspiac árakat elemző tanulmányából kiderül, hogy 2015-höz képest a használt lakások ára átlagosan 28%-kal emelkedett 2018-ban. Mivel az eladott lakások összetétele a korábban becsülnél nagyobb mértékben tolódott el az alacsonyabb értékűek felé, a használt lakások piacán jelentősebb, 45%-os áremelkedés következett be. Az új lakások éves átlagára a 2017. évi, kiugróan magas, 19%-os növekedés után 2018-ban további 13%-kal, a 2015. évi csaknem másfélszeresére emelkedett. A megyeszékhelyeken 2018-ban átlagosan 244 000 forintot kellett fizetni négyzetméterenként, ami 18%-kal meghaladta az előző évit. Eger esetében ez akár a négyzetméterenkénti 350 000 forintot, Gyöngyös és Hatvan tekintetében a 270 000 forintot is meghaladta. 2019. I. negyedévben 16%-kal emelkedtek az árak. A többi város lakásáiraiban tapasztalt növekedés 4,7%-os volt az év első negyedében. Az ingatlanárakhoz hasonlóan az albérletek bérleti díjai is markáns növekedésnek indultak, főleg a megyeszékhelyen, egy önálló lakásért nem ritkán 100 000 forint körüli díjszabás társul, amit főként a városban található egyetemre járó diákok jelenléte és a városban egyre bővülő munkalehetőségek tartanak a magasban.

Lakhatással összefüggő legáltalánosabb problémák

A lakhatással kapcsolatos talán legkomolyabb probléma a lakóingatlan lakhatatlanná válása, vagy a különböző okokból bekövetkező ideiglenes, vagy huzamosabb idejű, netán végleges hajléktalanság. A nehéz helyzetbe került emberek egy részét bonyolult beazonosítani, hiszen a lakhatási problémák ideiglenes megoldására jellemzően rokonoknál és vándorlással eltöltött időszakban lakcímük sokuknak a régi marad. A hajléktalanság, amely többnyire a városokban jelen lévő probléma gyakorta láthatatlan az átlagember számára. Egerben a Hajléktalanok Gondozó Házában 90 embernek jut hely, a megyeszékhelyen viszont hozzávetőlegesen 150 fedélnélküli éli mindennapjait, zömük külsejük alapján nem tűnik hajléktalannak. Jellemző továbbá, hogy a környékbeli településekről – többségük Verpelétről vagy Kerecsendről – is kerülnek emberek az ellátó intézményekbe. Azoknak a családoknak, akiknek albérletükből, lakóingatlanukból távozniuk kell, de célul tűzik ki, hogy bizonyos időn belül újra lakáshoz jutnak, a Családok Átmeneti Otthona nyújt lakhatási lehetőséget. Az Eger Megyei Jogú Város Önkormányzata által fenntartott ingatlan 38 férőhelyes, ám a többszörös túljelentkezésnek

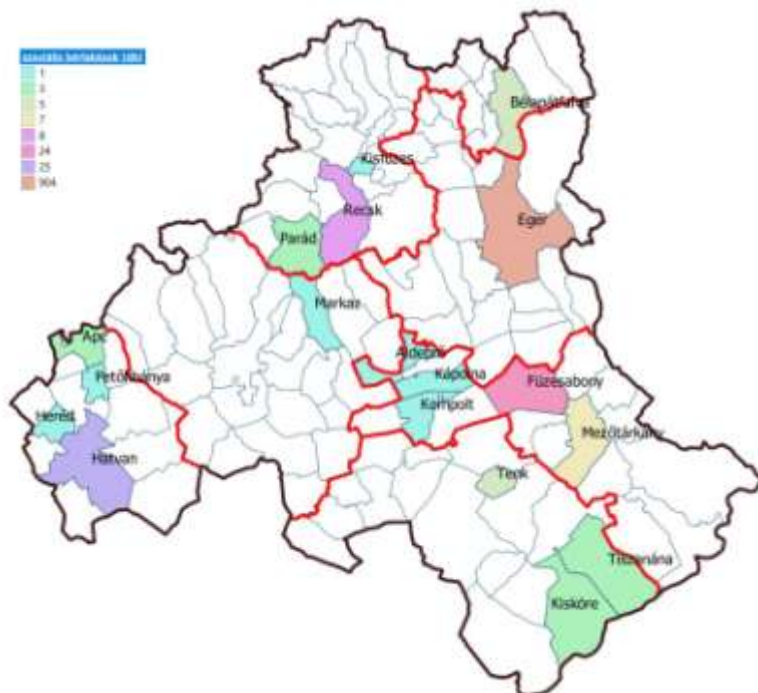
köszönhetően a várólista 100 fő feletti. Ezek az emberek egy hirtelen jött betegség, vagy munkahely vesztés miatt kényszerülnek segítségre. A talpra állásuk nehézkes, főként azoknak, akiknek komolyabb volumenű hiteltartozásuk is van. Az albérletbe jutás problémás, hiszen három havi kaució, illetve a megyeszékhelyen és Heves megye városaiban tapasztalható albérletárak kifizetése szinte lehetetlen a szűkös anyagi helyzetű embereknek. Az albérletpiacon tapasztalható túlzott kereslet az ingatlanulajdonosoknak lehetőséget ad a bérlők megválogatására, amelynek során a sokgyermekes, ránézésre is szerény anyagi lehetőségekkel bíró családok versenyhátránnyal indulnak. Az egri önkormányzati bérlakások árszabásai is jelentősen nőttek az elmúlt években – bár így is a piaci árak alatt vannak –, így a rászoruló, lehetséges bérlők esetleges hiteltartozásaik és az esetlegesen fennálló gyógyszerköltségeik miatt nehezen tudnák kifizetni a bérlési díjat. Az anyagi problémákból következő túlterheltség eredménye lehet az egészségügyi állapot megromlása, melynek fokozottan kitétek az ilyen emberek. Az adott önkormányzat ilyen esetekben méltányosságot gyakorolhat a bérlési díjszabás tekintetében, a probléma megnyugtató orvoslása azonban jogszabály módosítást igényelne. A szociális ágazatban dolgozó szakembereknek mindazonáltal nagyobb beleszólási jogkört kellene biztosítani a bérlakások lakóinak kijelölésébe. A korábban vázolt ingatlanárak pedig eleve nem kedveznek a városokban letelepedni kívánóknak. A CSOK a szigorú feltételei miatt (6 hónap munkaviszony, kb. 250 000 Ft járulékos költség) ennek a rétegnek nem kínál alternatívát. A támogatások pedig önállóan nem elégségesek egy egri ingatlan megvásárlásához. A CSOK jellemzően az alacsony árakkal rendelkező községekben nyújt lehetőséget az lakáshoz jutáshoz. Ma még komoly hiányossággá merül fel az ellátórendszer részéről, hogy a családokban bekövetkező krízishelyzetekre (hirtelen beálló állásvesztés, tartós betegség) nem áll rendelkezésre krízisalap. A karitás által nyújtott lakhatási célú támogatás mértéke alacsony, maximum 40 000 - 45 000 Ft, amelyet egy év elteltével lehet újra igénybe venni.

Bár a Családok Átmeneti Otthonába kényszerülők és a hajléktalanszállók által befogadott emberek között a lecsúszás esélye miatt komoly a metszés, mégis alapvetően külön problémakörként szükséges kezelni a hajléktalanságot. A Heves megyei intézményrendszer – csakúgy, mint a veszélyeztetett családok átmeneti ellátásánál tapasztalhattuk – komoly hiátusokkal terhelt. Hatvanban melegedő, Gyöngyösön kistérségi jelleggel működő hajléktalangondozó, Egerben pedig többfunkciós gondozó ház működik. Az egri létesítményben négy szervezeti egységre oszlik: utcai szociális munka, Hajléktalanok éjjeli menedékhelye, 1+1 éves hajléktalanok átmeneti szállása, illetve idős és beteg fedélnélküliek számára ápoló-gondozó otthon üzemel. Az megyeszékhely nyújtotta lehetőségek, illetve az itteni hajléktalanszálló nyújtotta szolgáltatások (pl. napi 6 órás rendelési idejű orvosi szolgálat) miatt több településről – köztük az ilyen jellegű szolgáltatást nem biztosító kisebb városokból is – Egerbe érkeznek a hajléktalanok. A téli időszakban a 10 000 fő fölötti településeknek jogszabályi kötelezettségükből fakadóan szükséges biztosítaniuk a rászorulóknak a nappali melegedő lehetőségét. Ennek ellenére az Egerben dolgozó szociális szakemberek észrevételei szerint a tél beköszöntével a város kiemelt célpontjává válik a megyében élő hajléktalanoknak. Ez a trend köszönhető annak is, hogy a probléma megoldását adott esetben a települések is ebben látják. A hajléktalanság elkerülése a többség számára néha igen triviálisnak ható, ám a hátrányos helyzetű társadalmi elemek számára mégis elérhetetlen beruházásokon múlnak. Egy családnak az őszi-téli időszakban vitális kérdés az ingatlan tetőszerkezetének, nyílászáróinak és fűtési rendszerének állapota. Gyakorta a körülmények hirtelen megromlása okozza az otthonok lakhatatlanná válását, amelynek orvoslására a települési önkormányzatok által nyújtott természetbeni juttatások, vagy krízisalap jelenthetnek megoldást. A hajléktalanság feloldására mindössze ideiglenes megoldást jelenthet a fedélnélküli személy lakáshoz juttatása, lényeges az utókövetés rendszerének kialakítása, hogy nem következhesen be az ismételt marginalizálódás.

Önkormányzati szociális bérlakás-állomány helyzete

A megyében legnagyobb számban Egerben találunk szociális bérlakásokat. Egerben hozzávetőlegesen 900 bérlakás áll a szociális rászorulóknak rendelkezésére. A lakások egy részét határozatlan időre adták ki, nagyjából egyharmadukban már az 1990-es évek elejétől, vagy még annál is régebben laknak. A többi bérlővel öt évre szóló szerződésben áll a megyeszékhely. A várostól érkezett adatszolgáltatás alapján azt lehet mondani, hogy komoly igény mutatkozik az ilyen jellegű lakhatási forma iránt, nagyjából 198 fős várólistáról beszélhetünk. A nyugdíjasházi lakások száma 98, ebben az esetben is tapasztalható a túljelentkezés, hiszen – szintén a város által nyújtott tájékoztatás alapján – kb. 24 fő vár ilyen jellegű szolgáltatásra. Nyugdíjas bérlakáshoz a 65. életévét betöltött, ingatlanulajdonnal nem rendelkező személyek juthatnak. E mellett kétszáz ifjúsági garzonlakás is rendelkezésre áll a fiatalok számára Egerben a Pozsonyi és a Rákóczi úton, a fiatal generáció körében is tapasztalható a várólistán lévők magasabb száma. Ezeket a lakásokat 40 év alatti fiatalok vehetik igénybe, különös tekintettel az egyetemistákra, illetve a fiatal családokra. Hatvan városban a település adatszolgáltatása szerint 25 szociális bérlakás található, ahol szintén komoly igény mutatkozik e lakhatási forma iránt. A várások közül érdemes még kiemelni Füzesabonyt, ahol a beérkezett kérvények tekintetében szintén kevésnek bizonyuló 24 darab szociális bérlakás vehető igénybe. Bélapátfalva város visszajelzéséből viszont arra lehet következtetni, hogy a településen található 5 darab szociális bérlakás kielégíti az ottani lakhatási igényeket.

A községekben átlagosan településenként 3-5, vagy ennél kisebb a szociális bérlakás-állomány nagysága. Nyugdíjas bérlakás – a beérkezett visszajelzések alapján – a városokat leszámítva egyedül Recskén áll rendelkezésre, a nagyközségben mindazonáltal a községi átlag feletti, 8 szociális bérlakás működik. Előbbire pedig várólista is van. A szociális bérlakásokot illető mennyiségi hiányokról elérhető csekély információkból bizonyosan leszűrhető, hogy a meglévő ingatlan szám a szükségletekhez képest kevésnek mondható Apcon, Kiskőrén, Mezőtárkányban, Petőfibányán és Tiszanánán.

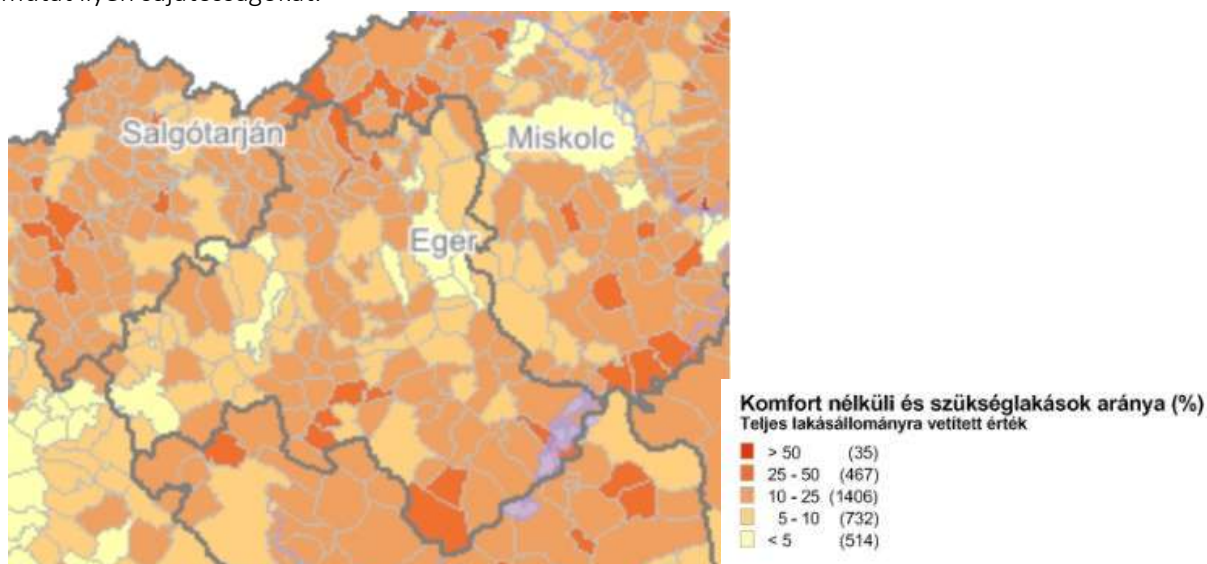

44. ábra Heves megyei szociális bérlakás-állomány helyzete

Forrás: saját szerkesztés

Meglévő lakásállományt érintő hiányosságok

Heves megye hátrányos helyzetű térségeiben az egyik fontos lakhatással összefüggő probléma a meglévő lakásállomány állapota. A KSH témában készült 2011-es elemzése alapján a komfort nélküli lakások megoszlása a megye északi és déli, jellemzően elmaradott, szociális problémákkal terhelt részein a legjelentősebb. A komfort nélküli lakásban sem WC, sem fürdőszoba nincs a lakáson belül, a szükséglakásban ezen kívül nincs 12 m²-t meghaladó helyiség sem. A vizsgált időszakban a megye északi felén fekvő települések majd egészen 10-25% közötti a komfort nélküli, szükséglakások aránya. Kimagasló, 50% fölötti az ilyen lakások megoszlása a 105/2015. (IV. 23.) Korm. rendelet szerint kedvezményezett teleüléseknek számító Tarnaleleszen és Szúcson. A megye déli része hasonló lakásadottságokkal rendelkezik, az itt fekvő települések közel 70%-ában 10-25% között mozog a komfort nélküli lakások megoszlása. Ezt meghaladó arányban találunk Pélyen, Tarnaszentmiklóson és Újlőrincfalván ilyen ingatlanokat. A Hevesi járásban 50% feletti a 105/2015. (IV. 23.) Korm. rendelet szerint szintén kedvezményezett Erken, Zaránkon, Tarnasadányban és Tarnabodon a komfort nélküli lakások aránya. A megye középső részén fekvő „gazdasági tengelyen” jellemzően 5-10%, Hatvan, Gyöngyös és Eger, illetve azok vonzáskörzetében 5% alatti a komfortnélküli lakások megoszlása. A megye elmaradottabb részeihez hasonló adatokkal rendelkezik a Gyöngyösi járás északi felében található Gyöngyöspata, a kedvezményezett településnek minősülő Gyöngyösoroszi, járás a déli része, illetve a keleti részében fekvő Domoszló, Kiszána, Vécs települések. A Hatvani járásban pedig Ecséd mutat ilyen sajátosságokat.

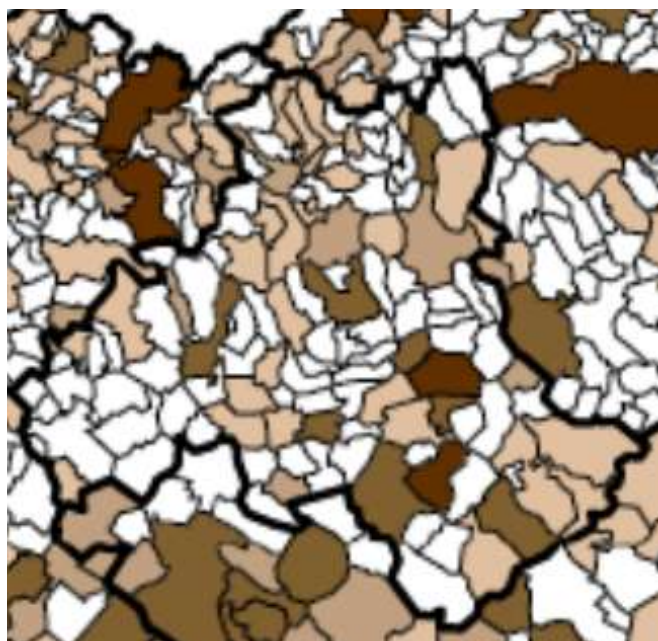
45. ábra Komfort nélküli lakások aránya Heves megyében (2011)

Forrás: Geoindex

Szegregátumok helyzete

A lakhatás kapcsán is szükséges szót ejtenünk az elmaradt településrészekről, szegregált lakókörülményekről. A problémát több tanulmány segítségével is megközelíthetjük. Érdekes lehet először Domokos Veronika a KOR IH 2010-es adatgyűjtésre támaszkodó elemzésének eredményeit megvizsgálnunk. Ez a felmérés a szegregált falvakra nem terjedt ki, de a szakértői telepösszeírás szerint az ország területén 823 településen és 10 fővárosi kerületben összesen 1633 szegény- és romatelep, településszövetbe ágyazódott szegregátum található. Ez azt jelenti, hogy országos szinten a települések egynegyedében tapasztalható településen belüli lakóhelyi szegregáció. A felmérés másfelől nem tér ki arra az egyébként fontos kérdésre, hogy a településeken élők hány százaléka roma. A kéziratban közölt térkép a telepek, településszövetbe ágyazott szegregátumok számát jeleníti meg egészen 0-5-ig, illetve 5 felett. A Domokos által készített térkép alapján azt lehet mondani, hogy az 5 felett regisztráltak a telepek, településszövetbe ágyazott szegregátumokat Átányban és Füzesabonyban. 3 és 5 közötti a szegregátumok száma Tiszánánán, Hevesen, Erdőtelken, Kerecsenden,

Erken, Gyöngyösön, Verpeléten és BÉlapátfalván. Kettő szegregátumot, vagy telepet regisztráltak Egerben, Sirokban és Pétervásárán. Az adatgyűjtés nyomán készült térkép számos egy szegregátummal rendelkező települést rögzít, e helységek nagyobb hányada a megye északi és déli részén, valamint egy részük Gyöngyös környékén terül el.

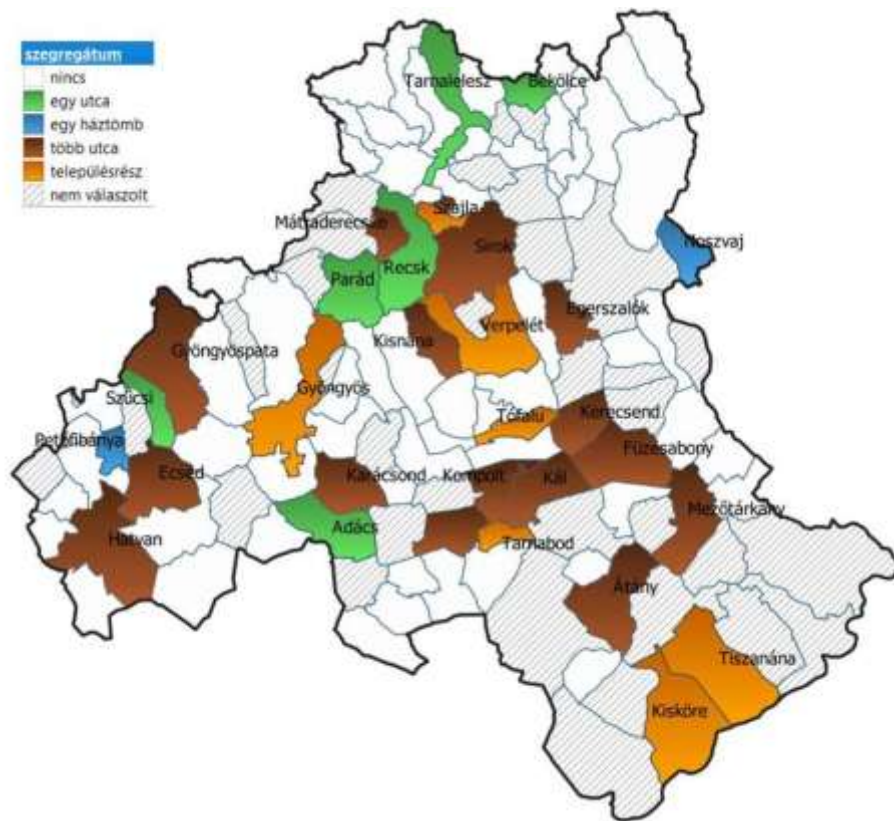
Telepek, településszövetbe ágyazott szegregátumok száma (darab)

□	nincs telep	(2334)
■	1	(481)
■	2	(158)
■	3 - 5	(145)
■	5 felett	(34)

46. ábra: Telepek, településszövetbe ágyazott szegregátumok száma Heves megyében

Forrás: Domokos 2010.

A Domokos által használtknál frissebb információkból, ám a települések válaszadási hajlandóságából kifolyólag nem teljes körű adatszolgáltatásból összeállított térkép készült jelen dokumentum kapcsán a szegregátumok aktuális helyzetéről. A térkép a települések visszajelzéseiből kigyűjtött információkat tükrözi, ám mégis célszerű lehet összevetni a 2010-es adatokból előállított kimutatással. Fontos azonban leszögezni, hogy az adatgyűjtés során az előzőekhez képest eltérő módszertannal dolgoztunk. A Szolgáltatási Út Térkép adatgyűjtő táblázatában a következő kategóriákat határoztuk meg az adott településen található szegregátum kapcsán: nincs, egy utca, egy háztömb, több utca, településrész. Az adatszolgáltatást elmulasztó települések a „nem válaszolt” kategóriába estek. Az előzőekhez képest újonnan bevezetett településrésznyi kiterjedéssel rendelkező szegregátumok kategóriájába esik Kisköre, Tiszánána, Gyöngyös és Verpelét. A Domokos munkájában található térképről e települések tekintetében hasonló eredmények olvashatóak le, ameddig a 2019-es felmérés új faktorként hozta be Tarnabodot és Tófalut. A korábbi felmérésekben regisztrált 5, vagy azt meghaladó számú telep és szegregátum kategória esetében Füzesabonyban és Átányon az általunk végzett adatgyűjtés alapján a 2010-essel metszésben lévő eredményeket mutat. A Domokos által közölt térképen „nincs telep” kategóriába besorolt Hatvanban, Ecséden, Kompolton, Mezőtárkányban és Egerszalókon azonban a válaszadások szerint több utca által lehatárolt szegregátum található.

47. ábra Heves megyei szegregátumok (2019)
 Forrás: saját szerkesztés

Foglalkoztatás

Gazdasági szerkezet

Heves megye, mint az Észak-Magyarországi régió három megyéjének egyike Magyarország regionális térképét tekintve a leszakadó sorban lévő területek egyikében foglal helyet. A megye fekvésénél fogva azonban egy potenciális híd szerep betöltésére alkalmas pozícióban van, természeti tőkével igen jól ellátott terület, amely szoros kapcsolódási pontokkal rendelkezik a Tisza-tó és a Hortobágy irányába. Ez a pozitív jövőkép komolyan befolyásolja a térség jövőbeni közép- és hosszútávú területfejlesztési elképzeléseit, s komoly gazdasági potenciált rejt magában.

A megye a KSH 2016 januárjában közzétett adatai alapján az ország bruttó hazai termékének 2,13 százalékát adta, egészen pontosan 687 milliárd forintot. Az egy főre jutó termelés 2 millió 76 ezer forintról 2,27 millióra emelkedett, ezzel valamelyest sikerült közelíteni a hazai átlaghoz (68,8 százalékról 69,7 százalékra), de még mindig nem érte el a 2008-as, 70,3 százalékos szintet. Heves megye gazdasági teljesítménye az idézett eredményekkel együtt a legjobb a régióban, ám így sem éri el az országos átlagot, a gazdaságban a kutatás-fejlesztés-innováció hasonlatosan a korábbi esztendőkhöz csekély arányban van jelen (főként a Hatvan- Gyöngyös-Eger „gazdasági tengely” térségében jellemzőbb).

	Gazdaság aktivitási aránya %	Foglalkoztatási arány %	Munkanélküliségi ráta %
B-A-Z. megye	59,4	56,4	4,9
Heves megye	60,1	58,3	2,9
Nógrád megye	60	55,4	7,6
Észak-Magyarország	59,7	56,8	4,9
Ország	62,9	60,8	3,3

48. ábra: Heves megye gazdasági aktivitása, forrás: KSH 2019

Heves megyében 2019. június 30-án 52 619 gazdasági szervezetet tartottak számon, ennek kilenczetedét vállalkozások tették ki (48 311). A vállalkozások megoszlása a következőképpen alakult 2019 I. félév: 6 489 korlátolt felelősségű társaság, 74 részvénytársaság, 2 201 betéti társaság, 175 szövetkezet, 13 687 egyéni vállalkozó. A vállalkozások 21%-a társas, 79%-a önálló vállalkozó volt. A társas és egyéni vállalkozások aránya alapvetően nem mutat eltérést a hazai arányokhoz mérten.

A vállalkozások közül gazdasági ág és gazdálkodási forma tekintetében a legnagyobb részarányt 18 396 (38,7%) a mezőgazdaság képviselte, ezt követte az ingatlanügyletek 5 265 (10,8%) és a kereskedelem, gépjárműjavítás 4 186 (8,66%). A korábbi évek tendenciáit is figyelembe véve (2012-ben az összes vállalkozás 35%-a, 2013-ban pedig az összes vállalkozás 38%-a volt bejelentve a fő tevékenység tekintetében a mezőgazdaság területén) észlelhető, hogy Heves megye gazdaságában a mezőgazdaság domináns jelentőségre tett szert. Országos összehasonlításban azt tapasztalhatjuk, hogy ugyan ebben az időszakban a Heves megyeihez hasonló trendek érvényesültek Magyarországon. Az országban regisztrált vállalkozásokból kialakított rangsorban a mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat állt az első helyen (469 632 vállalkozás), az ingatlanügyletekkel foglalkozó vállalkozások foglalták el a második helyet (224 009 vállalkozás), végül a kereskedelemmel és gépjárműjavítás került a harmadik helyre (191 763 vállalkozás).

2019. I. félévben a megyei ipar termelési értéke – a 4 főnél többet foglalkoztató vállalkozások telephely szerinti adatai alapján – 775 milliárd forint volt, 6,1%-kal több a 2018. I. félévi értéknél (országosan 5,3%-kal nőtt az ipari termelés volumene). Egy lakosra a megyében 2 631 ezer forint ipari termelés jutott, ez az országos átlagnál 50%-kal magasabb. A 49 főnél többet foglalkoztató ipari szervezetek termelése 697 milliárd forint volt, a bázishoz képest 9,5%-kal nőtt (országosan 4,3%-kal). A heves megyei iparvállalatok 13%-kal növelték exportbevételeiket (országosan 4,9%-kal nőtt a kivitel).

Az építőipari termelés volumene – a legalább 5 főt foglalkoztató heves megyei székhelyű építőipari vállalkozások adatai alapján – 2019. I. félévben az egy évvel korábbi időszak termeléséhez képest 53%-kal bővült (országosan 35%-kal bővült a termelés). A megyei építőipari vállalkozások a vizsgált időszakban 17,2 milliárd forint termelési értéket állítottak elő, mely egy lakosra vetítve 58,4 ezer forintot tett ki. A mutató értéke az országos átlag (134,3 ezer Ft) 43%-a. Heves megye idegenforgalma kis mértékben bővült: 2019. I. félévben, a vendégéjszakák száma 0,5%-kal. (országosan 0,4%-kal) nőtt a bázishoz képest.

Heves megye gazdaságilag legdinamikusabban fejlődő területi egysége az úgynevezett Hatvan-Gyöngyös-Eger „gazdasági tengely”. Itt telepedtek le az exportképes multinacionális és hazai cégek (pl. ZF Hungária Kft., Robert Bosch Kft., SBS Szerelő Javító és Szolgáltató Kft., Sanatmetal Kft., Detki Keksz Kft., HESI Kft stb.). A térség fő húzóágazatai továbbra is az energiatermelés, a gépipar és a feldolgozóipar maradtak. Az említett cégeknek kulcsszerepet kell játszaniuk az innovációs együttműködésekben és törekedniük kell a helyi kis- és középvállalkozások innovációs tevékenységének beindítására, vagy a már meglévő továbbfejlesztésére. Az innovációs törekvésekhez megfelelő táptalajt biztosít a megyében és a „gazdasági tengely” területén elhelyezkedő Eszterházy Károly Egyetem egri és gyöngyösi kampusza, valamint a helyi vállalkozók és a K+F szolgáltatók. A Hatvan- Gyöngyös-Eger tengely logisztikai és ipari parkjaiban iparterületein már ma is számos vállalkozás talált otthonra, ám a gazdasági vonzóerő fokozása érdekében az elkövetkezendő években dinamikus korszerűsítésre és bővítésre szorulnak a már meglévő telephelyek, illetve a potenciális helyszínek.

A megyei székhelyű gazdasági szervezetek beruházási kedve 2010-től vizsgálva egyszeri kisebb visszaeséssel ugyan, de folyamatosan nőtt, azonban az országos átlag alatt maradt. 2010-ben 59,5 milliárd forintot, 2011-ben 62,9 milliárd forintot, 2012-ben 58,5 milliárd forintot, 2013-ban 72,9 milliárd forintot, 2014-ben 108 milliárd forintot 2015-ben 118,4 milliárd forintot fordítottak a Heves megyei székhelyű gazdasági szervezetek eszközök beszerzésére és különböző fejlesztésekre. A KSH kimutatások szerint 2016. I. félévében a Heves megyei székhelyű gazdasági szervezetek beruházásainak értéke 49 milliárd forint volt, összehasonlítva áron 16%-kal nagyobb mint az előző év első hat hónapjában.

Heves megye munkaerő-piaci helyzete

Heves megye lakónépessége a 2016. október 1-i mérések szerint 296 244 fő volt, 12 638 fővel, 4,1 % ponttal kevesebb, mint amit öt évvel korábban a 2011. október 1-i Népszámláláskor mértek. A népesség csökkenését 80%-ban az alacsony születés számból adódó természetes fogyás, 20%-ban az elvándorlás okozta. A hiányosságok feltérképezéséhez elengedhetetlen elemeznünk a munkaerő-piaci helyzetét. A KSH felmérései alapján 2019 I. félévében Heves megyében a 15–64 éves aktív korú népesség aránya 64 % (191 311 fő) volt. A 15-64 éves korú népesség körében a foglalkoztatottak száma 2019. II. negyedévben 126 900 fő volt Heves megyében. 2018. II. negyedévéhez viszonyítva 600 fővel, 0,5%-kal csökkent a dolgozók száma. Az alábbi táblázatban a 2018-as év és a 2019 I. féléves KSH adatok alapján a foglalkoztatásban állók megoszlása látható negyedéves felosztásban. Az összesítésben a fizikai és szellemi dolgozók aránya, illetve a munkavégzéshez tartozó havi bruttó és nettó átlagkeresete, ezen felül az átlagos havi bérek kerültek illusztrálásra.

Időszak	Alkalmazásban állók, fő			Teljes munkaidőben alkalmazásban állók havi bruttó átlagkeresete, Ft			Teljes munkaidőben alkalmazásban állók havi nettó átlagkeresete, Ft		
	összesen	ebből:		összesen	ebből:		összesen	ebből:	
		fizikai foglalkozású	szellemi foglalkozású		fizikai foglalkozású	szellemi foglalkozású		fizikai foglalkozású	szellemi foglalkozású
2018. I. negyedév	68 162	41 016	27 147	291 163	239 295	367 270	193 623	159 131	244 233
I. félév	68 428	41 202	27 226	299 185	244 181	380 063	198 957	162 380	252 741
I-III. negyedév	68 437	41 164	27 273	301 182	247 467	379 840	200 285	164 565	252 593
I-IV. negyedév	68 587	41 202	27 385	305 135	250 775	384 651	202 914	166 765	255 792
2019. I. negyedév	69 859	41 320	28 501	324 992	274 888	396 474	216 120	182 801	263 655
I. félév	70 170	41 526	28 607	331 752	278 790	407 483	220 615	185 395	270 976

70. táblázat: Alkalmazásban állók főbb adatai

Forrás: KSH 2019

Az alkalmazásban lévők havi bruttó átlagkeresete 332 ezer Ft volt 2019. I. félévben a megyében, 33 ezer Ft-tal, 11%-kal magasabb mint egy évvel korábban (országosan is 11%-kal nőtt a bruttó átlagkereset). A megyei átlagkereset az országos átlag 92,2%-a.

Munkanélküliség

Heves megye a munkanélküliség tekintetében 2010 és 2015 között hullámzó tendenciát mutattak. 2011-ben nagyfokú emelkedés volt megfigyelhető, amely 2012-re tetőzött átlagosan 20 430 fős regisztrált munkanélkülivel, 2013-ra visszafogott csökkenés ment végbe, ekkorra a munkanélküliek átlagos száma 18 752-re apadt. A 2014 és 2015-ös évek nagyobb arányú visszaesést hoztak, az utóbbi esztendő esetében átlagosan 14 718 munkanélküli került regisztrálásra. 2015 után egyértelműen csökkenő trend állt be a megyei munkanélküliség tekintetében. A Heves megyében nyilvántartott álláskeresők átlagos létszáma 2016. I-III. negyedévben 13138 fő volt, 2015. I-III. negyedévhez hasonlítva 1 955 fővel, 13,0%-kal apadt a létszám. A regisztrált álláskeresők 2017. I-III. negyedévi átlagos száma 12 119 fő volt Heves megyében, 2018. I-X. havi átlagos számuk 10 516 főben került megállapításra, végül 2019. I-X. havi átlagos mérőszámuk 10 742 fő volt. A számokból látható, hogy a megye munkanélküliségi mutatói az utóbbi közel 10 évben egyre 20 000 környeki mutatók irányából egyre inkább a 10 000 fő irányába közelítenek. De ahogy az alábbi táblázatból is kitűnik, a munkanélküliek gazdaságilag aktív népességre vetített megoszlása 2,5%-ponttal még mindig magasabb az országos átlagnál.

Körzet	Az álláskeresők			Az álláskeresők aránya a gazdaságilag aktív népességhez (%)	
	száma (fő)	számának változása az előző évhez képest		2018. I-X. hó	2019. I-X. hó
		2019. I-X. hó	(fő)	(%)	(%)
Eger	2 943	63	2,2	6,9	6,9
Gyöngyös	1 857	7	0,4	6,0	5,9
Hatvan	1 558	123	8,5	6,4	6,9
Heves	2 374	-13	-0,5	17,1	16,7
Füzesabony	978	24	2,5	7,5	7,6
Pétervására	1 032	22	2,2	12,7	12,7
Heves megye	10 742	226	2,1	8,1	8,1
Észak-Magyarország	57 648	886	1,6	11,3	11,3
Magyarország	253 728	-4 066	-1,6	5,6	5,5

71. táblázat: Heves megyei álláskeresők száma 2019. I-X. hónap

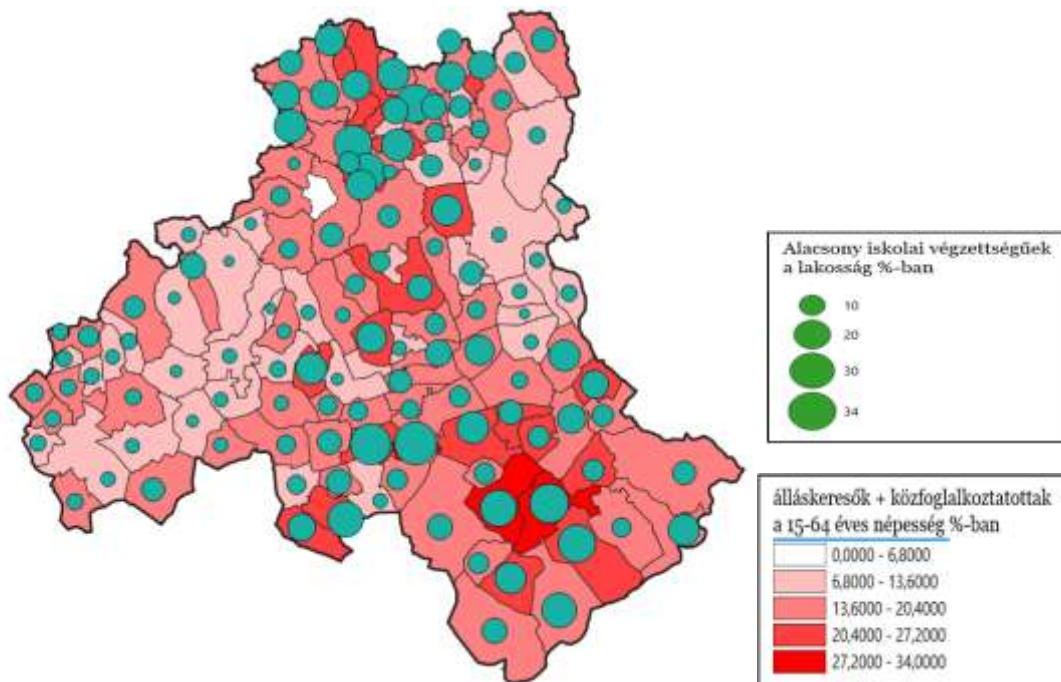
Forrás: Heves Megyei Kormányhivatal: Tájékoztató Heves megye munkaerő-piaci helyzetéről (2019)

Érdemes megvizsgálni, hogy a megyei 7,05%-os átlaghoz képest mely járásokban magasabb a munkanélküliség aránya. Ebben az esetben a 15-64 éves népességre vetítve szükséges szemléltetni az álláskeresők és közfoglalkoztatottak megoszlását. Az álláskeresők és közfoglalkoztatottak aránya 7,83% a Belpátfalvai járásban, a megyei és a járási átlagot is meghaladó adatokkal rendelkezik például Bekölce (13,01%) és Bükszentmárton (11,62%). Az Egri járás ilyen tekintetben a megyei átlag alatt van

(5,40%), de foglalkoztatási szempontból kritikus Egerbakta (15,23%), Egercsehi (10,77%), Hevesaranyos (17,43%), Kerecsend (14,69%) és a legkiugróbb adatokkal rendelkező Szúcs (23%). A Füzesabonyi járás mutató számai a megyei átlag fölöttiek (7,45%), ezen belül is említést érdemel Dormán (10,41%), Kápolna (9,60%), Mezőszemere (11,97%), Mezőtárkány (13,14%), Sarud (16,57%), illetve Újlőrincfalva (12,56%). A Gyöngyösi járás munkanélküliségi mutatói a megyében tapasztalható alattinak mondható (4,72%), ám ebben az esetben is vannak a járási trendtől eltérő települések. Ezek közé tartozik Gyöngyöspata (8,21%), Gyöngyösoroszi (12,01%), Halmajugra (15,16%) és Vécs (13,39%). A Hatvani járás járási (5,08%) és két kivétellel (Apc 7,85%, Csány 8,63%) települési szintű mutatói is következetesen a megyei átlag alatt marad. A Hevesi járás munkanélküliségi mutatói ezzel szemben a megyei arányszám több mint dupláját mutatják (15,45%), Tarnaméra kivételével pedig az összes település a Heves megyei szint fölötti számokkal rendelkezik. Nagy horderejű problémát jelent a közfoglalkoztatottak és munkakeresők komoly aránya Átányban (24,36%), Erken (24,10%), Kiskörén (18,91%), Kömlőn (25,33%), Tarnaszadányban (30,53%) és Tiszanánán (20,89%). A Hevesi járás mellett a Pétervásárai járásban tapasztalhatóak a megyei átlagot jóval meghaladó munkanélküliségi mutatók (11,88%). Az itt fekvő települések közül kiemelt figyelmet érdemel a probléma kapcsán Bükkszenterzsébet (16,35%), Erdőkövesd (12,19%), Istenmezeje (11,69%), Ivád (19,63%), Mátraderecske (10,39%) Pétervására (13,27%), Szajla (16,91%), Szentdomonkos (18,72%), Váraszó (15,18%). A járási arányok 50%-át is meghaladó közmunkással, illetve munkakeresővel rendelkező Tarnalelesz (24,11%) és Terpes (28,63%). A közölt számadatokból jól kitűnhet, hogy a megye elmaradottabb, társadalmi és gazdasági problémákkal terhelt járásaiban találunk nagyobb számban az elsődleges munkaerőpiacon még meg nem jelent embereket. Heves megye e térségeiben a jövőben is folytatódniuk kell azoknak a munkaerő-piaci programoknak, amelyek már most sokat lendítettek az itt élők anyagi helyzetén.

Komoly problémát jelent, hogy 2019-ben az összes álláskereső közel fele (48,7%, 5 229 fő) még mindig legfeljebb 8 általános iskolai végzettségű. Számuk 91 fővel, 1,7%-kal csökkent, az összes álláskeresőn belüli részarányuk 1,9 százalékponttal csökkent egy év alatt. A legfeljebb 8 általános iskolát végzett álláskeresők aránya a hevesi járásban a legmagasabb, 66,17%, de a Pétervásárai járásban is meghaladja a 60%-ot. 266 fővel, 5,6%-kal növekedett a középfokú végzettségű álláskeresők száma a megyében. 2019. I-X. hónap átlagában 4 982 fő volt a számuk, az összes álláskeresőn belüli részarányuk 46,4%, 1,6%-ponttal növekedett egy év alatt. 2019. I-X. hónapban havi átlagban 531 felsőfokú iskolai végzettségű álláskereső szerepelt nyilvántartásunkban, számuk 51 fővel, 10,5%-kal növekedett egy év alatt, az összes álláskeresők közötti részesedésük 0,3 százalékponttal 4,6%-ról 4,9%-ra emelkedett.

Az alábbi településszintű térképen együtt ábrázoltuk az álláskeresők és közfoglalkoztatottak, illetve az alacsony iskolai végzettségű lakosság arányát. Szembetűnő, hogy azokon a településeken, ahol magas a munkanélküliségi ráta, ott komolyabb az alacsony iskolázottságú lakosság jelenléte is. Azt is rögtön le lehet szűrni, hogy munkanélküliséggel kevésbé sújtott „gazdasági tengelyen” – 1-2 kivételtől eltekintve – 10-20 %-ban képviseltetik magukat a legfeljebb 8 általános iskolát végzett álláskeresők. Az iskolázottságban jelentkező hiátusok és a munkanélküliség a dél hevesi térségben látványosan jelen van Tiszanána, Kömlő, Átány, Erdőtelek, Dormánd, Besenyőtelek, Mezőszemere, Tarnaörs és Erk községekben. A felsorolásban szereplő helységekben az aktív korú lakosság 20-27, esetenként 27-24%-a álláskereső, vagy közfoglalkoztatott. A megye középső hányadában fekvő Verpeléten, Vécsen és Halmajugrán lehet hasonló problémákat diagnosztizálni. Az Egri járás északi felében és a Pétervásárai járás egészén, illetve a Belpátfalvai járásban a dél hevesi helyzethez nagyon hasonló adatokat látunk.

49. ábra: Munkanélküliségi mutatók és az alacsony iskolai végzettségű lakosok megoszlása
 Forrás: Saját szerkesztés

A közfoglalkoztatásban résztvevők száma jelentősen visszaesett. A heves megyei állandó lakhellyel rendelkező közfoglalkoztatottak 2019. I-X. havi átlagos létszáma 3 385 fő volt, 1 159 fővel, 25,5%-kal kevesebb, mint 2018. I-III. negyedévben. A közfoglalkoztatásban résztvevők és a regisztrált álláskereső együttes létszáma 14 127 fő volt, 2019 I. félévében 933 fővel, 6,2%-kal kevesebb, mint egy évvel korábban. A nyilvántartott álláskereső és a közfoglalkoztatásban résztvevők átlagléttségének gazdaságilag aktív népességben belüli aránya 2019. I-X. hónapban 10,7% volt Heves megyében, ez az arány 2,9 százalékponttal magasabb, mint az országos átlag. A mutató a Gyöngyösi, Hatvani és Egri járásokban 10% alatti, tehát a legfejlettebb térségben a potenciális munkavállalók több mint 90%-a az elsődleges munkaerő-piacon dolgozik. A Hevesi járásban viszont a mutató értéke 25,2%, a Pétervásárai járásban 18,9%. Tehát a megye északi és déli felében a munkaerőpiac minden ötödik illetve negyedik aktív szereplője regisztrált álláskereső vagy közfoglalkoztatott.

Roma felzárkózás

A felzárkózás politika talán legfontosabb kérdése a roma társadalom hátrányainak megszüntetése. A többszörös diszkrimináció, azaz a nemi és az etnikai alapú diszkrimináció összefonódása a legösszetettebben a roma nőket sújtja. A munkanélküliség, az alacsony iskolázottság, a tartós szegénység, a rossz egészségi állapot, a nem megfelelő lakhatási körülmények, alacsony gazdasági és társadalmi státuszuk együttesen és egymással kölcsönhatásban okozzák a többszörös társadalmi kirekesztettséget.

A Kormány több programot indított az elmúlt években a fent vázolt hátrányok csökkentésére, megszüntetésére. Ezek gerincét az Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program (EFOP) adja, melyen belül az alábbi konstrukciók kerültek meghirdetésre:

EFOP-1.1.3-17 - Nő az esély – foglalkoztatás

EFOP-1.11.1-17 - Kísérleti programok a szociális gazdaság erősítése és a leghátrányosabb helyzetű csoportok elhelyezkedése érdekében non-profit szervezetek és vállalkozások együttműködése révén

EFOP-1.2.1-15 - Védőháló a családokért

EFOP-1.2.9-17 - Nők a családban és a munkahelyen

EFOP-1.3.4-16 - Közös értékeink – sokszínű társadalom

EFOP-1.3.5-16 - Társadalmi szerepvállalás erősítése a közösségek fejlesztésével

EFOP-1.3.7-17 - A társadalmi kohézió erősítése az egyházak és civil szervezetek közösségfejlesztő tevékenységének bővítésével

EFOP-1.3.9-17 - Iskolaközpontú helyi együttműködések támogatása

EFOP-1.4.2-16 - Integrált térségi gyermekprogramok

EFOP-1.4.3-16 - Biztos Kezdet Gyerekházak

EFOP-1.4.4-17 - BARI SHEJ - NAGYLÁNY – FÁTÁ MÁRÉ

EFOP-1.5.3-16 - Humán szolgáltatások fejlesztése térségi szemléletben - kedvezményezett térségek

EFOP-1.6.2-16 - Szegregált élethelyzetek felszámolása komplex programokkal (ESZA)

EFOP-1.8.20-17 - Az alapellátás és népegészségügy rendszerének átfogó fejlesztése - népegészségügy helyi kapacitás fejlesztése a mentális egészség területén

EFOP-1.8.2-17 - Az alapellátás és népegészségügy rendszerének átfogó fejlesztése - alapellátás fejlesztése

EFOP-1.8.7-16 - Célzott prevenció programok a szenvedélybetegségek megelőzése érdekében

EFOP-2.1.2-16 - Gyerekesély programok infrastrukturális háttere

EFOP-2.4.1-16 - Szegregált élethelyzetek felszámolása komplex programokkal (ERFA)

EFOP-2.4.2-17 - Lakhatási körülmények javítása

EFOP-2.4.3-18 - A szegregátumokban élők lakhatási körülményeinek javítása

EFOP-3.1.10-17 - Lépj egy fokkal feljebb! - Továbbtanulást erősítő kezdeményezések támogatása

EFOP-3.1.8-17 - Együtt, testvérként - iskolaközi szemléletformáló program

EFOP-3.11.1-17 - Szülő-Suli

EFOP-3.2.9-16 - Óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység fejlesztése

EFOP-3.3.1-15 - Tanoda programok támogatása

EFOP-3.3.1-16 - Tanoda programok támogatása

EFOP-3.3.2-16 - Kulturális intézmények a köznevelés eredményességéért

EFOP-3.3.5-17 - Korszerű pedagógiai módszerek alkalmazását segítő Iskolai Közösségi Program kísérleti megvalósítása

EFOP-3.3.7-17 - Informális és nem formális tanulási lehetőségek kialakítása a köznevelési intézményekben

EFOP-3.4.1-15 - Roma szakkollégiumok támogatása

EFOP-3.7.3-16 - Az egész életen át tartó tanuláshoz hozzáférés biztosítása

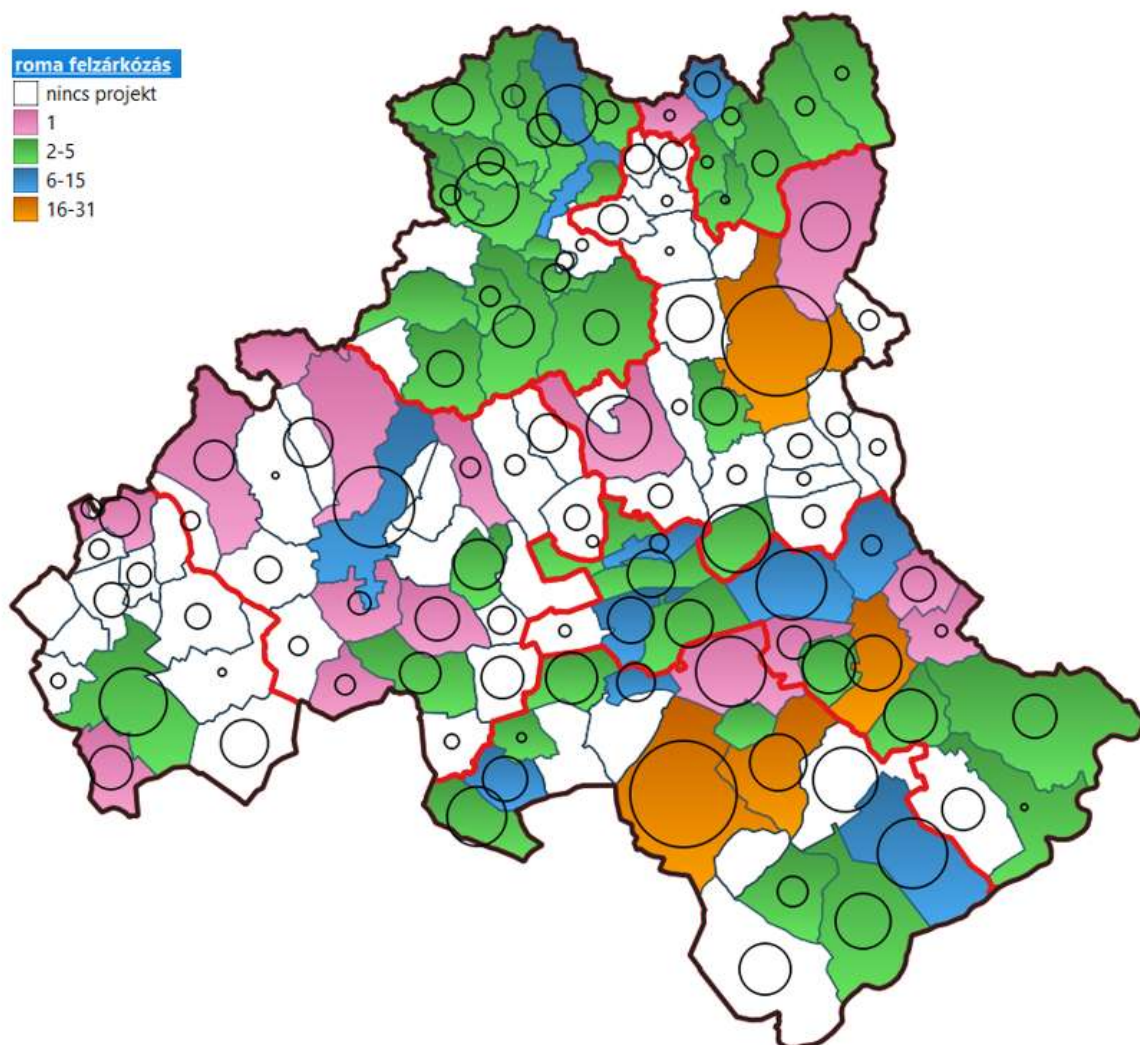
EFOP-4.1.2-17 - Iskola 2020: Köznevelési intézmények infrastrukturális fejlesztése a hátránykompenzáció elősegítése és a minőségi oktatás megteremtése érdekében

EFOP-4.1.3-17 - Az állami fenntartású köznevelési intézmények tanulást segítő tereinek infrastrukturális fejlesztése

EFOP-4.1.8-16 - A könyvtári intézményrendszer tanulást segítő infrastrukturális fejlesztései

A vizsgálatunk során az volt a célunk, hogy bemutassuk és elemezzük a fent bemutatott felhívásokra benyújtott és nyertes projektek területi elhelyezkedését, összevetve az egyes települések roma

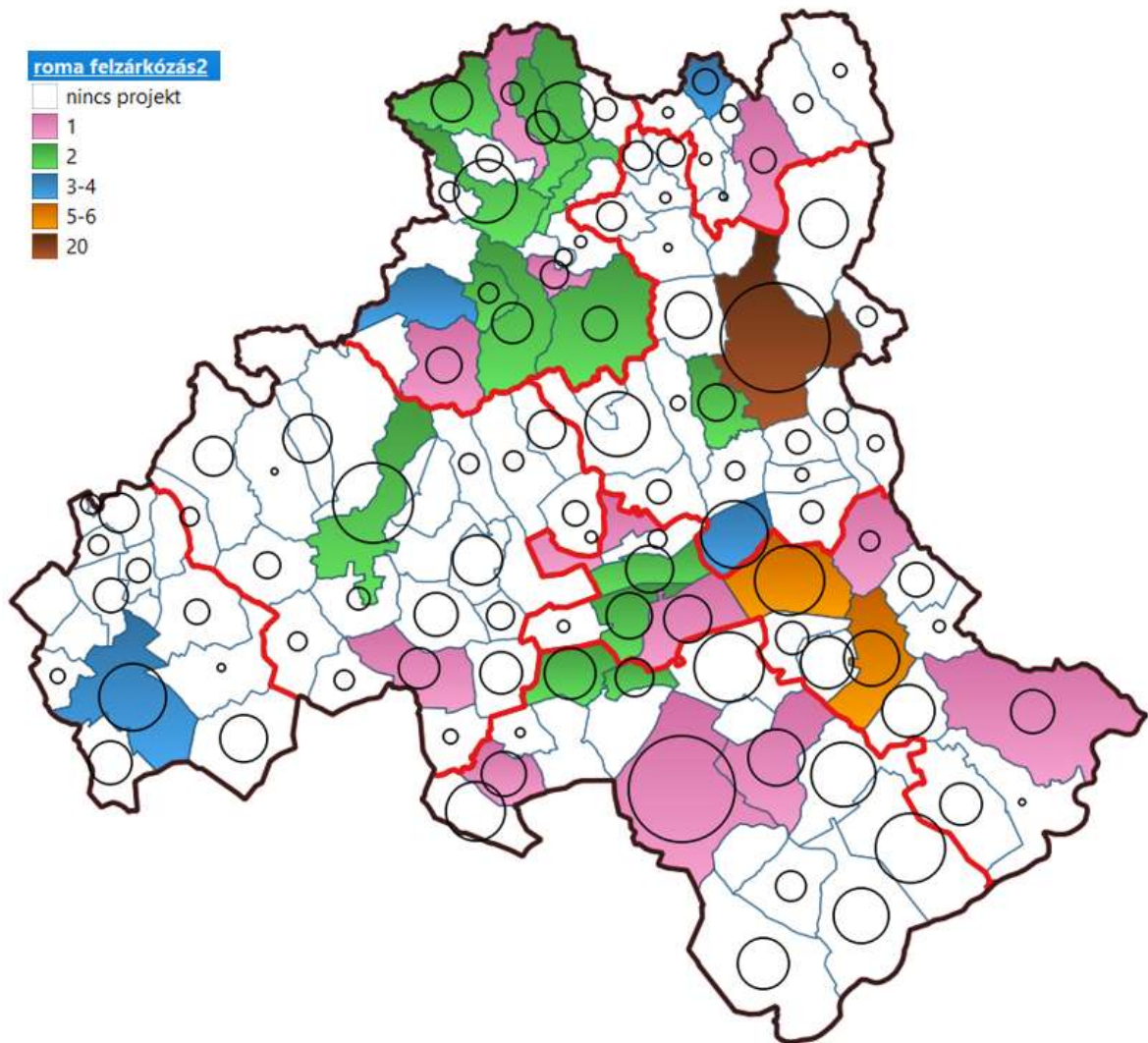
lakosságával. Figyelembe vettük azt is, hogy egyes projektek több településre is kiterjednek, itt nem csak a főkedvezményezett települést, hanem az összes érintett megjelenítettük.

50. ábra felzárkózáspolitikát szolgáló EFOP projektek, forrás: saját szerkesztés

Járási szinten vizsgálva a projektek elhelyezkedését megállapítható, hogy jellemzően a kedvezményezett járásokban valósultak/valósulnak meg ezek a projektek, hiszen jellemzően magasabb arányú ezen járásokban a roma lakosság. Észrevehető, hogy az észak-hevesi térségben szinte minden érintett településen van legalább két projekt, addig a dél-hevesi térségben jobban koncentrálnak a projektek, emellett viszont maradnak „fehér” foltok is. A megye „gazdasági tengelyén” jellemzően a városokban valósulnak meg a témához kapcsolódó projektek, ami a nagyobb számú roma lakossal magyarázható.

Több, viszonylag nagy számú roma lakossal rendelkező településen egyáltalán nem kerültek ilyen projektek végrehajtásra. Ezek a következők: Egercsehi, Szúcs, Hevesaranyos, Egerbakta, Kislána, Gyöngyösoroszi, Vécs, Csány, Nagyfűged, Kömlő, Sarud, Pély.

Külön megvizsgáltuk az oktatáshoz kapcsolódó projekteket, hiszen a tanulás az egyik kulcsa a szegénység átöröklésének megakadályozásában. Ennek során a következő konstrukciókat vettük figyelembe:

EFOP-1.4.3-16 - Biztos Kezdet Gyerekházak

EFOP-3.3.1-15 - Tanoda programok támogatása

EFOP-2.1.2-16 - Gyerekesély programok infrastrukturális háttere

EFOP-3.3.2-16 - Kulturális intézmények a köznevelés eredményességéért

EFOP-4.1.3-17 - Az állami fenntartású köznevelési intézmények tanulást segítő tereinek infrastrukturális fejlesztése

EFOP-3.11.1-17 - Szülő-Suli

EFOP-3.1.2-16 - A pedagógusok módszertani felkészítése a végzettség nélküli iskolaelhagyás megelőzése érdekében

Ezek alapján – a fentiekben felsorolt településeken túl – az alábbi településeken lenne indokolt oktatási célú projektek végrehajtása: Kisköre, Tiszanána, Besenyőtelek, Tarnaszentmiklós, Apc, Boldog, Gyöngyöspata, Erdőkövesd, Karácsond, Halmajugra, Verpelét, Tarnaörs.

Közlekedés

Közúthálózat

Közlekedésföldrajzi értelemben a megye jól megközelíthető mind vasúton, mind közúton.

Heves megye fekvéséből adódóan nem határos szomszédos országokkal, azonban a nemzetközi kapcsolattartásban és országos szintvonalon fontos szereppel bír a vonalas infrastruktúra rendszerek közül a közúthálózat, a vasúthálózat, a szénhidrogén - szállító vezetékek és az energiaellátást biztosító vezetékek hálózatában egyaránt.

Heves megye hegyvidéki adottságai alapján a fő közlekedési útvonalak a megye középső - déli részén, az Alföld határán lettek kialakítva. Itt húzódnak a megyén áthaladó országos és nemzetközi jelentőségű közúti és vasúti útvonalak egyaránt. Heves megye közúthálózatának hossza 1274 km. A megye főútvonalai jellemzően Eger irányába koncentrálnak.

A közúti közlekedés gerince a Budapestről kiinduló, a Helsinki közlekedési folyosó részét képező M3-as autópálya. A Heves megyét érintő autópálya hossza 75 km, amely az Észak-magyarországi régióban található autópályák hosszának (140 km) 53%-a. A megyeszékhelyet nem közelíti meg, Eger Megyei Jogú Város közvetve, a 25-ös számú főúttal csatlakozik az autópályához. A megyét érintő M3-as autópálya útburkolatának állapota jó. Eger MJV-t az épülő, M25 autóút fogja összekötni az M3-as autópályával. Az M25 autóút 4 kilométeres szakasza 2018. november 7-től áll a forgalom rendelkezésére Eger és Andornaktálya déli része között. A fennmaradó 15 kilométeres szakasz Andornaktálya déli része és az M3-as autópálya között jelenleg építés alatt áll, átadása 2020 őszén várható. A 19 kilométeres 2x2 sávú gyorsforgalmi autóút együttesen biztosítja majd Eger megyei jogú város és az M3-as autópálya közötti gyorsforgalmi úthálózati kapcsolatot.

Pest megye és Borsod-Abaúj-Zemplén megye felé a legfontosabb közúti összeköttetést a 3-as számú, 98 km hosszú I. rendű főút teremti meg, amely lényegében párhuzamosan fut az M3-as autópályával. A „tengelyen” található kistérségi csomópontok (Hatvan és Gyöngyös, Kál-Kápolna-Kompolt térsége, Eger-Füzesabony) gazdasági súlya meghatározó. A Hatvanban, Gyöngyösön és Egerben elhelyezkedő munkahelyek miatt az ingázó lakosság aránya szintén ezeken a gazdasági gócpontokon a legmagasabb, a foglalkoztatás az említett városokban a legnagyobb.

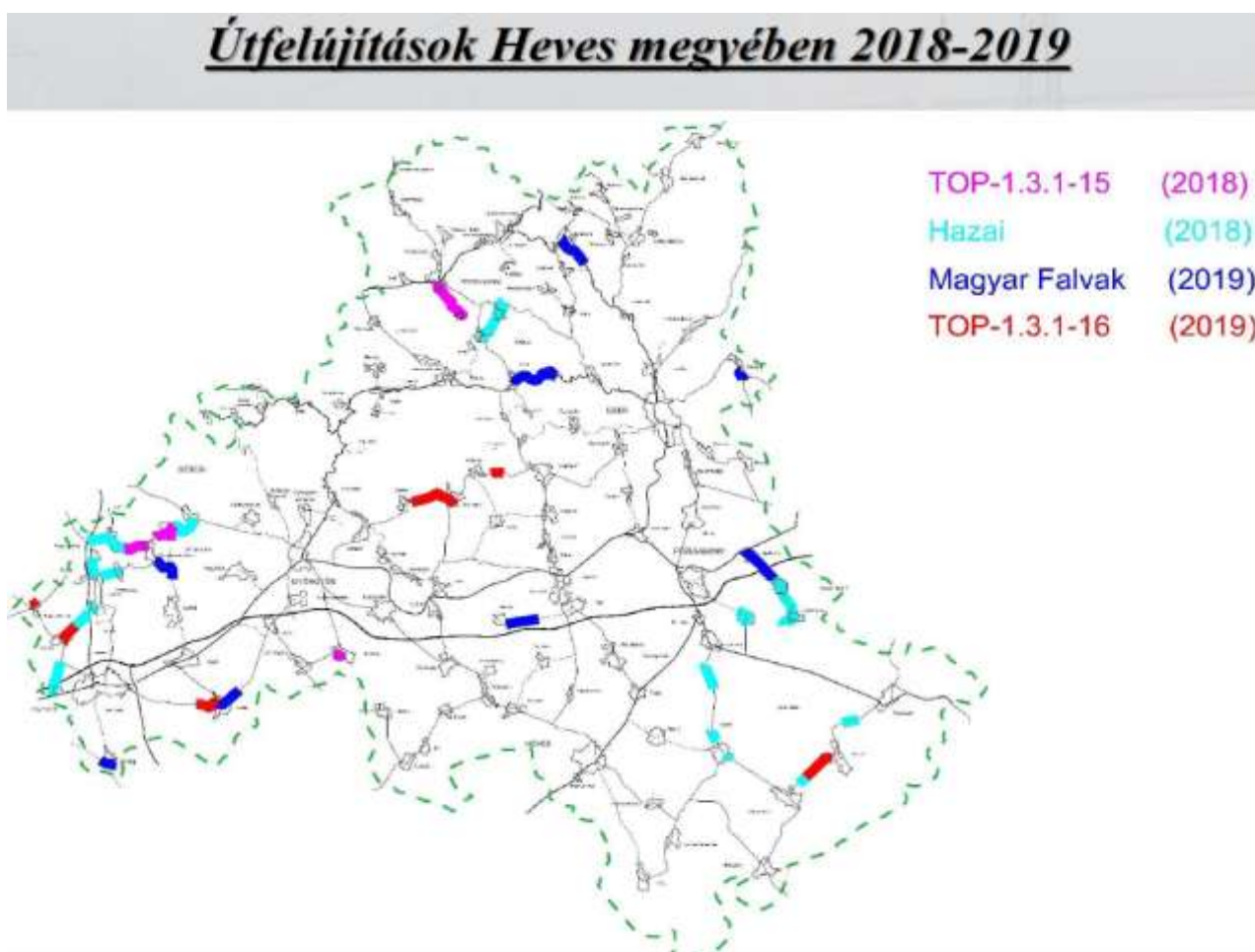
A másodrendű főútvonalak közül jelentős a Hatvanból kiinduló Salgótarján felé vezető 21. számú főút, amely jelentős forgalmat bonyolít le naponta. A 21. számú főút négy nyomúsítása megvalósult a megyében. Másodrendű főútvonalak közé soroljuk a Kisterenyét és Tarnaleleszt összekötő 23-as főutat, Bánrévét Eger városán keresztül Kerecsenddel összekötő 25-ös számú főutat, Gyöngyöst Parádon keresztül Egerrel összekötő 24. számú főutat, Dormándtól Heves és Jászberény felé vezető 31. számú főutat, Dormándtól Poroszlóig vezető 33-as számú főutat, valamint Hatvanból Jászberény felé vezető 32. számú főutat. A Heves megyei elsőrendű és másodrendű főútvonalak hossza összesen 289 km, amely az Észak-Magyarországi régió főútvonal hosszának a 35%-a.

Heves megye tekintetében a Magyar Közút Nonprofit Zrt. Heves Megyei Igazgatósága látja el a közúthálózat kezelését.

A Heves Megyei Igazgatóság által kezelt közúthálózat:

Megyei gyorsforgalmi úthálózat	174,819 km
Megyei gyf, úth.pihenők újtjai	19,601 km
Megyei közúthálózat	1 172,770 km
Összesen	1 367,190 km
Megyei kerékpár úthálózat	17,750 km

Heves megyében a közúthálózat vonatkozásában a tavalyi, illetve az idei évben a lenti ábrán szereplő útfelújítási munkák történtek.

51. ábra közúthálózat felújítási helyszínei 2018-2019, forrás: Magyar Közút Zrt

A Terület- és Településfejlesztési Operatív Programban (TOP-1.3.1-15 és a TOP-1.3.1-16) a pályázatok nagysága 2,669 milliárd Ft nagyságú közlekedésfejlesztést tettek lehetővé a megyében.

A Magyar Falu Program részeként - 1792/2018. (XII.21) korm, határozata - ütemezetten megvalósuló, kistelepüléseket érintő útfelújítások összege 19.2 km hosszúságú útszakasz felújítását tartalmazza mintegy 2,13 milliárd Ft. összegben.

A megye déli részén húzódik a 80-as számú Budapest – Hatvan – Miskolc – Sátoraljaújhely vasútvonal, amely kétvágányú, villamosított fő vasútvonal, mely egyben része a Helsinki folyosónak. A vasúti kocsik ezen a szakaszon maximum 120 km/h sebességgel közlekednek. Az országos építésű normál nyomtávú vasútvonalak hossza a megyében 283 km volt 2009-ben, amiből 270 km vonalhosszú vasútvonalat működtettek. Ezen vasútvonal tekintetében **zajlik egy nagy volumenű felújítás nettó 64 milliárd Ft értékben** (53 km hosszban, nyíltvonalainak és állomási átmenő fővágányainak teljes átépítése $v=100-120-160$ km/h pályasebességre és 225 kN tengelyterhelésre; 4 állomás és 9 megállóhely felújítása, 1 új megállóhely építése, felvételi és üzemi épületek korszerűsítése, akadálymentesítés; 5 db új külön szintű közúti keresztezés; Áramellátási rendszer felújítása) Rákos vasútállomás és Hatvan között. A felújítás 2019. február óta zajlik, és 2019. december 7-én befejeződik. A kimaradó vonatokat vonatpótló buszokkal pótolják

A 80-as számú vasútvonal mellett igen jelentős vonal az Eger-Putnok közötti (68 km) illetve Eger-Füzesabony közötti (17 km) vasútvonalak. Ezek egyvágányú, részben villamosított vonalak. Jelentős a tehervagonok közlekedése a szakaszon. A normálnyomtávú vasútvonalak mellett keskenynyomtávú vonalakon is működik vasúti közlekedés a megyében (Gyöngyös - Szalajka-ház (24 km); Gyöngyös – Mátrafüred (7 km) és Szilvásvárad – Szalajka - Fátyolvízesés (6 km).

A helyközi közösségi közlekedés tekintetében a megyére megosztottság jellemző. A közúti közlekedésben Gyöngyös és Eger városai dominálnak, míg a vasúti közlekedésnek Füzesabony a központja.

A következőkben Heves megyei járásait és azok településeit vizsgáljuk meg a közúthálózat műszaki állapotának értékelésével (a települések részéről megküldött adattáblák figyelembevételével).

Bélapátfalvai járás:

A településekről megküldött adatokat figyelembe véve burkolattal el nem látott utca 5 településen található (Balaton, Bükkszentmárton, Mónosbél, Nagyvisnyó, Szilvásvárad). Bekölce, Bélapátfalva, Mikófalva települések esetében nincsenek olyan belterületi utcák, amelyek ne lennének burkolattal ellátva.

A bélapátfalvai járás területén 3 település nyilatkozott úgy, hogy nem tartja megfelelő állapotúnak a Magyar Közút Nonprofit Zrt. által kezelt belterületi utakat (Mikófalva, Nagyvisnyó, Szilvásvárad). Balaton, Bekölce, Bélapátfalva, Bükkszentmárton, Mónosbél települések nyilatkozatai alapján megfelelő állapotúak a Magyar Közút Nonprofit Zrt. által kezelt belterületi utak.

A Magyar Közút Nonprofit Zrt. által kezelt utak külterületi szakaszának állapotának megfelelősége vonatkozásában az alábbi válaszok érkeztek: Balaton, Bélapátfalva, Bükkszentmárton, Mónosbél településeken ezen útszakaszok megfelelőek. Bekölce, Mikófalva, Nagyvisnyó, Szilvásvárad községek nyilatkozatai szerint problémás ezen szakaszok állapota.

Egri járás:

Az egri járás több településen találunk olyan utcákat, amelyek szilárd burkolattal nincsenek ellátva. Ilyen települések a járásban Andornaktálya, Eger MJV (belterületi kiépítetlen önk-i utak: 10,6 km; külterületi kiépítetlen önk-i utak: 209,2 km; összes kiépítetlen önk út: 219,8 km) Hevesaranyos, Egerbocs, Egercsehi, Egerszalók, Egerszólát, Felsőtárkány, Kerecsend, Nagytálya, Szúcs (1 db utca aszfaltozott), Verpelét.

A Magyar Közút Nonprofit Zrt. által kezelt utak belterületi szakaszának állapota a településekről megküldött adatokat figyelembe véve Andornaktálya, Egerbocs, Egercsehi, Kerecsend, Nagytálya, Noszvaj, Ostoros, Szarvaskő (25. sz. főút nagyon rossz állapotú), Szúcs, Tarnaszentmária, Verpelét településeken több helyen balesetveszélyes, rossz műszaki állapotú jelentős kátyúk, nyomvályúk nehezítik a közlekedést.

Eger MJV esetében az utak színvonalának megfelelőssége az országos általános finanszírozási fenntartási környezetet tekintve megfelelő csupán. Hálózati szempontból rendkívül hiányzik a sugarasan a városba érkező országos közutak a város beépített területének határán összekötve haladó ovális gyűrű irányú elkerülő jellegű országos közúti útvonal.

A Magyar Közút Nonprofit Zrt. által kezelt utak külterületi szakaszának állapotának megfelelőssége vonatkozásában az alábbi válaszok érkeztek: Andornaktálya, Demjén, Egerbocs, Egercsehi, Egerszólát, Feldebrő, Kerecsend, Nagytálya, Noszvaj, Novaj, Szarvaskő, Szúcs és Verpelét település vonatkozásában nem megfelelő a közutak műszaki állapota.

Eger MJV esetében igen rossz burkolatú szakaszok: 2416 j. út Eger-Egerszóláti elágazás, burkolati egyenlőtlenség, vízelvezetés, optikai megvezetés tekintetében. Az Eger határában lévő kettős ív sáv szélessége szinte balesetveszélyesen szűk. 2405 j. út Eger-Noszvaj között burkolati egyenlőtlenség, vízelvezetés, optikai megvezetés tekintetében. (a legrosszabb állapotú útvonal Eger körzetében.)

A külterületi autóbussz megállóhelyek a mellékúthálózaton sok helyen öböl és kiemelt szegélyű peron nélküliek. A 25. sz. úton Almár külterületen a gyalogos áthaladás biztonságát szükséges lenne növelni műszaki megoldásokkal (halálos baleset történt 2018-ban az autóbussz-megállóhoz történő átkelés során.)

Füzesabonyi járás:

A füzesabonyi járás több településen találunk olyan utcákat, amelyek szilárd burkolattal nincsenek ellátva. Ilyen települések a járásban Aldebrő (4 utca a Magyar Falu program keretében szilárd burkolatot kap), Besenyőtelek, Egerfarmos, Kápolna (1 utca), Szihalom, Tófalu.

A települések által adott információk alapján a Magyar Közút Nonprofit Zrt. által kezelt utak belterületi szakaszának állapota 7 település esetében nem megfelelő (Füzesabony, Kápolna, Kompolt, Nagyút, Szihalom, Tófalu, Újlőrincfalva). Besenyőtelek, Dormánd, Egerfarmos, Mezőszemere, Mezőtárkány, Poroszló település jónak ítélte ezen útszakaszok állapotát. Kál és Aldebrő részben megfelelőnek ítélte ezen útszakaszokat.

A Magyar Közút Nonprofit Zrt. által kezelt utak külterületi szakaszának állapotának megfelelőssége vonatkozásában az alábbi válaszok érkeztek: Füzesabony, Aldebrő, Egerfarmos, Kápolna, Kompolt, Mezőszemere (Mezőszemere és Szihalom közötti út balesetveszélyes),

Mezőtárkány, Nagyút, Poroszló, Sarud, Szihalom (3-as főút rossz állapotban) településeken ezen útszakaszok nem megfelelő műszaki állapotúak, balesetveszélyesek.

Gyöngyösi járás:

A gyöngyösi járás több településen találunk olyan utcákat, amelyek szilárd burkolattal nincsenek ellátva. Ilyen települések a járásban Gyöngyös, Gyöngyöspata, Abasár, Adács, Gyöngyössolymos, Ludas, Markaz, Mátraszentimre.

A települések által adott információk alapján a Magyar Közút Nonprofit Zrt. által kezelt utak belterületi szakaszának állapota 12 település esetében nem megfelelő műszaki állapotú – kátyúk, nyomvályúk, repedések - (Gyöngyös, Gyöngyöspata, Domszló, Gyöngyösoroszi, Gyöngyöstarján, Karácsond, Kiszána, Markaz, Mátraszentimre, Nagyréde, Vámosgyörk, Vécs). 13 település jónak ítéli ezen útszakaszok állapotát.

A Magyar Közút Nonprofit Zrt. által kezelt utak külterületi szakaszának állapotának megfelelősége vonatkozásában az alábbi válaszok érkeztek:

Gyöngyös, Gyöngyöspata, Adács, Domszló, Gyöngyösoroszi, Gyöngyöstarján, Karácsond (3204. számú út (Gyöngyös-Karácsond) állapota balesetveszélyes, az út széle le van szakadva), Kiszána, Markaz, Mátraszentimre, Nagyréde, Vámosgyörk, Vécs, Visznek.

Hatvani járás:

A hatvani járás több településen találunk olyan utcákat, amelyek szilárd burkolattal nincsenek ellátva. Ilyen települések a járásban Hatvan, Boldog, Csány, Ecséd, Hort és Kerekharaszt.

A települések által adott információk alapján a Magyar Közút Nonprofit Zrt. által kezelt utak belterületi szakaszának állapota 4 település esetében nem megfelelő (Hatvan - Az elsőrendű 1-2 számjegyű főutak közelmúltban felújításra kerültek, azok állapota megfelelő, a 4-5 számjegyű utak állapota nagyon rossz, balesetveszélyes; Boldog, Csány és Hort). 9 település jónak ítéli ezen útszakaszok állapotát.

A Magyar Közút Nonprofit Zrt. által kezelt utak külterületi szakaszának állapotának megfelelősége vonatkozásában az alábbi válaszok érkeztek: Hatvan, Boldog, Csány, Kerekharaszt településeken ezen útszakaszok nem megfelelő műszaki állapotúak, balesetveszélyesek. Hort nagyközség részben tartja megfelelőnek ezen utak állapotát (Csány község felé nem megfelelő a közút műszaki állapota) illetve Rózsaszentmárton község jelezte, hogy az Ecséd község felé vezető közút is balesetveszélyes, de ennek felújítása ez évben megoldódik).

Hevesi járás:

A hevesi járás több településen találunk olyan utcákat, amelyek szilárd burkolattal nincsenek ellátva. Ilyen települések a járásban Heves, Átány, Boconád, Erk, Hevesvezekény, Kömlő, Pély, Tarnaszentmiklós, Tarnasdadány, Tenk, Tiszánána, Zaránk.

A Magyar Közút Nonprofit Zrt. által kezelt utak belterületi szakaszának állapota a településekről megküldött adatokat figyelembe véve Tarnaméra, Tarnasdadány, Tenk, Zaránk településen megfelelő. Tiszánána, Kisköre településeken több helyen jelentős kátyúk nehezítik a közlekedést.

A Magyar Közút Nonprofit Zrt. által kezelt utak külterületi szakaszának állapotának megfelelősége vonatkozásában az alábbi válaszok érkeztek: Tarnaméra, Tarnazsadány, Tenk, Zaránk településeken ezen útszakaszok megfelelőek. Kisköre városában részben megfelelő az útszakaszok állapota. Erk és Tarnaörs települések visszajelzései alapján Visznek, illetve Erk felé nem megfelelő a közutak állapota. Tiszanána közigazgatási területén a közutak kátyúsak, nem megfelelőek.

Pétervásárai járás:

A pétervásárai járás több településen találunk olyan utcákat, amelyek szilárd burkolattal nincsenek ellátva. Ilyen települések a járásban Parád, Erdőkövesd, Fedémes, Ivád, Kisfüzes, Parádsasvár (a nyaralótelepeken vannak makadámutak), Sirok (Fenyves utca), Szentdomonkos.

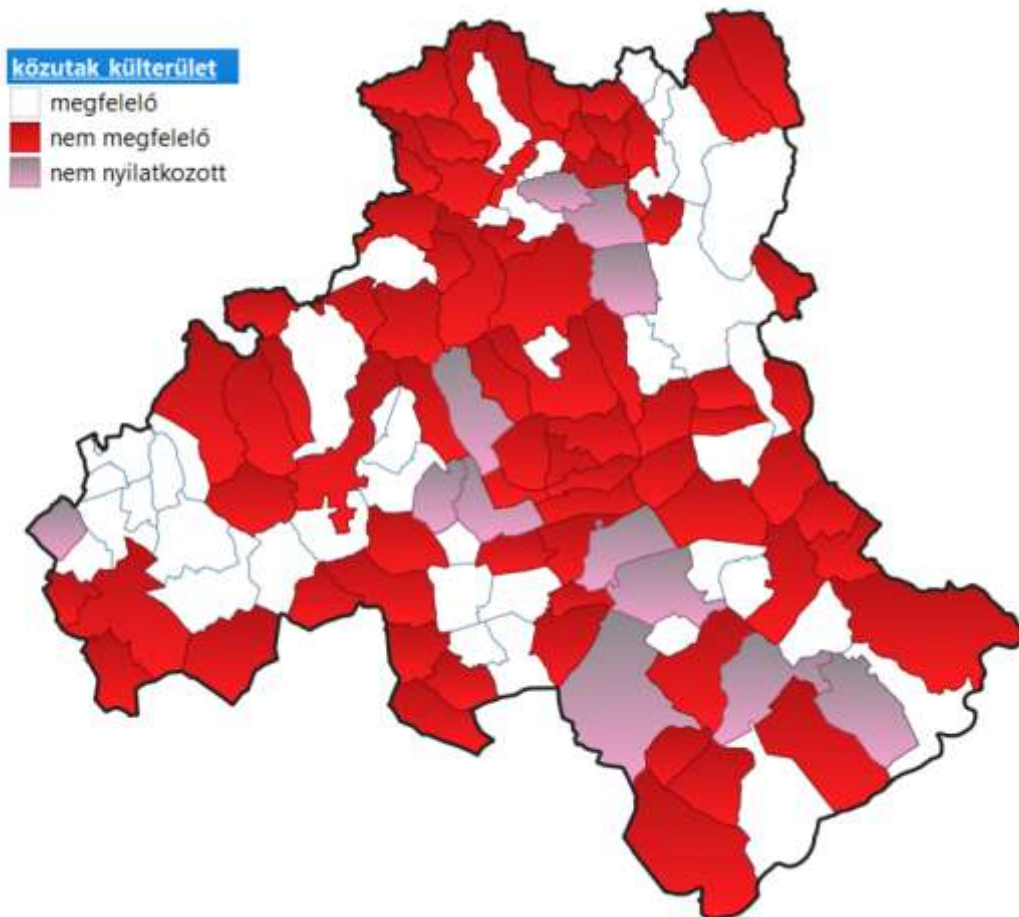
A Magyar Közút Nonprofit Zrt. által kezelt utak belterületi szakaszának állapota a településekről megküldött adatokat figyelembe véve 8 településen megfelelő (Bodony, Bükkszék, Fedémes, Kisfüzes, Mátraderecske, Szentdomonkos, Tarnalelesz, Váraszó).

11 település nyilatkozott úgy, hogy nem tartja megfelelő állapotúnak a Magyar Közút Nonprofit Zrt. által kezelt belterületi utakat (Pétervására, Parád, Recsk, Bükkszenterzsébet, Erdőkövesd, Istenmezeje, Ivád, Mátraballa, Sirok, Szajla, Terpes).

Parádsasváron a Magyar Közút Nonprofit Zrt. által kezelt belterületi utak 80 százaléka megfelelő állapotú, de a jelenleginél gyakoribb kátyúzási munkákra lenne szükség.

A Magyar Közút Nonprofit Zrt. által kezelt utak külterületi szakaszának állapotának megfelelősége vonatkozásában az alábbi válaszok érkeztek: Bodony, Bükkszék, Bükkszenterzsébet, Fedémes és Kisfüzes településeken ezen útszakaszok megfelelőek.

Pétervására, Parád, Recsk, Erdőkövesd, Istenmezeje, Ivád, Mátraballa, Mátraderecske, Sirok, Szajla, Szentdomonkos, Tarnalelesz, Terpes, Váraszó településeken nem megfelelő állapotúak a Magyar Közút Nonprofit Zrt. által kezelt utak külterületi szakaszai. Parádsasvár község esetében a Magyar Közút Nonprofit Zrt. által kezelt külterületi utak 80 százaléka megfelelő állapotú, de a jelenleginél sűrűbb kátyúzási munkákra lenne szükség.

52. ábra közutak külterületi szakaszainak állapota az önkormányzatok visszajelzése alapján, forrás: saját szerkesztés

Közösségi közlekedés

Tekintettel arra, hogy egyes szolgáltatások más településeken, járásközpontokban vagy nagyobb városainkban érhetők el, ezért fontosnak tartottuk a közösségi közlekedés vizsgálatát. Ezen belül a helyközi autóbusz közlekedést mértük fel, hiszen súlya jelentősen nagyobb a vasúti közlekedéssel szemben. Ennek kapcsán megkérdeztük a településvezetőket, hogy mennyire elégedettek a helyközi autóbusz szolgáltatással, melynek összesített eredményei a következők:

Bélapátfalvai járás

A járás mindegyik települése elégedett a tömegközlekedés jelenlegi helyzetével. Az iskolába-, munkába járást lehetővé teszi-e a tömegközlekedés menetrendje.

Egri járás

A járás településeinek többségének nyilatkozatai alapján nincs probléma a tömegközlekedéssel, azonban vannak olyan települések, amelyeknél nehézségek állnak fenn. Ezen települések az alábbiak: Demjén (hétvégi időszakokban nagyon ritka a buszjáratok száma), Egerbocs (kevés a napi járatszám), Egercsehi (az önkormányzat és a Volán társaság lakossági fórumain nem veszik figyelembe a település lakossági igényeit, az iskolába járás Egerbe nagy gondot okoz), Szúcs (a reggeli járatok száma kevés), Tarnaszentmária esetében a járatszámok ugyancsak nem elégségesek.

Füzesabonyi járás

A járás 12 településének nyilatkozatai alapján zökkenőmentes a tömegközlekedés jelenlegi helyzete, azonban vannak olyan települések, amelyeknél nehézségek állnak fenn.

Ilyen települések: Aldebrő (a járás központi településére Füzesabonyba nehézkes az eljutás), Mezőtárkány (csak részben elégedett a tömegközlekedés szolgáltatásaival), Nagyút (kizárólag a vasúti közlekedés elérhető, a KLIK iskolabuszt biztosít a Kompoltra történő iskolai átjárás biztosítására), Tófalu (több autóbusz lenne szükséges a lakossági utazási igények kielégítésére.)

Gyöngyösi járás

A járás 21 településének nyilatkozatai alapján fennakadásmentes és jónak ítéltető a tömegközlekedés jelenlegi helyzete, azonban vannak olyan települések, amelyeknél nehézségek állnak fenn. Ezek települések az alábbi észrevételeiket fogalmazták meg: Domszló és Kisnána (Gyöngyösről jónak mondható a buszközlekedés de Eger MJV-ből a délutáni órákban kevés a járatszám), Gyöngyöshalász (hiányos, nem megfelelő, a Magyar Közút NZrt-től átveszi az önkormányzat a belterületi, buszöblöket), Gyöngyösoroszi (nem elégséges a színvonal.)

Hatvani járás

A járás összes települése (1 kivételt eltekintve) elégetettek a tömegközlekedéssel. A járáshoz tartozó Rózsaszentmárton község jelezte, hogy általánosságban véve az iskolába-, munkába járást lehetővé teszi-e a tömegközlekedés menetrendje, azonban a délutáni órákban 15-17 óra között több buszjáratra lenne szükség Hatvan városa felé.

Hevesi járás

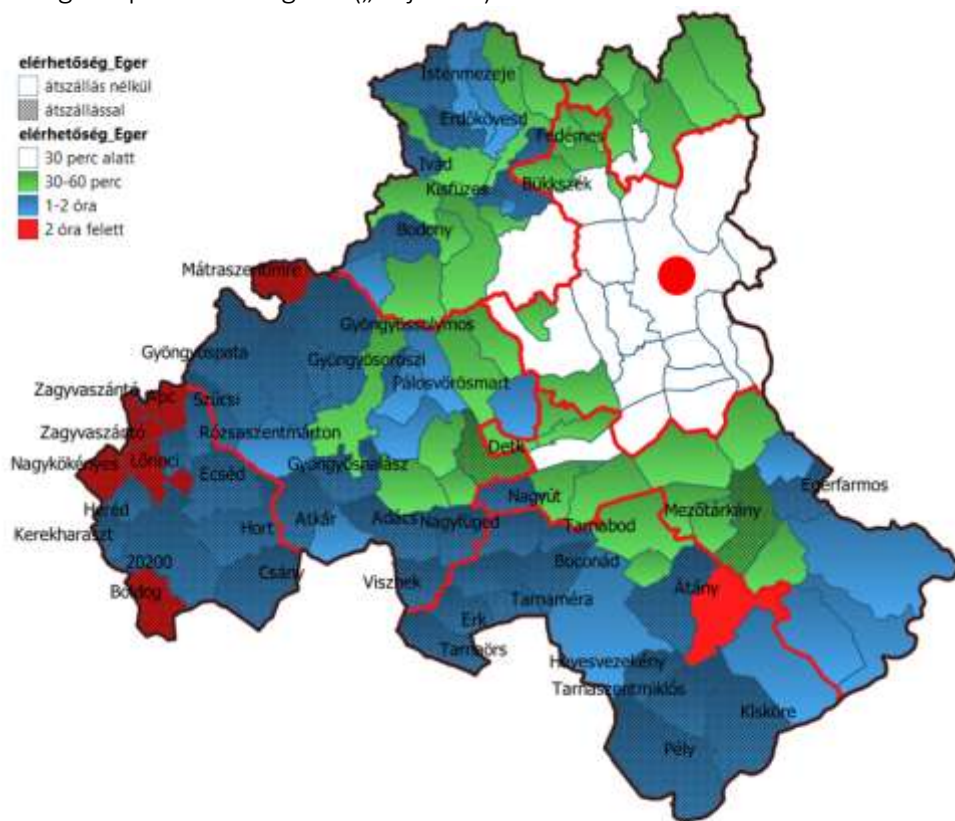
A járás településeinek többsége elégedett a tömegközlekedéssel. Kisköre (az autóbusz és a vasútállomás igen, de a járművek műszaki állapota nem megfelelő), Erk, Tarnabod és Tarnaörs települések részéről sem megfelelő a jelenlegi tömegközlekedés színvonala.

Pétervásárai járás

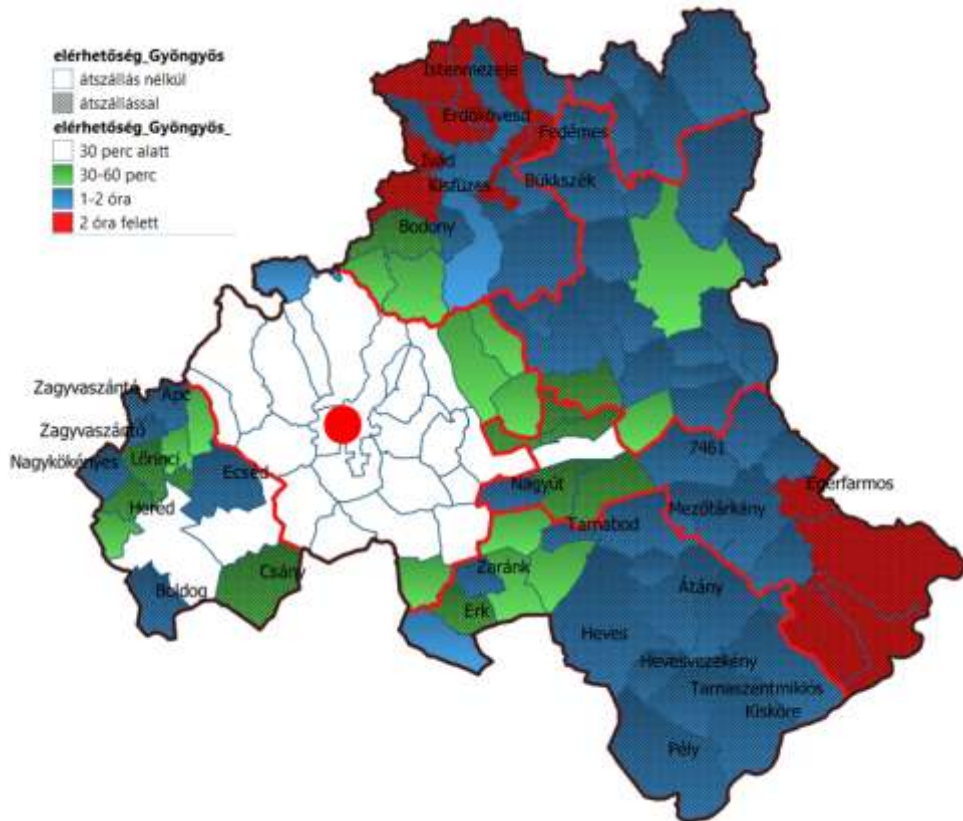
A járás mind a 20 települése elégedett a tömegközlekedés jelenlegi helyzetével. Az iskolába-, munkába járást lehetővé teszi-e a tömegközlekedés menetrendje.

A fentiekén túl megvizsgáltuk, hogy a megye három legnagyobb városa – Eger, Gyöngyös, Hatvan – milyen időszükséglettel érhető el az egyes településekről. Ezzel párhuzamosan elemeztük, hogy egy napon belül fő közlekedési időszakban átszállással vagy anélkül utazhatnak-e a lakosok. Mindezeket azért tartottuk fontosnak, mert az egyes orvosi szakellátások erre a három településre koncentrálnak, de egyik városnak sincs kizárólagos

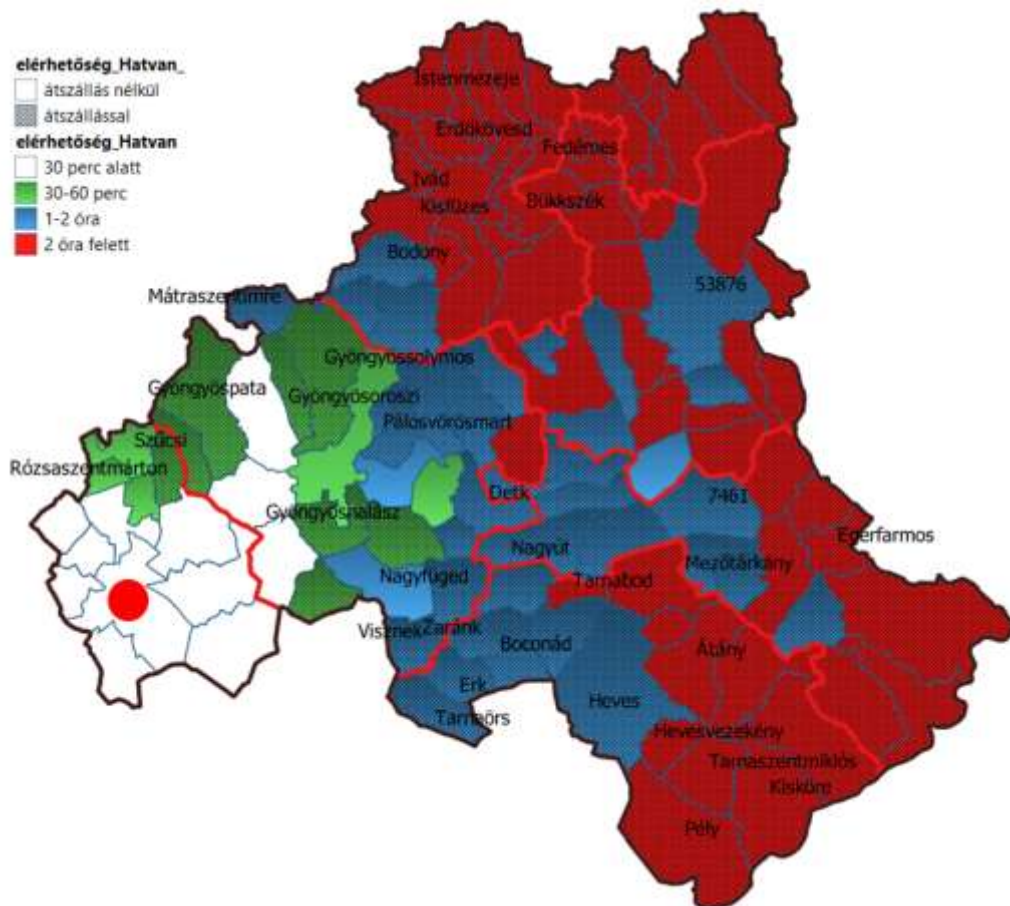
ellátási területe, így előfordulhat, hogy egy lakosnak az ellátást biztosító intézmény függvényében akár mindhárom településre el kell tudni jutnia jellemzően járóbeteg ellátás keretében, tehát egy napon belüli utazással. Oktatási szempontból is fontos kérdés ez, hiszen a középiskolák többsége – de nem kizárólagosan – ezen a három településen van és a tanulók többsége napi szinten ingázik („bejárós”).

53. ábra Eger elérhetősége helyközi autóbusz járatokkal

54. ábra Gyöngyös elérhetősége helyközi autóbusz járatokkal

55. ábra Hatvan elérhetősége helyközi autóbusz járatokkal

Megállapítások

A települések által visszaküldött adatlapokat figyelembe véve 57 település esetében találunk szilárd burkolat nélküli utcákat. Ez a megyei települések tekintetében 47 %-os arányt mutat.

A települések által visszaküldött adatlapokat figyelembe véve 51 település nincs megelégedve a Magyar Közút Nonprofit Zrt. által kezelt utak belterületi szakaszának műszaki állapotával. Ez a megyei települések tekintetében 42 %-os arányt mutat.

A települések által visszaküldött adatlapokat figyelembe véve 64 település nincs megelégedve a Magyar Közút Nonprofit Zrt. által kezelt utak külterületi szakaszának műszaki állapotával. Ez a megyei települések tekintetében 53 %-os arányt mutat.

A helyközi autóbusz járatokkal történő elérhetőség vizsgálat alapján megállapítható, hogy a hátrányos helyzetű járásokban van a legtöbb olyan település, ahol átszállás szükségessége és a hosszú menetidő egyszerre van jelen.

Oktatás

probléma mátrix

	romák	gyerekek	nők	idősek	fogyatékkal élők	
HEP-ek megállapításai	Általános iskolai felnőttoktatás hiányosságai Általános iskolai felnőttoktatás hiányosságai Általános iskolai felnőttoktatás hiányosságai	Korai fejlesztés, szakember hiánya Korai fejlesztés, szakember hiánya Korai fejlesztés, szakember hiánya	Iskolai lemorzsolódás, korai iskolaelhagyás Iskolai lemorzsolódás, korai iskolaelhagyás Iskolai lemorzsolódás, korai iskolaelhagyás	Informatikai jártassággal rendelkezők száma alacsony;	Közlekedési ismeretek hiánya (KRESZ)	
	Hátrányos helyzet az oktatásban Hátrányos helyzet az oktatásban Hátrányos helyzet az oktatásban	SNI-s gyermekek száma nő SNI-s gyermekek száma nő SNI-s gyermekek száma nő	Speciális (rugalmas) képzési formák hiánya (helyben)	Tevékeny időskor hiánya	Fejlesztő pedagógusok hiánya, vizsgálatok elmaradása, hosszadalmas várakozási idő	
	Informatikai jártassággal rendelkezők száma alacsony	Iskolai hiányzások, lemorzsolódás veszélye Iskolai hiányzások, lemorzsolódás veszélye Iskolai hiányzások, lemorzsolódás veszélye	Alacsony iskolázottság, szakképzettség hiánya Alacsony iskolázottság, szakképzettség hiánya Alacsony iskolázottság, szakképzettség hiánya	élethosszig tartó tanulás és a szabadidő hasznos eltöltésének lehetősége nem adott	rehabilitációs foglalkozások hiánya	
	Alacsony iskolai végzettség, szakképesítés hiánya Alacsony iskolai végzettség, szakképesítés hiánya Alacsony iskolai végzettség, szakképesítés hiánya	Testnevelésórák megtartása akadályba ütközik (tárgyi és infrastruktúra hiány) Nincs tanuszoda		Idősek közlekedési ismeretnek hiányosságai (elktoromos kerékpárok megfelelő használata)	Önkéntes mentorok jelenléte szükséges	
	Felsőoktatási ösztöndíjra jelentkezők száma csekély	Iskolai lemorzsolódás Iskolai lemorzsolódás Iskolai lemorzsolódás			Egészséges és fogyatékkal élő gyermekek korai szocializációja a közintézményekben	
	Adathány az alacsony végzettségű álláskeresők tekintetében Adathány az alacsony végzettségű álláskeresők tekintetében	Nincs helyben felsőtagozat			A szülők nem viszik el a gyermeket a Pedagógiai Szakszolgálat elé, így nem történik meg a megfelelő intézmény kijelölése sem	
	Önkéntes mentorok jelenléte szükséges	A tanoda és biztos kezdet gyermekház működtetésének helyi forrásai kimerültek			A fogyatékkal élő gyermekek nehezen jutnak el a szakvizsgálatokra, helybe kellene számukra ezt biztosítani (gépjárműhiány)	
	Nincs megfelelő jövőképe a célcsoportnak, szemléletformálás fontossága Nincs megfelelő jövőképe a célcsoportnak, szemléletformálás fontossága	Sok tanuló alulteljesít az iskolában (oktató munka hatékonyságának növelése szükséges) Sok tanuló alulteljesít az iskolában (oktató munka hatékonyságának növelése szükséges)			Utazó pedagógusok nehezen jutnak el a problémáival érintett településekre (gépjárműhiány)	
	Roma közösség visszahúzó ereje	Nevelési és szocializációs problémák, melyek hátráltatják az érintett gyerekek iskolai beilleszkedését és rontja a tanulmányi eredményét Nevelési és szocializációs problémák, melyek hátráltatják az érintett gyerekek iskolai beilleszkedését és rontja a tanulmányi eredményét Nevelési és szocializációs problémák, melyek hátráltatják az érintett gyerekek iskolai beilleszkedését és rontja a tanulmányi eredményét			Magas a lemorzsolódás a fogyatékkal élő gyermekek között (fontos lenne a szülők meggyőzése)	
	a felsőoktatásba történő bekerüléshez szükséges nyelvizsga megszerzésének nehézségei	Az iskola és óvoda túlszűfolt, nagy a gyermeklétszám (bizonyos településeken, "központokban")				
	Célcsoport körében tapasztalható információhiány	Alacsony az óvodai és általánosiskolai gyermeklétszám (más iskolába viszik a gyerekeket)				
	pedagógushiány a romák lakta körzetekben	Az iskolaudvar nem szolgálja a gyermekek igényeit				
	Direkt lemorzsolódás	Össztöndíj rendszer kialakítására lenne szükség a tehetségek támogatásához				
	Roma lányok 16 éves korukban gyermeket vállalnak, nincs lehetőség a továbbtanulásra (fokozott lemorzsolódás)	Gyakori az iskolákban az agresszió, rongálás, melyel szemben a pedagógusok és a szülők tehetetlenek				

munkacsoportok észrevételei

	romák	gyerekek	nők	idősek	fogyatékkal élők	
HEP-ek megállapításai		0-7 éves korúak ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok hiánya				munkacsoportok észrevételei
		Települési Közkutatási Esélyegyenlőségi Terv elévült				
		A gyermekek készségeinek (beszéd) hiánya, korai fejlesztés hiánya				
		Hátránykompenzáló programok hiánya				
		A gyerekek alulmotiváltak a tanulásban				
		A pályaelemzés tanácsadás hiánya A pályaelemzés tanácsadás hiánya				
		Tornaterem hiánya az óvodában és az iskolában				
		Úszásoktatás hiánya				
		Nincs olyan szakember, aki nyáron sportolás terén össze fogná a gyereket				
		Környezettudatossághoz kötődő ismeretek hiánya Környezettudatossághoz kötődő ismeretek hiánya				
		Az irányított délutáni tanulás (tanulósoba, korrepetálás, segítségnyújtás) nem hatékony, a gyerekek nem vesznek részt rajta				
		Gyermekek idegen nyelvi tudása korlátozott, olvasottságuk szintje alacsony Gyermekek idegen nyelvi tudása korlátozott, olvasottságuk szintje alacsony				
		Iskoláskorú gyerekek délutáni napközbeni ellátása nem megoldott				
		2013 január 1-jével átalakított köznevelési rendszerhez kerültek korábbi önkormányzati feladatok, mint a korai fejlesztés, mely fejlesztésre szorul, új módszerek kidolgozása szükséges				
		a célcsoport tekintetében a továbbtanulási lehetőségek szükségessége a célcsoport tekintetében a továbbtanulási lehetőségek szükségessége a célcsoport tekintetében a továbbtanulási lehetőségek szükségessége				
	részben a gyermekek szüneti élethelyezéseinek/élethelyezési problémáinak					
	köznevelési programokról történő tájékoztatás hiánya					
	óvodai és bölcsődei kapacitásbővítés igénye óvodai és bölcsődei kapacitásbővítés igénye óvodai és bölcsődei kapacitásbővítés igénye					
	statistikák, tanulmányok, fejlesztési dokumentumok					

Összegzés

Célcsoport általános jellemzői

- HH/HHH gyermekek aránya országosan csökkenő trendet mutat, ami a HHH gyermekekre vonatkozóan Heves megyére is igaz, azonban a hátrányos helyzetű gyermekek tekintetében nálunk emelkedő tendencia azonosítható

Hátrányos helyzetű tanulókat érintő problémák, térbeli megoszlásuk

- alapvető probléma a szülők iskolázatlansága
- hátrányos helyzet továbböröklődése
- otthoni környezet és a hozott minták nem alkalmasak a kitörésre
- közösség visszahúzó ereje
- jövőkép hiánya

- magas HH/HHH létszám az oktatási színvonal csökkenését idézheti elő
- HH és HHH gyermekek magas aránya alacsony iskolai létszámokat idézhet elő
  - Gyöngyöspata, Gyöngyösoroszi, Mátraderecske
- bizonyos járásokban kiugróan magas a HH/HHH gyermekek lélekszáma
  - a Hevesi járásban 66%-ban vannak jelen szociális problémákkal küzdő tanulók
  - a Hevesi járásban a HHH tanulók megoszlása 40%
    - Átány, Tarnazsadány, Kömlő 90%
    - Erdőtelken, Erken 60%
    - Kiskörén 40%
  - Füzesabonyi járás területén minden 4. tanuló hátrányos helyzetű
    - HH tanulók magas aránya
    - Mezőszemere 71%, Poroszlón 42%, Egerfarmos 37,5%, Mezőtárcány 34%, Kompolt 18,5%
  - Egri járás területe rendelkezik a legjobb mutatókkal,
  - a megyei és járási mutatókhoz képest magas a célcsoport megoszlása Kerecsenden (HH 45,8%, HHH 21%), Egercsehiben (HH 33%, HHH 37%) és Verpeléten (HH 20,4%, HHH 28,4 %)
- az Észak hevesi térség a délihez hasonló adottságokat mutat, legrosszabbak a Pétervásárai járás mutatói
- a járási átlaghoz képest is kiemelkedően magas Tarnaleleszen a HHH tanulók aránya (63%), illetve Recskén (47%) Pétervásárán (35%) és Mátraderecsken (38%)
- A Gyöngyösi járásban a legrosszabb adatokkal Gyöngyösoroszi (HH 29%, HHH 52%), Gyöngyöspata (HH 33%, HHH 42%) és Nagyfűged (HH 16%, HHH 52%) rendelkezik

Kiemelt figyelmet igénylő tanulók helyzete

- SNI tanulók számának növekvő trendje
- a család általában nem képes megoldani a sérült gyermek utaztatását
- utazó pedagógusok leterheltsége egyre komolyabb
- nincs megfelelő mennyiségű és minőségű gépjárműpark
- a gépjárműveknek speciális feltételeknek kell megfelelniük (bérlésük is nehézkes)
- ETK területén az SNI tanulók 45%-a integráltan tanul a „többségi intézményekben”
- HTK jogosultsági területén a 2018-as 193 főről 2019-re 224 főre növekedett az utazó pedagógusok által ellátottak száma

Lemorzsolódás

- csökkenő trendet mutat
- 5. osztálytól a lemorzsolódás esélye megnő
- „direkt lemorzsolódás” jelensége
- motivátlanság
- szakképzésben résztvevők körében tapasztalható magas lemorzsolódás
- hiányszakmák terén történő kiesések
- ETK fenntartásában működő intézmények tekintetében a Hevesi és Füzesabonyi járásokban a legkomolyabb a lemorzsolódás
- HTK területén is jellemzően a magasabb HH/HHH gyermeklétszámokkal működő iskolákban több a lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók száma

Egészségügy probléma mátrix

	romák	gyerekek	nők	idősek	fogyatékkal élők	
HEP-ek megállapításai	Rossz egészségi állapot	Tudatmódosító szerek használata	Egészségügyi problémák	Súlyosbodó egészségügyi problémák	Az egészségügyi prevenciós szolgáltatások hiánya, a szűrésekre való eljutás nehézsége	munkacsoportok észrevételei
	Az egészségügyi ellátás alacsony színvonal	Nem megfelelő higiéniai szokások kialakulása	Hiányos egészségügyi ismeretek (terhesség megelőzése, életvitel teresség alatt, dohányzás, családtervezés, személyi higiénia) Tudatos családtervezés hiánya	Az egészségügyi ellátórendszer színvonala alacsony	Nő a pszichiátriai problémákkal küzdők és a szenvedélybetegek száma	
	Szenvedélybetegséggel küzdők magas létszáma	Elégtelen védőnői ellátás (az egy védőnőre jutó gyermekek száma folyamatosan emelkedik. A védőnők túlterheltek)	Egészségmegőrző, preventív programok hiánya	Az idős korral járó fizikai állapotromlás tapasztalható	Az egészségügyi prevenciós programokhoz, szűrővizsgálatokhoz való hozzáférés egyenlőtlen	
	Egészségügyi szűrővizsgálatokhoz való egyenlőtlen hozzáférés (nem helyben lévő szűréseket utiköltés miatt nem tudnak felkeresni); szakorvosi ellátást, szűrést biztosító városok nehézkes elérhetősége tömegközlekedéssel	Gyermekek egészségügyi alapellátásának helyben hiánya (házi gyermekorvos hiánya)	Mentális zavarokkal küzdők (Depresszió, pszichiátriai betegségek, különböző fóbák stb.) növekvő száma	Demencia (szellemi leépülés) fokozódó aránya	A prevencióra és szűrővizsgálatokra való eljutás nehézségeibe ütközik szakorvosi ellátást, szűrést biztosító városok nehézkes elérhetősége tömegközlekedéssel	
	Egészséges táplálkozási ismeretek hiánya	Növekszik a szenvedélybetegséggel küzdők száma (drogfogyasztás, dohányzás, alkoholfogyasztás)	Szűrővizsgálatokon való alacsony részvétel szakorvosi ellátást, szűrést biztosító városok nehézkes elérhetősége tömegközlekedéssel	A szűrőprogramokhoz való hozzáférés egyre nehézkesebb szakorvosi ellátást, szűrést biztosító városok nehézkes elérhetősége tömegközlekedéssel	Az egészségfejlesztő szakember képzés sémaszerű, nem gyakorlatias (tanácsadói jártasság.)	
	Prevenációs (drog, alkohol) programok hiánya	Az egészségvédelem, az egészségtudatos életvitel hiánya, a megelőzésre vonatkozó ismeretek hiánya	A rosszindulatú daganatok, keringési rendszer betegségei, emésztőrendszeri betegségek, külső okok és légzőrendszeri betegségek nagy száma a női társadalmon belül	E.ü. ellátáshoz való hozzáférés nehézkes (egyre több betöltetlen állandó orvosi praxis van, szállítási nehézségek);	Az egészségfejlesztő szolgáltatások szakképzési rendszerében a pályakialakulási, motiváció nem kritérium.	
	Egészségtudatos életmód, ismeretek hiánya	Egészségügyi szakemberhiány	Kis mértékű a megfelelő testmozgást végzők aránya, nagy az elhízás kockázata	Hiányos ismeretek az egészséges táplálkozási ismeretek, egészségmegőrzés területén	Az egészségfejlesztési irodák működése kapcsán nincs egységes módszertan, a hálózatosodás hiánya tapasztalható.	
	Sportolási lehetőségek hiánya	Korai szexuális élet Tudatos családtervezés hiánya	Csökken a védőnők száma (alacsony bérek, nagy felelősség)	Időskori betegségek tekintetében végzett szűrővizsgálatok (vastag- és végbél szűrés), prevenció hiánya	Az egészségügyi alapellátás többi szegmense nem ismeri el az egészségfejlesztés, a prevenció jelentőségét.	
	Nem megfelelő higiéniai körülmények	Egészségmegőrző, preventív programok hiánya	A védőnők között nagy az aránytalanság (bérrendezés, leterheltség)	Helyben nem elérhető szakorvosi ellátás	szakorvosi ellátást, szűrést biztosító városok nehézkes elérhetősége tömegközlekedéssel	
	A hazai romák várható életkorának alacsony szintje (jó tíz évvel alacsonyabb a teljes lakosságénál).	Egészségvédelemmel, megelőzéssel összefüggő ismeretek hiánya	A védőnői feladatellátásban nehéz a kompetenciahatárokon belül maradni.	szakorvosi ellátást, szűrést biztosító városok nehézkes elérhetősége tömegközlekedéssel		

	romák	gyerekek	nők	idősek	fogyatékkal élők	
HEP-ek megállapításai	A hazai roma társadalom én-képe hamis (56 százalékuk nagyon jónak vagy jónak ítéli saját egészségi állapotát).	Sportolási lehetőségek hiánya	A jogszabályi környezetben lefektetett kötelező védőnői feladat megterhelő.			munkacsoportok észrevételei
	A betegtársak vagy az ellátó személyzet részéről az ellátást igénybe vevő romákat ért hátrányos megkülönböztetés problémája	Csökken a védőnők száma (alacsony bérek, nagy felelősség)	Az új védőnő generáció jelentős része nem alkalmas a pályára, az utánpótlás nem megfelelő.			
	Csökken a védőnők száma (alacsony bérek, nagy felelősség)	A védőnők között nagy az aránytalanság (bérrendezés, leterheltség)	Az egészségfejlesztő szakember képzés sémaszerű, nem gyakorlatias (tanácsadói jártasság.)			
	A védőnők között nagy az aránytalanság (bérrendezés, leterheltség)	A védőnői feladatellátásban nehéz a kompetenciahatárokon belül maradni.	Az egészségfejlesztő szolgáltatások szakképzési rendszerében a pályaalakmasság, motiváció nem kritérium.			
	A védőnői feladatellátásban nehéz a kompetenciahatárokon belül maradni.	A jogszabályi környezetben lefektetett kötelező védőnői feladat megterhelő.	Az egészségfejlesztési irodák működése kapcsán nincs egységes módszertan, a hálózatosodás hiánya tapasztalható.			
	A jogszabályi környezetben lefektetett kötelező védőnői feladat megterhelő.	Az új védőnő generáció jelentős része nem alkalmas a pályára, az utánpótlás nem megfelelő.	Az egészségügyi alapellátás többi szegmense nem ismeri el az egészségfejlesztés, a prevenció jelentőségét.			
	Az új védőnő generáció jelentős része nem alkalmas a pályára, az utánpótlás nem megfelelő.	Az egészségfejlesztő szakember képzés sémaszerű, nem gyakorlatias (tanácsadói jártasság.)	A gyereknevelés/vállalás előtt álló roma fiatalokat (szülőket) célzó szemléletformálás hiánya			
	Az egészségfejlesztő szakember képzés sémaszerű, nem gyakorlatias (tanácsadói jártasság.)	Az egészségfejlesztő szolgáltatások szakképzési rendszerében a pályaalakmasság, motiváció nem kritérium.				
	Az egészségfejlesztő szolgáltatások szakképzési rendszerében a pályaalakmasság, motiváció nem kritérium.	Az egészségfejlesztési irodák működése kapcsán nincs egységes módszertan, a hálózatosodás hiánya tapasztalható.				
	Az egészségfejlesztési irodák működése kapcsán nincs egységes módszertan, a hálózatosodás hiánya tapasztalható.	Az egészségügyi alapellátás többi szegmense nem ismeri el az egészségfejlesztés, a prevenció jelentőségét.				
	Az egészségügyi alapellátás többi szegmense nem ismeri el az egészségfejlesztés, a prevenció jelentőségét.	A gyereknevelés/vállalás előtt álló roma fiatalokat (szülőket) célzó szemléletformálás hiánya				
	Tudatos családtervezés hiánya					
A gyereknevelés/vállalás előtt álló roma fiatalokat (szülőket) célzó szemléletformálás hiánya						
statistikák, tanulmányok, fejlesztési dokumentumok						

Összegzés

- A háziorvosi szolgáltatás (gyermek vagy vegyes háziorvosi szolgálatok) betöltetlen vagy tartósan betöltetlen (6 hónapnál hosszabb időtartam) helyzete leginkább a gyöngyösi és a hevesi járást érinti. Ennek oka egyrészt a háziorvosi praxisok alacsony létszámú lakossága (1200-1300 fő nem elég a minőségi hazai életszínvonal eléréséhez) és az ebből adódó finanszírozás mértéke, másik oka pedig az ellátott „beteganyag minősége” (a többnyire

mélyszegénységben élő, több betegségtípussal küzdő egyének.) A hatvani járás területe a legjobb helyzetben lévő járás a megye területén 1 betöltetlen körzettel.

- A fogorvosi szolgáltatás betöltetlen vagy tartósan betöltetlen (6 hónapnál hosszabb időtartam) helyzete leginkább, ugyancsak mint a házi orvosok esetében a hevesi és gyöngyösi járást érinti. Az egri és a füzesabonyi járás területe a legjobb helyzetben lévő járás a megye területén 1-1 betöltetlen körzettel. A fogorvosok alulfinanszírozottsága a legfőbb oka sok fogorvosi praxis betöltetlenségének (míg a házi orvosok működésére havi bruttó 1,7 millió forint jut átlagosan, addig a fogorvosoknak úgy kell a megközelítőleg 850 ezer forintból kijönniük, hogy eszköz- és anyagköltségeik összehasonlíthatatlanul magasabbak a házi orvosokénál).
- Elsősorban a házi orvosoknál kiemelkedő probléma az elöregedés, a fiatal orvos utánpótlás hiánya.
- Nagyobb hangsúlyt kell fektetni a prevencióra, fokozni kell a megelőzéssel kapcsolatos tevékenységet végző szakemberek és intézmények közötti együttműködést.
- Lehetőség szerint helyben kell biztosítani az egészségügyi szűréseket, ami javíthatja a lakosság részvételi arányát

A területi differenciák az önkormányzatok által visszaküldött adatszolgáltatás alapján:

Házi gyermekorvosi ellátás:

Helyben nem megoldott az alábbi településeken:

- Belpátfalvai járás: Balaton, Nagyvisnyó, Szilvásvárad
- Eгри járás: Andornaktálya, Demjén, Egerszalók, Egercsehi, Szarvaskő, Kerecsend, Novaj, Nagytálya
- Füzesabonyi járás: Besenyőtelek, Dormánd, Poroszló
- Gyöngyösi járás: Atkár, Gyöngyössolymos, Mátrászentimre, Nagyfüged, Nagyréde, Vámosgyörk, Visznek
- Hatvani járás: Kerekharaszt, Zagyvaszántó
- Hevesi járás: Kisköre, Átány, Boconád, Hevesvezekény
- Pétervásárai járás: Recsk, Bükkszék, Fedémes, Erdőkövesd, Mátraderecske, Sirok, Szajla, Szentdomonkos, Tarnalelesz, Terpes

Házi felnőttorvosi ellátás:

Helyben nem megoldott az alábbi településeken:

- Gyöngyösi járás: Atkár
- Hatvani járás: Kerekharaszt

Fogorvosi ellátás:

Helyben nem megoldott az alábbi településeken:

- Belpátfalvai járás: Balaton, Mikófalva
- Eгри járás: Demjén, Egerszólát, Szarvaskő, Kerecsend, Novaj, Nagytálya
- Füzesabonyi járás: Mezőtárkány
- Gyöngyösi járás: Kislána, Markaz
- Hatvani járás: Kerekharaszt

- Hevesi járás: Hevesvezekény

Ügyeleti ellátás:

Helyben nem megoldott az alábbi településeken:

- Füzesabonyi járás: Kál, Poroszló
- Gyöngyösi járás: Visonta
- Hatvani járás: Boldog, Kerekharaszt, Zagyvaszántó
- Hevesi járás: Átány, Kisköre, Hevesvezekény, Tarnabod, Tarnaszadány, Tenk
- Pétervásárai járás: Bodony, Bükkszék, Parád, Szajla

Védőnő:

Helyben nem megoldott az alábbi településeken:

- Egri járás: Kerecsend, Novaj
- Gyöngyösi járás: Atkár, Nagyfűged
- Hatvani járás: Boldog, Kerekharaszt, Zagyvaszántó
- Hevesi járás: Átány, Kisköre, Hevesvezekény, Tarnabod, Tarnaszadány, Tenk
- Pétervásárai járás: Bodony, Bükkszék, Parád, Szajla

Szociális ellátórendszer

probléma mátrix

	romák	gyerekek	nők	idősek	fogyatékkal élők
HEP-ek megállapításai	Alacsony jövedelem Alacsony jövedelem Alacsony jövedelem	HH/HHH gyerekek száma nő HH/HHH gyerekek száma nő HH/HHH gyerekek száma nő	Családi és családjogi problémák, gyermekét egyedül nevelő nők nehézségei. Családi és családjogi problémák, gyermekét egyedül nevelő nők nehézségei. Családi és családjogi problémák, gyermekét egyedül nevelő nők nehézségei.	Elmagányosodás Elmagányosodás Elmagányosodás	Akadálymentesítés hiánya
	Eladósodás veszélye Eladósodás veszélye Eladósodás veszélye	Védelemben vett gyerekek száma nő. Védelemben vett gyerekek száma nő.	Gyermekeit egyedül nevelő, egyedülálló szülő (nő) elszegényedésre való esélye megnő. Gyermekeit egyedül nevelő, egyedülálló szülő (nő) elszegényedésre való esélye megnő.	Szociális ellátások hiányosak + szakemberhiány Szociális ellátások hiányosak + szakemberhiány Szociális ellátások hiányosak (humán erőforrás, tárgyi eszközök.)	Infó hiány a fogyatékkal élőkről és igényeikről
	Életvezetési tanácsadás hiánya	Gyermekjóléti szolgálat létszáma nem elegendő. Gyermekjóléti szolgálat létszáma nem elegendő.	Alacsony önérvényesítő képesség	Biztonságérzet hiánya	Elmagányosodás, elszigetelődés (fogyatékkal élő személy és családja). Elmagányosodás, elszigetelődés (fogyatékkal élő személy és családja).
	Életvezetési problémák, szocializáció hiánya, mentális problémák. Életvezetési problémák, szocializáció hiánya, mentális problémák. Életvezetési problémák, szocializáció hiánya, mentális problémák.	Szakemberhiány: gyógypedagógus, korai fejlesztő szakember. Koragyermekkori intervenció (gyermek test és lelki, képességbeli fejlődésében mutatkozó eltérések esetén beavatkozások, fejlesztések, nem, vagy nehezen érhetőek el.) Szakemberhiány: gyógypedagógus, korai fejlesztő szakember. Koragyermekkori intervenció (gyermek test és lelki, képességbeli fejlődésében mutatkozó eltérések esetén beavatkozások, fejlesztések, nem, vagy nehezen érhetőek el.) Szakemberhiány: gyógypedagógus, korai fejlesztő szakember. Koragyermekkori intervenció (gyermek test és lelki, képességbeli fejlődésében mutatkozó eltérések esetén beavatkozások, fejlesztések, nem, vagy nehezen érhetőek el.)	Túlterhelés a családon belül Túlterhelés a családon belül Túlterhelés a családon belül	Bentlakásos intézményekben hosszú várólista Bentlakásos intézményekben hosszú várólista	(Köz)szolgáltatásokhoz való hozzáférés korlátozott (Köz)szolgáltatásokhoz való hozzáférés korlátozott
	Adatgyűjtés nehézségei Adatgyűjtés nehézségei	Bölcsőde hiánya Bölcsőde hiánya	Családon belüli erőszak Családon belüli erőszak Családon belüli erőszak	Házi segítségnyújtás hiányosságai	Felkészült támogató személyek hiánya Szakemberhiány
	Kulturális programok/helyek hiánya	Szociokulturális hátrányok. Szociokulturális hátrányok.	Krízis helyzetben kevés a lehetőség a gyors cselekvésre, az intézményi férőhelyek száma alacsony, nagy a várólista. H.m.-ben nincs anyaothonok, titkos menedékház, félutasház, stb) Krízis helyzetben kevés a lehetőség a gyors cselekvésre, az intézményi férőhelyek száma alacsony, nagy a várólista. H.m.-ben nincs anyaothonok, titkos menedékház, félutasház, stb)	Szabadidős programok hiánya	Önszerveződés alacsony szintű. Alacsony önérvényesítő képesség. Önszerveződés alacsony szintű. Alacsony önérvényesítő képesség. Önszerveződés alacsony szintű. Alacsony önérvényesítő képesség.
	statisztikák, tanulmányok, fejlesztési dokumentumok				

munkacsoportok észrevételei

	romák	gyerekek	nők	idősek	fogyatékkal élők
HEP-ek megállapításai	Motivációhiány a kitérésre Motivációhiány a kitérésre Motivációhiány a kitérésre	Gyermekvédelemi szakellátás intézményeiben (befogadó otthon, gyermek otthon) a férőhelye kevés. Gyermekvédelemi szakellátás intézményeiben (befogadó otthon, gyermek otthon) a férőhelye kevés.	Lakhatási nehézségek. Bérlakások korlátozott mennyiségben állnak rendelkezésre, nagy az igény rájuk. (Magas az albérleti költségek.) Lakhatási nehézségek. Bérlakások korlátozott mennyiségben állnak rendelkezésre, nagy az igény	A támogató szolgálat korlátozott igénybevételi lehetőség. (Gépkocsi park -, , humán erőforrás fejlesztése indokolt. Törvényi háttér nehezíti a támogatószolgálatok munkájának összehangolását.)	Szociális ellátások hiányosak (humán erőforrás, tárgyi eszközök.)
	Felzárkózási szakemberek hiánya Felzárkózási szakemberek hiánya	A támogató szolgálat korlátozott igénybevételi lehetőség. (Gépkocsi park -, , humán erőforrás fejlesztése indokolt. Törvényi háttér nehezíti a támogatószolgálatok munkájának összehangolását.)	Információhiány (családtervezés, gyermeknevelés) Információhiány (családtervezés, gyermeknevelés) Információhiány (családtervezés, gyermeknevelés)	Bentlakásos intézmények hiánya és a meglévő bentlakásos intézményekben hosszú a várólista (tárgyi feltételek -, humán erőforrás hiánya). Bentlakásos intézmények hiánya és a meglévő bentlakásos intézményekben hosszú a várólista (tárgyi feltételek -, humán erőforrás hiánya).	Bentlakásos intézmények hiánya és a meglévő bentlakásos intézményekben hosszú a várólista (tárgyi feltételek -, humán erőforrás hiánya). Bentlakásos intézmények hiánya és a meglévő bentlakásos intézményekben hosszú a várólista (tárgyi feltételek -, humán erőforrás hiánya).
	Szükséglet alapú szolgáltatások hiánya.	Kevés a gyermekorvos. Kevés a gyermekorvos. Kevés a gyermekorvos.	Iskolai lemorzsolódás, korai gyermekvállalás, alacsony iskolai végzettség, szakképzetlenség, nem versenyképesek. Iskolai lemorzsolódás, korai gyermekvállalás, alacsony iskolai végzettség, nem versenyképesek. Iskolai lemorzsolódás, korai gyermekvállalás, alacsony iskolai végzettség, nem versenyképesek.	Az aktív korhoz viszonyítva alacsonyabb jövedelemmel rendelkeznek az idősek emberek, ami alacsonyabb életszínvonalat eredményez, elszegényedés veszélye nő. Az aktív korhoz viszonyítva alacsonyabb jövedelemmel rendelkeznek az idősek emberek, ami alacsonyabb életszínvonalat eredményez, elszegényedés veszélye nő.	A támogató szolgálat korlátozott igénybevételi lehetőség. (Gépkocsi park -, , humán erőforrás fejlesztése indokolt. Törvényi háttér nehezíti a támogatószolgálatok munkájának összehangolását.)
	Pénzügyi ismeretek hiánya Pénzügyi ismeretek hiánya Pénzügyi ismeretek hiánya	Korán megjelenő szevedélybetegség, függőség (dohányzás, alkohol és drogfogyasztás). Korán megjelenő szevedélybetegség, függőség (dohányzás, alkohol és drogfogyasztás). Korán megjelenő szevedélybetegség, függőség (dohányzás, alkohol és drogfogyasztás).	Elmagányosodás, elszigetelődés. Elmagányosodás, elszigetelődés.	Szükséglet alapú szolgáltatások hiánya.	Alacsony jövedelem, kevés munkalehetőség. Alacsony jövedelem, kevés munkalehetőség. Alacsony jövedelem, kevés munkalehetőség.
	Szegregátumok: rossz lakáskörülmények, rendezetlen környezet (leromlott ingatlanok, személtelés, stb.) Szegregátumok: rossz lakáskörülmények, rendezetlen környezet (leromlott ingatlanok, személtelés, stb.)	Egészséges életmód hiánya (kevés testmozgás, egészségtelen táplálkozás), ismeretek hiánya. Egészséges életmód hiánya (kevés testmozgás, egészségtelen táplálkozás), ismeretek hiánya. Egészséges életmód hiánya (kevés testmozgás, egészségtelen táplálkozás), ismeretek hiánya.	Kisgyermekes korszak után az anyák nehezen találják vissza a munkaerő-piacra, kevés a családbarát munkahely. Kisgyermekes korszak után az anyák nehezen találják vissza a munkaerő-piacra, kevés a családbarát munkahely. Kisgyermekes korszak után az anyák nehezen találják vissza a munkaerő-piacra, kevés a családbarát munkahely.		Egészségügyi szűrőprogramokra nehezen jutnak el. Egészségügyi szűrőprogramokra nehezen jutnak el.
	Szevedélybetegség, függőség (dohányzás, alkohol és drogfogyasztás). Szevedélybetegség, függőség (dohányzás, alkohol és drogfogyasztás). Szevedélybetegség, függőség (dohányzás, alkohol és drogfogyasztás).	Szüniidei felügyelet, elfoglaltság + étkezés. Szabadidős programok -, sportolási lehetőségek -, közösségszervezés hiánya. Szüniidei felügyelet, elfoglaltság + étkezés. Szabadidős programok -, sportolási lehetőségek -, közösségszervezés hiánya.			
		Pénzügyi-gazdasági ismeretek hiánya. Pénzügyi-gazdasági ismeretek hiánya. Pénzügyi-gazdasági ismeretek hiánya.			
	statistikák, tanulmányok, fejlesztési dokumentumok				

munkacsoportok észrevételei

Összegzés

Heves megyében fejlesztendő szociális alapszolgáltatások:

- **Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás**

Nincs szolgáltatás Hatvani járás teljes területén: Apc, Boldog, Csány, Ecséd, Hatvan, Kerekharaszt, Hort, Heréd, Lőrinci, Nagykökényes, Petőfibánya, Rózsaszentmárton, Zagyvaszántó és Heves megye további településein Bodony, Recsk, Detk, Halmajugra, Mezőszemere, Szihalom.

A szolgáltatás fejlesztés mellett szükséges az idős emberek tájékoztatása a lehetőségeikről, az előítéleteik, szolgáltatásokkal kapcsolatos attitűdjeik megváltoztatása közösségi programokon keresztül.

- **Nappali ellátás**

Nincs idősek nappali ellátása:

Pétervásárai járásban: Bükkszék, Bükkszenterzsébet, Bodony, Erdőkövesd, Fedémes, Istenmezeje, Ivád, Kisfüzes, Mátraballa, Mátradereske, Parádsasvár, Pétervására, Sirok, Szajla, Szentdomonkos, Tarnalelesz, Terpes, Váraszó (kivételek Parád, Recsk). Ebbe a járásba a szolgáltatás bevezetése különösen indokolt lenne.

Hevesi járásban: Boconád, Erk, Hevesvezekény, Kisköre, Kömlő, Pély, Tarnabod, Tarnaméra, Tarnaörs, Tarnaszentmiklós, Tarnasdadány, Tenk, Tiszanána, Zaránk.

Egri járás: Andornaktálya, Bátor, Demjén, Egerbakta, Egerbocs, Egercsehi, Egerszalók, Egerszólát, Feldebrő, Hevesaranyos, Kerecsend, Maklár, Nagytálya, Novaj, Szarvaskő, Szúcs.

Füzesabonyi járás: Besenyőtelek, Dormánd, Egerfarmos, Kápolna, Mezőszemere, Mezőtárkány, Nagyút, Poroszló, Sarud, Újlőrincfalva

Azért lenne indokolt a településeken bevezetni a szolgáltatást, mert az „idős emberek” célcsoporttal kapcsolatban a Helyi Esélyegyenlőségi Programok gyakran beazonosított problémája az elmagányosodás, elszigetelődés.

Az idősek nappali ellátása területen különösen a demens személyek ellátására nőtt meg az igény az elmúlt időszakban, melynek minőségi ellátása további tárgyi és személyi fejlesztést feltételez.

Fogyatékos személyek nappali ellátása

Fogyatékos személyek nappali ellátására van igény az ellátást biztosítók elmondása szerint.

Pétervásárai- és Hevesi járásban nincs olyan település, ahol a fogyatékosok nappali ellátását biztosítanák. Nem ismert területi szinten a fogyatékkal élők száma, de feltételezhetően élnek ezekben a járásokban is, akik ilyen szolgáltatást igénybe vennének.

A projekt során megtartott felzárkózási munkacsoport üléseken a szociális gondozó és ápoló szakképzéssel kapcsolatban negatív kritika fogalmazódott meg, miszerint a képzés sablonos, nem gyakorlatias, a felvételnél nem veszik figyelembe a motivációt, a rátermettséget. Javasolt a szakképzés minőségi javítása, újragondolása, a szakmai igények figyelembevételével. A Helyi Esélyegyenlőségi Programokban is mennyiségi és minőségi hiányosságokat jeleztek a szolgáltatás kapcsán. A fogyatékkal élők (nem csak értelmi, hanem testi és érzékszervi fogyatékos emberek is) elszigetelődését, elmagányosodását emelték ki, melyet ez a típusú szolgáltatás orvosolhatná.

Több nappali ellátást nyújtó intézményre lenne szükség Heves megyében, a meglévőket pedig fejleszteni szükséges.

Szenvedélybetegek és a pszichiátriai betegek nappali ellátása

Eger, Gyöngyös, Hatvan kivételével nincs ilyen szolgáltatás a megyében, pedig sokan küzdenek valamilyen szenvedélybetegséggel vagy mentális problémákkal. Különösen Észak- és Dél-Heves

veszélyeztetett ebből a szempontból, ezért Pétervására, Füzesabony, Heves városokban és ezektől kisebb településeken is szükséges lenne a szolgáltatást elérhetővé tenni, a nappali ellátást megszervezni.

- **Támogató szolgálat**

A felmérések alapján a támogató szolgálatra nagy nyomás nehezedik, a meglévőket is indokolt lenne fejleszteni. A Hevesi - és Hatvani járásokban néhány településen érhető csak el a szolgáltatás, ezért itt járási szinten szükséges lenne a fejlesztés. De az Egri járásban sincs Bátor, Demjén, Egerszólát, Feldebrő, Maklár, Nagytálya, Sirok, Szarvaskő, Szúcs településeken támogató szolgálat. A Béalápátfalvi járásban a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság nyújt ilyen szolgáltatást a *Béalápátfalvi Idősek, Fogyatékosok Otthonába járók részére, viszont az igénybe vevők köre szélesebb lenne.*

A támogató szolgálat az egész megyében bővítést igényel.

- **Falugondnok**

A 23 darab 600 lakos alatti heve megyei településből 16 településen nincs falugondnok: Demjén, Hevesaranyos, Bekölce, Szajla, Egerbocs, Szentdomonkos, Zaránk, Szúcs, Fedémes, Bükkszentmárton, Terpes, továbbá Szarvaskő, Tarnaszentmária, Bátor, Tófalu, Nagykökényes, ahol nincs támogató szolgálat sem. Ez utóbbi településeken különösen indokolt lenne a szolgáltatás kialakítása, de az össze fent említett községeken szükséges a falugondnoki szolgálat kiépítése, mivel a szociális alapszolgáltatások területén humánerőforrás hiány tapasztalható.

- **Közösségi ellátások**

Szenvedélybetegek részére nyújtott közösségi alapellátás

A Hatvani járásban nem érhető el ez a fajta közösségi alapellátás. A többi járásban a települések többségén igénybe vehető a segítő szolgálat, de mennyiségi hiánnyal küzdenek az ellátók. Több szakemberre - és több gépjárműre lenne szükség a megyében, hogy az igényeket szélesebb körben kielégítsék. Különös tekintettel a dél-hevesi településeken.

Ez az ellátási forma nem kötelező önkormányzati feladat, ezért a civil és egyházi szervezetek bevonása, támogatása szükséges a szolgáltatás fejlesztése érdekében.

Pszichiátriai betegek részére nyújtott közösségi alapellátás

Pszichiátriai betegek részére az Egri járásban nincs elérhető közösségi alapellátás. A Hatvani járásban csak Hatvan városban élők részére biztosított a segítő szolgálat, ezért ez a járás is hiányosságokkal küzd e tekintetben. A többi járásban van elérhető szolgáltató, de kapacitásbővítés indokolt, nagy az igény, humánerőforrás és tárgyi feltételek (gépjármű) bővítése szükséges, különösen Dél-Heves megyében.

Heves megyében fejlesztendő személyes gondoskodás keretébe tartozó szakosított ellátások:

- **Ápolást, gondozást nyújtó intézményi ellátások**

Idősek otthona

Az idős otthoni ellátásra, – úgy, mint országosan – Heves megyében is nagy a várólista. A megye déli részén nagyon kevés idősek otthona található, de az idősek által sűrűbben lakott északi régióban sincs elegendő férőhely az ilyen jellegű intézményekben.

Az idős emberek a hosszabb várokozás után gyakran a megszokott élőhelyüktől távoli településen működő idősek otthonába kerülnek, amit traumaként élnek meg.

A meglévő intézmények kapacitásbővítése és újabbak létrehozása indokolt a megyében.

Fogyatékos személyek otthona

Az idősök otthonát követően erre az ápolást, gondoskodást nyújtó intézménytípusra van a második legnagyobb várólista, viszont sokkal kevesebb intézmény és férőhely található a megyében. Intézmény Egerben, Andornaktályán, Gyöngyösön és Hevesen található.

A meglévő intézmények kapacitás- és humán-erőforrás bővítése szükséges a megyében. A tárgyi feltételek fejlesztése a működő intézményekben sürgető fontosságúak. A munkaerő magas fluktuációja részben erre az okra vezethető vissza.

Ennél az intézményi ellátásnál ismételt kiemelés az ápolók, gondozók szakképzésének minőségi problematikája (lásd a Fogyatékos személyek nappali ellátása című részben).

Pszichiátriai betegek otthona és szenvedélybetegek otthona

A megyében mindkét típusú otthon kizárólag Füzesabonyban található. Országos szinten a pszichiátriai betegek várólistája nagyobb, mint a szenvedélybetegeké. Ennek megfelelően Heves megyében is a pszichiátriai betegek részére nagyobb férőhelyes intézményt tartanak fenn, de kapacitás -, tárgyi feltételek és humán-erőforrás bővítése indokolt a megye egyetlen pszichiátriai betegek - és szenvedélybetegek otthonában.

Hajléktalanok otthona

A megyében kizárólag Egerben található hajléktalanok otthona 28 férőhellyel, amely azt eredményezi, hogy a hajléktalanok Eger városban koncentrálnak. A várólista és a hajléktalan személyek egyenletlen területi eloszlás is indokolja, hogy a megyében újabb intézmény létesüljön.

- **Átmeneti elhelyezést nyújtó intézményi ellátás**

Időskorúak gondozóháza

Ezekben a típusú intézményekben gyakran az idősök otthonára várókat helyezik el, ezért elsősorban az otthonokban kell bővíteni a férőhelyeket és újabbak létrehozása indokolt.

A meglévő két gondozóház a megye nyugati részén található (Gyöngyös és Hatvan) 36 férőhellyel és országos ellátási területtel, ezért újabb gondozóház létrehozása főleg a megye keleti -, és északi részén indokolt.

Fogyatékos személyek gondozóháza

Heves megyében két gondozóház van a fogyatékos személyek részére Belpátfalván és Gyöngyösön. A fogyatékosok otthonában is nagy a várólista, átmeneti elhelyezést a gondozóházak biztosítanak alacsony kapacitás mellett, ezért bővítésük szükséges lenne.

- **Lakóotthoni ellátás**

Fogyatékos személyek ápoló-gondozó célú lakóotthona

Az összes típusú lakóotthon közül a fogyatékos személyek ápoló-gondozó célú intézményeibe a legnagyobb a várólista. A kisebb mozgás miatt, nehezebb a bekerülés, sokáig kell várni az ellátásra. Újabb lakóotthonok létrehozására igény van a megyében.

- **Támogatott lakhatás**

Támogatott lakhatás fogyatékos személyek részére

A megyében erre a típusú lakhatási formára nagy az igény. Ezt támasztja alá az is, hogy szülői kezdeményezésre adományokból is hoztak létre ilyen lakhatási formát autista és enyhe értelmi

fogyatékos fiatalok részére. Fogyatékos személyek támogatott lakhatása bővítésre szorul, újabbak létrehozására van igény.

Fejlesztő foglalkoztatás

A megyében nagy érdeklődés mutatkozik a fejlesztő (rehabilitációs) foglalkoztatásra, viszont a fenntartók az alacsony állami finanszírozás miatt nehezen tudják fenntartani a meglévő helyeket is, pedig a bővítés indokolt lenne.

A szociális alap - és szakosított ellátásról általában elmondható:

- alulfinanszírozott az állam részéről,
- a munkaerő-hiány érezhető a szociális szférában, illetve magas a fluktuáció a nem megfelelő tárgyi-munkafeltételek, a pszichés megterhelés és az alacsony bérek illetve az alacsony erkölcsi megbecsülés miatt,
- a szakemberképzés, ápoló-gondozó képzést új alapokra kellene helyezni (lásd „Fogyatékos személyek nappali ellátása” részben),
- kisebb-nagyobb várólisták a rendszerben.

Gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatás Heves megyében

- A gyermekjóléti és családsegítő szakemberek munkája a fokozott pszichés megterheléssel, a nagy felelősséggel és a kiégés veszélyével nem tartozik a vonzó szakmák közé. Ezt tovább súlyosbítja az alacsony anyagi és erkölcsi megbecsülés. Kevés a szakember és egyre kevesebb a diplomás végzettségű közöttük, ami jellemző a gyermekek nappali ellátásában dolgozókra is.
- Család- és gyermekjóléti szolgálat minőségi munkavégzését megnehezíti az, hogy egy családsegítő szakember 3-4 települést is ellát, nagyon kevés ideje jut egy-egy esetre. Ezt tovább súlyosbítja, hogy jellemzően nem áll rendelkezésre szolgálati autó, tehát a buszjáratokhoz kell igazodnia.
- A szakemberképzés sablonos, nem gyakorlatias, nem alakítja ki azokat a készségeket, melyekre szükség van az emberekkel való bánáshoz. A felvételi rendszerben nagyobb hangsúlyt kellene kapnia a motiváltságnak, a rátermettségnek. A képzést új alapokra kellene helyezni.
- A bölcsődei ellátásra nagy igény van a megyében, ezért újabb intézmények létesítése szükséges.
- **Gyermekek esélynövelő szolgáltatásai, mint a Biztos Kezdet Gyerekházak és a tanodák** nagy sikerrel működtek és működnek Heves megyében, van rájuk igény. A jövőbeli folytatásuk az anyagi háttér biztosításán múlik. Még több szolgáltatásra lenne szükség, különösen a dél-hevesi régióban, ahol nagyon sok a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, akik esetében fontos a korai fejlesztés és szocializáció, illetve a folyamatosság.
- Családok átmeneti otthona és a gyermekek átmeneti otthona elsősorban mennyiségi bővítést igényel. Nagy a várólista ezeknél az intézményeknél is, azonban krízishelyzetben fontos a gyors beavatkozás és az is, hogy a családok ne szakadjanak szét. A gyermekeket sokszor távoli befogadóotthonba helyezik el, ahol a szülei nehezen tudják tartani a kapcsolatot, mert ha anyagi okok miatt került a gyermek kiemelésre, akkor az útiköltség olyan terhet jelenthet, ami végleg szétszakítja a családokat.
Kapacitásbővítés indokolt.
- Heves megyében nincs titkos menedék, védett anyaotthon, félutas ház, amik a krízisbe került, bántalmazott nőknek és gyermekeiknek gyors, biztonságos megoldást jelenthetne. Ilyen intézményekre is szükség van a megyében.

Lakhatás

probléma mátrix

	romák	gyerekek	nők	idősek	fogyatékkal élők	
HEP-ek megállapításai	ellátórendszer hiányosságai ellátórendszer hiányosságai Nem megfelelő lakhatási körülmények Nem megfelelő lakhatási körülménye Nem megfelelő lakhatási körülménye	ellátórendszer hiányosságai ellátórendszer hiányosságai Családok Átmeneti Otthonában tapasztalható zsúfoltság, várólisták	ellátórendszer hiányosságai ellátórendszer hiányosságai Családok Átmeneti Otthonában tapasztalható zsúfoltság, várólisták	ellátórendszer hiányosságai ellátórendszer hiányosságai Adósságsapdából, vagy munkahelyvesztésből következő ingatlanvesztés	ellátórendszer hiányosságai ellátórendszer hiányosságai fogyatékos személy lakhatási problémája a szülőkre hárul	
	Családoknál jelentkező gyakori lakhatási problémák Családoknál jelentkező gyakori lakhatási problémák Családoknál jelentkező gyakori lakhatási problémák	Gyakori költözés, lakhatási bizonytalanságok	Adósságsapdából, vagy munkahelyvesztésből következő ingatlanvesztés	Önkormányzati bérlakások árszabásainál előfordul, hogy nem kalkulálják be a gyógyszerköltségeket	Szociális lakások, krízislakások, krízisalap hiánya Szociális lakások, krízislakások, krízisalap hiánya Szociális lakások, krízislakások, krízisalap hiánya	
	Kevés a szociális bérlakás a településen Kevés a szociális bérlakás a településen	Szociális lakások, krízislakások, krízisalap hiánya Szociális lakások, krízislakások, krízisalap hiánya Szociális lakások, krízislakások, krízisalap hiánya	Szociális lakások, krízislakások, krízisalap hiánya Szociális lakások, krízislakások, krízisalap hiánya Szociális lakások, krízislakások, krízisalap hiánya	Szociális lakások, krízislakások, krízisalap hiánya Szociális lakások, krízislakások, krízisalap hiánya Szociális lakások, krízislakások, krízisalap hiánya	Szociális lakások, krízislakások, krízisalap hiánya Szociális lakások, krízislakások, krízisalap hiánya Szociális lakások, krízislakások, krízisalap hiánya	komfort nélküli lakásállomány nagy aránya bizonyos településeken
	Az alacsony jövedelem miatt sokszor kezelhetetlen lakbértartozás halmozódik fel Az alacsony jövedelem miatt sokszor kezelhetetlen lakbértartozás halmozódik fel	komfort nélküli lakásállomány nagy aránya bizonyos településeken	komfort nélküli lakásállomány nagy aránya bizonyos településeken	komfort nélküli lakásállomány nagy aránya bizonyos településeken	komfort nélküli lakásállomány nagy aránya bizonyos településeken	
	Várólisták az önkormányzati bérlakások esetében Várólisták az önkormányzati bérlakások esetében Várólisták az önkormányzati bérlakások esetében					
	Szociális lakások, krízislakások, krízisalap hiánya Szociális lakások, krízislakások, krízisalap hiánya					
	Szegregált lakóterületek kialakulása Szegregált lakóterületek kialakulása Szegregált lakóterületek kialakulása					
	komfort nélküli lakásállomány nagy aránya bizonyos településeken komfort nélküli lakások számát illető adathiany					
	közüzemi infrastruktúra hiánya közüzemi infrastruktúra hiánya					
	csapadékvíz elvezető rendszer hiányosságából adódó veszélyek (vályogházak kitétsége)					
	Családok Átmeneti Otthonában tapasztalható zsúfoltság, várólisták Nincs meg a kellő időtartamú munkaviszony a lakáscélú állami finanszírozáshoz Szűkös anyagi helyzetéből fakadóan nem képes kitermelni a CSOK járulékos költségeit Adósságsapdából, vagy munkahelyvesztésből következő ingatlanvesztés					
	statistikák, tanulmányok, fejlesztési dokumentumok					

munkacsoportok észrevételei

Összegzés

A megyét érintő lakhatási problémák

- az utóbbi években a városokban jelentősen megemelkedett ingatlan és albérlet árak
- új lakóingatlan esetében megemelkedett anyag- és kivitelezési költségek
- CSOK és a falusi CSOK a mélyszegénységben élők számára nem feltétlen perspektíva
- Családok Átmeneti Otthonában a várólistás személyek száma 100 feletti
- lakhatási célú támogatás mértéke alacsony
- hajléktalanokat érintő intézményrendszer Hatvanra, Gyöngyösre és Egerre korlátozódik
- hajléktalanok komolyabb arányban Egerben koncentrálnak az ellátórendszer túlterhelt
- az önkormányzatok anyagi helyzetéből fakadóan elmaradnak a rászorulóknak számára nyújtott természetbeni juttatások
- lakhatáshoz jutott hajléktalan személyek utókövetésében érzékelhető hiányosságok

A szociális bérlakás-állomány hiányosságai

- komolyak a várólisták a megye városaiban, illetve néhány községében
- rendelkezésre álló bérlakás-állomány nagysága gyakorta nincs metszésben a valós igényekkel

- a bérlások árszabásánál nem minden esetben veszik figyelembe a bérlő anyagi- és egészségügyi problémájából fakadó pénzügyi problémákat

Meglévő lakásállomány és a szegregátumok helyzete

- megye elmaradott, szociális hátrányokkal küszködő térségeiben jellemző a komfort nélküli és szükséglakások komolyabb aránya
- a nem megfelelő lakókörnyezet negatív kihatással bír a család mindennapjaira és jövőjére
  - egészségügyi állapot
  - otthonról hozott minták
  - fiatalok iskolai teljesítménye
  - motiváció
- a 2011-es népszámlálási adatokhoz képest nincs komoly változás a szegregátumok tekintetében; a szegregátumok felszámolására elsősorban a városok tudtak pályázati forrásokat igénybe venni, a falvaknál több forrásra lenne szükség
- a szegregátumok térbeni elhelyezkedése átfedéseket mutat a komfort nélküli lakásállomány helyzetével

Foglalkoztatás probléma mátrix

	romák	gyerekek	nők	idősek	fogyatékkal élők
HEP-ek megállapításai	Romák lakta településeken, vagy közvetlen környezetében csekély számban van munkalehetőség Romák lakta településeken, vagy közvetlen környezetében csekély számban van munkalehetőség Romák lakta településeken, vagy közvetlen környezetében csekély számban van munkalehetőség	Nyári diák munka hiánya	Gyermekfelügyelet hiánya	55 év feletti munkanélkülisége	Alacsony a fogyatékkal élő munkavállalók aránya az önk.-nál
	Alacsony iskolázottság Alacsony iskolázottság Alacsony iskolázottság	Pályaválasztás kapcsán jelentkező bizonytalanságok Pályaválasztás kapcsán jelentkező bizonytalanságok	Nehezen találják vissza a munka világába, elszigetelődés Nehezen találják vissza a munka világába, elszigetelődés	Feltételezhető, hogy az időseket hátrány éri a munkavállalás terén	Munkalehetőségek hiánya Munkalehetőségek hiánya
	Szakképzettlenség Szakképzettlenség Szakképzettlenség		Szakképzettlenség Szakképzettlenség Szakképzettlenség	Tevékeny időskor program nem létezik (foglalkoztatás, élethosszig tartó tanulás)	Nehézkés a foglalkoztatáshoz jutás és a foglalkoztatásban való megmaradás Nehézkés a foglalkoztatáshoz jutás és a foglalkoztatásban való megmaradás
	Alacsony közfoglalkoztatási bér		Alacsony iskolázottság Alacsony iskolázottság Alacsony iskolázottság	munkaerő-piaci versenyhátrányok	A fogyatékkal élő emberek nehezen jutnak hozzá az információkhoz (munkalehetőség, szolgáltatás, szociális ellátás)
	Meglévő szakképzettség nem piac képes (átképzés) Meglévő szakképzettség nem piac képes (átképzés)		Atipikus foglalkoztatási formák hiánya		
	Az álláskereső között sok a fizikai és mentális problémákkal küzdő és az 55 év feletti (nyugdíj jogosultsághoz szükséges szolgálati idő megszerzése nehézkes)		Munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztethetatlensége Munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztethetatlensége		
	Tartós munkanélküliség (munkahelyek hiánya, foglalkoztatást segítő program hiánya) Tartós munkanélküliség (munkahelyek hiánya, foglalkoztatást segítő program hiánya) Tartós munkanélküliség (munkahelyek hiánya, foglalkoztatást segítő program hiánya)		Tartós munkanélküliség Tartós munkanélküliség Tartós munkanélküliség		
	Piac képes tudás, végzettség hiánya, alulképzettség Piac képes tudás, végzettség hiánya, alulképzettség		Munkalehetőségek hiánya Munkalehetőségek hiánya		
	Adatok hiányában nem tudható, de feltételezhető, hogy a romákat érintik leginkább az általános iskolai felnevelési hiányosságai		A munkahelyek előfeléttel kezelik a kisgyerekes anyukákat A munkahelyek előfeléttel kezelik a kisgyerekes anyukákat		
	Roma munkanélküliek nem mindig értékteremtő közmunka programokban való részvétele Roma munkanélküliek nem mindig értékteremtő közmunka programokban való részvétele		A nőknek nincs információjuk a jogi és egyéb lehetőségekről		
	Hátrányos helyzet a foglalkoztatásban Hátrányos helyzet a foglalkoztatásban Hátrányos helyzet a foglalkoztatásban		Nincsenek a nők foglalkoztatását és képzését segítő elérhető programok		
	Aktívkorúak inaktivitása, motiválatlansága Aktívkorúak inaktivitása, motiválatlansága Aktívkorúak inaktivitása, motiválatlansága		Bölcsődei ellátás hiánya Bölcsődei ellátás hiánya		
	Szorosabb partneri együttműködés az önk. és a helyi vállalkozók között (helyi munkaerő alkalmazási arányának növelése) Szorosabb partneri együttműködés az önk. és a helyi vállalkozók között (helyi munkaerő alkalmazási arányának növelése)		Női munkaerőre épülő munkahelyek hiánya		
	Nincsenek képzések helyben, a képzésekhez való hozzáférés nehézkes Nincsenek képzések helyben, a képzésekhez való hozzáférés nehézkes		Nem elég rugalmas az óvodai/bölcsődei nyitva tartás		
	Szűkülnek a helyi közfoglalkoztatás lehetőségei Szűkülnek a helyi közfoglalkoztatás lehetőségei		Családbarát munkahelyek hiánya Családbarát munkahelyek hiánya		
	Digitális írástudatlanság gátolja a munkaerő-piacon való sikeres elhelyezkedést		nők közéleti szerepvállalása alacsony		
célcsoporton belüli pályakezdekők magas aránya célcsoporton belüli pályakezdekők magas aránya célcsoporton belüli pályakezdekők magas aránya		munkanélküliség az idős korú nők körében			
A közösség visszahúzó ereje		nők és férfiak közötti békültség			
	statisztikák, tanulmányok, fejlesztési dokumentumok				

munkacsoportok észrevételei

Összegzés

Heves megye munkaerő-piaci helyzete, problémái

- munkanélküliek és közfoglalkoztatottak száma 2015 után csökkenő trendet mutat
- utóbbi 10 évben 20 000 főről 10 000 főre esett vissza a célcsoport száma

- a megyei mutatók a visszaesés ellenére is meghaladják az országos átlagszámokat
- a mélyszegénységben élők komoly hányada tartósan munkanélküli
- munkanélküliség és az alacsony iskolai végzettség párhuzamos jelenléte
  - dél heves (Tiszanána, Kömlő, Átány, Dormánt, Besenyőtelek, Tarnaörs, Erk stb.)
  - észak heves (Pétervásárai és Bélapátfalvai járások, Egri járás északi térsége)
- elmaradottabb térségekben csekély munkalehetőség
- nagyfokú szakképzetlenség, vagy nem piacképes szakképesítés
- motivátlanság
- romák és nők körében jelen lévő pályakezdő álláskeresők magas arányszáma
- nők esetében érzékelhető a gyermekvállalás és a munkavállalás konfliktusa
- családbarát munkahelyek hiánya, főleg a községekben
- atipikus munkalehetőségek hiánya, jellemzően a községekben
- hátrányos helyzetű fiatalok körében jelentkező pályaválasztási tanácsadással összefüggő hiányosságok
- fogyatékkal élők számára szűkösek a megyében a munkalehetőségek
- fogyatékkal élők munkába jutási nehézségei
- fogyatékkal élők munkaerő-piacon történő megmaradása nehézkes

Álláskeresők és közfoglalkoztatottak területi megoszlása

- a 7,5%-os megyei átlagot meghaladó arányban vannak jelen álláskeresők és közfoglalkoztatottak:
  - Bélapátfalvai járásban (megyei átlagot meghaladó 7,83%-os járási arány)
    - Bekölce (13,01%) és Bükkszentmárton (11,62%)
  - Egri járásban
    - Egerbakta (15,23%), Egercsehi (10,77%), Hevesaranyos (17,43%), Kerecsend (14,69%), Szúcs (23%)
  - Füzesabonyi járásban (a megyei átlagot meghaladó 7,45%-os arány),
    - Dormán (10,41%), Kápolna (9,60%), Mezőszemere (11,97%), Mezőtárkány (13,14%), Sarud (16,57%), Újlőrincfalva (12,56%)
  - Gyöngyösi járásban
    - Gyöngyöspata (8,21%), Gyöngyösoroszi (12,01%), Halmajugra (15,16%) és Vécs (13,39%).
  - Hatvani járásban
    - Apc 7,85%, Csány 8,63%
  - Hevesi járásban (a megyei átlag dupláját kitevő 15,45%-os járási arány)
    - Átány (24,36%), Erk (24,10%), Kisköre (18,91%), Kömlő (25,33%), Tarnazsadány (30,53%) és Tiszanána (20,89%)
  - Pétervásárai járásban (megyei átlagot meghaladó 11,88%-os járási arány)
    - Bükkszenterzsébet (16,35%), Erdőkövesd (12,19%), Istenmezeje (11,69%), Ivád (19,63%), Mátraderecske (10,39%), Pétervására (13,27%), Szajla (16,91%), Szentdomonkos (18,72%), Váraszó (15,18%), Tarnalelesz (24,11%), Terpes (28,63%)